

Hydronymia Slovaciae

Jaromír Krško

Hydronymia povodia Turca

**Univerzita Mateja Bela
Fakulta humanitných vied
Banská Bystrica 2003**

Hydronymia povodia Turca

© Mgr. Jaromír Krško, PhD.

© foto: Ing. Jozef Lomnický

Recenzenti:

PhDr. Milan Majtán, DrSc.

Prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc.

Vydavateľ:

Univerzita Mateja Bela, Fakulta humanitných vied

Banská Bystrica

© 2003

Tlač:

Bratia Sabovci s.r.o.

Zvolen

© 2003

ISBN 80-8055-763-2

Ďakujem všetkým sponzorom – obecným a mestským úradom, firmám i jednotlivcom, ktorí finančne podporili vznik tejto knižky.

Sponzormi monografie boli:

DČP, s. r. o., Dražkovce 28

Ing. Miroslav Hrča – Rybárstvo Požehy, s. r. o. Dubové

Miloslava Kršková – hotel Vyšehrad Turčianske Teplice

Ing. Ján Pika – Slovryb a. s. Příbovce

Mgr. Eva Mladá, Martin

Ing. Dušan Hrianka, Banská Bystrica

Mgr. Igor Klein

MÚ Martin

MÚ Turčianske Teplice

OÚ Mošovce

OÚ Turček

OÚ Sklené

OÚ Horná Štubňa

Obsah

Predhovor	5
Úvod	6 - 9
Predmet, metódy a cieľ práce	10 - 13
Mikroštruktúrne vzťahy v hydronymii Turca	14 - 22
Kolonizačné vplyvy na hydronymiu Turca	23 - 32
Vplyv sociálnych skupín na hydronymiu Turca	33 - 38
Lexikálno-sémantické hľadisko hydronymie Turca	39 - 46
Slovotvorná a štruktúrnotypologická charakteristika hydronymie Turca	47 - 54
Záver	55 - 57
Vodné toky	58 - 134
Vodné plochy, vodopády a pramene	135 - 139
Hydrografické členenie povodia Turca	140 - 147
Mapa povodia Turca	148
Hydrografický číselník k mape povodia Turca	149 - 151
Skratky prameňov a literatúra	152 - 160
Skratky	161 - 163
Summary	164 - 165
Resümee	166 - 167

Predhovor

Predkladaná práca *Hydronymia povodia Turca* vznikala v rozpätí rokov 2000-2003. Som veľmi rád, že som sa mohol podrobne oboznámiť s dejinami osídľovania rodného Turca. Terénny výskum, ktorý som uskutočnil v lete a na jeseň 2001 mi zároveň umožnil spoznať mnoho ľudí, ktorí boli ochotní pomôcť mi a u ktorých som videl živý záujem o túto problematiku. Všetkým mojim informátorom chcem touto cestou úprimne poďakovať za pomoc a cenné informácie.

Zhromažďovanie názvov jednotlivých tokov, ktoré sú súčasťou abecedného zoznamu, mi ponúklo nielen spoznať tie časti tohto krásneho kraja, ktoré som doteraz nenavštívil, ale zároveň ma posunulo dopredu v teoretickom poznaní. Musel som sa zamyslieť nad mnohými javmi, ktoré napokon vyústili do niektorých odborných jazykovedných kapitol. Verím však, že aj „bežného“ čitateľa – nelingvistu oslovia aj tieto kapitoly.

Zrod knihy v dnešnej dobe je veľmi ťažký. Financie na jej vydanie som musel zhromažďovať postupne a finále v podobe vydania knihy bolo stále ďaleko. Ďakujem preto sponzorom, vďaka ktorým som mohol túto knihu vydať.

Úprimne ďakujem ŠVK – LHM za sprístupnenie vzácného originálu diela M. Bela Notitiae Hungariae Novae Historico Geographica, Tomus secundus, ktoré sa nachádza v zbierkovom fonde ŠVK – Literárneho a hudobného múzea v Banskej Bystrici. Rovnako patrí moja úprimná vďaka prorektorovi UMB doc. Ing. Kamilovi Cejpekovi, CSc. za mnohé podnety a povzbudenia počas písania knihy, ako aj za pomoc pri jej vydávaní. Mnohé cenné materiály mi poskytl Ing. Terézia Kaššová z Povodia Váhu v Piešťanoch, za čo jej taktiež patrí moja vďaka, rovnako ako aj Ing. Jozefovi Lomnickému za vyhotovenie fotografií, ktoré tvoria obal knihy.

Poďakovanie patrí recenzentom práce – PhDr. Milanovi Majtánovi, DrSc. a prof. PhDr. Pavlovi Žigovi, CSc. za usmernenia v teoretickej i praktickej časti práce. Najväčšia vďaka patrí mojej manželke a dcére za trpezlivosť, pochopenie a vytvorenie priaznivej tvorivej atmosféry, bez ktorej by toto dielo nevzniklo.

Knihu *Hydronymia povodia Turca* venujem rodičom a pamiatke starých rodičov, ktorí mi svojou prácou a životom vštepili lásku k rodnému Turcu.

Úvod

Turcom nazývame územie severozápadného Slovenska, ktoré je na juhu ohraničené Kremnickými vrchmi, na východe pohorím Veľkej Fatry, na severe a západe ho ohraničuje pohorie Malá Fatra a na juhozápade Žiarske pohorie.

Najdôležitejšou riekou tohto územia je takmer 78 km dlhý Turiec, ktorý je ľavostranným prítokom Váhu.

Geomorfologický ráz Turčianskej kotliny sa formoval prevažne v treťohorách, presnejšie v mladšej dobe – neogéne. Pôsobením sopečnej činnosti v Kremnických vrchoch sa oddelila Turčianska kotlina od Handlovskej a Turiec sa stal uzavretým jazerom. Koncom neogénu si Váh prerazil cestu strečnianskou tiesňavou a turčianske jazero zaniklo. S týmto javom súvisí aj zloženie pôdy – na juhu sa usádzovali prevažne štrky, na severe íly (Horáková, 1970, s. 10-11).

Obdobie štvrtohôr (striedanie 5 ľadových a 4 medziľadových dôb) dotvorilo profil niektorých dolín (postupné zvetrávanie vápencov), vytvorili sa krasové útvary, závrty a ponorné potoky – napr. v Belianskej doline, Gaderskej doline, či pri Kláštore pod Znievom.

Geomorfologický tvar Turčianskej kotliny podmienil aj hydrologické a klimatické pomery. Najvodnatejším mesiacom v súčasnosti je apríl, najsuchším je január. Priemerný prietok Turca pri Martine je 10,9 m³ vody za sekundu (Hochmut, 1980, s. 24). Treťohorné štrkovité nánosy v južnej časti kotliny pravdepodobne ovplyvnili aj množstvo prirodzených minerálnych prameňov – 7 prameňov v Turčianskych Tepliciach (jeden s teplotou 46 °C s výdatnosťou 30 l/s), minerálne pramene pri Dubovom, Budiši, Kaľamenovej...

Turčianska kotlina patrí medzi vysoko položené kotliny – obývané časti sa pohybujú od nadmorskej výšky 380 m n. m. (Vrútky) do 660 – 700 m n. m. (Horný Turček). Priemernou ročnou teplotou 7 °C tvorí prechod medzi chladným severom Slovenska a teplejším juhom. Nadmorská výška severnej časti kotliny je nižšia, preto je o niečo teplejšia ako jej južná časť. V porovnaní týchto častí kotliny je juh užší, členitejší, sever je širší a pretekajú ním najmä dolné časti tokov, čo ovplyvnilo aj kvalitu pôdy (úrodné naplaveniny a černoze sú v severnej časti územia).

Klimatické pomery Turca boli pred 1000 rokmi (v čase začleňovania územia Turca do Uhorského kráľovstva) odlišné od dnešných – dolná a stredná časť toku Turca (severná časť kotliny) mala menej lesov, rozlohou bola širšia, preto bola vhodnejšia na osídlenie. Naši

predkovia (Slovania) tu založili niekoľko osád (väčšina zanikla a ich existencii svedčia niektoré miestne terénne názvy) – Modly, Veščany, Háj, Nedožery, Požehy... Horný tok Turca (južnú časť kotliny) pokrývali väčšinou husté lesy. Preto tu bola väčšia vlhkosť pôdy a vyššie množstvo zrážok. V starých pramenných materiáloch sa pri osídľovaní tejto časti kotliny spomínajú potoky, ktoré dnes pravdepodobne už neexistujú. V listinách sa spomínajú močiare, bažiny, blatá, kaluže, mokrade (dodnes existujú názvy ako *Blatná*, *Blatno*, *Kaluž*, *Mláka*, *Močaristá*, *Mokrá*, *Mokrý*, *Rašelina*). Všetky tieto výnimočné geomorfologické body (výnimočné samotnou existenciou, zložením, polohou, tvarom...) slúžili ako dôležité orientačné a hraničné body pri (neskorších) metáciách darovaných území. Rovnako dôležitými orientačnými bodmi boli staré obchodné cesty, ktoré viedli do okolitých susedných krajov cez horské priesmyky – do Zvolena – jedna cez Čremošné na Staré Hory a Banskú Bystricu, druhá cez Turček do Kremnice; na hornú Nítru cez Slovenské Pravno a Rudno popod Vyšehrad, druhá cez Kláštor pod Znievom a Vrúcku dolinu do Rajčianskej doliny (pozri napr. Florek, 1941; Beňko, 1996, s. 44 a 268).

Vodné toky boli z hľadiska orientácie veľmi dôležité, preto ich môžeme nájsť zapísané v metačných listinách, kde tvorili prirodzenú hranicu území. Už v minulosti sa tieto listiny stali významným zdrojom poznania histórie Turca a poloha vodných tokov napomohla identifikácii historických území. Záborský (1864), Križko (1884, 1890, 1892, 1898), Florek (1941), Šikura (1944), Beňko (1996) a iní citovali a analyzovali listiny uložené v kremnickom mestskom archíve, listiny zapísané do Turčianskeho registra, listiny uložené v jednotlivých mestských archívoch a pod.

Hospodársky rozvoj Turca ovplyvnil osídľovanie celej kotliny. Obyvateľstvo postupne osídľuje aj južnejšie, vyššie položené oblasti. V obciach sa budujú vodné mlyny, ktoré si vyžadujú úpravu vodného toku – budujú sa bočné mlynské náhony (svedčia o tom názvy *Mlynský potok*, *Mlynský náhon*), vodné toky sa čiastočne regulujú.

Mníši rádu Premonštrátov v Kláštore pod Znievom nechali v prvej polovici XVII. storočia vybudovať v okolí kláštora chovné rybníky, kde chovali ryby pre svoju potrebu, pre cirkevnú vrchnosť a na predaj. Ryby boli cenným zdrojom potravy v čase pôstov, pretože rybie mäso sa mohlo jesť aj počas pôstnych dní. Spolu s rybníkmi v Kláštore pod Znievom vybudovali premonštráti aj rybník Vedžer, ktorý existuje podnes. Dnešné kláštorské rybníky neležia na mieste pôvodných (založených premonštrátmi). Tieto rybníky vybudovali jezuiti (k tomu Novák, 1969, s. 29-33).

Staršie dejiny rybníkárstva v Turci opisuje M. Jeršová v štúdiu *Z dejín rybníkárstva a rybníkárstva na Slovensku* (Jeršová, 1957). V závere štúdie ide o krátky výpočet dokladov na

existenciu rybníkov v Turci v období 15. – 17. storočia. Napriek predpokladaným historickým dokladom nemožno presne opísať a lokalizovať jednotlivé rybníky.¹ Dôvodov je niekoľko: v minulosti existovalo množstvo malých rybníkov (prirodzených alebo umelých), ktoré neboli zdokumentované. Niektoré vodné nádrže neslúžili na chov, ale len na „uskladnenie“ čerstvých rýb (veľmi často šlo o mlynské náhony). Rybník ako toponymický objekt vystačí na identifikáciu s apelatívnou zložkou (*rybník*), ktorá sa bližšie môže charakterizovať (lokalizovať) príslušnou osadou, vodným tokom, ktorým je napájaný a pod. Historické doklady sú väčšinou len zmienkou o existencii rybníkov, bez propriálneho označenia, preto je problematické uviesť ich v heslovej časti ako samostatné objekty.

M. Jeršová spomína napr. „drobné rybníčky pri mlynoch v Keviciach“ (Jeršová, 1957, s. 169) už v 14. storočí, v roku 1493 je doložený rybník pod hradom Blatnica (smerom k Sebeslavciam), roku 1552 sa spomína rybník pri Priekope a nový rybník pod Blatnicou (predpokladáme, že nejde o totožný rybník spomínaný r. 1493). Dva rybníky pod hradom Sklabiňa sa spomínajú v listine z roku 1573. Ďalšie rybníky v okolí dnešného Martina sa spomínajú r. 1637 ako dva spustené rybníky pri Martine² v lokalite *Na Suche*, v tom istom roku „v Dianovej“³ bol jeden rybník premenený na líuku“ (Jeršová, 1957, s. 170). A napokon r. 1674 sa v okolí Martina spomína rybník pod Bôrovou.

Novšie dejiny rybníkárstva v Turci približuje I. Novák v štúdiu *50 rokov rybárstva v Turci* (Novák, 1969). Analyzuje začiatky rybníkov v Mošovciach, ktoré založil barón František Révai v rokoch 1890 – 1899. Spomína rybníky na Požehách, ktoré patrili mestu Kremnica, v roku 1925 boli obnovené (celkovo 5 rybníkov s rozlohou 2,5 ha), po roku 1945 spustli a zanikli.⁴ Pri Hornom Turčeku vznikli v rokoch 1948-49 pstruhové liahne – išlo o sústavu 4 rybníkov rozmerov 5 x 8 metrov, roku 1954 bol vybudovaný rybník 10 x 15 metrov. Táto liahň zlikvidovali r. 1959. v oblasti dolného Turca približuje I. Novák dejiny rybníka v Ďanovej, ktorý vznikol r. 1967 z pôvodného rašeliniska, a najmä dejiny rybníka Pod Strážami, ktoré vybudoval r. 1935 Samo Ivaška. Mnohé dnešné rybníky sú len časťou bývalých rybníkov (Mošovský rybník), prípadne (okrem lokality) nemajú žiadnu kontinuitu s historickými rybníkmi (napr. Požehy).

¹ Práve z tohto dôvodu chceme zosumarizovať historické doklady. Ako sama M. Jeršová vo svojej štúdiu konštatuje, dejiny rybárstva a rybníkárstva na Slovensku by boli námetom na samostatnú monografiu a dejiny rybníkárstva v Turci by boli námetom na samostatnú rozsiahlu štúdiu.

² Možno ide o totožné rybníky, o ktorých píše správca révaiovského majetku – Matúš Ivanka v roku 1610 Petrovi Révaiovi, že sa rybník na úpustí roztrhol. (Jeršová, 1957, s. 170).

³ Predpokladáme tlačovú chybu – správne by malo byť asi v Ďanovej.

⁴ Dnešné rybníky Požehy, nesúvisia s majetkom Kremnice, pretože nevznikli na základoch bývalých rybníkov.

S históriou vôd Turca sú späté aj rôzne úpravy a regulácie tokov – najmä v dôsledku spevňovania brehov proti nánosom a záplavám. Samotný *Turiec* bol upravovaný najmä na dolnom toku – od potoka *Bystrička* po hať pri celulózke (v dĺžke približne 2 km) v rokoch 1963-65, medzi Martinom a Vrútkami (7 km) už v rokoch 1934-38. *Teplica* bola regulovaná na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov v strednej časti (pretekajúca cez Turčianske Teplice).

Zaujímavosťou povodia Turca je, že voda Turca ústi nielen do Váhu, ale aj do Hrona – „v 16. storočí vodu jeho hlavných prameňov (Turca – pozn. J. K.) totiž zachytili a po úbočí hôr ju potrubím prevádzajú až do Kremnice, odkiaľ potom tečie do Hrona.“ (Novák, 1971, s. 7). Toto vodné dielo, ktoré slúžilo na pohon banských systémov, sa nazýva *Grobňa*.

Ostatné desaťročia človek výrazne zmenil tvár Turca a jeho prítokov. Mnoho úprav bolo potrebných na ochranu obydľí a dôležitých stavieb. Niektoré stavby a úpravy tokov výrazne zmenili ich charakter – názvy, vyjadrujúce divokosť vody (Besná voda, Bystrá, Zúrivý), dnes nezodpovedajú ich pôvodným názvom – regulácia spodných vôd ovplyvnila výdatnosť prameňov. Treba len dúfať, že človek, napriek tomu, že dokáže výrazne meniť prírodu, zostane žiť v súlade s ňou a zachová bohatstvo vody aj pre nasledujúce generácie.

Monografia je určená jazykovedcom, historikom, hydrológom, geografom a všetkým záujemcom, ktorý chce poznať históriu Turca a iné zaujímavosti tohto krásneho kraja..

Predmet, metódy a cieľ práce

Predmetom našej práce je hydronymia povodia Turca – ide o názvy vodných tokov, ktoré sa priamo alebo nepriamo vlievajú do tejto rieky ústiacej do Váhu. Okrem názvov vodných tokov sú predmetom nášho záujmu aj vodné plochy, vodopády a pramene nachádzajúce sa v blízkosti skúmaných tokov.

Cieľom práce je zozbierať a analyzovať historickú i súčasnú hydronymiu povodia Turca na základe súčasného i historického materiálu, zostaviť výkladový slovník turčianskej hydronymie, podať ich lexikálno-sémantickú charakteristiku, určiť slovtvornú a štruktúrnotypologickú charakteristiku týchto hydroným.

Pri zbieraní východiskového materiálu sme využili metódu excerpcie historických i súčasných prameňov. Ako základný pramenný materiál pre výskum historickej hydronymie nám najviac poslužil Šmilauerov *Vodopis starého Slovenska* (1932), z ktorého sme získali nielen základné historické zápisy a členenie hydronymie Turca, ale aj odkazy na ďalšie historické pramene. Inými prameňmi historických zápisov jednotlivých hydroným boli predovšetkým zbierky listín – *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*, T. I.-X.; *Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae*. T. 1 (850-1235), 2 (1235-1260); *A Liptói és Turóczi registrum*; *Turóc megye kialakulása*; *Regesta diplomatica nec non epistolaria Slovaciae*. T. 1. (1301-1314), 2 (1315-1323), katastrálne mapy jednotlivých obcí z druhej polovice 19. storočia, historické práce a monografie o osídľovaní a dejinách Turca – Bel (1736), Beňko (1996), Križko (1884, 1890, 1892, 1898), Lehotská (1945), Martin (2000), Nižňanský (1982), Sasínek (1876), Šikura (1944), Vrútky (2000), Záborský (1864).

Prameňmi súčasnej hydronymie boli najmä mapy – *Vodohospodárska mapa SSR* (1980), *Vodohospodárska mapa povodia Turiec* (1988), *Vodohospodárska mapa ČSFR* (1990), *Hydrologické poměry Československé socialistické republiky* (1965) a *Hydrografický číselník tokov na Slovensku* (1971). Okrem hydrologických máp sme excerpovali rôzne turistické a cykloturistické mapy z územia Turca, turistických sprievodcov, monografie o Turci a jednotlivých obciach, katastrálne mapy. Veľmi cennými materiálmi na excerptciu boli aj dve diplomové práce, ktoré vznikli na FF UK v Bratislave – V. Lichner: *Hydronymia horného Turca* (1973) a I. Kemény: *Hydronymia ľavostranného povodia Turca* (1994). Mnoho názvov sme získali z prác I. Nováka (1969, 1971), v ktorých autor analyzoval vtedajšiu faunu rýb v Turci a sumarizoval výsledky rybárstva v Turci pri príležitosti jeho 50. výročia.

Ďalšou metódou, ktorú sme uplatnili v záverečnej fáze zhromažďovania materiálu, bol heuristický výskum. Výskum sme absolvovali osobne v lete a na jeseň roku 2001. U informátorov (cielených i náhodných) sme zisťovali aktuálne názvy jednotlivých tokov v ich obci a skúsili sme zisťovať názvy tokov aj susedných obcí. Cielenými informátormi boli vopred určené osoby, ktoré sme navštívili aj niekoľkokrát – v prvej fáze sme zisťovali názvy, ktoré ovládajú oni a s pomocou slepej mapky ich lokalizovali. V druhej fáze sme si overovali nami zistené fakty a konfrontovali sme ich s poznatkami informátorov. Do tejto skupiny patrili najmä rybári, ktorí sa priamo pohybujú v jednotlivých tokoch a potrebujú dobre poznať jednotlivé objekty, ďalej to boli lesní robotníci a správcovia lesov a urbárov – títo veľmi detailne poznali najmä malé toky vzdialené od obcí, pretože sa často pohybovali v týchto lokalitách.

Náhodných informátorov sme využívali len na zistenie stavu súčasnej hydronymie v obci, prípadne v susedných obciach. Títo informátori nám len vymenovali jednotlivé toky, prípadne ukázali, ktorý je to tok, ak bol v blízkosti miesta nášho rozhovoru. Takto získané informácie sme neskôr konfrontovali s cieľenými informátormi. Náhodní informátori vedeli presne pomenovať toky, ktoré tiekli cez ich obec alebo v jej blízkosti. Pri väčšom okruhu od obce⁵ menšie (málo významné) toky často zamieňali, prípadne ich zle lokalizovali, väčšie, dôležitejšie a teda známejšie toky vedeli presne pomenovať aj lokalizovať. Najdôležitejšie informácie od týchto informátorov však boli tie (najmä v pôvodne nemeckých obciach), akú podobu názvu používajú dnes. Zistili sme, že stredná a staršia generácia využíva slovenskú i nemeckú podobu, mladšia generácia používa slovenskú podobu názvu.

Práca *Hydronymia povodia Turca* nadväzuje na tradičné hydronomastické práce, ktoré vychádzali na Slovensku a v zahraničí. Slovenskú časť reprezentuje predovšetkým práca V. Šmilauera *Vodopis starého Slovenska* (1932), ako aj monografie B. Varsika *Slovenské (slovenské) názvy riek na Slovensku a ich prevzatie Maďarmi v 10.–12. storočí* (1990), E. Sičákovvej *Hydronymia slovenskej časti povodia Slanej* (1996), M. Majtána a P. Žiga *Hydronymia povodia Ipľa* (1999). Zo štúdií slovenských jazykovedcov, ktorí venovali pozornosť otázkam hydronymie treba pripomenúť najmä štúdie Š. Ondruša *Je pomenovanie rieky Váh slovanské?* (1972), *Ešte o rieke Dudváh* (1974), *Pôvod mena Choč a rieky Orava* (1975), *Slovenské rieky – pôvod mien* (1979), *Meno rieky Poprad je slovansko-slovenské* (1985), *Meno rieky Hornád je slovansko-slovenské* (1986), *Slovak Hydronymy* (2000), práce B. Varsika *Ešte k pôvodu názvu rieky Slaná* (1966), *K vzniku a pôvodu názvu rieky Tople*

⁵ Zo sociologického alebo socioonomastického hľadiska sme prekročili ich sociálny priestor, v ktorom sa bežne pohybujú, orientujú a komunikujú, teda priestor, ktorý dokonale poznajú.

(1968), štúdiu R. Krajčoviča *Z lexiky staršej slovenskej hydronymie v slovanskom kontexte* (1980), ako aj štúdie J. Štolca *O pôvode mena rieky Chornád – Hornád* (1951), L. Bartka *O hydronymii v povodí hornej Bodvy* (1983), V. Uhlára *O pôvode a význame názvu rieky Slanej* (1987), L. Sičákovej *Gramatický rod a skloňovanie niektorých jednoslovných hydronymov povodia Slanej* (2000), ortoepicky orientovaný príspevok S. Ondrejoviča *O výslovnosti pomenovania rieky Tisy* (2001).

Pri zostavovaní hesla v tejto monografii sme metodologicky vychádzali z predchádzajúcich prác v rámci projektu *Hydronymia Europaea* – najmä z práce M. Majtána a K Rymuta *Hydronimia dorzecza Orawy* (1985) a z práce tých istých autorov *Gewässernamen im Flussgebiet des Dunajec (Nazwy wodne dorzecza Dunajca)* (1998). Metodologicky nám pomohli aj štúdie M. Majtána *Poznámky k heuristickému výskumu súčasnej slovenskej hydronymie* (1975), *Súčasná slovenská hydronymia* (1982), *Z lexiky slovenskej toponymie* (1996) a článok P. Žiga *Hydronymia Slovenska a Hydronymia Europaea* (1994).

Názvy tečúcich i stojatých vôd povodia Turca sú spracované lexikograficky v abecednom poriadku. Heslo tvorí súčasná štandardizovaná podoba názvu, ďalej nasleduje údaj o aký prítok ide (ľavý/pravý), lokalizácia prameňa a ústia. Ďalšiu časť hesla tvoria historické a súčasné doklady názvu, ako aj názvy a mená etymologicky príbuzné s heslovým slovom (ojkonymá, oronymá, terénne názvy a pod.). Historické a súčasné názvy sú usporiadané chronologicky, posledný názov tvorí nárečová podoba, akú sme zaznamenali heuristickým výskumom v roku 2001. Potom nasleduje etymológia názvu (názvov) a literatúra.

Ako príklad na stavbu hesla uvádzame pravý prítok Turca – Ivančinský potok:

Ivančinský potok p. Turiec, 5,8 km; pramení západne od Diviak, ústí v Ivančinej.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 236

VN: 1248 *Konotopa* KrižM 164

1248 *Kanapota* TR 84

1254 *riv. Konotopa* CDSI II, Nr. 459, s. 319; Šmil. 322; Mál. 86

1254 *riv. Conotopa* CDH IV/2, 242

1736 *Konopotam* Bel II., 300

1892 *Konotopa* KrižS. 424

1898 *Konotopa* KrižM 163

1944 *Konotopa* Šik. 89

1973 *Konotopa* Lich. 22-23

1981 *Ivančiná* VMp. SSR

1988 *Ivančinský* VMp. oz.

1990 *Ivančinský potok* VMp. ČSFR

1996 *Konotopa* Beň. 75

náreč.: *Ivančiná* Ivan.

Konotope Ivan.

ON: *Konotopa*

1248 *Konotopa* Beň. 75

1248 *Kanapota* TR 74

1414 *Konotopa* Beň. 76

1430 *Konothaba* Beň. 76

ON: *Ivančiná*

1423 *Iwankfalua* VSO I, 495

1536 *Iwanchynffalva* VSO I, 495

1786 *Iwančina* VSO I, 495

Etym.: Názov *Konotopa* (z *koňb* a *topiti*) vznikol podľa charakteristiky brehov toku – močaristé brehy, pri prechode potoka sa topili kone (Šmil. 463-464); názvy *Ivančina*, *Ivančinský potok* vznikli z osadného názvu.

Lit.: Šmil. 55, 463-464; Beň. 75-79

Niektoré názvy (najmä v historických dokladoch) sa nedali presne lokalizovať, resp. sa nedali bezpečne priradiť k dnešnému názvu. Preto ich analyzujeme ako samostatné heslo ale ho označujeme kvalifikátorom ✦. Do tejto skupiny sme zaradili aj toky, ktoré boli zregulované (pozri Spod Ležiachova):

✦ Izov prítok Mútnika, dnes neidentifikovaný tok medzi Skleným a Dolnou Štubňou.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1364 *Izov* Beň. 151

1364 *Isowpothaka* KrižS. 156

1892 *Izov* KrižS. 156

Etym.: Motivácia názvu nie je jasná.

Sútok s Mútnikom bol hraničným bodom pri vymedzení bezmennej osady od hraníc Skleného a Dolnej Štubne. (Beň. 151).

Abecedne sú usporiadané aj názvy stojatých vôd a prameňov v samostatnej kapitole
Vodné plochy, vodopády a pramene.

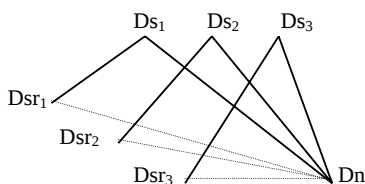
Mikroštruktúrne vzťahy v hydronymii Turca

V rámci výskumu hydronymie Turca sme si pri analýze tohto špecifického druhu toponým všimli aj mikroštruktúrne vzťahy, ktoré sú výsledkom pôsobenia viacerých činiteľov.

Všeobecne sa uznáva základná téza, že propriálna lexika tvorí špecifickú oblasť lexiky. Pri analýze mikroštruktúrnych vzťahov je preto potrebné vychádzať najprv zo všeobecných vzťahov v lexike a potom si túto problematiku všimnúť v onymii.

V minulosti sa vo všeobecnej onomastike venovala pozornosť najmä onymickej synonymii, polysémii a homonymii.⁶

Lexikálna synonymia znamená, že ide o slová „ktoré vyjadrujú podobné alebo rovnaké poznanie, videnie a hodnotenie vecí spoločnosťou“⁷ (Rajnohová, 1998, s. 234) alebo ide o slová „s podobnými alebo rovnakými propozičnými a konotačnými sémami.“ (Rajnohová, 1998, s. 235). Tento jav môžeme vyjadriť v rámci sémantického trojuholníka takto:

Synonymia vzniká aj v onymii a zo všetkých mikroštruktúrnych vzťahov sa vyskytuje najčastejšie. Pre vznik onymickej synonymie (polyonymie) je dôležitá designácia vlastného mena.

Problematiku synonymie v onomastike analyzovalo viacero autorov. Napriek tomu sa však doteraz neustálila terminológia na pomenovanie tohto mikroštruktúrneho vzťahu. K. J. Soltészová (1972) pri synonymii brala do úvahy kontextovú zrozumiteľnosť a synonymický vzťah hodnotí len v určitých časových a lokálnych súradniciach. V diachronickom vzťahu (napr. Sankteperburg – Petrohrad – Leningrad) nejde podľa nej o polyonymiu. Naopak, A. V.

⁶ Pri každom mikroštruktúrnom vzťahu zosumarizujeme názory jednotlivých autorov o tejto problematike a priblížime ich terminológiu.

⁷ Problematika spoločenského hodnotenia (vnímania a videnia) plne korešponduje s našimi názormi o existencii sociálnych toponým, resp. sociálnom priestore v onymii.

Superanskaja (1973) hodnotí tieto (diachronické) onymické rady ako synonymický rad a na označenie tohto javu používa termín polyonymia.

W. Fleischer (1973) sa snažil presadiť termín propriálne dublety. Nedostatok tohto termínu vidíme hlavne v tom, že termínom dubleta sa označujú zdvojené veci. Polyonymický rad však môže pozostávať aj z viac ako dvoch členov.

M. Majtán (1976) pracuje s termínmi viacnázvovosť alebo tautonymia. Pri tomto jave treba podľa neho odlišiť viacnázvovosť od variantnosti – „termínmi viacnázvovosť, tautonymia možno označovať lexikálne, slovotvorne, paradigmaticky a gramatickým číslom odlišené názvy toho istého objektu a termínom variantnosť hláskovo a graficky odlišené názvy (varianty názvov).“ (Majtán, 1976, s. 45). Zároveň autor považuje termín viacnázvovosť za vhodnejší ako termín absolútna synonymia.

Polyonymiu definuje V. Blanár ako „pomenovanie tohože denotátu rozličnými topolexémami alebo antropolexémami.“ (Blanár, 1996, s. 141). Definícia vychádza z názoru V. Blanára, že treba odlišiť vlastné meno vzniknuté z rovnakých synonymických odvodzovacích základov, ktoré sú názvami osobitných denotátov (Vinice – Vinohrady, Kováč – Faber – Šmíd) od paralelného pomenovania denotátu niekoľkými vlastnými menami: Anglicko – Veľká Británia (Blanár, 1996, s. 141). V. Blanár v tejto súvislosti používa termín onymická synonymia.

Z nášho hľadiska je najvýstižnejší termín polyonymia, pretože najlepšie vyjadruje fakt „viacmennosti“, prípadne termín onymická synonymia (tu však pri konfrontácii s lexikálnou synonymiou musíme používať atribút (lexikálna / onymická) na odlišenie synonymického javu).

Pri skúmaní polyonymických názvov môžeme za rozhodujúce kritérium brať do úvahy fakt, či ľudia vedia stotožniť viaceré názvy s daným objektom (teda, či viaceré designátory vedia stotožniť s jedným denotátom). V obciach osídlených nemeckou kolonizáciou (Turček, Sklené, Horná Štubňa, Brieštie, Vricko...) sa dodnes používajú popri slovenských názvoch aj nemecké podoby. Terénnym výskumom sme zistili, že staršej a strednej generácii nerobilo žiadne problémy dvojjazyčné pomenovanie tokov (tvoria polyonymický rad vo vzťahu domáci – cudzí názov), mladšia a najmladšia generácia (deti a mládež do 20 rokov) však nemecké názvy už nepoužíva a väčšinou považovala dva názvy za dva objekty. V tejto sociálnej skupine (u mladšej generácie) zaniká polyonymia tohto typu.

Hranica medzi polyonymickým názvom (t. j. pomenovaním začleneným do polyonymického radu) a variantom („hláskovo a graficky odlišeným názvom“ – Majtán, 1976, s. 45) je veľmi jemná a, podľa nášho názoru, ju možno rozlišovať len v synchronnej

onymii. Napr. tvary *Blatnický potok* – *Blatnica* považujeme za polyonymické názvy, pričom druhý názov vznikol univerbizáciou – deriváciou (Krško, 1996, s. 139), ale názvy *Blatnica* – *Blatničianka* považujeme za varianty. Z diachrónneho hľadiska však môžeme tieto tvary považovať za polyonymické, pretože jeden slovotvorný model mohol byť produktívny v minulosti a v súčasnej tvorbe hydroným dominuje iný (odlišný) postup.

Polyonymia vzniká v niekoľkých rovinách, ktoré môžu byť vzájomne popreskupované. Vo všeobecnosti rozoznávame tieto roviny: starší – novší názov (diachrónna rovina), všeobecne – individuálne používaný názov (sociálna rovina), spisovný – nárečový názov (dialektová rovina), štandardizovaný – neštandardizovaný názov (kodifikačná rovina), neutrálny – expresívny názov (emocionálno-expresívna rovina), pôvodný názov – substituovaný do iného jazyka (substitučná rovina) a (doposiaľ nespomínanú) ideologickú rovinu, ktorá vzniká v opozičnom vzťahu ideologicky vyhovujúci – ideologicky nevyhovujúci názov.⁸

Príčinou vzniku polyonymie v diachrónnej rovine je uplatňovanie a fungovanie rozličných názvov (hydroným) v rôznych časových úsekoch. Zmeny v diachrónnej rovine sa môžu týkať hláskovej a slovotvornej stavby hydronyma (*Právnanka* r. 1988 – *Pravnianka* r. 1994; *Prierastlô* r. 1973 – *Prierastna* (súčasná podoba), lexikálnej stavby (*Konotopa* r. 1248 – *Ivančinský potok*), prípadne sa uplatňujú nové onymické lexémy (*aqua Prehod* r. 1266 – *rivulus Dubowensi* (M. Bel r. 1736) – *Besná voda* (súčasná podoba); *fluvius Bela* r. 1287 – *Necpalský potok*; *fluvius Boroča* r. 1252 – *Valčiansky potok*; *rivulus Ewspatak* r. 1393 – *Valentová*; *Garadechnice* r. 1242 – *Sklabinský potok*) a formanty (*Blat-n-ic-a* r. 1244; *Blat-n-ič-ian-k-a* r. 1969) – (bližšie k tomu Blanár, 1996, s. 87-93).

O sociálnej rovine môžeme hovoriť najmä v súvislosti s dĺžkou toku. Tento druh polyonymie je práve typický pre hydronymiu, pretože vodný tok predstavuje veľmi dlhý (rozľahlý) objekt na pomenovanie. V praxi sa preto stretáme s javom, že (najčastejšie) prameň má iný názov ako horný, stredný, alebo dolný tok. Polyonymia totiž vzniká odlišným vnímaním objektu (pozri pozn. č. 2) a teda odlišnou designáciou u rôznych sociálnych skupín.⁹ Takto vznikli napr. polyonymické názvy: *Teplica* (pomenovanie stredného toku 27 km dlhého potoka) – *Žarnovica* (prameň a horný tok) – *Jazernica* (dolný tok); *Rakša* – *Horevodie* (prameň); *Javorovec* – *Ružová* (dolný tok).

⁸ Základné členenie pozri napr. u M. Majtána (1976, s. 45) alebo u J. Kršku (1996, s. 138). Pomenovanie jednotlivých rovin nebolo v onomastike doposiaľ publikované.

⁹ Za relatívne uzavreté society považujeme aj príslušníkov jednotlivých obcí. Societa je tým kompaktnejšia, čím je uzavretejšia do seba (má menej kontaktov s okolitými societami – v minulosti šlo najmä o izoláciu vyvolanú geomorfologickými podmienkami a vzdialenosťou). K nášmu chápaniu sociálneho priestoru (najmä v toponymii) pozri Krško, 1998(a); Krško, 1998(b) a kapitolu *Vplyv sociálnych skupín na hydronymiu Turca*.

Dialektovú rovinu (v komparácii so spisovným jazykom) sme v turčianskej hydronymii zaznamenali len v niekoľkých prípadoch, pretože diferenčné prvky, ktoré charakterizujú turčianske nárečie, sa uplatnili v hydronymii v malom množstve: *Gaderský potok – Gäd'erskí potok; Vedžer – Vädžer; Karlovský potok – Karl'ouskí potok; Lehôtká – Lihotka* a pod.

Kodifikačná rovina je úzko prepojená so sociálnou rovinou. Väčšinu názvov tvoriacich korpus turčianskej hydronymie sme získali excerpciou rôznych máp. Tie sa musia opierať o štandardizovanú podobu, ktorú prijal Ústav geodézie a kartografie a Výskumný ústav vodohospodársky. Získali sme aj mapy vyhotovené Výskumným ústavom vodohospodárskym pre Povodie Váhu v Piešťanoch. Na vodohospodárskej mape (M 1 : 50 000) bolo mnoho názvov, ktoré nekorešpondovali s nami získanými názvami z iných zdrojov (mapy, diplomové práce, terénny výskum). Tieto názvy vznikli „umelo“, najčastejšie boli motivované okolitými terénnymi názvami. Vnímané našou optikou o sociálnom priestore v onymii, ľudia, ktorí vytvorili tieto názvy neboli súčasťou societ, v ktorých sa funkčne uplatňujú (žiaľ) nekodifikované podoby hydroným: *Jasenová – Kýčera; Medvedí potok – Krišťálový (!); Húčľava – Studenec; Daubnerov potok – Darebák; Široký potok – Mokryý...*

Emocionálno-expresívna rovina je prepojená s ostatnými rovinami. Ide o začlenenie expresívne motivovaného názvu do opozičného pomenovania voči neutrálnemu názvu. Expresivita je prítomná v hydronymách najmä v súvislosti s charakterom a vlastnosťami toku – *Besná voda* (dravý tok), *Darebák* (tok spôsobujúci záplavy), *Smradľavá voda* (prameň).¹⁰

Substitučná rovina sa uplatňuje v polyonymii pri etnickom zmiešaní obyvateľov. Dochádza tu k vytvoreniu bilíngválneho (multilíngválneho) jazykového prostredia, v ktorom popri onymickej sústave jedného etnika, funguje paralelne aj onymická sústava etnika druhého. V našom prípade môžeme uvažovať o substitúcii (pôvodných) slovenských hydroným do nemčiny a neskôr do slovenčiny. Ide o dôležité (väčšie) vodné toky, ktoré boli známe predchádzajúcemu obyvateľstvu. Prichádzajúce nemecké etnikum ich prevzalo v pôvodnej podobe a foneticky prispôbilo svojim nárečiam¹¹: *Briešťanka* (z ojkonyma *Brieštie* – to z apel. *brest*) – *Brieserwasser*; *Vríca* (od slovesa *vrieť*) – *Vritzam*. Týchto hydroným je však málo. Omnoho väčšiu skupinu tvoria hydronymá substituované z nemčiny (resp. nemeckých nárečí) do slovenčiny. Tento proces nastal najmä v päťdesiatych rokoch (bližšie k tomu pozri kapitolu *Kolonizačné vplyvy na hydronymiu Turca*). Ide o vodné toky nachádzajúce sa v horách, ktoré fungujú najmä v onymii obyvateľov týchto obcí. Proces

¹⁰ Expresivita v hydronymii je všeobecne rozšírená – z našich doterajších výskumov sme zaznamenali takto motivované hydronymá v Muránskej doline – *Kakajka, Prdliška, Zobráška* (studničky).

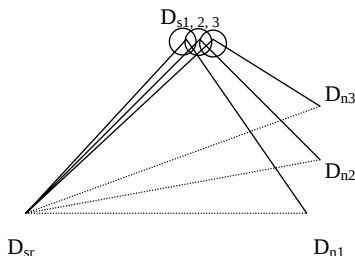
¹¹ Tieto hydronymá vytvárajú podľa E. Eichlera (Eichler, 1982, s. 19) tzv. hláskovo príbuzné dvojice.

štandardizácie hydroným vyvolal potrebu označenia toku v slovenčine a teda jeho substitúcie z nemčiny. Väčšina slovenských názvov vznikla kalkovaním: *Tiefwasser* – *Hlboký potok*; *Grenezwasser* – *Hraničná voda*; *Ahornbrunn* – *Javorová studňa*; *Mühlbach* – *Mlynský potok*; *Schwarzwasser* – *Čierna voda*; *Bei Brunn* – *Pri studni* a pod. V týchto prípadoch ide o vytváranie sémanticky príbuzných párov a voľných dvojíc (Eichler, 1982, s. 19).

Poslednú – ideologickú rovinu sme v hydronymii povodia Turca nezaznamenali priamo.¹² Do určitej miery môžeme o tejto polyonymickej rovine uvažovať pri toku *Antonský potok*, ktorého názov vznikol podľa toho, že preteká *Antonskou dolinou* (tá podľa kaplnky sv. Antona, ktorá je postavená pri ústí potoka do Turca). Na vodohospodárskej mape z roku 1988 sme zaznamenali podobu *Antolský potok*. Môžeme uvažovať o analógii so zmenou ojkonyma *Anton* < *Antol*¹³.

Ďalším mikroštruktúrnym vzťahom v lexike je polysémia. Ide o opačný jav ako v synonymii. Pri polysémii (aj homonymii) jednému designátoru zodpovedá niekoľko denotátov. Na rozdiel od homonymie však pri polysémii dochádza v rámci designátov k prekrytiu spoločných semém (majú spoločné sémantické jadro) – k tomu Blanár, 1984, s. 73-79.

Polysémiu môžeme v rámci sémantického trojuholníka vyjadriť takto:

Polysémiu v onymii chápú onomastici rozlične. A. V. Superanskaja tento jav vlastným menám zásadne nepriznáva („полисемия им принципиально не свойственна“ – Superanskaja, 1973, s. 292), dokonca nesúhlasí ani s názorom T. N. Kondratevovej, ktorá

¹² Uplatnenie ideologickej roviny v hydronymii je výnimočné. Najčastejšie sa tieto vplyvy uplatnili pri urbanonymách, oronymách a ojkonymách (pozri Krško, 1996, s. 137).

¹³ Zmenu ojkonyma *Antol* na *Anton* nemôžeme považovať za ideologickú zmenu, pretože v historických zápisoach ide o používanie oboch podôb (1266 *Scentantollo*, 1276 *Sanctus Antonius*, 1342 *Zenthantal*, 1808 *Swatý Antal*, 1960 *Antol* (Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, I., s. 109); 1920-1948 *Svätý Antol*, 1948-1960 *Svätý Anton*, 1960-1996 *Antol*, 1996 *Svätý Anton* (Majtán, 1998, s. 282). Za ideologickú zmenu možno považovať odstránenie adjektíva *svätý* z pôvodného pomenovania.

pripúšťa polysémiu v rámci vlastných mien, ktoré vznikli z polysémických apelatív (Superanskaja, 1973, s. 292, pozn. č. 16).

K. J. Soltészová (1972) polysémiu vlastných mien pripúšťa a píše, že tento jav vzniká prenášaním vlastného mena – za polysémické pokladá názvy krajín, oblastí, okresov, ktoré dostali názov podľa obcí (centier týchto častí) alebo podľa riek – *Missouri* – rieka i štát v USA; *Zürich* – mesto, oblasť, kanton. Takéto chápanie polysémie je príliš široké, pretože uvedené propriá nepatria do rovnakých onymických sústav.¹⁴ Soltészovej názor o polysémii však treba podporiť v ponímaní rovnakých miestnych názvov s priesačným apelatívnym významom. V. Blanár (tak aj A. V. Superanskaja¹⁵) však vyslovuje názor, že „v toponymách a mikrotoponymách ako *Abrahamovce*, *Behynce*, *Belá*, *Bohunice*, *Vozokany*...; *Lúky*, *Kratiny*, *Vinice*..., ktoré sa vzťahujú na rozličné objekty na území slovenského národného jazyka, ide skôr o použitie jedného mena na označenie rozličných objektov.“ (Blanár, 1996, s. 139).

V. Blanár (1996, s. 139) pripúšťa tento mikroštruktúrny vzťah. Ako polysémické slovo „možno hodnotiť vecne blízke denotáty, ktoré sú blízke aj obsahove, t. j. designáciou. V zásade ide o vlastné mená patriace do jednej onymickej sústavy.“ V antroponymii poukazuje tento autor na spoločné znaky nositeľov toho istého rodného mena a priezviska v priamom príbuzenskom vzťahu – Ján Kováč – starý otec, otec, syn.¹⁶

Ak sa vrátíme k Soltészovej názoru o chápaní polysémie rovnakých miestnych názvov s priesačným apelatívnym významom, dostaneme sa k samotnému jadrú problému polysémie v onymii, ktorý je podľa V. Blanára (1996, s. 138) „zo skúmaných termínov najmenej vyjasnený“.

V rámci výskumu hydronymie Turca sme po zostavení abecednej kartotéky hydroným zistili, že v povodí Turca existuje niekoľkonásobný výskyt niektorých hydroným: *Biely potok* (1) – ľavý prítok Turca ústiaci v časti Požehy, *Biely potok* (2) – pravý prítok Turca ústiaci severne od Blažoviec, *Biely potok* (3) – pravý prítok Briešťanky, *Biely potok* (4) – pravý prítok Belianskeho potoka, *Biely potok* (5) – pravý prítok Vôdok; *Blatná* (1) – pravý prítok Znievskeho potoka, *Blatná* (2) – ľavý prítok Hájskeho potoka, *Blatná* (3) – pravý prítok Sklabinského potoka; *Bukovina* (1) – pravý prítok Dedinského potoka, *Bukovina* (2) – pravý prítok Bôrovského potoka; *Mlynský potok* (1) – ľavý prítok Turca ústiaci severne od

¹⁴ Tu treba súhlasiť s názorom, ktorý vyslovila A. V. Superanskaja (1973, s. 291). Táto autorka hodnotí polysémiu ako „záležitosť jedného poľa, pričom pod pojmom pole chápe onymickú sústavu.“

¹⁵ Superanskaja (1973, s. 289) hovorí o tzv. топонимности – ak existujú rovnako pomenované objekty v rámci jednej onymickej sústavy: Rostov – 1. mesto na Done, 2. mesto v Jaroslavskej oblasti. Soltészová by to hodnotila ako onymickú polysémiu.

¹⁶ Soltészová pokladá za polysémické aj vzťahy medzi nepříbuznými osobami – nositeľmi toho istého rodného mena a priezviska.

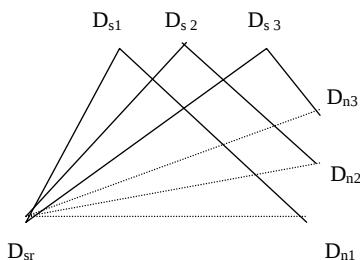
Príboviec, *Mlynský potok* (2) – pravý prítok Pivovarského potoka, *Mlynský potok* (3) – ľavý prítok Dedinského potoka, *Mlynský potok* (4) – ľavý rameno Turca ústiace severne od Skleného atď. M. Majtán (1996, s. 20) píše, že: „pri posudzovaní názvov zo širšieho rámca a pri areálovom výskume názvov výskyt rovnakých názvov pokladáme za homonymný jav, za homonymiu..., v rámci mikrorajónu homonymných javov niet, boli by na prekážku jednoznačnej identifikácie objektov.“ Základné otázky preto znejú: „Ako môže dochádzať k takémuto javu, keď polysémia alebo homonymia narúšajú komunikáciu a prečo k tomuto javu dochádza – veď sa tým popierajú základné vlastnosti propria – identifikovať, pomenovať, diferencovať a lokalizovať objekt?“. Odpoveďou na tieto otázky je chápanie sociálneho priestoru a uplatnenie proprií v ňom.

Ak chápeme obyvateľov obce ako uzavretú (mikro)societu, funguje v nej vlastná (mikro)sociálna onymia. V rámci nej nemôže existovať jav onymickej polysémie alebo homonymie (v obci môže byť len jeden *Mlynský potok*, pretože proprium by stratilo svoje základné atribúty). Ak však prekročíme hranice society a porovnáme určitú množinu sociálnych onymických sústav, teda skúmame širšie onymické prostredie (skladajúce sa z niekoľkých, na seba nezávislých sociálnych prostrediach), zistíme, že proprií s rovnakou motiváciou, ale označujúcich rôzne objekty, môže byť niekoľko. V tomto smere nie je rozhodujúca ani veľkosť objektu, pretože napr. u hydronyma *Turiec* dochádza k onymickej polysémii v rámci Slovenska: *Turiec* (1) – ľavý prítok Váhu; 77,4 km dlhý tok prameniacy v Kremnických vrchoch, ústiacy pri Vrútkach; *Turiec* (2) – pravý prítok Slanej; 46,2 km dlhý tok prameniacy v Slovenskom rudohorí, ústiacy pri Tornali (Sičáková, 1996, s. 85). Polysémia nevzniká teda v nižších societach (v rámci vertikálneho členenia sociálneho priestoru), ale pri komparácii viacerých sociálnych onymických sústav.

Ďalším problémom v tejto problematike je terminologické označenie tohto javu. Tým, že niektorí onomastici ho nepripúšťajú, nepotrebujú ho ani presne pomenovať. Keďže ide o jav, pri ktorom sa jeden designátor vzťahuje na niekoľko denotátov, uvažovali sme (pod vplyvom termínu polyonymia) o termíne polyreferenčnosť (jav vzťahujúci sa na niekoľko referentov). Tento termín by však zahŕňal rovnako lexikálne ako aj onymické javy a navyše by nediferencoval polysémiu a homonymiu. Z tohto dôvodu sa najvýhodnejšími termínmi zdajú onymická polysémia, onymická homonymia a onymická polyreferenčnosť ako strešný termín pre obidva javy.

S lexikálnou polysémiou úzko súvisí homonymia. Rozdiel je v tom, že z hľadiska designátorov nedochádza k ich prekrývaniu, pretože designáty neobsahujú žiadne spoločné

sémy. Ide teda o rovnako znejúce slová, ktoré v rámci sémantického trojuholníka možno vyjadriť takto:

K. J. Soltészová (1972) vidí onymickú homonymiu v takých propriách, ktoré vznikli z apelatív, ktorých významy od pôvodu nesúviseli alebo súvislosť zanikla: *Marci* – 1. antroponymum od mena *Márton*, 2. antroponymum od mena *Marcell*.

V onomastike charakterizuje A. V. Superanskaja (1973, s. 288) onymickú homonymiu ako záležitosť rozličných polí (onymických sústav): *Miška* – 1. meno chlapca, 2. meno jelenčeka, 3. cukríky tejto značky; alebo v antroponymii ide o nositeľov rovnakého rodného mena a priezviska ale bez príbuzenského vzťahu. Za onymické homonymá považuje aj rovnozvučné mená v rôznych jazykoch (v rôznych národných onymických sústavách): *Brest* – 1. mesto vo Francúzsku, 2. mesto v Bielorusku.

V Blánár (1996, s. 140) za homonymné považuje tieto skupiny vlastných mien: „a) rovnozvučné mená označujúce denotáty z rozličných onymických sústav tohože národného jazyka: *Nitra* – 1. rieka, 2. mesto; b) úradná, prípadne hypokoristická podoba rodného mena používaná v danej sústave aj ako priezvisko; c) rovnozvučné mená označujúce denotáty z jednej onymickej sústavy príslušného národného jazyka, napr. *Milka* – 1. hypokoristikum k *Emília*, 2. hypokoristikum k *Ludmila*, 3. úradné meno prevzaté z južnoslovanských jazykov.“

Za homonymné podoby hydroným Turca môžeme teda považovať tie názvy, ktoré majú odlišnú motiváciu – napr.: *Široká (1)* – ľavý prítok Teplice – názov vznikol podľa širokého toku, *Široká (2)* – ľavý prítok Turca – názov vznikol z hydronyma *Široký potok*, *Široká (3)* – ľavý prítok Slovianskeho potoka – názov vznikol podľa terénneho názvu *Široká* (dolina); *Sokol (1)* – ľavý prítok Turca – názov pravdepodobne vznikol podľa hniezdisk sokolov pri jeho brehoch, *Sokol (2)* – ľavý prítok Polerieky, názov vznikol z terénneho názvu *Sokol*.

Mikroštruktúrne vzťahy, ktoré sme v tejto kapitole analyzovali, poukazujú na sociálne prepojenie proprií a ich používateľov. Zároveň sme dokázali, že polyonymiu, onymickú

polysémiu a onymickú homonymiu nemožno skúmať z hľadiska spoločenstiev (mikrosociet), pretože na tejto úrovni tieto vzťahy nevznikajú. V širšom ponímaní spoločenstiev však propriá existujú vo všetkých skúmaných mikroštruktúrnych vzťahoch.

Kolonizačné vplyvy na hydronymiu Turca

Osídlenie Turčianskej kotliny je veľmi staré. Archeológovia a historici sa prikláňajú k názoru, že prvý človek žil na tomto území už na konci paleolitu (1 000 000 – 8 500 rokov pred n. l.), hoci prvé archeologické nálezy najstarších pozostatkov tu žijúceho človeka pochádzajú až zo stredného eneolitu (2 750 – 2 250 rokov pred n. l.) (Beňko, 1996, s. 12-13).

Slovanské etnikum obývalo územie Turca pred samotnou existenciou Veľkej Moravy, v časoch, kedy ešte nebol završený proces christianizácie. Svedčia o tom niektoré terénne názvy a ojkonymá, kde naši predkovia vykonávali pohanské kultové obety – *Modly*¹⁷ (pri Martine), osada *Háj*¹⁸, zaniknutá osada *Nedozor*¹⁹ neďaleko Hája, hradisko *Pohanovo* nad Nolčovom atď.

Po vzniku Nitrianskeho kniežatstva a vzniku Veľkej Moravy bolo územie Turca podriadené Nitre a neskôr spravované z Vyšehradu. Spravovanie hornej Nitry a Turca dokazujú paralelné názvy obcí v oboch regiónoch – *Pravno, Diviaky, Sučany, Nedožery, Necpaly, Žabokreky, Laskár, Požehy, Lazany, Kľačany, Belá, Rudno*... Vznik tohto javu vysvetľujú historici rôzne – jedna skupina sa prikláňa k názoru, že takouto formou sa mala vyjadriť (aj formálne) podriadenosť pánom z Vyšehradu, iná skupina hovorí o migrácii obyvateľov Turca na hornú Nitru v zime (miernejšie zimy) a v lete do Turca (miernejšie letá) s tým, že si títo obyvatelia prenášali aj svoj osadný názov. J. Beňko vyslovuje názor, že časť týchto ojkonym vznikla prenesením – podľa neho, niektoré odbojné veľkomoravské kniežatá sa siahli z južných (nitrianskych) území na sever, podobne aj niektoré bohaté rody (Diviackovci), ďalšia časť (paralelných) ojkonym vyjadrovala centrálnu spravovanosť Turca a hornej Nitry z Vyšehradu.

Obchodné cesty a kontakty medzi hornou Nitrou a Turcom boli dôležité aj pre osídľovanie ďalších severných častí stredného Slovenska. Horná Nitra predstavovala vstupnú bránu do Turca, Liptova a Oravy (s prechodom do Poľska)²⁰. Takto postupovalo autochtónne slovanské obyvateľstvo, ktoré sa tu usadilo ešte pred existenciou Veľkej Moravy. K tomuto etniku postupne pribúdali ďalšie neslovanské etniká. Historici predpokladajú, že prvé nemecké obyvateľstvo vstúpilo do Turca v súvislosti so šírením kresťanstva v dobe

¹⁷ J. Beňko predpokladá, že išlo o „miesto obetiska pohanskému Perúnovi a možno aj iným božstvám, napr. Turovi“ (Beňko, 1996, s. 37).

¹⁸ Ide o pôvodný psl. význam slova **gajb* – ohradené posvätné miesto v lese, obetisko (k tomu aj Krajčovič, 1988, s. 165).

¹⁹ J. Beňko vyslovuje domnienku, že toto ojkonymum etymologicky súvisí s psl. slovom **žrbtva* – obeta, obetisko (Beňko, 1996, s. 80)

²⁰ Išlo o veľmi dôležitú obchodnú trasu, ktorou sa dovážala soľ z Poľska do Uhorska.

Nitrianskeho kniežatstva a počas existencie Veľkej Moravy. Toto etnikum však nebolo veľmi početné, jeho úlohou nebolo osídliť územie, ale pôsobiť v radoch domáceho etnika a upevňovať kresťanstvo. Preto táto vlna nemeckých migrantov nezanechala žiadne stopy v hydronymii Turca.

Druhá, početnejšia vlna nemeckých prisťahovalcov spadá do obdobia bojov o uhorský trón, kedy po smrti Ondreja III. vymreli Arpádovci po meči. Vymenovaním Karola Róberta za uhorského kráľa (1307) sa moci ujali Anjouovci. Svoje mocenské postavenie si Karol Róbert upevnil po potlačení odporu niektorých šľachticov, najmä však po smrti Matúša Čáka Trenčianskeho (1321). Po mocenských bojoch o trón a tatárskych nájazdoch, ktoré zdecimovali Uhorsko, hospodárska politika Karola Róberta zaznamenala veľké úspechy. Kráľ podporoval rozvoj priemyslu – najmä ťažbu a spracovanie drahých kovov, železa, ale aj iných nerastných surovín. Udeľoval mestské výsady a darovaním početných majetkov si zaviazal uhorskú šľachtu. Obdobie panovania Karola Róberta sa preto označuje ako zlatý vek Uhorska.

Prírodné podmienky Turca – najmä slabý výskyt drahých kovov, nedávali veľké predpoklady pre komplexnejšie osídlenie Turčianskej kotliny. Okolie mimo Turca však bolo lákadlom pre nemeckých baníkov – najmä okolie Kremnice a Banskej Bystrice (významné náleziská zlata, medi a ďalších drahých a farebných kovov).

Podľa D. Lehotskej prišli Nemci do Turca priamo z Ponitria a nie druhotne – z Kremnice (Lehotská, 1945, s. 14). Najpočetnejšie enklávy preto tvorili v obciach na ceste z Ponitria do Turca (Rudno, Hadviga, Brieštie, Vrícko...) a v južnej a juhozápadnej časti kotliny (Horný Turček, Dolný Turček, Sklené, Horná Štubňa...). Nemeckí kolonisti sa včleňovali do už existujúcich osád, prípadne založili menšiu osadu na okraji slovenskej osady a postupne obe časti splynuli (napr. Jasenová) alebo zakladali úplne nové osady. Podľa tohto môžeme rozdeliť nemecké osady v Turci na dve skupiny:

- a) obce, ktoré založili nemeckí kolonisti na základe darovaného územia (tzv. plantácií) s cieľom zaľudniť a hospodársky využiť dovtedy neosídlené časti kraja – Sklené, Horná Štubňa, Horný a Dolný Turček, Hadviga a Vrícko;
- b) obce, ktoré existovali pred príchodom nemeckých kolonistov a do ktorých sa postupne toto etnikum včlenilo – Dolná Štubňa (pôvodne Kozmova Ves), Čremošné, Rudno, Dubové a mladšie – Brieštie a Jasenová.

Nemeckí kolonisti sa dostali aj do iných obcí Turca. Lákadlom pre nich boli najmä nemecké mestské práva. Išlo o obce Martin, Mošovce, Turany, Sučany a ďalšie. Tu však nepredstavovali významnú etnickú skupinu a po čase splynuli so slovenským etnikom.

Najsilnejší nemecký živel bol v obciach založených Nemcami, v ostatných osadách Nemci postupne splynuli s domácim slovenským obyvateľstvom (s výnimkou Brieštia²¹).

Južná a juhozápadná časť Turca bola do polovice 14. storočia z väčšej časti neobývaná. Do týchto oblastí sa presunuli nemeckí kolonisti, ktorí dostali toto územie do užívania. Roku 1360 uzavreli zemani z Mútnej zmluvu s Petrom Glázerom, synom Gerhardovým, v ktorej sa P. Glázer zaviazal, že zaľudní územie Čemernej Lehoty (*Chamarna Lehota*)²² a že bude toto územie spravovať. Novovytvorená osada dostala názov podľa zakladateľa – *Glaserhai*, neskôr nachádzame aj poslovenčenú podobu *Scleanner lhota* (1367), *Scleanner* (1400).

Susednými nemeckými obcami južného Turca sú Horný a Dolný Turček, Horná a Dolná Štubňa. Roku 1371 sa spomína dedičstvo Jána Štiboria z Kremnice v Dolnom Turčeku (*Turczia Inferior*). Je to svedectvo, že osady Turček existovali už v prvej polovici 14. storočia a právne podliehali mestu Kremnica (Beňko, 1996, s. 152).²³

Aktívnymi pozývateľmi nemeckých kolonistov neboli len Kremničania a zemani z Mútnej, ale aj šľachtici z Hája. Na hranici svojho panstva s Hornou Mútnou založili r. 1340 novú osadu – Novú Lehotu, v ktorej usídlili Nemcov. Názov Novej Lehoty bol pendantom k Starej Lehote (predtým Kozmova Ves, neskôr Dolná Štubňa). Neskôr sa tieto obce premenovali na Starú Štubňu (Dolná Štubňa) a Novú Štubňu (1404 *Newstub*, 1415 *Nouastub*), od roku 1493 Horná Štubňa (*Felsewsthwbna*) (Beňko, 1996, s. 152). V obciach Hájskeho panstva sa nemecké etnikum postupne dostalo do všetkých osád – Háj, Čremošné, Dolná Štubňa i Horná Štubňa. Postupne však prevládol slovenský živel a dnes pôvodní Nemci žijú len v Hornej Štubni.

Oblasť juhozápadného Turca tvorí priechod na hornú Nitru. V tejto časti sa Nemci usídlili v druhej polovici 14. storočia na pozvanie šľachticov z Pravna. Pred rokom 1392 zakladajú osadu Hadviga (*Haduiga*) a Brieštie (*Beryzth*), dostávajú sa do existujúceho Jasenova, Rudna a Dubového. Na základe udeleného nemeckého práva sa Nemci neskôr usadili aj vo Vrúcku – v osade pôvodne založenej valachmi. Vzhľadom k izolovanosti Vrúcka, prevládol tu nemecký živel a čiastočne sa udržal podnes.

²¹ Nemcov v Briešti však bolo viac ako Slovákov. Tento jav pravdepodobne súvisí s prítomnosťou nemeckého etnika v blízkej Hadvige (osada priamo založená Nemcami). D. Lehotská uvádza údaje o počte Nemcov a Slovákov v obciach Hadviga a Brieštie z roku 1919: Brieštie – 330 Nemcov, 19 Slovákov; Hadviga 446 Nemcov, 19 Slovákov (Lehotská, 1945, s. 37).

²² Názov vznikol podľa potoka, ktorý preteká týmto územím – *Chemarna*.

²³ J. Beňko pripomína, že v tomto čase nebola pevne stanovená hranica medzi Hájskym a Kremnickým panstvom. Tvoril ju len prirodzený predel Kremnických vrchov. Kremnica však potrebovala množstvo dreva na stavbu banských šacht a štôlní, preto prekročila aj hranice Turca. Neskôr vyvolala spor o územie, ktorý (chybou pánov z Hája) vyhrala a juh Turca tak pripadol Kremnici (podrobnejšie – Beňko, 1996, s. 193).

Pomerne silná nemecká kolonizácia sa prejavila aj v hydronymii povodia Turca. Zo 450 turčianskych tokov sme zaznamenali 53 nemeckých názvov. V súčasnosti je však väčšina štandardizovaných v slovenskej podobe a terénnym výskumom sme zistili, že aj v úzve obyvateľov sa využíva slovenská podoba hydronyma (najmä u mladšej generácie). Stredná a staršia generácia používa slovenskú i nemeckú podobu. Tento jav sa vyskytuje najmä v obciach pôvodne založených Nemcami – Turček²⁴, Sklené, Horná Štubňa, Brieštie a Vricko. Veľmi cenným materiálom pre porovnanie používania nemeckých (resp. slovenských) názvov u nemeckého obyvateľstva je diplomová práca V. Lichnera (Lichner, 1973). Autor v nej píše, že v týchto obciach sa podnes (v r. 1973) využívajú nemecké podoby. „Dvojrečovú topografickú nomenklatúru“ v chotároch Briešťa a Hadvigy pripomína aj D. Lehotská (1945, s. 37). Vzhľadom k tomu, že vodných tokov v týchto obciach nie je mnoho, predpokladáme, že v roku 1945 sa používala prevažne nemecká podoba. Na základe týchto dvoch prameňov môžeme sledovať proces zániku nemeckých podôb hydronym (vždy zhruba po tridsiatich rokoch – 1945 – 1973 – 2001).

Zmiešané jazykové regióny (bilingválne, trilingválne...) nie sú ničím výnimočným. Existujú na všetkých kontinentoch sveta. V onomastike sa aj tejto problematike venovala a venuje pozornosť – mnohí autori analyzovali slovansko-nemecké²⁵ jazykové vzťahy – napr. H. Górniewicz (1973), E. Eichler (1982), B. Czopek-Kopciuk (1995), J. Malenínská (1995), J. Matejčík (1993), J. Matejčík (1995), M. Ľupták (1998), J. Krško (2000), J. Matúšová (2000) a ďalší.

Koexistencia dvoch odlišných etník prináša so sebou aj vzájomné ovplyvňovanie používaných onymických systémov – v našom prípade slovenského a nemeckého. V rámci poľsko-nemeckých vzťahov zisťoval ovplyvňovanie onymických sústav napr. H. Górniewicz (1973) v štúdiu *Die Arten Polonisierung deutscher Ortsnamen im Gebiet von Malbork* rozlišuje niekoľko druhov poľských toponým ovplyvnených nemeckým jazykom: 1. fonetické substitúcie; 2. fonetické substitúcie s pridaním poľského formantu; 3. preklady; 4. preklady s pridaním poľského formantu; 5. hybridy (zmiešané názvy); 6. úradné zmeny názvov. Naproti tomu B. Czopek-Kopciuk (1995) v monografii *Adaptacje niemieckich nazw miejscowych w języku polskim* rozlišuje: 1. páry názvov zviazané zvukovo, ale nie

²⁴ Pôvodne boli založené obce Horný Turček (1371) a Dolný Turček (1371). Tieto sa v roku 1951 zlúčili do obce Turček (Majtán, 1972, s. 11). Katastrálne územie Turčeka sa skladá z dvoch častí – podľa pôvodných obcí (Geografické názvy okresu Martin, s. 48). Pre presnejšiu lokalizáciu názvov však musíme niekedy používať pomenovania Dolný Turček a Horný Turček.

²⁵ Ide najmä o česko-nemecké, poľsko-nemecké jazykové vzťahy, ktoré vyplývajú zo vzájomných prirodzených kontaktov etník vzhľadom na ich geografickú polohu. Máme však na mysli aj slovensko-nemecké vzťahy, ktoré sú výsledkom migrácie menších etnických celkov.

sémanticky; 2. páry názvov zviazané zvukovo, pretvorené morfematicky; 3. páry názvov zviazané zvukovo a sémanticky; 4. páry názvov zviazané zvukov, druhotne pretvorené sématicky; 5. páry názvov zviazané sémanticky, pretvorené morfematicky; 6. páry názvov zviazané sémanticky.

Nemecko-českým jazykovým vzťahom sa venuje predovšetkým E. Eichler. Vo svojej štúdii *Zur toponymischen Benennung im Tschechischen und Deutschen* (Eichler, 1982) poukazuje na dôležitosť zmiešaných jazykových regiónoch z hľadiska onomastickej komparácie, pretože tu dochádzalo spravidla k súčasnému pomenovaniu objektov jedným aj druhým etnikom (Eichler, 1982, s. 19). Autor rozlišuje tri typy dvojíc mien: 1. hláskovo príbuzné dvojice slov (Praha – Prag, Brno – Brünn); 2. sémanticky príbuzné páry (Březí – Birkau, Birken); 3. voľné dvojice mien, pri ktorých neexistujú hláskové alebo sémantické súvislosti medzi členmi (Eichler, 1982, s. 19).

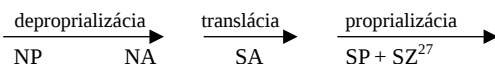
Proces revízie pôvodných nemecký názvov siaha do doby po II. svetovej vojny. Tieto zmeny zasiahli celé vtedajšie Česko-Slovensko. V Čechách museli riešiť otázky znovuosídľovania českého pohraničia po násilnom odsune sudetských Nemcov, s čím súviselo aj premenovanie dovtedy zaužívaných nemeckých názvov. Prvé premenúvanie bolo živelné a niekedy nevhodné. Preto bola r. 1951 zriadená Názvoslovná komisia, ktorej cieľom bolo zrevidovať české terénne názvy a ustáliť písanie cudzojazyčných názvov – ich grafickú podobu, skloňovanie a odvodzovanie nových názvov (Krško, 2000, s. 4). Jednou zo zásad Názvoslovnej komisie bolo, že „počešťování se děje buď překladem, nebo samostatným českým názvem. Při tom je třeba tvořit názvy z obecných jmen dnes běžných a způsoby živými; tvoření jmen z vlastních jmen osobních není zásadně vhodné.“ (Šmilauer, 1957, s. 266).

Zmena nemeckých názvov po II. svetovej vojne nastala aj na Slovensku – „pri hromadnom premenúvaní roku 1948 sa zmenili mnohé názvy nemeckého a maďarského pôvodu a pospisované boli niektoré ďalšie neslovenské a nárečové podoby názvov. Išlo tiež o hláskovú a slovotvornú adaptáciu do slovenčiny, resp. do spisovného jazyka, ... o doslovný alebo voľnejší preklad ... alebo o nový, vecne nesúvisiaci názov. (Majtán, 1972, s. 12-13). Nezačali sa meniť len terénne názvy, ale postupne sa premenovávali aj ojkonymá, ktoré obsahovali topolexému *nemecký/nemecká/nemecké*, prípadne boli nemeckého alebo maďarského pôvodu – *Nemecká Lupča* sa premenovala na *Partizánsku Lupču* (prvý zápis r. 1252 bol *Lipche/Lypche*, ... 1773 *Nemecka Lypča*, 1808 *Nemecká Lupča*, 1946 *Partizánska Lupča* – VSO, II., s. 370), *Nemecké Pravno* bolo premenované na *Nitrianske Pravno* (prvý zápis roku

1393 bol *Prona*, 1493 *Nemethprona*, 1773 *Nemeczke Prawno*, 1920 *Nemecké Pravno*, 1946 *Nitrianske Pravno* – VSO, II., s. 304), r. 1948 sa zmenili *Kolbachy* na *Studenec*, *Koterbachy* na *Rudňany*, *Ompitál* na *Dol'any*, *Ráčištorf* na *Raču*, *Telgárt* na *Švermovo*.

Proces adaptácie terénnych názvov na Slovensku začal, podobne ako v Čechách, najmä v päťdesiatych rokoch. Po zoštátnení pôdy a lesov začali vznikať nové lesné a vodohospodárske mapy v slovenčine. Pôvodné nemecké názvy sa preto museli revidovať a zmeniť na slovenské. Do tohto procesu boli zapojení lesní inžinieri a odborníci. Najvýhodnejšie bolo, keď sami pochádzali z obcí, ktorých sa proces transformácie názvov dotkol a ovládali tamojšie nemecké nárečie. Najjednoduchším a najvhodnejším procesom bolo kalkovanie alebo polokalkovanie nemeckých názvov. Niektoré toponymá a hydronymá však boli premenované neadekvátne (napr. *Daubnerov potok* na *Darebák* a pod.)

Z pôvodných nemeckých názvov zostali dnes v nemeckej podobe len 3 pomenovania – *Dirháb*, *Hubengraben*, *Hyrdel*. Názov *Tajch* vznikol z apelatíva *tajch*, ktoré prešlo z nemčiny (*Teich*) do slovenskej slovnej zásoby a označuje jazero alebo rybník.²⁶ Ďalšie názvy sa poslovenčili vo forme polokalkov (18 názvov) – v tejto skupine sú názvy, ktorých slovenská podoba bola motivovaná pôvodným nemeckým apelatívom transformovaným v názve. Polokalk vzniká deproprializáciou nemeckej podoby hydronyma, následnou transláciou nemeckého apelatíva (resp. porovnaním nemeckého apelatíva so slovenským ekvivalentom) a následnou proprializáciou slovenského apelatíva. Nové (slovenské) proprium sa dopĺňa iným slovenským apelatívom (podľa charakteru toku – *Rehenwiese* → *Srnčí potok*), slovenskou predložkou (*Do Štrichu*), slovenským topoformantom (*Ahornbrunn* → *Javorovec*), prípadne sa eliduje ďalší apelatívny člen (*Kaltwasser* → *Studená*). Schematicky to môžeme vyjadriť takto:

Sem radíme takéto nemecké hydronymá: *Ahornbrunn* → *Javorovec*, *Breitengrund* → *Široký potok*, *Brieserwasser* → *Briešťanka*, *Glaserwasser* → *Sklené*, *Kaltwasser* → *Studená*,

²⁶ Tajchy sa využívali najmä v banskom priemysle ako zdroj vodnej sily na poháňanie banských zariadení (čerpadiá, vetracie a dopravné stroje). Preto sú tieto názvy hojne zastúpené v hydronymii tých oblastí, v ktorých pôsobili nemeckí baníci (pozri napr. Majtán – Žigo: *Hydronymia povodia Ipl'a*, 1999; Sičáková: *Hydronymia povodia Slanej*, 1996).

²⁷ Legenda ku schéme: NP – nemecké proprium, NA – nemecké apelatívum, SA – slovenské apelatívum, SP – slovenské proprium, SZ – slovenská zložka (apelatívum charakterizujúce tok, predložka, topoformant, elidované apelatívum a pod.).

Langgrund → *Dlhá*, *Raubergrund* → *Zlodejská*, *Rehenwiese* → *Srnčí potok*, *Rossfleckengraben* → *Konský potok*, *Szkleno Bach* → *Sklené*, *Torggraben* → *Vrátny potok*.

Druhú skupinu polokalkov tvoria názvy odvodené od mien majiteľov pozemkov, cez ktoré tok preteká, prípadne vyjadruje smer toku pomocou nemeckého terénneho názvu. V tomto prípade sa vlastné meno nedá preložiť (má nulovú apelatívnu hodnotu). Preložila sa len časť názvu, ktorá mala apelatívnu hodnotu – *Daubnergropel* → *Daubnerov potok*, *Laniewasser* → *Laniekov potok*, *Motnikewasser* → *Motnikerov potok*, *Paluschgraben* → *Palušov potok*, *Pitschelbrunn* → *Pitšelova studňa*, *Stiebelgraben* → *Štíbelov jarok*, *Do Strichu*.

Časť slovenských názvov vznikla z pôvodných nemeckých pomenovaní úplným prekladom – kalkom²⁸. Skupinu kalkov tvoria tieto hydronymá: *Beerbrunn* → *Medvedia studňa*, *Beerwasser* → *Medvedí potok (2)*, *Bei Brunn* → *Pri studni*, *Brünnchen* → *Studničky (2)*, *Dorfwasser* → *Dedinský potok*, *Grenezwasser* → *Hraničná voda*, *Kirchengraben* → *Kostolný jarok*, *Kleinwasser* → *Malá voda*, *Lochkohlung* → *Uhliská*, *Mühlbach* → *Mlynský potok (3)*, *Seitenwasser* → *Bočný potok*, *Schwarzwasser* → *Čierna voda (2)*, *Tiefwasser* → *Hlboký potok (1)*, *Weisswasser (1)* → *Biela voda*.

Ďalšiu skupinu názvov (17 pomenovaní) tvorili hydronymá, ktoré vôbec neprešli do slovenčiny. Túto nemeckú podobu využíva len stredná a staršia skupina obyvateľov. Motivácia niektorých názvov je nejasná. Do tejto skupiny môžeme zaradiť tieto názvy tokov: *Brettsäge Bach* → *Turček*, *Enggrund* → *Flochovec*, *Fleischhacker* → *Bučina*, *Fristikfruhl* → *Horeňovo*, *Goldbrunn* → *Kozí potok*, *Graubischgräbl Bach* → *Turiec*, *Grund* → *Rudniansky potok*, *Hadwigwasser* → *Lúčky (1)*, *Holengrepel* → *Unášaná voda*, *Käserhauwasser* → *Jasenovský potok*, *Königsbrück* → *Červená voda*, *Mittegrundwasser* → *Mlynský náhon*, *Strich* → *Flochovec*, *Topfgrund* → *Pri škôlke*, *Tiefengrund* → *Motnikerov potok*, *Weisswasser (2)* → *Hájsky potok*, *Zwinget* → *Čierňava*.

V súvislosti s nemeckou kolonizáciou a jej vplyvom na toponymiu Turca vo všeobecnosti, sú zaujímavé 2 fakty – na katastrálnej mape Hornej Štubne z roku 1859 sme zaznamenali podobu rieky Turiec v nemčine – *Graubischgräbl Bach*. V tomto úseku nie je Turiec ešte veľkým tokom, preto ho mohli pomenovať v rodnom jazyku ako „bežný tok“. Napriek tomu by mala platiť téza, že veľké a dôležité onymické objekty zostávajú väčšinou v domacom (pôvodnom) jazyku. Tento jav by sme mohli vysvetliť tým, že nemecká enkláva

²⁸ Ide o tú istú schému ako pri polokalkoch (okrem použitia slovenskej zložky).

v Hornej Štubni bola taká kompaktná a silná, že sa snažila všetko pomenovať v rodnom jazyku. Túto domnienku podporuje aj druhý fakt – všetky nemecké osady v Turci majú dnes slovenskú podobu – Sklené²⁹, Dolný a Horný Turček (podľa potoka), Hadviga (podľa sv. Hadvigy – Beňko, 1996, s. 154), Brieštie, Jasenová, Čremošné (podľa porastov – brest, jaseň, čremcha). Jedinou výnimkou sú obce Dolná a Horná Štubňa³⁰, ktorých pôvodné slovenské názvy zanikli a boli nahradené nemeckými názvami.

Druhá kolonizačná vlna, ktorá zasiahla Turiec, bola valašská. Na valašskom práve vznikli osady Vrúcko, Budiš a, dnes už neexistujúce, Nevoľno. Prvé písomné zmienky o valachoch v Turci sú z roku 1495, keď sa Andrej Just sťažoval na valachov Valentína Koroma, že mu ničia polia, lúky a lesy (Beňko, 1996, s. 223).

Doosídľovanie Turca valachmi často vyvolávalo majetkové spory, pretože územie už bolo rozdelené. Takto využili valachov aj šľachtici Pravna, ktorí v snahe rozšíriť svoje územie a majetok, založili v pravnianskych horách osadu Vrúcko. Roku 1505 sa dostali do sporu so znievskym prepoštvom, pretože Vrúcko ležalo na území kláštora (Beňko, 1996, s. 196). Premonštráti súd vyhrali a r. 1534 sa Vrúcko spomína ako majetok kláštora pod menom *Wryckopole*. V druhej polovici 17. storočia prišla do Vrúcka nemecká enkláva, ktorá postupne asimilovala valašských prisťahovalcov.

Valašská kolonizácia nebola natoľko silná, aby zanechala výrazné stopy v onymii Turca. Z celého súboru hydroným povodia Turca sme zaznamenali len 3 hydronymá – *Košarisko*, *Valašský jarok*, *Z Červeného grúňa*. V okolí obcí založených valachmi existujú aj iné toponymá, ktoré vznikli pod vplyvom tohto etnika – *Rusnácky grúň* (Dubové), *Kýčera* (Kláštor pod Znievom). Viac takto motivovaných terénnych názvov sa nachádza v severnej časti Turca, kam prišli valasi z Liptova – v Sučanoch, Kľačanoch, Šútove. Táto oblasť však nebola predmetom nášho výskumu, pretože vodné toky tejto oblasti nepatria do povodia Turca (väčšinou ústia priamo do Váhu).

Tretiu skupinu názvov tvoria maďarské názvy. V hydronymii Turca sme zaznamenali maďarské pomenovania, ktoré môžeme rozdeliť do troch skupín: 1. hydronymá utvorené z maďarských apelatív, zapísané maďarským pravopisom (ide najmä o historické zápisy) – *Adnadastpatak*³¹ (1360), *Egerpotok* (1309), *Ewspatak* (1393), *Halastanak* (1875), *Máriaforrás* (2001); 2. hydronymá utvorené z maďarských apelatív, ktoré sa však hláskovo

²⁹ Zaujímavá je ľudová etymológia tohto ojkonyma – podľa nej v obci boli skláme. V skutočnosti (ako to vyplýva aj z predchádzajúceho textu), názov vznikol podľa zakladateľa obce – Petra Glasera.

³⁰ J. Beňko cituje príklad V. Uhlára o pôvode názvu Štubňa, ktoré pochádza z nemeckého *die Stube* = izba, ktoré „zodpovedá staroslovienskemu označeniu izbu s kozubom, teda sídliska, vsi. Toto slovanské označenie sídliska, obydli treba typologicky datovať do 10. – 11. storočia.“ (Beňko, 1996, s. 114).

³¹ Časť *Ad* je latinská predložka v spojení s maďarským propriom *Nádas patak*, teda *Pri Trstinovom potoku*.

transformovali do domáceho jazyka – *Šiare, Šiarna, Šiarna hrádza*; 3. slovenské hydronymá v grafickej, hláskovej a slovotvornej úprave do maďarčiny – *Blathnicza* (1252), *Bystryczka patak* (1406), *Isowpothaka* (1364), *Somolan* (1965), *Szucha – Hradetsnitza* (1263), *Iezernicza* (1240), *Treboztou* (1262), *Turbuztou* (1323), *Turucz* (1245), *Thwroc* (1258), *Thurcz* (1375), *Szebeslowcz* (1323) *Vricza patak* (1875) atď. Napriek tomu, že Slovensko bolo súčasťou Uhorského kráľovstva, do oblasti Turca nesmerovalo maďarské etnikum, ktoré by vytvorilo maďarskú podobu hydroným alebo toponým (tak ako to bolo pod vplyvom nemeckej kolonizácie). Je však celkom prirodzené, že maďarčinu používala šľachta (maďarská alebo pomadačená) ako úradný jazyk, v ktorom boli vedené úradné písomnosti. Preto sa v tomto prostredí uplatnili aj maďarské názvy alebo názvy upravené do maďarčiny.

Časť hydroným v prvej skupine (utvorené z maďarských apelatív) vznikli pravdepodobne na území, ktoré zapisali maďarskí pisári – ide o názvy dnes (väčšinou) neidentifikovaných tokov, ktoré boli zapísané pri rozhraničovaní chotárov a pod. Jedinou výnimkou je názov studničky *Máriaforáš*, ktorá aj dnes funguje bežne v onymickej sústave miestnych obyvateľov.

Názvy z druhej skupiny vznikli z maďarského apelatíva *sár* (blato). Distribúcia takto motivovaných názvov sa sústreďuje predovšetkým do oblasti Karlovej, Blatnice a Folkušovej (územie má rozlohu asi 25 km²). Ide o zvlnenú rovinu a toky s touto motiváciou sú krátke a pomalé, ide o blatisté územie. Toto maďarské apelatívum sme zaznamenali v hydronymii Turca ako jedno z mála.

Názvy (resp. podoba názvov) z tretej skupiny vznikli len ako výsledok grafickej, hláskovej, prípadne slovotvornej úpravy podľa vtedajšieho maďarského pravopisu. Vedenie úradnej agendy v maďarčine dokazujú aj názvy, ktoré majú časť názvu zapísanú maďarským pravopisom a časť názvu majú v nemčine – *Szkleno Bach* (1966)³², *Thurocz Bach* (1860) a pod. Ide o križenie dvoch úrovní používania proprií – oficiálnej (využívanie úradnej – maďarskej podoby) a neoficiálnej (názov v nárečí – v tomto prípade v nemeckom nárečí).

Z uvedených poznámok vyplýva, že najväčší vplyv na inojazyčnú podobu hydronymie Turca malo nemecké etnikum, ktoré pôsobilo v odľahlých miestach Turca s bohatým výskytom tokov. Toto etnikum sa živilo prácou v lese a poľnohospodárstvom, preto sa jednotlivé toky stali dôležitými orientačnými bodmi. Dnes je väčšina pôvodne nemeckých tokov preložená do slovenčiny, stredná a staršia generácia v niektorých obciach doteraz používa aj pôvodnú nemeckú podobu hydroným. Menší vplyv na hydronymiu Turca mala

³² Podoba bola zaznamenaná v katastrálnej mape Skleného, názov však pochádza z mapy z druhej polovice 19. storočia (tzv. nezjednotený operát).

neskoršia valašská kolonizácia – jednotlivé toky boli motivované terénymi názvami, cez územie ktorých pretekajú. Maďarské etnikum nemalo na podobu hydronymie takmer žiadny vplyv – väčšinou išlo o zápis slovenských názvov maďarským pravopisom.

Vplyv sociálnych skupín na hydronymiu Turca

Otázky uplatnenia, výberu a tvorby proprií v spoločnosti spájajú onomastiku so sociológiou, sociolingvistikou ale i psychológiou.

Zo samotnej podstaty človeka vyplýva fakt, že človek je tvor spoločenský. Jazyk vznikol a formoval sa práve vďaka ľudskej spoločnosti. Človek potreboval od začiatku pomenovať nielen všeobecné javy, ale potreboval presne identifikovať a špecifikovať výnimočné miesta, ľudí, zvieratá, veci – objekty, ku ktorým mal citový vzťah. Od počiatku sa preto v jazyku uplatňujú apelatíva aj propriá.

Postupným populačným rastom sa jednotlivé spoločenské skupiny delili a migrovali. Spoločný jazyk sa začal meniť, vznikali špecifické znaky charakterizujúce samostatné spoločenstvá.³³

Členenie spoločnosti na menšie sociálne skupiny je aj v súčasnosti – najmenšou jednotkou je spoločenstvo dvoch ľudí. Táto podmienka vyplýva zo samotnej podstaty komunikácie a vlastnosti propria – človek komunikuje s iným človekom a pomenúva objekty pre niekoho (nie pre seba). Určiť hornú hranicu (počet členov) society je zložitejší problém. Societu môže tvoriť rodina, obec (alebo len časť obce), región, kraj, národ, či menšia sociálna skupina fungujúca na báze záujmov a rôznych profesií – rybári, poľovníci, lesní robotníci. Môžu to byť aj sociálne skupiny utvárané na báze veku a záujmov – deti, mládež, dospelí. Všetky tieto sociálne skupiny žijú v určitom spoločenskom priestore, ktorý musia označiť a poznať. Jednotlivé orientačné body tohto sociálneho priestoru označujeme termínom sociálne toponymá. Kritériom príslušnosti (z hľadiska existencie sociálnych toponým) by mohla byť znalosť alebo neznalosť týchto proprií.

Sociálne toponymá sú špecifické vlastné mená charakteristické pre určitú, relatívne uzavretú societu, odlišujúce toto spoločenstvo od spoločenstiev susedných. Tento druh proprií sa vyznačuje nízkou komunikačnou potenciou (Krško, 1996, s. 138; 2001, s. 18), pretože (z hľadiska väčších societ) označuje málo dôležité geomorfologické objekty³⁴. V tomto spočíva

³³ Ako príklad môže slúžiť vývin jazykov sveta; nám je najbližší vývin indoeurópskeho prajazyka a z neho vzniknutých jazykov.

³⁴ Označiť objekt, resp. hodnotiť jeho dôležitosť je relatívne, pretože niekedy (v málo členitom teréne) je dôležitá akákoľvek odlišnosť (vyvýšenina, údolie, odlišná vegetácia, u vodných tokov – tvar, koryto a pod.). Naopak, v členitom teréne sú dôležité len veľmi výrazné javy. Dôležitosť objektu teda rastie v závislosti od detailného „pohľadu“ na krajinu.

podstata sociálnych toponým. Pre society vyššieho stupňa³⁵ tieto toponymá nemajú relevantnú hodnotu.

Vplyv sociálnych toponým sa prejavuje vo vzniku (sociálnej) polyonymie a onymickej polysémie (bližšie o tom v kapitole *Mikroštruktúrne vzťahy v turčianskej hydronymii*).

Príčinou vzniku polyonymie (u hydroným) v sociálnej rovine je najmä dĺžka toku a jeho spoločenský význam (zdroj vody, vodnej sily). Vodný tok z tohto hľadiska predstavuje veľký (dlhý) onymický objekt pretekajúci niekoľkými sociálnymi spoločenstvami. Vnímanie tohto (dôležitého) onymického bodu je v každom spoločenstve iné. Najčastejšie však názov odráža príslušnosť k obci, ktorou preteká.

Tento druh polyonymie sa najčastejšie vyskytuje pri dlhých tokoch, ktoré sú síce dôležité, ale z pozície regiónu (t. j. society vyššieho stupňa) nie sú najdôležitejšie.³⁶ Ďalšou možnou príčinou vzniku sociálnej polyonymie je členitý terén, ktorý predstavuje prekážku pri kontakte príslušníkov jednotlivých societ. Tieto si nedokážu vymieňať informácie, preto sa môže stať, že spoločný vodný tok má v týchto obciach odlišné názvy.

Opačným javom, ktorý ruší polyonymiu, je vzrast dôležitosti niektorej osady, ktorou tok preteká. Akčný rádius tejto obce sa zvyšuje.³⁷ Tento jav sme zaznamenali pri vodnom toku *Teplica*. Dnešná (štandardizovaná) podoba je *Teplica* – na mapách sa jednoznačne (t. j. bez výskytu iného názvu) vyskytuje od roku 1981. Motivácia názvu *Teplica* je sekundárna – z ojkonyma (*Turčianske Teplice* (ojkonymum však vzniklo z hydronyma *Teplica* – teplý prameň; ten neskôr ustúpil hydronymu *Žarnovica*). Vzrast dôležitosti tohto mesta horného Turca spôsobil, že pôvodne používaný názov *Žarnovica* ustúpil dnes preferovanej podobe *Teplica*. Terénym výskumom v oblasti Jazernice a Malého Čepčína³⁸ sme zistili, že v súčasnosti sa tam používa len podoba *Teplica*. Pôvodný názov *Jazernica* dnes obyvatelia tejto oblasti nepoznajú. V Turčianskych Tepliciach sa v úze obyvateľov vyskytuje polyonymická dvojica *Teplica* a *Žarnovica*. V Hornej Štubni sme zaznamenali väčšinou

³⁵ Členenie societ je vertikálne. Základné society (vo vertikálnom smere ide o najnižšie society), u ktorých sa vyskytujú sociálne toponymá, môžeme hodnotiť ako primárne. Sekundárne (nadradené) society nevnímajú sociálne toponymá pôvodných primárnych societ, pretože nepotrebujú také detailné členenie priestoru. Sociálne toponymá sekundárnych societ nevnímajú terciárne society atď. Toto ponímanie vertikálneho členenia spoločnosti a vnímania priestoru sa dá obrazne vyjadriť mapovým zobrazením krajiny v rôznych mapových mierkach.

³⁶ Teplica má dĺžku 27,4 km, preteká niekoľkými osadami a predstavuje významný tok v Turci. Napriek tomu však dnešný štandardizovaný názov tvorí polyonymický rad *Teplica* – *Žarnovica* (pozri nižšie v texte). Turiec je najdôležitejšou riekou tohto regiónu – v sústave hydroným má ústredné postavenie. Ustanovenie názvu bolo jednoznačné a, dá sa povedať, že sa nevyznačuje polyonymiou (ak neberieme do úvahy nemeckú podobu z r. 1859 – *Graubischgräb Bach*).

³⁷ Zvýšenie akčného rádia obce znamená, že niektoré sociálne toponymá sa stávajú známym aj príslušníkom iných (okolitých) societ.

³⁸ Ide o územie dolného toku *Teplice* – v tejto časti sa používal aj názov *Jazernica*.

podobu *Žarnovica*, pretože sa tak volá časť toku od prameňa po ústie Dedinského potoka. Väčšina tejto časti toku leží v chotári Hornej Štubne. Zo socioonomastického pohľadu teda príslušníci society Hornej Štubne spájajú tento tok s názvom *Žarnovica*.

Odlišné vnímanie priestoru jednotlivými societami, ktoré vedie ku vzniku sociálnej polyonymie, sťažuje prácu pri presnej identifikácii historických názvov s dnešnými tokmi.³⁹ Tento problém pripomína aj V. Šmilauer, ktorý v súvislosti s Teplicou venoval tomuto problému poznámku: „Poznámka k č. 237 (Jazernica – pozn. J. K.), 238 (Žarnovica – pozn. J. K.), 2310 (Bystrica (1) – pozn. J. K.), 2312 (Teplica – pozn. J. K.). V nomenklatuře Žarnovice a jejich přítoků jsou v pramenech značné rozdíly. Uvedeme zde nejdůležitější z nich.

Mezi D. a H. Štubňou stékají se dva potoky, jeden (1.) z východu, druhý (2.) od jihu. Spojené toky (3.) tekou D. Štubňou a Štubňanskými Teplicemi a dělí se před Diviaky ve dvě ramena; oba tekou k severu, ale jedno z nich (4.) je trochu západněji a ústí severně od Jazernice, druhé (5.) leží východněji a ústí do Turce sev. od Blážovců.

<i>Číslo toku</i>	<i>Naše pojmenování</i>	<i>Speciálka 4462</i>	<i>Generálka</i>	<i>Hunfalvy</i>	<i>Ortvy</i>
1.	Žarnovica	Žarnovica	Žarnovica	Nagyvíz	Bystrica
2.	Bystrica	Dorfwasser	–	Teplicza	Teplica
3.	Žarnovica	–	Teplica	Teplicza	Teplica
4.	Jazernica	Teplica	–	Teplicza	Teplica
5.	Žarnovica	Zavodzie	–	Teplicza	Teplica

Ortvy nemůže následkem tohoto svého pojmenování lokalisovat jména Žarnovica a Jazernica.“ (Šmilauer, 1932, s. 324).

Iným mikroštruktúrnym javom, ktorého príčinou je existencia relatívne izolovaných societ, je vznik onymickej polysémie.

Onymická polysémia nie je v komunikácii žiaduca, pretože ruší základné vlastnosti propria (označiť, identifikovať, diferencovať, lokalizovať) a môže spôsobiť komunikačný šum. Tento fakt pripomína aj M. Majtán v súvislosti s posudzovaním toponyma z hľadiska mikrorajónu (v našom chápaní ide o mikrosocietu, resp. societu): „pri posudzovaní názvov zo širšieho rámca a pri areálovom výskume názvov výskyt rovnakých názvov pokladáme za homonymný jav, za homonymiu..., v rámci mikrorajónu homonymných javov niet, boli by na prekážku jednoznačnej identifikácie objektov.“ (Majtán, 1996, s. 20).

Vznik onymickej polysémie je podmienený existenciou mnohých (na sebe nezávislých) societ na určitom území. V horizontálnej rovine sú si všetky society (v jednej úrovni) rovné – fungujú vo svojom spoločenskom priestore, vytvárajú si vlastnú onymickú sústavu

³⁹ Dnes nevieme presne lokalizovať niektoré toky (napr. *Lipová*, *Trstinový potok* atď.) a preto ich musíme hodnotiť ako zaniknuté.

(antroponymickú i toponymickú). V tejto úrovni onymická polysémia nevzniká. Tento mikroštruktúrny vzťah vznikne pri pomyselnom vertikálnom pohybe smerom nahor, keď máme možnosť porovnať niekoľko onymických sústav rozličných societ.

Ak rozoznávame pri polyonymii niekoľko rovín (či skupín), v ktorých vznikajú iné pomenovania objektov tvoriace polyonymický rad, môžeme takto uvažovať aj pri onymickej polysémii.

Sociálny okruh detí je omnoho menší ako u dospelých. Je to podmienené výchovným pôsobením na ne – deti treba usmerňovať, kontrolovať. Deti využívajú svoj sociálny priestor predovšetkým na hru – v ich okruhu sa často vyskytuje jeden vodný tok (zvyčajne pretekajúci cez obec alebo popri nej) – preto vystačia s apelatívnym označením *potok*, *riečka* a pod.

Sociálny priestor dospelých je väčší. Vyskytuje sa v ňom mnoho objektov rovnakého druhu, ktoré treba navzájom odlišiť. Vo väčšom sociálnom priestore sa objekty rovnakého druhu špecifikujú – v hydronymách sa k pôvodnému apelatívu *potok*, *voda* atď. pridáva atribút charakterizujúci silu, farbu, vlastnosti toku, príslušnosť k obci, okolitému terénu ... (pozri kapitolu *Lexikálno – sémantické hľadisko hydronymie Turca*). V jednom sociálnom priestore sa určite nevyskytnú dva rôzne objekty s rovnakým názvom (napr. *Mlynský potok*, *Čierna voda* a pod.).

V rámci sociálnej skupiny na úrovni obce môžu existovať menšie society, ktoré potrebujú ešte detailnejšie pomenovať priestor obce – najčastejšie sú to poľovníci, lesní robotníci, rybári. Práve rybári majú najbližší vzťah k hydronymii, pretože musia detailne označovať miesta na vodnom toku, rybníku – označujú zátoky, breh, vyčnievajúce kamene atď.⁴⁰ Tieto názvy však nepokladáme za hydronymá, ale za toponymá, pretože nepomenúvajú vodný tok ako taký.

Prípád vzniku nového hydronyma (napr. u rybárov) sme v praxi nezaznamenali. Teoreticky by to bolo možné. Nový názov by však tvoril len polyonymický rad (v sociálnej rovine). Societa by vytvorila pomenovanie, ktoré by vstúpilo s ostatnými názvami do vzťahu onymickej polysémie. Z toho vyplýva dôležité zistenie – žiadna nižšia societa, ktorá je však súčasťou aj vyššej society⁴¹ neutvorí polysémické proprium.

⁴⁰ „Rybári na brehu vodnej nádrže Miková neďaleko Revúcej pomenúvajú 13 stanovišť (ide o plochu veľkosti približne 500 x 300 metrov) – *Pred hotelom*, *Na zatáčke pri povodí Hrona*, *Na výpuste*, *Pod lipou*, *Pod cestou*, *Na betónoch*, *Pri udiarni*, *Pri kameňolome*, *Lubenická zátoka*, *Pod čerešňou*, *Pri rákosi pod horou*, *Pri rákosi na jednotke*, *Na prepade*.“ (Krško, 1998(b), s. 84).

⁴¹ Napr. rybár z Turčeka, loviaci v lokalite tejto obce, je príslušníkom society „turčeckých rybárov“ i príslušníkom „society Turčečanov“.

V kapitole *Mikroštruktúrne vzťahy v turčianskej hydronymii* však analyzujeme hydronymá, ktoré v rámci onymie celého Turca vstupujú do vzťahu onymickej polysémie. Vzniká otázka – za akých okolností môže a za akých okolností nemôže k takémuto javu dochádzať?

K onymickej polysémii nemôže dochádzať v rámci societ, ktoré (vo vertikálnom členení) tvoria spoločenstvo do úrovne obce – ich sociálny priestor tvorí chotár obce. Ak societa obce pozná onymiu susedných societ (obcí), vyhne sa onymickej polysémii, aby sa nerušila komunikačná hodnota propria.

K onymickej polysémii dochádza pri pohľade na onymiu viacerých izolovaných societ v úrovni regiónu, kraja, krajiny a vyšších celkov.⁴² Podmienkou je, že society musia byť izolované, t. zn., že príslušníci society nemôžu vedieť o existencii rovnakého názvu, aký majú vo vlastnej onymickej sústave. Sociálny priestor týchto societ musí byť prerušený ďalšími teritóriami iných spoločenstiev.⁴³

V hydronymii Turca sme zistili názvy, ktoré sa vyskytujú niekoľkokrát (najčastejšie dvakrát) v skúmanej oblasti – *Blatná (1)* – tok v katastri Kláštora pod Znievom, *Blatná (2)* – tok v katastri Skleného, *Blatná (3)* – tok v katastri Diakovej; *Bystrica (1)* – tok v katastri Abramovej, *Bystrica (2)* – tok v katastri Hornej Štubne; *Lúčky (1)* – tok v katastri Brieštia, *Lúčky (2)* – tok v katastri Horného Kalníka; *Padva (1)* – tok v katastri Blatnice, *Padva (2)* – tok v katastri Valče. V prípade, že rovnaký názov označuje rôzne toky na susediacich územiach, onymická polysémia sa odstráni premenovaním jedného alebo viacerých tokov: *Biely potok (1) > Hájsky potok*, *Biely potok (2) > Dolinka*, *Biely potok (3) > Hraničná voda*, *Biely potok (4) > Vôdky*, *Biely potok (5) > Slaninova*; *Chotárny potok (1)* – v Budiši zostal v pôvodnej podobe, v katastri Dolnej Štubne (*Chotárny potok (2)*) sa zmenil na *Studený potok*. Výnimku tvorí azda len pomenovanie *Mlynský potok*, pretože vždy ide o označenie potoka poháňajúceho mlyn. V susediacich obciach (napr. Sklené a Horná Štubňa) však dochádza k špecifikácii týchto odlišných tokov – na Sklenom má aj podobu *Mlynský náhon*, na Hornej Štubni – *Mlynský náhon v H. Štubni*.

Sociálne skupiny, ktoré pôsobia na skúmanom území, si vytvárajú vlastné onymické sústavy determinované všeobecnými zásadami rodného jazyka. Úvahami o fungovaní proprií v relatívne uzavretých societach sme zároveň chceli poukázať na prirodzenú „obranu“ jazyka,

⁴² Súhlasíme s názorom V. Blanára, ktorý za onymickú polysémiu v antroponymii považuje zhodu mien u nositeľov v priamom príbuzenskom vzťahu, pretože medzi nositeľmi v nepríbuzenskom vzťahu chýba spoločný atribút – dedičnosť. Pri toponymii však chápeme pomenovania rôznych objektov rovnakým menom ako onymickú polysémiu (Superanskaja (1973, s. 289) to označuje termínom *мезоименность*), teda nesúhlasíme celkom s názorom V. Blanára, ktorý tento jav hodnotí, že „ide skôr o použitie jedného mena na označenie rozličných objektov.“ (Blanár, 1996, s. 139).

⁴³ V rovine obcí to teda znamená, že chotáre, v ktorých existujú rovnaké názvy, nemôžu navzájom susediť.

pri narušení základných komunikačných pravidiel. Mikroštruktúrne vzťahy, ktoré vznikajú v dôsledku „križenia“ viacerých onymických sústav rôznych societ, narušajú komunikáciu. Príslušníci societ však špecifikáciou polyonymických alebo polysémických proprií vedia odstrániť komunikačné bariéry.

Lexikálno-sémantické hľadisko hydronymie Turca

Analýza hydronymie povodia Turca, alebo hydronymie vo všeobecnosti, poukazuje na to, aké lexikálne základy sa uplatnili pri tvorbe jednotlivých hydroným. Prevažná časť hydroným vznikla z apelatív, najčastejšie z apelatív vzťahujúcich sa k vode (*jarok, kaluž, potok, rybník, studňa, voda* a pod.). Túto skupinu hydroným tvoria názvy I. oddielu Šmilauerovho triedenia (Šmilauer, 1932), ktoré sme použili aj v tejto práci.

Na rozdiel od terénnych názvov (ktorých je v porovnaní s hydronymami na území obce omnoho viac) nevstupujú hydrografické termíny (apelatíva) do procesu onymizácie ako samostatné jednotky. Najčastejšie vytvárajú dvojslovné pomenovanie, v ktorom tvoria substantívnu zložku – *Sokolný jarok, Uličný jarok, Hájsky potok, Ondrašovský potok, Rovný potok, Ďanovský rybník, Příbovský rybník, Biela studňa, Malé studienky, Besná voda, Čierna voda* atď. Adjektívna časť propria bližšie charakterizuje pomenovaný tok, substantívna časť ho začleňuje v rámci toponymie do kategórie hydroným. Výnimkou sú názvy *Potôčik* (ide o 300 m dlhý tok, vzdialený od obce Horná Štubňa niekoľko kilometrov), *Rybník, Studnička, Studničky* a *Zátoka*. Tieto propriá pomenúvajú ojedinelé objekty, ktorých identifikácia, špecifikácia a lokalizácia v skupine obyvateľov týchto obcí býva jednoznačná, napriek tomu, že tieto názvy majú veľmi blízko k apelatívam.

Pri využívaní apelatív na pomenovanie jednotlivých onymických bodov (v našom prípade vodných tokov) treba brať do úvahy proces osídľovania. Ľudia sa najprv sťahujú popri riekach, t. j. od ústia a postupujú do vyšších polôh – k prameňom. V dolinách ide o väčšie toky, ktoré nie je potrebné špecifikovať, smerom k prameňom pribúda množstvo menších tokov, ktoré často slúžia ako dôležitý orientačný bod. Počet pomenovaných objektov stúpa, preto vzniká potreba presne diferencovať a lokalizovať jednotlivé toky. Pri týchto (menej významných) tokoch sa využívajú aj názvy iných toponým, ktoré sa nachádzajú v ich okolí, prípadne sa využíva charakteristika vody (farba, sila), tvar toku a pod.

Z hľadiska procesu onymizácie možno preto povedať, že najmladšie názvy sú pomenovania tokov v horách, ktoré sú vzdialené od osád⁴⁴. V turčianskej hydronymii sú najmladšie pomenovania tokov južného a juhozápadného Turca, teda oblasti osídľované

⁴⁴ Názvy horských potokov majú nižšiu onymickú platnosť – niektoré pomenovania nemusia ovládať všetci obyvatelia, pretože ich z hľadiska komunikácie nepotrebnú poznať. Pri toponymách vo všeobecnosti platí zásada, že počet onymických bodov smerom od osady klesá a v tomto smere sa znižuje aj onymická potencia jednotlivých toponým.

nemeckými kolonistami. Svedčia o tom aj historické záznamy jednotlivých tokov v abecednej kartotéke. Najviac historických záznamov sme zaznamenali zo strednej a severnej časti Turca.

Ďalšiu veľkú skupinu hydroným povodia Turca tvoria názvy, v lexike ktorých je zachytená povaha vody – veľkosť toku (šírka, dĺžka), tvar, vzájomná poloha, množstvo vody, spád, povaha, farba, teplota, vôňa, chuť, povaha dna, porast a zvieratá žijúce vo vode.

Tretiu časť Šmilauerovho triedenia tvoria hydronymá, v ktorých môžeme analyzovať lexiku územia, ktorým voda preteká. Ide tu o povahu prameňa a útvary, ktoré tvoria okolie toku – hory, doliny, vegetácia pri brehoch, zvieratá využívajúce vodný tok, ľudské stavby a diela.

Do druhého oddielu zaraďuje V. Šmilauer názvy prevzaté z osobných a osadných mien. Hydronymá obsahujúce osobné mená väčšinou vyjadrujú fakt, že tok preteká územím, ktorého názov obsahuje aj meno majiteľa – *Lehnerova roľa* (Sklené) – tok pretekajúci cez ňu – *Lehnerov potok* (GNMt., s. 41). Mená majiteľov by sa dali verifikovať v cirkevných matrikách, cirkevných vizitačných protokoloch, pozemkových knihách a pod. Táto problematika však nerieši otázky hydronymie.

Názvy vodných tokov obsahujúce osadný názov (ojkonymum) zase vyjadrujú, že tok preteká jej územím (často priamo cez obec alebo popri nej). Forma týchto hydroným býva väčšinou dvojslovná atributívneho typu – *Beliansky potok*, *Blatnický potok*, *Hájsky jarok* a pod. Pomerne časté sú však formy tvoriace onymickú homonymiu⁴⁵ – hydronymá majú rovnakú formu ako ojkonymá: *Budiš*, *Háj*, *Blatnica*, *Valča*, *Sklené*, *Rakovo*. Vznikajú však aj podoby, v ktorých sa hydronymá odlišujú od ojkonym osobitným topoformantom – *Blatničianka*, *Briešťanka*, *Sklenárika*, *Čepčínec*.

Nemeckí kolonisti využívali na pomenovanie tokov rovnaké alebo podobné lexikálne prostriedky ako pôvodní (slovenskí) obyvatelia – vznikli napríklad názvy podľa porastov: *Ahornbrunn* (doslovne *Javorová studňa*); podľa zvierat: *Rehenwiese* (*Srnčia lúka*), *Rossfleckengraben* (opisne *Priekopa cez konskú zem*), *Beerbrunn* (*Medvedia studňa*), *Beerwasser* (*Medvedí potok*); vlastnosti vody: *Kaltwasser* (*Studená voda*), *Kleinwasser* (*Malá voda*); tvaru toku: *Breitengrund* (*Široká zem*), *Langgrund* (*Dlhá zem*), *Tiefwasser* (*Hlboký potok*); podľa farby vody: *Schwarzwasser* (*Čierna voda*), *Weisswasser* (*Biela voda*), polohy toku: *Bei Brunn* (*Pri studni*), *Grenezwasser* (*Hraničná voda*), *Seitenwasser* (*Bočný potok*) a pod.

⁴⁵ Bližšie k tomu pozri kapitolu *Mikroštruktúrne vzťahy v turčianskej hydronymii*.

Názvy utvorené z apelatív

A. Názvy obsahujúce apelatíva vzťahujúce sa k vode:

- jarok: *Bažinov jarok, Dolný lúčny jarok, Hájsky jarok, Hlboký jarok, Chotárny jarok, Jantošeje jarok, Kamenný jarok, Kompanov jarok, Kopcový jarok, Kostolný jarok, Plešivý jarok, Rovný jarok, Sokolný jarok, Široký jarok, Štíbelov jarok, Tri jarky, Uhliskový jarok, Uličný jarok, Valašský jarok, Veľký jarok;*
- kaluž: *Borová kaluž, Kaluž, Kalužná;*
- potok: *Adamov potok, Antilopský potok, Antolský potok, Antonský potok, Banský potok, Bažinov potok, Beliansky potok, Belický potok, Biely potok, Blatnický potok, Bludný potok, Bočný potok, Bôrovský potok, Brieštánsky potok, Bystrický potok, Bystričský potok, Čepčiansky potok, Čepčiansky potok, Černákov potok, Čerňakov potok, Červený potok, Čierny potok, Daubnerov potok, Dedinský potok, Dedošov potok, Dedošovský potok, Diviacky potok, Dlhý potok, Dolnoborišovský potok, Dulický potok, Ďanovský potok, Fibichov potok, Finkeje potok, Gaderský potok, Gajdošov potok, Haditý potok, Hájsky potok, Hlboký potok, Hnilický potok, Hraničný potok, Chotársky potok, Chotárny potok, Chrapový potok, Ihravý potok, Ivančinský potok, Jasenovský potok, Kačarov potok, Kamenný potok, Karlovský potok, Kevický potok, Kláštorský potok, Končiarový potok, Konský potok, Košťanský potok, Kozi potok, Krahulčí potok, Krahulský potok, Krasút potok, Krásny potok, Kremnický potok, Kurací potok, Laclavský potok, Laniekov potok, Laskársky potok, Lazný potok, Lehnerov potok, Lenerov potok, Ležiachovský potok, Lúčny potok, Maceje potok, Malý potok, Medvedí potok, Michalov potok, Mlynský potok, Mošovský potok, Motnikerov potok, Necpalský potok, Nevoľný potok, Ondrašovský potok, Opálený potok, Pálený potok, Palušov potok, Peterský potok, Pivorarský potok, Pivovarský potok, Podhájsky potok, Podstránsky potok, Polerecký potok, Potôčik, Potok od Kremnickej Bane, Potok od vrchu Flochová, Potok od vrchu Kozie chrbty, Požežský potok, Príslopský potok, Rakšiansky potok, Reváňsky potok, Rovný potok, Rožkovský potok, Rožkový potok, Rudniansky potok, Rudňanský potok, Rybníčný potok, Sadový potok, Sebeslavský potok, Selenecký potok, Skalkový potok, Skalný potok, Sklabinský potok, Slovánsky potok, Slovenský potok, Sloviansky potok, Socovský potok, Somolický potok, Smolický potok, Srncí potok, Studený potok, Svätóžanský potok, Širiakovský potok, Široký potok, Šmidovský potok, Štubniansky potok, Toliarsky potok, Trebostovský potok, Trhanovský potok, Trnovský potok, Trstinový potok, Valaský potok, Valčiansky potok, Veľký potok, Vendelínsky potok, Veterný potok, Vlčí potok, Vrátniansky potok, Vrátny potok, Vysoký potok, Zlámaný potok, Znievsky potok, Žabí potok, Žabokrecký potok;*

- rybník: *Ďanovský rybník, Mošovský rybník, Pribovský rybník, Rybník, Rybníky, Znievske rybníky*;
- studňa: *Biela studňa, Hlístna studňa, Javorová studňa, Malé studienky, Medvedia studňa, Pitšelova studňa, Studnička, Studničky, Veľké studienky, Zlatá studňa*;
- voda: *Besná voda, Biela voda, Červená voda, Čierna voda, Dedinská voda, Hraničná voda, Chotárne vody, Lúčna voda, Malá voda, Unášaná voda*;
- zátoka: *Zátoka*;

B. Názvy prevzaté z povahy vôd:

1. Veľkosť, tvar a poloha vody:

a) veľkosť:

- veľký/á/é: *Veľký jarok, Veľké studienky*;
- malý/á/é: *Malý potok, Malá Jasenica, Malá Piešť, Malá Skalná, Malá voda, Malé studienky*;
- široký/á/é: *Široký potok, Široká*;
- úzky/a/e: *Úzky potok, Úzka*;
- dlhý/á/é: *Dlhý potok, Dlhá*;
- krátky/a/e: *Krátka*;
- deminutívne názvy: *Hôrka, Lúčka, Potôčik, Turček, Žliabok*;

b) tvar:

- krivý/á/é: *Krivá*;
- rovný/á/é: *Rovný potok*;
- vysoký/á/é: *Vysoký potok*;
- hlboký/á/é: *Hlboké*;

c) vzájomná poloha:

- dolný/á/é: *Dolná Dierová, Dolná Hlboká, Dolná Romžiarka, Dolná Ružová, Dolnoborišovský potok, Dolný Borišov, Dolný Čepčinec, Dolný lúčny jarok, Dolný Madačov, Dolný Vetrný*;
- horný/á/é: *Horná Hlboká, Horná Romžiarka, Horný Čepčinec, Horný Madačov*;
- relatívna poloha: *Za cintorínom, Za Sýkorom, Za Vývratmi, Záturčie, Závodie, Zápotočie*;
- rozhraničujúca poloha: *Bočný potok, Hraničná voda, Hraničný potok, Chotárne vody, Chotárny potok, Krajný*;

- iná poloha: *Horevodie, Na vode, Pod borinou, Pod Flochovou, Pod jelšiny, Pod Makovou, Podflochová, Pri Čepčinci, Pri Hornom Čepčinci, Pri studni, Pri škôlke, Pri vilke, Ráztoka, Uličný jarok;*
- smerovanie (z niečoho, k niečomu...): *Do Štrichu, Dolu vodou, Hore vrbinami, K Rovnej hore, Od kameňolomu, Od tunela, Spod Berákova, Spod Bujačného, Spod Ležiachova, Z Červeného grúňa, Z Čierneho dielu, Z Dielu, Z Doliny, Z honu, Z Jelenej skaly, Z Kapustných záhrad, Z lúky, Z Rovnej hory, Z Rovní, Z rybníčkov, Z rybníkov, Z trávnikov, Z Veľkej doliny, Zo Šiarov;*

2. Množstvo, spád, povaha vody:

a) množstvo:

- hlboký/á/é: *Hlboký jarok;*
- silný/á/é: *Silava;*
- suchý/á/é: *Suchá Hradečnica, Suchá Chmeľnica, Suchá Vrica, Suchý Jaseňok;*

b) spád:

- pomalý: *Somolan, Somolický potok;*
- rýchly, čistý, bystrý/á/é: *Bysterec, Bystrá, Bystré, Bystrica, Bystrička;*
- vodopád: *Vodopád, Padva, Dolný Necpalský vodopád, Horný Necpalský vodopád, Malý Necpalský vodopád, Vrátnianský vodopád;*

c) povaha:

- nebezpečné vody: *Besná voda, Konotopa, Krútnava, Prevrátka;*
- pekný, krásny/a/e: *Krásny potok;*
- povaha toku: *Bludný potok, Darebák, Ihravý potok, Šantivý, Zúrivý;*
- zvuk: *Húčľava;*

3. Farba, teplota, chuť a zápach:

a) farba:

- biely/a/e: *Belický potok, Biela studňa, Biela voda, Biely potok;*
- červený/á/é: *Červená voda, Červené blato, Červený potok;*
- čierny/a/e: *Čierna voda, Čierny potok;*
- krištáľový/á/é: *Krištáľový;*
- plavý/á/é: *Plavá;*
- tmavý/á/é: *Tmavá;*
- zlatý/á/é: *Goldbrunn;*

b) teplota:

- chlad: *Mráznica, Studená, Studený potok;*

- teplo: *Teplica, Vríca, Vrič*;
- c) chuť:
 - kyslý/á/é: *Medokýš*;
- d) zápach: *Smradľavá voda, Vajcovka*;
- 4. Povaha riečišťa (dna):
 - bahnité: *Blatná, Blatno, Kalník, Kolimažná, Mútnik, Rašelina*;
 - kamenisté: *Kamenný jarok, Malá Skálná, Oblázok, Skalný potok*;
 - piesčité: *Piešť*;
- 5. Porast:
 - trstina, trstie, chmeľ...: *Chmeľnica, Suchá Chmeľnica, Šariny, Trstinový potok, Trstne*;
- 6. Vodné zvieratá:
 - červy: *Hlístna studňa*;
 - obojživelníky: *Žabec, Žabí potok, Žabín*;
 - ryby: *Hlavátka*;
 - iné vodné živočíchy: *Rakovnica*;
- 7. Funkcie:
 - hranice, prechod, žľab, náhon...: *Kordický priechod, Mlynský náhon, Močidlo, Prechod, Žľabiny, Žlebina, Žliabok*,

C. Názvy podľa povahy územia, ktorým voda preteká:

1. Povrchové útvary:
 - hory: *Diel, Dielnice*;
 - doliny: *Dolinka, Lubná, Úplaz, Zráz, Zvážnica*;
2. Nestromová vegetácia:
 - lúka, tráva, mačina...: *Čemerná, Lúčky, Lúčna, Lúčna voda, Lúčny, Mača*;
 - kultúrne i divo rastúce rastliny: *Čeremošné, Dolná Ružová, Iskierica, Záružlie, Žihľavná, Žitava*;
3. Stromová vegetácia:
4. 1. Všeobecné mená podľa lesa, dreva, machu...
 - rúbané lesy: *Plešivý jarok, Zárubok*;
 - drevo: *Bôrovský potok*;
 - huby: *Huba*;
4. 2. Ihličnaté stromy a kríky: *Smrekovská*;

4. 3. Listnaté stromy: *Jasenovka, Jaseňová, Javorová studňa, Javorina, Jelšiny, Lipová, Topolec*;
4. 4. Listnaté kríky: *Čeremošné*;
5. Zvieratá:
 - divé: *Antilopský potok, Jazvečia, Medvedí potok, Srnčí potok, Srnie, Sviňacia, Sviniaarka, Sviniačky, Turiec*;
 - domáce: *Býkor, Kuracia, Kurací potok, Kozinec*;
 - vtáky: *Jastrabská, Sokol, Sokolný jarok, Vtáčnik*;
6. Stavby a iné ľudské diela:
 - obranné budovy: *Hradečnica, Hradište*;
 - iné ľudské diela: *Kostolný jarok, Zverín*;

D. Metaforické (metonymické) názvy:

Haditý, Hlísta, Stuha

Názvy utvorené z osobných a osadných mien

- názvy z osobných mien: *Adamov potok, Černákov potok, Borišov, Daubnerov potok, Dedošov potok, Fibichov potok, Finkeje potok, Gajdošov potok, Jantošeje jarok, Kačarov potok, Kompanov jarok, Laniekov potok, Lehnerov potok, Maceje potok, Madáče, Michalov potok, Motnikerov potok, Nosáková, Palušov potok, Šmidovský potok, Štíbelov jarok, Za Sýkorom, Andrejová, Bakošová, Dedošová, Drobková, Dulaková, Flochová, Halmešová, Janková, Káčerové, Kozárová, Kukovská, Obozová, Ondrášová, Pátrová, Petruchová, Pitšelova studňa, Slaninová, Slavková, Zvarová, Berákov, Drobkovo, Horeňovo, Radúchovo, Zvarová*;
- názvy z osadných mien: *Beliansky potok, Blatnický potok, Briešťanský potok, Budiš, Bystrický potok, Čepčinec, Čepčiansky potok, Čepčinský potok, Černakov, Čremošný, Diviacky potok, Diviaky, Dolný Necpalský vodopád, Dulický potok, Dvorec, Ďanovský potok, Ďanovský rybník, Háj, Hájsky jarok, Hájsky potok, Horný Necpalský vodopád, Ivančinský, Ivančinský potok, Jasenovský potok, Karlovský potok, Kevický, Kevický potok, Kláštorický, Kláštorický potok, Kordický priechod, Košťanský, Košťanský potok, Kremnický, Kremnický potok, Laclavský, Laclavský potok, Laskár, Laskársky, Laskársky potok, Lazany, Ležiachov, Ležiachovský potok, Malý Necpalský vodopád, Mazan, Mošovský, Mošovský potok, Mošovský rybník, Necpalský potok, Nevoľný, Nevoľný potok, Ondrašovský potok, Peterský, Peterský potok, Podháj, Podhájsky, Podhájsky potok,*

Polerecký potok, Požežský, Požežský potok, Pribovský rybník, Rakšiansky potok, Revúcky, Revúcky mlyn, Rudniansky, Rudniansky potok, Rudňanský potok, Sebeslavský potok, Sklabinský potok, Slovänský potok, Sloviansky potok, Socovský, Socovský potok, Štubniansky potok, Trebostovský potok, Trhanovský potok, Trnovský, Trnovský potok, Turček, Valčiansky potok, Znievske rybníky, Znievsky potok, Znievský, Žabokrecký, Žabokrecký potok, Blatnica, Blatničianka, Briešťanka, Bystrička, Diaková, Folkušová, Ivančinský potok, Jasenica, Jasenovka, Kaľamenová, Laclavá, Lehôtka, Lihotka, Necpalka, Ondrašová, Polerieka, Pravnianka, Právňanka, Rakša, Sklenárka, Trhanová, Valča, Valentová, Vieska, Vrútky, Dubové, Rakovo, Sklené, Záborie,

Názvy neznámej etymológie a nejasné

Brotnica, Cecovi, Fristikfruhl, Izov, Polčeka, Topfgrund, Tvarohy, Vedžer.

Slovotvorná a štruktúrnotypologická charakteristika hydronymie Turca

Z hľadiska slovotvornej štruktúry môžeme hydronymá povodia Turca rozčleniť na jednoslovné, dvojslovné, trojslovné, viacsovné a predložkové názvy.

V rámci jednoslovných hydroným rozoznávame substantívne a adjektívne pomenovania podľa gramatických rodov a kompozitá. Do tejto skupiny sme zaradili aj názov *Madáče*. Ide o nárečovú podobu privlastňovacieho adjektíva podľa pomenovania rodiny (Madáčovci), ktorá by mala v spisovnom jazyku podobu *Madáčovie* (pozri Majtán, 1979, s. 106-107) – **Madáčovie* (potok, jarok, bažina...). Vzhľadom k tomu, že v názve chýba nadradený (substantívny) člen, nie je možné určiť rod tohto pomenovania.

Adjektívne tvary vznikajú najčastejšie elidovaním nadradeného člena z dvojslovných atributívnych názvov: *Ihravý* < *Ihravý potok*, *Kamenný* < *Kamenný jarok*, *Kláštorský* < *Kláštorský potok*, *Opálený* < *Opálený potok*, *Vrátny* < *Vrátny potok*, *Lúčna* < *Lúčna voda*. Tento postup sa uplatňuje najmä v mužskom rode, pretože najčastejšie býva nadradeným členom substantívum *potok* alebo *jarok*.

Kompozitá (ako propriá) vznikli proprializáciou apelatív – *vodopád* > *Vodopád*, ale aj priamou kompozíciou – *Polerieka* = „rieka pretekajúca poľom, čiže miernou vyvýšeninou zarastenou burinou, krovím a pod.“ (Krajčovič, 1988, s. 164), *Konotopa* = topiť kone – pri prechode potoka sa tam topili kone.

Dvojslovné názvy atributívneho typu sme zaznamenali vo všetkých troch gramatických rodoch. Najčastejšie sa vyskytujú v mužskom rode (kvôli nadradenému členu). Takmer všetky dvojslovné názvy majú zhodný prívlastok antepónovaný, okrem názvu *Prítok Mútnika*. V tomto názve s nezhodným prívlastkom vzniká problém s určením rozsahu vlastného mena, teda, čo je súčasťou názvu – či slovo *prítok* chápeme ako súčasť propria alebo len ako druhové určenie pomenovania. Riešenie problému prináša genitív nezhodného prívlastku, ktorý treba chápať ako relačný objekt (pozri Krško, 2001, s. 12-15).

Časť dvojslovných názvov (len v mužskom rode) tvoria pomenovania tokov podľa osád, cez územie ktorých tieto toky pretekajú: *Blatnický potok*, *Briešťanský potok*, *Kevický potok*, *Ondrašovský potok*, *Sloviansky potok*, *Valčiansky potok*, *Žabokrecký potok*. Dvojslovné názvy ženského rodu sú väčšinou utvorené podľa charakteristiky toku – *Besná voda*, jeho podložia – *Biela voda*, *Červená voda*, *Čierna voda* alebo podľa názvu územia, cez ktoré tok preteká – *Dolná Romžiarka*, *Javorová dolina*, *Mokrý dolinka*, *Rovná hora*, *Tesná dolinka*.

Trojslovné a viacslovné formy hydroným presne špecifikujú, o ktorý tok ide (*Dolný lúčny jarok*), prípadne ide o spojenie apelatíva *potok* s viacslovným ojkonymom, terénnym názvom a pod. Trojslovné formy hydroným sa častejšie vyskytujú pri pomenovaní vodopádov – v názve sa presne špecifikuje veľkosť objektu na vodnom toku (*Malý Necpalský vodopád*), prípadne sa vyjadruje poloha vodopádu voči podobnému onymickému objektu, s ktorým tvorí opozitnú dvojicu (*Dolný Necpalský vodopád* – *Horný Necpalský vodopád*). Takáto forma hydroným je z hľadiska komunikácie nevyhovujúca pre svoju dĺžku názvu. Väčší výskyt pri vodopádoch a prameňoch vyplýva z toho, že tieto pomenovania nevstupujú do komunikácie tak často ako vodné toky a tieto ojedinelé vodné objekty sa musia presne lokalizovať, pretože (v porovnaní s vodným tokom) zaberajú veľmi malú plochu.

Hydronymá predložkového typu najčastejšie vyjadrujú polohu (*kde*) – a to predložkami *na, nad, pod, pri, v, za* (statický význam) – *Na vode, Nad močidlami, Pod borinou, Pod Flochovou, Pri Čepčínci, Pri škôlke, Pri vilke, V Tesnom, Za cintorínom, Za Dielom*. Tieto formy môžu vyjadrovať smerovanie toku – predložkami *do, k, od, spod, z, zo*, ktoré majú dynamický význam – *Do Lopušnej, K Rovnej hore, K Turcu, Od Bukovín, Od kameňolomu, Spod Berákova, Spod Bielej skaly, Z Červeného grúňa, Z honu, Zo stanice, Zo Šiarov*. Predložkové názvy najčastejšie obsahujú dominantné terénne názvy alebo apelatíva, ktoré označujú výnimočné, dôležité objekty z hľadiska orientácie v teréne – kameňolom, trať, tunel, cintorín, rybníčky, stanica atď.

Pri slovotvornej štruktúre vzniká niekedy problém hodnotenia východiskového základu (topolexémy) a sufixov (topoformantov). Problém vzniká vtedy, keď sa križi etymologický princíp s princípom bezprostredného východiska. A na tento fakt upozorňovali onomastici už v minulosti v súvislosti s otázkou vzniku toponyma. Proces proprializácie v toponymii a hydronymii je totožný. Pri onymizácii si treba všimnúť, či odvodené slovo vstupuje do procesu onymizácie ako celok, alebo sa onymizuje len jeho základ. M. Majtán (1973, s. 145), vychádzajúc z A. V. Superanskej, uvádza, že „na vlastné mená saprehodnotili, proprializovali už hotové útvary a konštrukcie. Ale pri proprializácii sa apelatívny základ názvu znovu rozkladá, prehodnocujú, proprializujú sa jeho slovotvorné prostriedky a názov sa od začiatku pociťuje ako príponový, predponový, predložkový a pod.“. Podobne rieši túto otázku aj J. Matejčík (1971) pri morfematickej štruktúre toponyma – „je otázne, či strata obsahu viedla k strate pôvodnej morfematickej štruktúry toponymizovaného výrazu, alebo vznikla nová štruktúra, a to prehodnotením pôvodných lexikálnych morféme na nové prvky – topoformanty. Takéto morfematické prehodnocovanie má svoje špecifické zvláštnosti a nemožno ho

jednoducho stotožňovať s podobnými procesmi v apelatívnej lexike.“ (Matejčík, 1971, s. 198).

Proces propriálizácie a hranica medzi apelatívnou a propriálnou podobou vystupuje do popredia pri niektorých hydronymách, ktoré sme zaznamenali najmä z publikácií *Hydrologické pomery Československé socialistickej republiky* (1965), *Hydrografický číselník tokov na Slovensku* (1971) a z ozalitovej *Vodohospodárskej mapy povodia Turca* (1988). V týchto dokumentoch sme zaznamenali názvy *Potok od vrchu Flochovec*, *Potok od vrchu Kozie chrby* a *Mlynský náhon v H. Štubni*. Z pravopisného (formálneho) hľadiska by sme ich mohli považovať za propriá, z onomastického hľadiska však ide o opisné označenie onymického objektu, v ktorom by sme časť *potok* mali považovať za apelatívum. Názov *Mlynský náhon v H. Štubni* (zo socioonomastického pohľadu) predstavuje umelo vytvorené pomenovanie, pretože v onymickej sústave Hornej Štubne existuje len podoba *Mlynský potok*, ktorá nepotrebuje bližšiu lokalizáciu (v *H. Štubni*). Tento názov musel byť vytvorený v onymickej sústave vyššej society (v rámci vertikálneho členenia) – pozri kapitolu *Vplyv sociálnych skupín na hydronymiu Turca* (najmä tretiu poznámku).

Pri analýze skúmaných terénnych názvov preto nemožno vychádzať z etymologického koreňa, ale z bezprostredného východiska tvorenia. Bezpríponové hydronymá vznikajú najčastejšie propriálizáciou apelatív, resp. miesta, cez ktoré pretekajú – *zrás > Zrás, zverín > Zverín, žliabok > Žliabok, pažiť > Pažiť, slatina > Slatina, kaluž > Kaluž, horáreň > Horáreň, ležisko > Ležisko, močidlo > Močidlo*; prípadne hydronymum vzniklo prenesením mena z ojkonyma, terénneho názvu a pod. (motiváciou je opäť miesto toku pri týchto dominantných objektoch) – *Budiš > Budiš, Dvorec > Dvorec, Háj > Háj, Medovár > Medovár, Diaková > Diaková, Folkušová > Folkušová, Lehôtka > Lehôtka, Solisko > Solisko* atď. Slovo tvorné modely v našej práci, ako sme už konštatovali, sú často bez prípony. Veľmi produktívnym typom je tvorenie jednoslovných hydroným mužského rodu pomocou prípony *-ec, -ik, -nik/-ník*, jednoslovných hydroným ženského rodu pomocou prípon *-ica, -ka/-anka/-ianka, -ava* (tak aj Sičáková, 2000, s. 149).

Jednoslovné slovo tvorné štruktúry hydronymie Turca možno rozčleniť takto:

1. substantíva mužského rodu:

-ø: *Borišov, Budiš, Darebák, Diel, Diviaky, Dvorec, Flochovec, Háj, Hliník, Jordán, Klobučník, Kostolec, Kozinec, Krpec, Kútik, Laskár, Lazany, Ležiachov, Lučenec, Lysec, Mazan, Medokýš, Medovár, Partizán, Pieskovec, Piest, Podháj, Potôčik, Prechod, Rakovo, Rybník, Selenec, Sokol, Somolan, Studenec, Škáp, Špičiak, Štrich, Tajch, Vedžer, Úplaz, Zrás, Zrás, Zverín, Žiar, Žliabok*;

-ec/-iec: *Borišovec, Bysterec, Čepčinec, Dubovec, Javorovec, Jelšovec, Topolec, Trstenec, Turiec, Žabec*;
 -ík/-ik: *Kalník, Mútnik*;
 -ník/-nik: *Vtáčnik, Záložník*;
 -áč: *Ihráč*;
 -ek: *Turček, Zárubek*;
 -ok: *Oblázok, Zárubok*;
 -ín: *Žabín*;
 -or: *Býkor*;
 -y: *Bikory, Cecovy, Tvarohy*;

2. substantíva ženského rodu

-ø: *Bučina, Bukovina, Diaková, Dolinka, Farba, Folkušová, Hlavátka, Hlista, Horáreň, Huba, Húšťava, Jasenová, Javorina, Jazernica, Kaluž, Kečka, Laclavá, Lehôtka, Lihotka, Lúčka, Mláka, Pažiť, Piešť, Podhoreň, Rakša, Rašelina, Ráztoka, Slatina, Sprcha, Strmina, Studnička, Stuha, Trhanová, Valentová, Vieska, Vrič, Vrica, Zátoka, Zvážnica, Žlebina*;
 -ka: *Bystrička, Jasenovka, Necpalka, Prevratka, Sklenárka, Sviniačka, Šindelka, Šindel'ka, Vandračka*;
 -anka/-ianka: *Briešťanka, Pravnianka, Právňanka, Záturčianka*;
 -ica: *Bystrica, Iskierica, Jasenica, Rakovnica, Teplica, Žarnovica*;
 -nica: *Brotnica, Hradečnica, Mrázica*;
 -y: *Šariny, Vódka, Vyhieračky, Žľabiny*;
 -ava: *Čierňava, Húčľava, Krútnava, Silava, Žitava*;
 -va: *Padva*;
 -a: *Mača*;
 -e: *Šiare*;
 -ina: *Sekanina*;

3. substantíva stredného rodu

-ø: *Hradište, Košarisko, Ležisko, Liešno, Močidlo, Solisko, Uhliská, Vrchovisko, Zápotočie, Záružlie, Záturčie, Závodie*;
 -no: *Blatno*;

Zo štruktúrnymorfologického hľadiska možno hydronymiu Turca rozčleniť na jednoslovné názvy, medzi ktoré počítame aj kompozitá, dvojslovné názvy atributívneho typu, trojslovné

pomenovania, viacslovné a predložkové názvy. Heuristickým výskumom sme potvrdili názor M. Majtána, ktorý hovorí, že: „názvy menších tokov, horné a pramenné časti tokov sú zvyčajne viacslovné“ a že „pramenné časti najmenších tokov (rovnako ako žriedla, pramene) majú často názvy predložkového typu.“ (Majtán, 1996, s. 140). Toto zistenie vyplýva z celkového charakteru prostredia (väčšinou ide o geomorfologicky veľmi členitý terén) s výskytom mnohých onymických bodov na malom území, ktoré je potrebné rozlíšiť. Viacslovné a predložkové názvy túto úlohu dokonale spĺňajú. Predložkové názvy zároveň vypovedajú o malom význame pomenovaného objektu – jeho názov preto vyjadruje polohu vzhľadom k inému (dôležitejšiemu) objektu (*Od kameňolomu, Od trate, Pri studni, Pri škôlke, Spod Ležiachova, Spod Vlčieho vrchu, Z honu, Z Jelenej skaly*).

Hydronymiu Turca môžeme zo štruktúrnotypologického hľadiska rozdeliť na:

I. Jednoslovné názvy

1. substantíva mužského rodu

Bikory, Borišov, Borišovec, Budiš, Býkor, Bysterec, Cecovy, Cedron, Čepčinec, Černakov, Darebák, Diel, Diviaky, Dubovec, Dvorec, Flochovec, Háj, Hliník, Hrádky, Ihráč, Javorovec, Jelšovec, Jordán, Kalník, Klobučník, Kolník, Kostolec, Koštolec, Kozinec, Krpec, Kútik, Laskár, Lazany, Ležiachov, Lučenec, Lysec, Mazan, Medokýš, Medovár, Mohošov, Mohošovy, Mútnik, Oblázok, Partizán, Pieskovec, Piest, Podháj, Potôčik, Prechod, Rybník, Selenec, Sokol, Somolan, Studenec, Škáp, Špičiak, Štrich, Tajch, Topolec, Trstenec, Turček, Turiec, Tvarohy, Úplaz, Vedžer, Vodopád, Vtáčnik, Záložník, Zárubek, Zárubok, Zraz, Zráz, Zverín, Žabec, Žabín, Žiar, Žliabok

2. substantíva ženského rodu

Breziny, Briešťanka, Brotnica, Bučina, Budina, Bukovina, Bystrica, Bystrička, Čierňava, Diaková, Dielnice, Dolinka, Farba, Folkušová, Hlavátka, Hlista, Horáreň, Hradečnica, Hriadky, Huba, Húčľava, Húšťava, Iskierica, Jasenica, Jasenová, Jasenovka, Javorina, Jazernica, Jelšiny, Kaluž, Kečka, Konotopa, Krútňava, Kýčera, Laclavá, Lehôtka, Lieštiny, Lihotka, Lúčka, Lúčky, Mača, Mláka, Mrázica, Necpalka, Padva, Pažiť, Piešť, Podhoreň, Podstráne, Polerieka, Pravnianka, Právňanka, Prevratka, Rakovnica, Rakša, Rašelina, Ráztoka, Rovníky, Sekanina, Silava, Sklenárka, Slatina, Sprcha, Strmina, Studnička, Studničky, Stuha, Sviniačka, Sviniačky, Šariny, Šindelka, Šindelka, Šiare, Teplica, Trhanová, Ťžavy, Valentová, Vandráčka, Vieska, Vôdky, Vrica, Vrič, Vyvieračky, Vrútky, Zátoka, Záturčianka, Zvážnica, Žarnovica, Žitava, Žľabiny, Žleбина

3. substantíva stredného rodu

Berákovo, Blatno, Horevodie, Hradište, Košarisko, Ležisko, Liešno, Močidlo, Rakovo, Solisko, Uhliská, Vrchovisko, Zápotočie, Záružlie, Záturčie, Záborie, Závodie

4. adjektíva mužského rodu

Brvenný, Čremošný, Drobkovo, Drobkový, Družstevný, Dutý, Haditý, Hlboký, Horeňovo, Chládkový, Chotárny, Chrapový, Ihravý, Ivančinský, Jačmenný, Kamenný, Kevický, Kláštorský, Končiarový, Košťanský, Krajný, Krásny, Kremnický, Krištáľový, Laclavský, Laskársky, Lazný, Lúčny, Madačov, Malý, Mesiačkový, Mokrý, Mošovský, Nevoľný, Opálený, Ostrý, Pastiersky, Peterský, Podhájsky, Požezský, Prislopový, Radúchovo, Rakytov, Revúcky, Rovný, Rožkovský, Rudniansky, Sadový, Skalný, Socovský, Somolický, Suchý, Šantivý, Širiakový, Šmidovský, Trnovský, Valaský, Vendelínský, Vetrný, Vlčí, Vrátny, Vysoký, Znievský, Zúrivý, Žabokrecký

5. adjektíva ženského rodu

Andrejová, Bakošová, Baničná, Blatná, Brložná, Bystrá, Čemerná, Dedošová, Dlhá, Doštená, Drobková, Družstevná, Dulaková, Flochová, Halmešová, Hlboká, Horárova, Horniacka, Hubná, Káčerová, Janková, Jaseňová, Jastrabská, Jazvečia, Káčerová, Kalužná, Kamenná, Kňazová, Kolimažná, Kozárová, Kráľovská, Krasenovská, Krátka, Křčová, Krivá, Križová, Kukovská, Kuracia, Lipová, Lopusná, Lubná, Lúčna, Lubovná, Lubovňa, Martinová, Mäsiarska, Močaristá, Mokrá, Nosáková, Obozová, Ondrášová, Ondrašová, Pátrová, Petruchova, Plavá, Podflochová, Predná, Priavna, Prieložná, Prierastna, Psotná, Rovná, Ružová, Rybničná, Skalná, Slaninová, Slavková, Smrekovská, Sprčná, Stĺpová, Studená, Suchá, Sviňacia, Šiarna, Šindelná, Široká, Tesná, Tmavá, Toliarska, Úzka, Vápenná, Vľkanová, Vrátna, Záskalná, Zatajená, Zázová, Zázrivá, Zlodejská, Zvadlivá, Zvarová, Žihľavná, Žiarna, Žirová

6. adjektíva stredného rodu

Bystré, Čeremošné, Hlboké, Kalné, Kamenné, Lučivné, Okoličné, Osičné, Prierastlé, Sklené, Srne, Trstne, Vetrné, Zvarovo

7. názvy bez možnosti určenia rodu

Madáče

8. kompozitá

Vodopád, Konotopa, Polerieka

II. Dvojslovné názvy atributívneho typu

1. mužského rodu

Adamov potok, Antilopský potok, Antolský potok, Antonský potok, Banský potok, Bažinov jarok, Bažinov potok, Beliansky potok, Belický potok, Biely potok, Blatnický potok, Bludný potok, Bočný potok, Bôrovský potok, Briešťanský potok, Bystrický potok, Bystričský potok, Čepčiansky potok, Čepčinský potok, Černákov potok, Čerňakov potok, Červený potok, Čierny potok, Daubnerov potok, Dedinská voda, Dedinský potok, Dedošov potok, Dedošovský potok, Diviacky háj, Diviacky potok, Dlhý potok, Dolnoborišovský potok, Dolný Borišov, Dolný Čepčinec, Dolný Madačov, Dolný Veterný, Dulický potok, Ďanovský potok, Fibichov potok, Finkeje potok, Gaderský potok, Gajdošov potok, Haditý potok, Hájsky jarok, Hájsky potok, Hlboký jarok, Hlboký potok, Hnilický potok, Horný Čepčinec, Horný Madačov, Hraničný potok, Chotárny jarok, Chotárny potok, Chotársky potok, Chrapový potok, Ihravý potok, Ivančinský potok, Jantošeje jarok, Jasenovský potok, Kačarov potok, Kamenný jarok, Kamenný potok, Karlovský potok, Kevický potok, Klášterský potok, Kompanov jarok, Končiarový potok, Konský potok, Kopcový jarok, Kordický priechod, Kostolný jarok, Košťanský potok, Kozí potok, Krahulčí potok, Krahulský potok, Kráľovský most, Krasút potok, Krásny potok, Kremnický potok, Kurací potok, Laclavský potok, Laníekov potok, Laskársky potok, Lazný potok, Lehnerov potok, Lenerov potok, Ležiachovský potok, Lúčný potok, Maceje potok, Malý potok, Medvedí potok, Michalov potok, Mlynský náhon, Mlynský potok, Mokrá Jaseňok, Mokrá Rakytov, Mošovský potok, Motnikerov potok, Necpalský potok, Nevoľný potok, Ondrašovský potok, Opálený potok, Pálený potok, Palušov potok, Peterský potok, Pivorarský potok, Pivovarský potok, Plešivý jarok, Podhájsky potok, Podstránsky potok, Polerecký potok, Požežský potok, Príslopský potok, Prítok Mútника, Rakšiansky potok, Reváňsky potok, Revúcky mlyn, Rovné lazy, Rovný jarok, Rovný potok, Rožkovský potok, Rožkový potok, Rudniansky potok, Rudňanský potok, Rybníčný potok, Sadový potok, Sebeslavský potok, Selenecký potok, Skalkový potok, Skalný potok, Sklabinský potok, Slovanský potok, Slovenský potok, Sloviansky potok, Socovský potok, Sokolný jarok, Somolický potok, Smolický potok, Srnčí potok, Studený potok, Suchý Jaseňok, Suchý Rakytov, Svätajánsky potok, Širiakovský potok, Široký jarok, Široký potok, Šmidovský potok, Štibelov jarok, Štubniansky potok, Toliarsky potok, Trebostovský potok, Trhanovský potok, Tri jarky, Trnovský potok, Trstinový potok, Uhliskový jarok, Uličný jarok, Úzky potok, Valaský potok,

Valašský jarok, Valčiansky potok, Veľký jarok, Veľký potok, Vendelínsky potok, Veterný potok, Vlčí potok, Vrátniansky potok, Vrátny potok, Vysoký potok, Zlámaný potok, Znievsky potok, Žabí potok, Žabokrečný potok

2. ženského rodu

Besná voda, Biela studňa, Biela voda, Červená voda, Čierna voda, Dolná Dierová, Dolná Hlboká, Dolná Romžiarka, Dolná Ružová, Dolnoborišovská bystrina, Dolu vodou, Hlístna studňa, Hore vrbinami, Horná Hlboká, Horná Romžiarka, Hôrka, Hraničná voda, Chotárne vody, Javorová dolina, Javorová studňa, Lúčna voda, Malá Jasenica, Malá Piešť, Malá Skalná, Malá voda, Malé studienky, Medvedia studňa, Mokrú dolinka, Pitšelova studňa, Predná Kamenná, Rovná hora, Stará Flochová, Suchá dolina, Suchá Vríca, Šiarna hrádza, Tesná dolinka, Unášaná voda, Veľké studienky, Zadná Kamenná, Zlatá studňa

3. stredného rodu

Červené blato

III. Trojslovné názvy

Dolný lúčny jarok

IV. Viacslovné názvy

Mlynský náhon v H. Štubni

V. Predložkové názvy

Do Lopušnej, Do Štrichu, K Rovnej hore, K Turcu, Na vode, Nad močidlami, Nad močiarimi, Nad vysokým mostom, Od Bukovín, Od kameňolomu, Od trate, Od tunela, Pod borinou, Pod Flochovou, Pod jelšiny, Pod Makovou, Pri Čepčinci, Pri Hornom Čepčinci, Pri studni, Pri škôlke, Pri vilke, Spod Berákova, Spod Bielej skaly, Spod Bujačného, Spod Kríža, Spod Lehôtky, Spod Ležiachova, Spod Vlčieho vrchu, V Tesnom, Z Červeného grúňa, Z Čierneho dielu, Z Dielu, Z Dolinky, Z honu, Z Jelenej skaly, Z Kapustných záhrad, Z lúky, Z Rovnej hory, Z Rovní, Z rybníčkov, Z rybníkov, Z trávnikov, Z Veľkej doliny, Za cintorinom, Za Dielom, Za Šýkorom, Za Vývratmi, Zo stanice, Zo Šiarov.

Záver

Prírodné pomery Turca, ktoré výrazne ovplyvnili charakter kraja a tým aj hydrologické pomery, sú staré niekoľko tisícročí. Prví ľudia sa v tejto oblasti usídlili v eneolite (3 200 – 1 800 rokov pred n. l.), hoci predpokladáme, že tu mohli žiť aj skôr (Beňko, 1996, s. 13).

Slovania obsadili Turiec krátko po svojom príchode. V čase Nitrianskeho kniežatstva a Veľkej Moravy existoval čulý obchodný a spoločenský ruch medzi hornou Nitrou a Turcom. Cez toto územie viedlo niekoľko dôležitých obchodných ciest. Slovania klčovali lesy, obrábali pôdu, lovili zver. Priestor, v ktorom existovali, museli nevyhnutne pomenovať. Názvy, ktoré sa dochovali aj vďaka zozbieraným a analyzovaným hydronymám jednoznačne svedčia o slovanskom, či presnejšie, slovenskom pôvode.

Jednotlivé vodné toky, ktoré museli naši predkovia prekonávať, v ktorých lovili ryby alebo využívali ich silu vo svoj prospech, často pomenovali podľa povahy vody – podľa veľkosti toku (*Veľký jarok, Malá voda, Široký potok, Úzka*), tvaru (*Haditý, Hlboké*), polohy (*Za cintorínom, Pri Čepčinci, Pri studni*), spádu, sily vody a pod. (*Silava, Suchá Hradečnica, Bysterec, Padva, Necpalský vodopád*). Predkovia v názvoch vyjadrili nebezpečenstvo vôd (*Besná voda, Konotopa, Krútnava, Zúrivý*), niektoré názvy boli motivované farbou riečišťa (*Biela voda, Červená voda, Čierny potok, Plavá*). Mnoho názvov potokov bolo utvorených z osobných mien (vyjadrovali, že potok preteká územím pomenovaným podľa jeho majiteľa) – *Daubnerov potok, Laniekov potok, Bakošová, Slavková, Zvarová*, prípadne v názve môžeme analyzovať osadné meno – *Beliansky potok, Hájsky potok, Dvorec, Budiš, Blatnica, Znievsky potok*.

V rámci štruktúrnej typológie sme hydronymá povodia Turca rozčlenili na jednoslovné, dvojslovné, trojslovné, viacslovné a predložkové. Najčastejšie sa vyskytujú dvojslovné a jednoslovné hydronymá. Časť jednoslovných (adjektívnych) názvov vzniká elidovaním nadradeného člena z dvojslovných atributívnych pomenovaní.

Jednoslovné hydronymá mužského rodu sú v súčasnosti tvorené najčastejšie pomocou prípony *-ec, -nik/-ník*, jednoslovné hydronymá ženského rodu zase pomocou prípon *-ica, -ka/-anka/-ianka, -ava*. Zozbierané a analyzované hydronymá povodia Turca v tomto ohľade potvrdzujú výskumy hydronymie na Slovensku, že najfrekventovanejšími príponami pre mužský rod sú *-ec, -nik/-ník*, pre ženský rod *-ica, -ka/-anka/-ianka, -ava* (tak aj Sičákové, 2000, s. 149 a Majtán, 1996, s. 140-141). V porovnaní s poľskou hydronymiou možno zároveň konštatovať, že ide o staré praslovanské formanty, pretože vysokú frekvenciu

vykazujú aj v poľskej hydronymii (porovnaj napr. Duma, 1999, s. 178-179). V. Šmilauer (1932, s. 498-499) venuje pozornosť hydronymám s nejasnou etymológiou zakončených na –ava/ -va (podobne aj Varsik, 1990). Často sa uvádzajú doklady názvov, ktoré sú prevzaté z maďarčiny. V. Šmilauer upozorňuje, že „chtíti vyložiť všechna táto jména jedním způsobem, je počínání předem odsouzené k nezdaru; je to zjevně skupina, k jejímuž vytvoření přispěly různé jazyky.“ (Šmilauer, 1932, s. 498). Formant –ava bol v starej slovenskej hydronymii veľmi produktívny⁴⁶ (Majtán, 1996, s. 141).

V rámci kapitoly *Kolonizačné vplyvy na hydronymiu Turca* konštatujeme, že najväčší vplyv na podobu hydronymie Turca mala nemecká kolonizácia, ktorá postupovala na toto územie v niekoľkých etapách a smeroch v 14. a 15. storočí. Nemecké názvy sa vyskytovali vo veľkej miere najmä v obciach Dolný a Horný Turček, Sklené, Horná Štubňa, Vrúcko, Brieštie, Rudno, Hadviga. Dnes sa používajú najmä slovenské podoby hydroným. Menej výrazný vplyv na podobu hydroným Turca mala valašská kolonizácia. Maďarské názvy sme zaznamenali len v historických dokladoch – časť názvov vznikla z maďarských apelatív, druhú časť tvorili slovenské názvy písané maďarským pravopisom. Výskyt hydronyma utvoreného formantom –va sme zaznamenali len v dvoch tokoch – *Padva (1)* – ľavý prítok Valčianskeho potoka a *Padva (2)* – pravý prítok Selenca. Obidva toky pramenia a ústia vysoko v horách. Z hľadiska orientácie (a dostupnosti terénu) nie sú dôležité, preto môžeme konštatovať, že sú slovenského, a nie maďarského pôvodu. Ak by boli maďarského pôvodu, museli by sme zaznamenať vyššiu frekvenciu maďarských hydroným aj pri menej významných tokoch.

Význam práce *Hydronymia povodia Turca* spočíva v niekoľkých rovinách – v rámci regiónu Turca sme priamym terénnym výskumom získali názvy, ktoré sa aktívne používajú v úze obyvateľov. Tieto podoby by mohli v budúcnosti slúžiť ako podklady pre štandardizáciu hydroným vo Výskumnom ústave vodného hospodárstva v Bratislave. Takto by sa odstránili nevhodné a umelé názvy ako *Darebák*, *Sprčná* a pod. Terénny výskum hydronymie na etnicky zmiešanom území poskytuje obraz o vývoji (nemeckých, valašských) názvov a ich ďalšom smerovaní.

V rámci výskumu hydronymie Slovenska sme zozbierali a analyzovali hydronymá významného prítoku Váhu, čo predstavuje ďalšiu etapu vo výskume hydronymie Slovenska a hydronymie Európy v rámci projektu *Hydronymia Europaea*. Poznatky o podobe hydroným v etnicky zmiešanom prostredí bude možné porovnať s výsledkami v iných regiónoch

⁴⁶ Ide o druhý najproduktívnejší formant – hneď po prípone –ica (*Teplica, Bystrica, Blatnica, Žarnovica*).

Slovenska (nemecké enklávy v Gemeri, Spiši, tzv. Hauerlande na strednom Slovensku). Slovo tvorné modely turčianskej hydronymie bude možné porovnať s ostatnými regiónmi Slovenska a vytvoriť celkovú charakteristiku tvorby hydroným v diachrónej a synchrónnej línii na Slovensku.

V rámci slovanskej (európskej) hydronymie bude možné začleniť jednotlivé hydronymické modely Slovenska do slovanskej hydronymie.

Uplatnenie socioonomastického pohľadu na fungovanie proprií v rôznych sociálnych rovinách, ktoré fungujú (aj) v hydronymii Turca, nám umožnilo poukázať (pri preskúpaní viacerých sociálnych rovin) na vznik mikroštruktúrnych javov, ktoré narúšajú spoločenskú komunikáciu. Bližšou špecifikáciou polyreferenčných alebo polyonymických názvov, sa dokáže jazyk brániť voči narušeniu základných komunikačných pravidiel.

Vodné toky

A

Adamov potok → Červená voda

Adnadastpatak → Trstinový potok

Ahornbrunn → Javorovec

Andrejová → Z Dolinky

Antilopský potok → Antonský potok

Antolský potok → Antonský potok

Antonský potok p. Turiec, 6,4 km; pramení juhovýchodne pod Krpcom (1030 m n. m.), preteká Antonskou dolinou, ústi juhovýchodne od Skleného.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Antonský potok* Lich. 11

1981 *Antonský potok* VMp. SSR

1988 *Antolský potok* VMp. oz.

1988 *Antilopský potok* VMp. oz. (p. t.)

1990 *Antonský potok* VMp. ČSFR

TN: 1997 *Antonská dolina* PCTMp.

Etym.: Názov *Antonský potok* pomenúva tok pretekajúci *Antonskou dolinou* (to podľa kaplnky sv. Antona, ktorá sa nachádza pri ústí doliny); názov *Antolský potok* má rovnakú motiváciu ako *Antonský potok*, názov doliny (*Antolská dolina*) vznikol pravdepodobne analogicky ako premenovanie *Antol* < *Sv. Anton*; podoba *Antilopský potok* vznikla deformáciou názvu *Antolský potok*.

B

Bakošová ľ. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), 1 km; pramení a ústí južne pod Javorinou (1053,4 m n. m.).

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Bakošová* Lich. 11

náreč.: *Bakošová* Slov.

TN: 2001 *Bakošová* (dolina) náreč. (Slov.)

Etym.: Názov *Bakošová* vznikol z pomenovania doliny (*Bakošová* – to z osobného mena *Bakoš*) ktorou preteká.

Baničná ľ. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 0,4 km; pramení severne pod Dedošovou (1070,4 m n. m.), ústí v Necpalskej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Baničná* Lich. 11

náreč.: *Baničná* Necp.

TN: *Baničná* (dolina) Lich. 11

Etym.: Názov *Baničná* vznikol z pomenovania doliny (*Baničná* – to z apel. *baňa* = kameňolom), ktorou preteká.

Banský potok → Červená voda

Bažinov jarok → Podhájsky potok

Bažinov potok → Podhájsky potok

Beerbrunn → Medvedia studňa

Beerwasser → Medvedí potok (2)

Bei Brunn → Pri studni

Beliansky potok p. Turiec; pramení severne pod Borišovom (1509,5 m n. m.), 20,3 km; preteká Belianskou dolinou, ústí severne od Košťan nad Turcom.

VMp. 50: 36-11; 36-12; Šmil. Nr. 2411

VN: 1287 *fluvium Chmelnýcha* Šik. 148

1287 *fluvium Hemelniche* TR 74

1287 *Swthathmelnýcha* Šmil. 61

1390 *riuuli Hmelnicze* CDH X/1, 581

1736 *Bella riuum* Bel II., 301

1947 *Beliansky potok* BojT. 12

1958 *Belanský potok* VFat.

1963 *Belianka* BojS. 75

1965 *Belanský potok* HP

1969 *Beliansky potok* Nov. 57

1971 *Belánsky potok* HČ
 1976 *Beliansky potok* Div.
 1980 *Beliansky potok* Hoch. 24
 1981 *Beliansky potok* VMp. SSR
 1981 *Belánsky potok* VMp. SSR
 1983 *Beliansky potok* MT 50
 1989 *Beliansky potok* ZMp. ČSSR
 1990 *Beliansky potok* VMp. ČSFR
 1994 *Beliansky potok* GNMt. 15
 1997 *Beliansky potok* PCTMp.
 1997 *Beliansky potok* MF-MH
 1998 *Beliansky potok* MT-okr.
 1988 *Belianský potok* VMp. oz.
 2000 *Beliansky potok* VF
 náreč.: *Beľianski potok* Bel., Necp.
 TN: 2000 *Belianska dolina* VF
 1940 *Chmelnice* KmpŽ40
 ON: Belá
 1282 *due Villa Bella* VSO I, 153
 1353 *Bela* VSO I, 153
 1535 *Byela* VSO I, 153
 1554 *Bella* VSO I, 153
 Etym.: Názov *Beliansky potok* i variant *Belánsky potok* vznikli podľa názvu obce *Belá*, variant *Belianka* vznikol univerbiáciou podoby *Beliansky potok*. Názov *Chmelnica* vznikol podľa divo rastúceho chmeľu na jeho brehoch (apel. *chmel'* – psl. *чѣмелѣ*, bot. *Humulus*); názov *Suchá Chmelnica* (d. t., západne od Belej) vyjadruje charakter vody – informátori uviedli, že voda často vysychá, resp. sa stráca.
 Lit.: Šmil. 61, 476

Belický potok → Dolinka

Berákov → Spod Berákova

Besná voda ľ. Turiec, 5,1 km; pramení juhozápadne pod Širiakovom (722 m n. m.), ústí v severnej časti Dubového. VMp. 50: 36-13; Šmil. Nr. 232
 VN: 1266 a. *Prehod* Šmil., 321; Beň. 185
 1736 *riv. Dubowensi* Bel II., 300
 1860 *Bésna voda* KmpD60
 1860 *Besna voda* KmpD60
 1965 *Besná voda* HP
 1971 *Besná voda* HČ
 1971 *Besná voda* Krem.

1973 *Besná voda* Lich. 11
 1981 *Besná voda* VMp. SSR
 1983 *Besná voda* MT 50
 1988 *Besná voda* VMp. oz.
 1990 *Besná voda* VMp. ČSFR
 1994 *Besná voda* Kem. 20
 1994 *Besná voda* GNMt. 24
 1997 *Besná voda* MF-MH
 1997 *Besná voda* TT
 ON: Dubové
 1262 *Doba* VSO I, 363
 1266 *Dubowa Prechod dicta* VSO I, 363
 1302 *Dubowa* VSO I, 363
 1920 *Dubovo* VSO I, 363
 1927 *Dubové* VSO I, 363
 Etym.: Názov *Besná voda* vznikol podľa charakteru toku (silný prúd, vytvárala časté záplavy); podoba *Prechod* vznikla z apel. *prechod* < psl. *пřechodъ* („podle jména přechodu do Nitranské stolice k Nedožerům“ – Šmil. 321); názov *Dubowensi* označoval potok pretekajúci cez osadu *Dubové*.
 Lit.: Šmil. 321, 473

Biela studňa p. Kláštorňý potok (→ Vrčia → Turiec), 0,8 km; pramení východne od Skalky (1190,7 m n. m.), ústí v Suchej doline. VMp. 50: 36-11
 VN: 1973 *Biela studňa* Lich. 11
 náreč.: *Biela studňa* Slov.
 Etym.: Názov vznikol podľa charakteristiky prameňa (vyteká z bielych vápencových skál). Označenie toku ako *studňa* motivovalo pomenovanie časti, kde potok pramení.

Biela voda ľ. Teplica (→ Turiec), 5 km; pramení východne od železničnej stanice Čremošné, ústí východne od Čremošného. VMp. 50: 36-13
 VN: 1958 *Biela voda* VFat.
 1963 *Biela voda* BoJS. 81
 1965 *Biela voda* HP
 1971 *Biela voda* HČ
 1971 *Biela voda* Krem.
 1973 *Biela voda* Lich. 11
 1973 *Weisswasser* Lich. 11
 1981 *Biela voda* VMp. SSR

1982 *Biela voda* NIŽ., s. 13
 1983 *Biela voda* MT 50
 1988 *Biela voda* VMp. oz.
 1990 *Biela voda* VMp. ČSFR
 1994 *Biela voda* GNMt. 22
 1997 *Biela voda* TT
 1999 *Biela voda* Okol.
 2000 *Biela voda* VF
 náreč.: *Biela voda* Črem.
 Etym.: Názov *Biela voda* vznikol podľa sfarbenia (čistej) vody a vápencového dna (nem. *weiß* = biely, *wasser* = voda).

Biely potok (1) → Hájsky potok

Biely potok (2) → Dolinka

Biely potok (3) → Hraničná voda

Biely potok (4) → Vôdky

Biely potok (5) → Slaninová

Bikory → Býkor

Blatná (1) → Haditý potok

Blatná (2) Ľ. Hájsky potok (→ Turiec), 2,5 km; pramení východne pod Vysokým vrchom (829 m n. m.), ústí v Čepčianskom lese.
 VMp. 50: 36-13
 VN: 1973 *Blatná* Lich. 12
 náreč.: *Blatná* Skl.
 Etym.: Názov vznikol podľa blatistého dna a okolitého terénu – z adj. *blatný* < z apel. *blato*.

Blatná (3) → Bôrovský potok

Blatnický potok p. Turiec, 16,9 km; pramení južne od Chládkových úplazov (1228,3 m n. m.), preteká Blatnickou dolinou, za Příbovskými rybníkmi sa rozdeľuje, ústí v Příbovciach.
 VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 242
 VN: 1244 *Blatnica* CDSl. II. Nr. 159, s. 107
 1252 *fl. Blathnica* CDSl. II. Nr. 400, s. 279

1252 *fl. Blathycha* CDSl. II. Nr. 400, s. 279
 1252 *fl. Blathnica* Sas. 49
 1252 *fl. Blathnicza* CDH VII/5, 301
 1326 *fl. Blathnycha* TR § 16
 1331 *fl. Blathnica* Mál. 72
 1331 *fl. Blatnicza* CDH VIII/3, 571
 1736 *Blatniczensis fequitus* Bel II., 301
 1736 *amniculo Blatnitza* Bel II., 339
 1736 *fl. Blatnicza* Bel II., 340
 1876 *Blatnica* Sas. 45
 1920 *Blatnica* Zg. 27
 1947 *Blatnický potok* BojT. 12
 1958 *Blatnický potok* VFat.
 1963 *Blatnický potok* BojS. 59
 1965 *Blatnický potok* HP
 1969 *Blatnica* Nov. 22
 1969 *Blatnický potok* Nov. 24
 1969 *Blatničianka* Nov. 49
 1971 *Blatnický potok* HČ
 1971 *Blatnický potok* NovF. 10
 1973 *Blatnický potok* Lich. 12
 1973 *Ďanovský potok* Lich. 16
 1973 *Rakytov* Lich. 35 (p. t.)
 1976 *Blatnický potok* Div.
 1980 *Blatnický potok* Hoch. 24
 1981 *Blatnický potok* VMp. SSR
 1982 *Blatnický potok* NIŽ., s. 19
 1983 *Blatnický potok* MT 50
 1988 *Blatnický potok* VMp. oz.
 1989 *Blatnický potok* ZMp. ČSSR
 1990 *Blatnický potok* VMp. ČSFR
 1994 *Blatnický potok* GNMt. 17
 1996 *Blatnický potok* Jun. 141, Beň. 69
 1997 *Blatnický potok* PCTMp.
 1997 *Blatnický potok* MF-MH
 1997 *Blatnický potok* TT
 1998 *Blatnický potok* MT-okr.
 1999 *Blatnický potok* Okol.
 2000 *Blatnický potok* VF
 náreč.: Blatnickí potok Blat.
Blatnica Blat.
 TN: 2000 *Rakytovská dolina* VF
 2000 *Veľký Rakytov* VF
 2000 *Malý Rakytov* VF
 2000 *Blatnická dolina* VF
 ON: Blatnica
 1230 *Blatnica* VSO I, 168
 1252 *Blathnica* VSO I, 168
 1323 *Blatnicze* VSO I, 168

1361 *Blatnice* VSO I, 168

ON: Ďanová

1252 *Villa Jank* VSO I, 304

1331 *Dean* VSO I, 304

1436 *Dyanfalva* VSO I, 304

1773 *Dianowa* VSO I, 304

Etym.: Názov *Blatnica* vznikol podľa blatistého brehu (psl. *balto); názvy *Blatnický potok*, *Blatničianka* vznikli sekundárne z osadného názvu *Blatnica*; pomenovanie pramenného toku *Rakytov* vzniklo podľa vrchov *Malý* a *Veľký Rakytov* – miesta, kde tok pramení; *Ďanovský potok* vznikol z osadného názvu *Ďanová* a označuje časť potoka pretekajúceho osadou *Ďanová*.

Lit.: Šmil. 324-325

Blatno → Haditý potok

Bludný potok p. Valčiansky potok (→ Turiec), 2,6 km; pramení východne od Bludnej hory (1095,8 m n. m.), ústi severne od vrchu Skalka (860,8 m n. m.).

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Bludný potok* VMp. oz.

1994 *Bludný potok* Kem. 20

TN: 1997 *Bludná hora* MF-MH

Etym.: Názov vznikol podľa terénneho názvu *Bludná hora* (to z adj. *bludný* < zo slovesa *blúdiť*), kde potok pramení.

Bočný potok p. Sklené (→ Turiec), 1,5 km; pramení južne od Skleného, ústi v obci.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Bočný potok* Lich. 12

1973 *Seitenwasser* Lich. 12

Etym.: Názov *Bočný potok* je motivovaný skutočnosťou, že priteká z boku dediny; vznikol z adj. *bočný* a apel. *potok* (nem. *seite* = bok, *wasser* = voda).

Borišov → Borišovec

Borišovec Ľ. Beliansky potok (→ Turiec), 3,7 km; pramení severozápadne pod Borišovom (1509,5 m n. m.), preteká dolinami Dolný Borišov a Borišovec, ústi v Belianskej doline pri horárni Havranov.

VMp. 50: 36-12

VN: 1958 *Borišovec* VFat.

1988 *Borišov* VMp. oz.

2000 *Borišovec* VF

náreč.: *Borišovec* Necp.

Dolní Borišov Necp.

TN: 1958 *Borišov* VFat.

2000 *Dolný Borišov* (dolina) VF

2000 *Borišovec* (dolina) VF

Etym.: Názov *Borišovec* vznikol podľa vrchu *Borišov* a bol motivovaný miestom svojho prameňa (pod *Borišovom*) a tým, že preteká cez dolinu *Dolný Borišov*.

Bôrovský potok p. Sklabinský potok (→ Turiec), 7,5 km; pramení východne od Diakovej, ústi východne od mestskej časti Košúty.

VMp. 50: 26-33; 26-34; Šmil. Nr. 2416

VN: 1374 *fl. Zalatina* Šmil. 62

1406 *Blathnapataka* Flor. 124

1941 *Blatná* Flor. 33

1965 *Bôrová* HP

1971 *Bôrovský potok* HČ

1981 *Bôrovský potok* VMp. SSR

1981 *Borovský potok* VMp. SSR

1988 *Bôrovský potok* VMp. oz.

1989 *Bôrovský potok* MT 10

1994 *Bôrovský potok* GNMT. 12

1997 *Bôrovský potok* MF-MH

1998 *Bôrovský potok* MT-okr.

1999 *Bôrovský potok* MF-V

2000 *Bôrovský potok* VF

ON: *Bôrová* VF

1786 *Buorowa* MajtNo. 184

Etym.: Názov *Bôrovský potok* a *Bôrová* vznikli z osadného názvu *Bôrová* (to z apel. *bôr* – *porast borovice*) a vyjadrujú fakt, že potok preteká územím tejto zaniknutej osady (dnes súčasť Martina); Pomenovanie *Slatina* vzniklo z apel. *slatina* (močaristá zem, tok pretekajúci takýmto územím, kyslý minerálny prameň); etym. *Blatná* pozri → *Blatná* (2). Názov *Zalatina* (*Slatina*) lokalizuje Šmilauer ako „pravý prítok Hradečnice, ústící záp. od Hradiště, 534 m.“ (Šmil. 327). V súčasnosti má Hradište výšku 695 m n. m., podľa udanej kóty musí ísť o dnešnú Bukovinu (538 m n. m.).

Lit.: Šmil. 62

Breitengrund → Široký potok

Brettsäge Bach → Turček

Breziny Ľ. Bôrovský potok (→ Sklabinský potok → Turiec), 1,5 km; pramení východne pod Brezinami (577,7 m n. m.), ústi južne od Starej Bôrovej.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Breziny* VMp. oz.

náreč.: *Brezini* Sklab.

TN: 1994 *Breziny* GNMt. 12

Etym.: Názov *Breziny* vzniklo podľa pomenovania vrchu *Breziny* (to apel. *brezina* – porast brezy – bot. *Betula*) – miesta, pod ktorým potok pramení.

Brieserwasser → Briešťanka

Briešťanka Ľ. Jasenica (→ Turiec), 6,3 km; pramení juhovýchodne pod Závozmí (912 m n. m.), ústi severne od Kaľamenovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Briešťanka* Lich. 12

1973 *Brieserwasser* Lich. 12

1981 *Briešťanka* VMp. SSR

1988 *Briešťanka* VMp. oz.

1990 *Briešťanka* VMp. ČSFR

1994 *Briešťanka* Kem. 20

1994 *Briešťanský potok* Kem. 20

1994 *Briešťanka* GNMt. 21

1997 *Briešťanka* TT

1998 *Briešťanka* MT-okr.

ON: Brieštie

1392 *Berysth* VSO I, 247

1493 *Bryesthe* VSO I, 247

1534 *Brezthe* VSO I, 247

1773 *Briesta* VSO I, 247

Etym.: Názvy *Briešťanský potok* a *Briešťanka* vznikli z osadného názvu *Brieštie* (to z apel. *brešt* – bot. *Ulmus*) a vyjadrujú, že potok preteká cez túto osadu; nemecký variant (*Brieser* = Brieštie, *wasser* = voda) má rovnakú motiváciu.

Briešťanský potok → Briešťanka

Brložná Ľ. Kláštorský potok (→ Vrčia → Turiec), 2,1 km; pramení juhovýchodne od Jankovej (1163 m n. m.), ústi severovýchodne od Dutej skaly (1051 m n. m.).

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Brložná* Lich. 12

1988 *Psoťná* VMp. oz.

náreč.: *Brložná* Slov.

TN: 2001 *Brložná* (dolina) náreč. (Slov.)

Etym.: Názov *Brložná* je motivovaný okolnosťou, že preteká cez dolinu *Brložná* (to vzniklo z apel. *brloh*); názov *Psoťná* pozri pri hesle → *Psoťná* (2).

Brotnica → Žirová

Brünnchen → Studničky (2)

Brvenný Ľ. Sklabinský potok (→ Turiec), 1 km; pramení západne pod Brvenným (706,4 m n. m.), ústi v Sklabinskej doline.

VMp. 50: 26-34

VN: 1988 *Brvený* VMp. oz.

náreč.: *Brvení* Sklab.

TN: 1994 *Brvenné* (vrch aj les aj pasienok) GNMt. 38

Etym.: Názov *Brvenný* vznikol podľa názvu vrchu pod ktorým pramení – pod *Brvenným* (to z apel. *brvno*).

V. Šmilauer dokladá aj historické zápisy tohto vrchu – „in montem *Berveno* *Harodistye*“ a názov „*Drevené* *Hradište*“ od Š. Janšáka (Šmil. 62).

Bučina p. Sklené (→ Turiec), 3,4 km; pramení severozápadne pod Bučinami (762 m n. m.), ústi vo východnej časti Skleného VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Mäsiarska* Lich. 28

1973 *Fleischhacker* Lich. 28

1988 *Bučina* VMp. oz.

1994 *Bučina* Kem. 21

TN: 1990 *Bučiny* VMp. ČSFR

Etym.: Názov *Bučina* vznikol podľa názvu vrchu (*Bučiny* – to z apel. *bučina* – bukový les), pod ktorým tok pramení; názov *Mäsiarska* vznikol podľa zamestnania

majiteľa pozemku (nem. *Fleischhacker* = mäsiar) alebo podľa bitúнку, popri ktorom tok preteká.

Budina p. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), 0,7 km; pramení severovýchodne od Kýčery (1095 m n. m.), ústi západne od Slovianskych rybníkov.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Budina* Lich. 13

náreč.: *Bud'ina* Slov.

TN: 1973 *Budina* (dolina) Lich. 13

Etym.: Názov potoka vznikol podľa názvu doliny *Budina* (to z osobného mena *Buda*) a bol motivovaný tým, že preteká touto dolinou.

Budiš p. Jasenica (→ Turiec), 3,1 km; pramení severovýchodne od Košariska (686 m n. m.), ústi severne od Budiša.

VMp. 50: 36-11

1973 *Valašský jarok* Lich. 46

1973 *Šimkeje potok* Lich. 46

1988 *Budiš* VMp. oz.

1994 *Budiš* Kem. 21

náreč.: *Budiš* Bud.

ON: Budiš

1616 *Budis* VSO I, 253

1773 *Budiss* VSO I, 253

Etym.: Názov *Budiš* vznikol z osadného názvu *Budiš* (to z osobného mena *Budiš* < *Budslav*) a označuje potok, ktorý preteká popri osade; pomenovanie *Valašský jarok* vznikol z adj. *valašský* (to z etnonyma *Valach*) a apel. *jarok*; variant *Šimkeje potok* je podľa majiteľov pozemkov, ktorými potok preteká.

Osada Budiš vznikla na prelome 15. a 16. storočia – založili ju valašskí kolonisti. Ide o jednu z posledných novozaložených stredovekých osád Turca.

Lit.: Beň. 241.

Bukovina (1) p. Dedinský potok (→ Teplica → Turiec), 2 km; pramení východne od Hornej Štubne, ústi v obci Horná Štubňa.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1281 r. *Bukoyna* CDH V/3, 77; Šmil. 56

1281 *Bukoyna* KrižS. 248

1281 r. *buherema* CDH X/3, 268

1892 *Bukovina* KrižS.

1973 *Bukovina* Lich. 13

1973 *Grundwasser* Lich. 13

1988 *Štubniansky potok* VMp. oz.

Etym.: Pomenovanie *Bukovina* vzniklo podľa porastu, ktorým tok preteká; názov *Štubniansky potok* vznikol z adj. *štubniansky* a apel. *potok* a vyjadruje, že potok preteká obcou *Horná Štubňa*; nem. variant *Grundwasser* vznikol z apel. *grund* = údolie, úľľabina, *wasser* = voda.

Bukovina (2) p. Bôrovský potok (→ Skalbinský potok → Turiec), 2 km; pramení južne pod Bukovinou (538 m n. m.), ústi západne od Radúchova (500 m n. m.).

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Bukovina* VMp. oz.

náreč.: *Bukovina* Dra.

TN: 1994 *Bukovina* (vrch aj les aj pole) GNMt. 43

Etym.: Názov *Bukovina* vznikol podľa názvu vrchu (*Bukovina* – to z apel. *bukovina* – porast buku) a bol motivovaný miestom, kde pramení.

Býkor p. Čierny potok (2) (→ Turiec), 2,8 km; pramení pri samotě Dolina severozápadne od Necpál, ústi severovýchodne od Příbovíc.

VMp. 50: 36-11

VN: 1736 *Bikor* Bel II., 301

1958 *Bikor* VFat.

1973 *Bikory* Lich. (mapa)

1981 *Býkor* VMp. SSR

1988 *Býkor* VMp. oz.

1990 *Býkor* VMp. ČSFR

Etym.: Názov *Býkor* nie je etymologicky priezračný (možno od apel. *býk* – názov by mohol metaforicky vyjadrovať silu toku).

Lit.: MajtH. 17

Bysterec → Bystrica

Bystrá → Dedinský potok

Bystré p. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), 0,6 km; pramení severovýchodne od Jankovej (1163,2 m n. m.), ústí v Slovianskej doline. VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Bystrô* Lich. mapa

náreč.: *Bistruo* Slov.

Etym.: Názov vznikol z adj. *bystrý/bystré* – rýchly, čistý.

Lit.: Šmil. 461; Král. 96

Bystrica (1) → Dedinský potok

Bystrica (2) Ľ. Polerieka (→ Turiec), 1,9 km; pramení severovýchodne od Žiaru (756,8 m n. m.), ústí severne od Abramovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1971 *Bystrica* HČ

1973 *Bysterec* Lich. 13

1976 *Bystrica* Div.

1981 *Bystrica* VMp. SSR

1983 *Bystrica* MT 50

1988 *Bystrica* VMp. oz.

1990 *Bystrica* VMp. ČSFR

1994 *Bystrica* Kem. 21

1994 *Bystrica* GNMt. 14

1997 *Bystrica* MF-MH

1997 *Bystrica* TT

1998 *Bystrica* MT-okr.

Etym.: Názvy *Bystrica*, *Bysterec* vznikli z adj. *bystrý* – etym. pozri vyššie.

Bystrický potok → Bystrička

Bystrička Ľ. Turiec, 12,4 km; pramení východne pod Hornou lákou (1299,4 m n. m.), ústí juhovýchodne od obce Bystrička.

VMp. 50: 26-33

VN: 1375 *riv. Bystricia* Flor. 151

1406 *Bystryczka patak* Flor. 123

1736 *Bistriska* Bel II., 301

1920 *Bystrička* Zg. 27

1941 *Bystrička* Flor. 49

1958 *Bystrický potok* VFat.

1965 *Bystrička* HP

1969 *Bystrička* Nov. 49

1969 *Bystrický potok* Nov. 58

1971 *Bystrička* HČ

1971 *Bystrický potok* NovF.10

1981 *Bystrička* VMp. SSR

1983 *Bystrička* MT 50

1988 *Bystrička* VMp. oz.

1989 *Bystrička* ZMp. ČSSR

1990 *Bystrička* VMp. ČSFR

1994 *Bystrička* Kem. 21

1994 *Bystrička* GNMt. 22

1997 *Bystrička* PCTMp.

1997 *Bystrička* MF-MH

1998 *Bystrička* MT-okr.

1999 *Bystrička* MF-V

2000 *Bystrička* Martin 49

ON.: Bystrička

1258 *Bistricha* VSO I, 259

1309 *Bezterce* VSO I, 259

1324 *Bistricia* VSO I, 259

1696 *Bystriczka* VSO I, 259

Etym.: Názvy *Bystrica*, *Bystrička* vznikli z adj. *bystrý* – etym. pozri vyššie. Pomenovanie *Bystrický potok* vzniklo z osadného názvu *Bystrička* (to vzniklo z hydronyma *Bystrička*) – osada ležiaca pri potoku *Bystrička*.

Bystrický potok → Bystrička

C

Cecovy → Selenec

Cedron → Sklabinský potok

Č

✦ **Čemerná** dnes neidentifikovaný tok pri obci Sklené.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1360 *Chemarna* (Beň. 150; KrižS. 248)

1368 *Chamarna* KrižS. 248

1892 *Čemerná* KrižS. 248

Etym.: Názov *Čemerná* vznikol z adj. *černý* – to podľa porastu *čemerice* (psl. *čeremь* – druh lúčnej rastliny z rodu *Helleborum*, *Veratrum*).

Lit.: Šmil. 476

Čepčinec → Čepčinsky potok

Čepčiansky potok → Hájsky potok

Čepčinský potok p. Turiec, 7 km; pramení západne od Turčianskych Teplic pri Diviacom háji, ústi severozápadne od Veľkého Čepčína.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 233

VN: 1262 *Cernoua* Beň. 76

1262 *riv. Tornova* CDH VI/2, 387; CDH IV/3, 57

1262 *Tornoua* KrižS. 339

1736 *Cseptschinetz* Bel II., 300

1892 *Trnovo* KrižS. 339

1898 *Trnová* KrižM 165

1973 *Dolný Čepčinec* Lich. 15

1981 *Čepčinský potok* VMp. SSR

1988 *Čepčinský potok* VMp. oz.

1990 *Čepčinský potok* VMp. ČSFR

náreč.: *Čepčínski potok* V. Čepč.

Čepčiňec V. Čepč.

ON: Veľký Čepčín

1262 *Cheptsin* VSO III, 256

1343 *Shepcsin* VSO III, 256

1534 *Nagyczepchyn* VSO III, 256

1773 *Welky Czepczin* VSO III, 256

ON: Malý Čepčín

1254 *Kus Moys* VSO II, 226

1351 *Parua Chepcsin* VSO II, 226

1398 *Kis Moys vulgo Kis Csepcsin* VSO II, 226

1773 *Maly Csepczin* VSO II, 226

Etym.: Názvy *Čepčinský potok*, *Čepčinec* označujú tok pretekajúci osadou *Čepčín*; variant *Dolný Čepčinec* vyjadruje polohu toku (voči → *Hornému Čepčincu*); názov *Trnová* vzniklo z apel. *trň*, *tínie* (potok preteká trňovým porastom).

Lit.: Beň. 75-78

Čeremošné p. Šindeľná (→ Beliansky potok → Turiec), 1,5 km; pramení severne od doliny Šindeľná, ústi v spomenutej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: náreč.: *Čeremošné* Necp.

TN: *Čeremošné* (dolina) náreč.

Etym.: Názov bol motivovaný porastom *čremchy* (psl. *чермъча*) – ker, strom

z čeľade ružovitých (*Padus racemosa*). Forma *Čeremošný* (oproti náležitému *Čremošný*) dochováva východoslovanskú hláskovú skupinu (*teret-*) – tzv. polnoglasie, čo by mohlo poukazovať na valašskú kolonizáciu.

Lit.: Šmil. 482

Černakov → Čierna voda (1)

Černákov potok Ľ. Turiec, 1 km; pramení severne od časti Nevoľné, ústi východne od Kaľamenovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1258 *Chernokou* Beň. 83

1988 *Čerňakov potok* VMp. oz.

ON: Černákov

1262 *terre Chornakw* TR 84

1736 *prata Csernakow* Bel 300

Etym.: Názov je motivovaný tým, že tok preteká zaniknutou osadou *Černákov* (to z osobného mena *Černák*).

Lit.: Šmil. 53-54; Beň. 83

Čerňakov potok → Černákov potok

Červená voda Ľ. Turiec, 5,3 km; pramení západne od Kremnických Baní, ústi v Dolnom Turčku.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1965 *Potok od Kremnickej Bane* HP

1971 *Potok od Kremnickej bane* HČ

1973 *Kráľovský most* Lich. 24

1973 *Königsbrück* Lich. 24

1988 *Kremnický* VMp. oz.

1990 *Červená voda* VMp. ČSFR

1994 *Adamov potok* Kem. 20

1994 *Banský potok* Kem. 20

1994 *Kremnický potok* Kem. 20

ON: Kremnické Bane

1808 *Perk, Berg* MajtNo. 156

1892 *Jánoshegy* MajtNo. 156

1920 *Piarg, Berg* MajtNo. 156

1948 *Piargy, Johannesburg* MajtNo. 156

1948 *Kremnické Bane* MajtNo. 156

- v rokoch 1980-1992 boli pričlenené k obci Kremnica

Etym.: Názov *Červená voda* bol motivovaný sfarbením dna a brehov potoka; názvy *Kremnický potok*, *Potok od*

Kremnickej Bane označujú tok prameniacy pri Kremnických Baniach; názov *Kráľovský most* (nem. variant *Königsbrück*) vznikol z adj. *kráľovský* a apel. *most* (v minulosti tu bola jediná pevná cesta spájajúca juh Turca s Kremnickými vrchmi, tok bol premostený); názov *Adamov potok* je z osobného mena *Adam*.

Červené blato Ľ. Polerieka (→ Turiec), 0,4 km; pramení a ústí severovýchodne od Čierneho dielu (781 m n. m.).
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Červené blato* Lich. 13

Etym.: Názov *Červené blato* vzniklo z adj. *červený* – etym. pozri vyššie a apel. *blato*.

Červený potok Ľ. Teplica (→ Turiec), 1 km; pramení a ústí severovýchodne od Hornej Štubne.
VMp. 50: 36-11; 36-13
1973 *Červený potok* Lich. 13
1988 *Hriadky* VMp. oz.
Etym.: Názov *Červený potok* – etym. pozri vyššie; pomenovanie *Hriadky* vzniklo z apel. *hriadky* – územie charakterom pripomína hriadky.

Čierna voda (1) p. Dolinka (→ Turiec), 7,5 km; pramení východne od Mošoviec, ústí severne od Borcovej.
VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 2314
VN: 1252 *riv. Chornukov* CDSI II, Nr. 400, s. 280; Šmil. 234; CDH VII/5, 301
1258 *a. Chornokou* CDSI II, Nr. 604, s. 419; Šik. 99
1736 *fl. Czernakow* Bel II., 301
1958 *Čierna voda* VFat.
1965 *Čierna voda* HP
1971 *Čierna voda* HČ
1973 *Čierna voda* Lich. 13
1976 *Čierna voda* Div.
1981 *Čierny potok* VMp. SSR
1983 *Čierna voda* MT 50
1988 *Čierna voda* VMp. oz.
1990 *Čierna voda* VMp. ČSFR
1994 *Čierna voda* GNMt. 31
1996 *Černákov* Jun. 129
1996 *Čierna voda* Beň. 81

1996 *Černakow* Beň. 81
1997 *Čierna voda* PCTMp.
1997 *Čierna voda* MF-MH
1997 *Čierna voda* TT
1998 *Čierna voda* MT-okr.
ON: Černakov
1252 *villa Chornukov* Beň. 81
1258 *villanis Czernakow* Beň. 81
Etym.: Názov *Čierna voda* vznikol podľa tmavého podlažia potoka; názov *Černákov* označuje tok pretekajúci cez územie zaniknutej osady *Černákov* (to z osobného mena *Černák*).
Lit.: Beň. 81; Šik. 34

Čierna voda (2) Ľ. Teplica (→ Turiec), 6,5 km; pramení severne od Javorovej studne (1280 m n. m.), ústí juhovýchodne od Čremošného.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1935 *Schwarzwasser* KMPHŠ35
1958 *Čierna voda* VFat.
1971 *Čierna voda* Krem.
1973 *Čierna voda* Lich. 14
1981 *Čierna voda* VMp. SSR
1983 *Čierna voda* MT 50
1988 *Čierna voda* VMp. oz.
1990 *Čierna voda* VMp. ČSFR
1994 *Čierna voda* GNMt. 22
1997 *Čierna voda* TT
1999 *Čierna voda* Okol.
2000 *Čierna voda* VF
Etym.: → vyššie.

Čierňava Ľ. Turček (→ Turiec), pramení v lese Húšťava, ústí v Krahulskej doline.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Čierňava* Lich. 14
1973 *Zwinger* Lich. 14
1988 *Húšťava* VMp. oz.
TN: 1990 *Húšťava* VMp. ČSFR
Etym.: Názov *Čierňava* bol motivovaný tým, že preteká cez *čierňavu* (hustý čierny les); variant *Húšťava* vznikol z terénneho názvu *Hušťava* a pomenúva potok pretekajúci cez toto územie; nemecká podoba vznikla z apel. *Zwinger* = ohrada pre zvieratá (v minulosti tu bol zverinec).

Čierny potok (1) → Čierna voda (1)

Čierny potok (2) p. Turiec, 5,5 km; pramení západne od Necpál, ústi pri Košťanoch nad Turcom.

VMp. 50: 26-33; 36-11

VN: 1976 *Čierny potok* Div.

1981 *Čierny potok* VMp. SSR

1983 *Čierny potok* MT 50

1988 *Čierny potok* VMp. oz.

1989 *Čierny potok* ZMp. ČSSR

1990 *Čierny potok* VMp. ČSFR

1994 *Čierny potok* GNMt. 37

1997 *Čierny potok* MF-MH

1998 *Čierny potok* MT-okr.

Etym.: → vyššie.

Čremošný → Pod Flochovou

D

Darebák → Daubnerov potok

Daubnergropel → Daubnerov potok

Daubnerov potok Ľ. Hájsky potok (→ Turiec), 1,2 km; pramení a ústi východne od Vysokého vrchu (829 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Daubnerov potok* Lich. 14

1973 *Daubnergropel* Lich. 14

1988 *Darebák* VMp. oz.

1994 *Darebák* Kem. 22

Etym.: Názov *Daubnerov potok* vznikol podľa mena majiteľa pozemku, cez ktorý potok preteká; tak isto aj nemecký variant *Daubnergropel* (*gropel* < *Graben* = priekopa); názov *Darebák* označuje vlastnosť toku – často sa vylieval.

Dedinská voda → Dedinský potok

Dedinský potok Ľ. Teplica (→ Turiec), 8,8 km; pramení západne od Javorovej studne (1280 m n. m.), preteká Hornou Štubňou, ústi severne od Hornej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13; Šmil. Nr. 2310

VN: 1281 *fl. Biztrica* Šmil. 56, 323; CDH V/3, 76

1281 *fl. Bistricha* CDH V/3, 77

1340 *Bystra* KrižS. 248

1340 *Byztra* KrižS. 248

1859 *Dorfwasser* KMpHŠ59

1892 *Bystrá* KrižS. 248

1898 *Bystrica* KrižM 166

1935 *Dorfwasser* KMpHŠ35

1958 *Na vode* VFat.

1965 *Na vode* HP

1971 *Na vode* HČ

1971 *Dedinský potok* Krem.

1973 *Bystrá* Lich. 13

1973 *Vyvieračky* Lich. 49 (p. t.)

1981 *Dedinský potok* VMp. SSR

1981 *Na vode* VMp. SSR

1983 *Dedinský potok* MT 50

1988 *Dedinský potok* VMp. oz.

1990 *Dedinský potok* VMp. ČSFR

1994 *Dedinský potok* GNMt. 26

1994 *Dedinská voda* GNMt. 26

1997 *Dedinský potok* TT

1997 *Dedinský potok* PCTMp.

Etym.: Názvy *Dedinský potok*, *Dedinská voda*, *Dorfwasser* (nem. *Dorf* = dedina, *wasser* = voda) vznikli z adj. *dedinský* a apel. *potok* a *voda* (potok preteká cez dedinu); názov *Na vode* vznikol podľa označenia územia, cez ktoré preteká; pomenovanie *Vyvieračky* vzniklo z apel. *vyvieračky* (niekoľko prameňov), etym. *Bystrá*, *Bystrica* pozri vyššie → *Bystré*.

Dedošová p. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), pramení juhovýchodne pod Dedošovou (1070,4 m n. m.), ústi v Dolnej Dedošovej.

VMp. 50: 36-12

1973 *Dedošová* Lich. 14

náreč.: *Ďedošová* Blat.

TN: 2000 *Dedošová* VF

Etym.: Názov *Dedošová* vzniklo podľa názvu doliny a bolo motivované miestom prameňa potoka.

Dedošov potok → Gaderský potok

Dedošovský potok → Gaderský potok

Diaková Ľ. Bôrovský potok (→ Sklabinský potok → Turiec), 2 km; pramení východne od Diakovej, ústi západne od Starej Bôrovej.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Diaková* VMp. oz.

náreč.: *Ďiaková* Dra.

ON: *Diaková*

1327 *Alberthfelde* VSO I, 315

1348 *Dyak* VSO I, 315

1371 *Dyakfalw* VSO I, 315

1548 *Dyakowawez* VSO I, 315

Etym.: Názov *Diaková* vznikol z osadného názvu *Diaková* (to z osobného mena *Diak* – maď. *diák* = študent, žiak)a pomenúva tok pretekajúci cez túto osadu.

Diel Ľ. Čierny potok (2) (→ Turiec), 0,6 km; pramení severne pod Dielom (520 m n. m.), ústi východne od Priboviec.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Diel* VMp. oz.

Etym.: Názov vznikol podľa názvu kopca *Diel* (to z apel. *diel* (psl. *děľ*)). Apelatívum *diel* malo aj význam „vyvýšenina, kopec, vrch“ (Majt.M. 105).

Lit.: Šmil. 474, MajtM. 105-106.

Dielnice p. Znievsky potok (→ Vrčia → Turiec), 2,3 km; pramení južne od Kláštora pod Znievom, ústi pri Znievskych rybníkoch.

VMp. 50: 36-11

1973 *Kurací potok* Lich. 25

1988 *Dielnice* VMp. oz.

1994 *Dielnice* Kem. 22

náreč.: *Kuracia* Slov.

TN: 1997 *Dielnice* MF-MH

Etym.: Názov *Dielnice* vznikol podľa terénneho názvu *Dielnice* a označuje potok pretekajúci cez časť chotára označenú ako *Dielnice*; názvy *Kurací potok*, *Kuracia* vznikli z adj. *kurací*, *kuracia* (to z apel. *kura*), motivované boli pravdepodobne tým, že v okolí potoky sa pásli kurence.

Dirháb Ľ. Turiec, 2,5 km; pramení juhozápadne od Vyhnatovej (1283 m n. m.), ústi západne od Mokrej doliny.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Dirhab* Lich. 14

1988 *Horáreň* VMp. oz.

2000 *Dirháb* PMTurč.

náreč.: *Dirháb* Turč.

TN: 2000 *Dirháb* PMTurč.

Etym.: Názov *Dirháb* pomenúva potok pretekajúci popri terénnom objekte *Dirháb* (ten z nem. *dür* (v nárečí *dir*) = suchý a *Haupt* (v nárečí *Haab*) = hlava, prenesene vrchol, čelo); názov *Horáreň* vznikol podľa časti chotára, kde sa nachádzala horáreň.

Diviacky háj → Diviacky potok (1)

Diviacky potok (1) p. Turiec, 4,5 km; pramení západne od Dolnej Štubne, ústi východne od Dubového.

VMp. 50: 36-11, 36-13

VN: 1973 *Kompanov jarok* Lich. 22

1981 *Diviacky potok* VMp. SSR

1988 *Diviacky háj* VMp. oz.

1990 *Diviacky potok* VMp. ČSFR

náreč.: *Ďiviacki potok* Div.

TN: 1997 *Diviacky háj* MF-MH

Etym.: Názvy *Diviacky potok*, *Diviacky háj* vznikli podľa terénneho názvu *Diviacky háj* a vyjadrujú fakt, že daný tok preteká týmto lesom; názov *Kompanov jarok* vznikol z osobného mena *Kompan* a apel. *jarok*.

Diviacky háj (v minulosti patril rodu *Diviackovcov*) sa nachádza v katastri Skleného a Dolnej Štubne, hydronymum preto nie je motivované osadným názvom ako → *Diviacky potok* (2).

Diviacky potok (2) Ľ. Teplica (→ Turiec), 1,3 km; pramení juhozápadne od Diviakov, ústi v obci.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Diviaky* VMp. oz.

náreč.: *Ďiviacki potok* Div.

ON: *Diviaky*

1260 *Dyvak* VSO I, 316

1264 *Dyvak* VSO I, 316

1264 *Diwek* VSO I, 316

1736 *Slauis Diwiak* VSO I, 316

1773 *Diwjaky* VSO I, 316

1920 *Diviaky* VSO I, 316

Etym.: Názov *Diviacky potok* vznikol z osadného názvu *Diviaky* a pomenúva potok pretekajúci cez osadu *Diviaky*.

Diviaky → Diviacky potok (2)

Dlhá Ľ. Turiec, 5,3 km; pramení južne pod Klobučníkom (927 m n. m.), preteká Dlhou dolinou, ústi južne pod Jelením (832 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Dlhá Lich.* 14

1973 *Langgrund Lich.* 14

1988 *Šmidovský VMp. oz.*

1994 *Červená voda Kem.* 22

1994 *Šmidovský potok Kem.* 22

TN: 1990 *Dlhá dolina VMp. ČSFR*

Etym.: Názov *Dlhá* (v súvislosti s nem. variantom *Langgrund*) charakterizuje potok pretekajúci *Dlhou dolinou*; pomenovania *Šmidovský potok*, *Šmidovský* vznikli z osobného mena *Šmid*; názov *Červená voda* – etym. pozri vyššie → *Červená voda*.

Dlhý potok p. Vrčia (→ Turiec), 5 km; pramení východne pod Reváňom (1204,6 m n. m.), preteká Dlhou dolinou, ústi v západnej časti Vrčica.

VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1973 *Reváňský potok Lich.* 36

1988 *Dlhý potok VMp. oz.*

1990 *Dlhý potok VMp. ČSFR*

1994 *Dlhý potok Kem.* 22

TN: 1997 *Dlhá dolina MF-MH*

1997 *Reváň MF-MH*

Etym.: Názov *Dlhý potok* vznikol z adj. *dlhý* a apel. *potok* – charakterizuje dlhý tok; názov *Reváňský potok* vznikol podľa miesta prameňa potoka (*Reváň*).

Do Lopusnej Ľ. Teplica (→ Turiec), 2,2 km; pramení južne od Lopusnej (1031 m n. m.), ústi severovýchodne od Dielu (961 m n. m.) v Žarnovickej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1958 *Do Lopusnej VFat.*

1973 *Do Lopusnej Lich.* 15

1983 *Do Lopusnej MT 50*

1988 *Lopusná VMp. oz.*

1994 *Do Lopusnej GNMt.* 32

1994 *Lopusná GNMt.* 32

1997 *Do Lopusnej MF-MH*

2000 *Lopusná VF*

náreč.: *Do Lopusnej Črem.*

Horná Romžiarka Črem.

TN: 2000 *Lopusná VF*

2000 *Horná Romžiarka (les) VF*

Etym.: Názov *Do Lopusnej* označuje smer vody (kam tečie); pomenovanie *Lopusná* vyjadruje miesto, kde potok pramení; pomenovanie *Horná Romžiarka* vyjadruje, že potok tečie cez les nazvaný *Horná Romžiarka*. Názvy toku vznikli z terénnych názvov *Lopusná* a *Horná Romžiarka*.

Do Štrichu Ľ. Flochovec (→ Turiec), 1,1 km; pramení a ústi severne od Troch kopcov (1177 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Do Štrichu Lich.* 16

náreč.: *Do Štrichu Turč.*

TN: 2000 *Štrich PMTurč.*

Etym.: Názov *Do Štrichu* vznikol podľa terénneho názvu *Štrich* (to z nem. apel. *Strich* = úzky pás zeme) a bol motivovaný smerovaním potoka.

Dolinka p. Turiec, 17,1 km; pramení južne od Hlbokej (1010 m n. m.), ústi severne od Blažoviec.

VMp. 50: 36-11; Šmil. 2310

VN: 1281 *Bystricha Beň.* 113

1958 *Dolinka VFat.*

1965 *Závodie HP*

1965 *Dolinka HP*

1971 *Závodie HČ*

1973 *Závodie Lich.* 51

1973 *Biely potok Lich.* 11-12

1973 *Belický potok Lich.* mapa

1976 *Dolinka Div.* (h. t.)

1976 *Závodie Div.* (d. t.)

1981 *Závodie VMp. SSR*

1981 *Dolinka VMp. SSR*

1982 *Dolinka NIŽ.* 111

1982 *Závodie NIŽ.* 111

1983 *Dolinka MT 50*

1988 *Dolinka VMp. oz.*

1990 *Dolinka VMp. ČSFR*

1994 *Dolinka GNMt.* 37

1994 *Závodie GNMt.* 20

1994 *Pod Makovou GNMt.* 37

1994 *Biela voda GNMt.* 31

1996 *Závodie Beň.* 75

1996 *Dolinka Beň.* 80

1997 *Dolinka PCTMp.*

1997 *Dolinka* MF-MH
 1997 *Dolinka* TT
 1998 *Dolinka* MT-okr.
 1999 *Dolinka* Okol.
 2000 *Dolinka* VF
 náreč. *Nedozorský potok* (h. t.) Rakš.
Dolinka T. Mich.
Závodie Borc.
 TN: *Nedozorská dolina* náreč. (Rakš.)
Dolinka náreč. (Rakš.)
Maková náreč. (Rakš.)
 ON: *Nedozor*
 1278 *Super terra Nunsyr* Beň. 110
 1363 *Nadaser* Beň. 110
 1368 *Nodoser* Beň. 190
 1773 *Nedozsor, Nedozser* MajtNo. 246
 1920 *Nedozor* MajtNo. 246
 Etym.: Názov *Dolinka* vznikol podľa terénneho názvu (to z apel. *dolinka*); názov *Závodie* vznikol podľa terénneho názvu *Závodie* (to z apel. *závodie* (< za vodou); etym. názvu *Biely potok* pozri vyššie (túto motiváciu má aj názov *Belický potok*); variant *Pod Makovou* vznikol podľa pomenovania vrchu *Maková* a označuje tok pretekajúci popod tento vrch; podoba *Nedozorský potok* označuje potok pretekajúci cez *Nedozorskú dolinu* (to podľa osady *Nedozor*, ktorá je od roku 1933 pričlenená ku Rakši).
 Lit.: Beň. 108-110, 190-191; Šik. 92-93

Dolná Dierová p. Biela voda (→ Teplica → Turiec), pramení a ústi východne od železničnej stanice Čremošné.
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: náreč. *Dolná Ďierová* Črem.
 TN: *Dolná Ďierová* náreč. (Črem.)
 Etym.: Názov *Dolná Dierová* vznikol podľa terénneho názvu a označuje potok pretekajúci cez *Dolnú Dierovú*.

Dolná Hlboká → Vlkanová

Dolná Romžiarka → Za Dielom

Dolná Ružová Ľ. Javorovec (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústi juhozápadne od Vysokého rúbaniska (1004 m n. m.).
 VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Dolná Ružová* Lich. 15
 náreč.: *Dolná Ružová* Turč.
 TN: 2000 *Dolná Ružová* (dolina) PMTurč.
 Etym.: Názov *Dolná Ružová* vznikol podľa názvu doliny, ktorou potok preteká.

Dolnoborišovská bystrina p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 2,3 km; pramení západne pod Borišovom (1510 m n. m.), preteká Dolnoborišovskou dolinou, ústi východne Nad Uhliskami (1229 m n. m.).
 VMp. 50: 36-12
 VN: 1973 *Dolnoborišovská bystrina* Lich. 15
 1988 *Dolnoborišovský potok* VMp. oz.
 náreč.: *Dolnoborišovská bistrina* Necp.
 TN: 2000 *Dolnoborišovská dolina* VF
 Etym.: Názov *Dolnoborišovská bystrina* vznikol podľa názvu doliny, ktorou potok preteká.

Dolnoborišovský potok → Dolnoborišovská bystrina

Dolný Borišov → Borišovec

Dolný Čepčinec → Čepčinsky potok

Dolný lúčny jarok p. Dlhý potok (→ Vríca → Turiec), pramení východne od Bukovca 1147 m n. m.), 0,8 km; ústi v Dlhej doline.
 VMp. 50: 35-22
 VN: 1973 *Dolný Lúčny jarok* Lich. 15
 Etym.: Názov vznikol podľa polohy toku (tečúci cez lúku).

Dolný Madačov Ľ. Šinďelňa (→ Beliansky potok → Turiec), 0,5 km; pramení a ústi v časti Madačov.
 VMp. 50: 36-12
 VN: náreč.: *Dolní Madáčou* Necp.
 TN: 1994 *Madačov* (les aj pasienok) GNMt. 16
 Etym.: Názov *Dolný Madačov* vznikol podľa terénneho názvu – lesa *Madačov*, cez ktorý potok preteká; adjektívna časť označuje polohu potoka vzhľadom na iný tok → *Horný Madačov*.

Dolný Vetrný → Vetrné

Dolu vodou → Mošovský potok

Dorfwasser → Dedinský potok

Doštená p. Beliansky potok (→ Turiec), 1,1 km; pramení v lese v časti Pohorelá, ústi v Belianskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: náreč.: *Došná* Necp.

TN: *Došná* (les, pasienok) náreč. (Necp.)

Etym.: Názov by mohol súvisieť s pílou, kde sa píliť dosky. Pomenovanie vzniklo podľa terénneho názvu *Doštená* (to z adj. *doštený* < z apel. *doska*).

Drobková Ľ. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 1 km; pramení juho-východne od Skalnej (1297,2 m n. m.), preteká Drobkovou dolinou, ústi južne od horárne Drobkov.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Drobková* Lich. 16

1988 *Drobkový* VMp. oz.

náreč.: *Dropkovo* Blat.

TN: 2000 *Drobkova dolina* VF

Etym.: Názov vznikol podľa pomenovania doliny – *Drobkova dolina* (to pravdepodobne z osobného mena *Drobka*), ktorou preteká.

Drobkovo → Drobková

Drobkový → Drobková

Družstevná → Družstevný

Družstevný Ľ. Blatnický potok (→ Turiec), 1,8 km; pramení a ústi severne od Blatnice.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Šiarna* Lich. 42

1988 *Družstevný* VMp. oz.

náreč.: *Drusťeuná* Blat.

Etym.: Názov *Družstevný* vznikol z adj. *družstevný* < *družstvo* (JRD) a vyjadruje polohu toku na lúkach patriacich družstvu; názov *Šiarna* vznikol z maď. apel. *sár* – blato. V tejto lokalite (v okruhu asi 25

km²) sa nachádzajú aj toky → Šiare (1), → Košťanský potok (Šiare). Ide o rovinatý kraj a pomalé toky, preto je možná motivácia z maď. apel. *sár*.

Dubovec p. Sklabinský potok (→ Turiec), 1 km; pramení južne pod Brezinami (577,7 m n. m.), ústi severozápadne od Záboria.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Dubovec* VMp. oz.

náreč.: *Dubovec* Záb.

TN: 1994 *Dubovec* (vrch) GNMT. 27

Etym.: Názov vznikol podľa pomenovania vrchu *Dubovec* (to z apel. *dub*), ktorý sa nachádza juhozápadne od ústia.

Dulaková → Ihráč

Dulický potok Ľ. Beliansky potok (→ Turiec), 2 km; pramení západne od Dulíc (časť Belej-Dulíc), ústi severozápadne od Belej-Dulíc.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Dulice* VMp. oz.

náreč.: *Dulický potok* Necp.

ON: Dulice

1357 *Gyulahaza* VSO I, 366

1489 *Dywlycz* VSO I, 366

1736 *Gyula – Falua Slauis Dulicze* VSO I, 366

Etym.: Názov *Dulický potok* vznikol podľa osadného názvu *Dulice* a označuje potok pretekajúci cez túto obec.

Dutý → Fibichov potok

Dvorec p. Turiec, 0,9 km; pramení severne od Veľkého Čepčína, ústi v časti Dvorec.

VMp. 50: 36-11

VN: 1860 *Dvorec Bach* KMpI60

1988 *Dvorec* VMp. oz.

ON: Dvorec

1437 *Konczekfalwa* Beň. 130

1489 *Dworcz* Beň. 130

1500 *Dworetz* Beň. 130

1786 *Dworecz* MajtNo. 128

1808 *Dvorecz* MajtNo. 128

1863 *Dvorec* MajtNo. 128

1913 *Turócudvard* MajtNo. 128

1920 *Dvorec* MajtNo. 128

1991 – pričlenený k obci Ivančiná
Etym.: Názov vznikol podľa osadného
názvu *Dvorec* a označuje potok pretekajúci
cez bývalú osadu *Dvorec*.
Lit.: Beň. 130; Šik. 110-111

Ď

Ďanovský potok → Blatnický potok

E

✦ **Egerpotok** dnes neidentifikovaný tok
pri Trebostove.
VMp. 50: 26-33(?); 36-11 (?)
VN: 1309 *riv. Egerpotok* RDSL. I. Nr. 629,
s. 281
1323 *riv. Egerpotokh* RDSL. II. Nr. 1019, s.
443; Mál. 92
Etym.: Názov vznikol z maď. *égerfa* =
jeľša a apel. *potok*.
Lit.: Šmil. 480

Enggrund → Flochovec

F

Farba p. Turček (→ Turiec), 0,8 km;
pramení a ústi juhovýchodne od Vlčieho
vrchu (1172 m n. m.).
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Farba* Lich. 16
náreč.: *Farba* Turč.
TN: 2000 *Farba* (kopec) PMTurč.
Etym.: Názov *Farba* je motivovaný
terénnym názvom *Farba* a označuje potok,
ktorý pramení pod vrchom.

Fibichov potok Ľ. Vríca (→ Turiec), 1,5
km; pramení západne od Dutej skaly (1051
m n. m.), ústi vo Vrícku.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Fibichov potok* Lich. 16
1988 *Dutý* VMp. oz.
TN: 1997 *Dutá skala* MF-MH
Etym.: Názov *Fibichov potok* vznikol
z osobného mena (*Fibich*); názov *Dutý*
vznikol podľa terénneho názvu *Dutá skala*

a označuje miesto prameňa (západne od
Dutej skaly).

Finkeje potok Ľ. Sklené (→ Turiec),
pramení západne od Skleného, ústi v jeho
západnej časti.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Finkeje potok* Lich. 16
Etym.: Názov *potok* vznikol z osobného
mena majiteľa (*Finka*) pozemku (rodiny),
ktorým potok preteká.
Ide o oblasť horného Turca, kde sa
privlastňovacie prídavné mená utvorené
z priezvisk tvoria pomocou sufixu *-eje*.
(MajtM. 106).

Fleischhacker → Bučina

Flochová → Mokrá dolinka

Flochovec p. Turiec, 4,1 km; pramení
južne pod Flochovou (1318 m n. m.), ústi
severne od Vlčieho vrchu (1172 m n. m.).
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1965 *Potok od vrchu Flochová* HP
1971 *Potok od vrchu Flochová* HČ
1973 *Štrich* Lich. 43
1973 *Úžavy* Lich. 46
1973 *Enggrund* Lich. 46
1981 *Flochovec* VMp. SSR
1988 *Flochovec* VMp. oz.
1990 *Flochovec* VMp. ČSFR
1999 *Štrich* Okol.
náreč.: *Štrich* Turč.
Štrich náreč.
TN: 1990 *Flochová* VMp. ČSFR
Etym.: Názov *Flochovec* vznikol podľa
pomenovania vrchu *Flochová* a označuje
miesto, kde potok pramení; takúto
motiváciu má aj opisný názov *Potok od*
vrchu Flochová; názov *Štrich* vznikol
z nem. apel. *Strich* = úzky pás zeme a
označuje tok pretekajúci cez toto územie;
podobne aj názvy *Úžavy* (< apel. *úžava*) a
nem. variant *Enggrund* (*Enge* = tieseň,
tiesňava, *Grund* = zem).

Folkušová p. Zápotočie (→ Blatnický
potok → Turiec), 2 km; pramení východne

od Folkušovej, preteká obcou a ústi západne od nej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1323 *riv. Podlusan* CDH VIII/2, 492

1335 *fl. Podluzan* CDH VIII/4, 148

1973 *Žitava* Lich. 54

1988 *Folkušová* VMp. oz.

náreč.: *Folkušová* Folk., Ďan.

ON: *Folkušová*

1331 *Villa Folkus* VSO I, 378

1355 *Villa Folci* VSO I, 378

1552 *Folkusovalva* VSO I, 378

1736 *Folkusfalua olim Zobozlo* VSO I, 378

Etym.: Názov *Folkušová* vznikol z osadného názvu a vyjadruje, že potok preteká cez obec *Folkušová*; pomenovanie

Podlužan vzniklo z predponového tvaru *Podlužan* (< *pod luhami*); názov *Žitava* vznikol z apel. *žito* (Šmil. 345).

Lit.: Šmil. 59-60

Fristikfruhl → Horeňovo

G

Gaderský potok p. Blatnický potok (→ Turiec), 16,5 km; pramení severozápadne od Križnej (1574,3 m n. m.), ústi východne od Blatnice.

VMp. 50: 36-11; 36-12

VN: 1944 *Gaderský potok* Šik. 14

1965 *Gäderský potok* HP

1969 *Gaderský potok* Nov. 24

1971 *Gäderský potok* HČ

1973 *Dedošovský potok* Lich. 14

1973 *Gäderský potok* Lich. 17

1976 *Gaderský potok* Div.

1981 *Gaderský potok* VMp. SSR

1981 *Gäderský potok* VMp. SSR

1982 *Gaderský potok* NIŽ., s. 12

1983 *Gaderský potok* MT 50

1988 *Gaderský potok* VMp. oz.

1990 *Gaderský potok* VMp. ČSFR

1994 *Gaderský potok* GNMt. 17

1994 *Dedošov potok* GNMt. 17

1997 *Gaderský potok* TT

1997 *Gaderský potok* PCTMp.

1998 *Gaderský potok* MT-okr.

1999 *Gaderský potok* Okol.

2000 *Gaderský potok* VF

náreč.: *Gäderský potok* Blat.

TN: 2000 *Gaderská dolina* VF

2000 *Dedošová* VF

Etym.: Názov *Gaderský potok* vznikol podľa pomenovania *Gaderská dolina* (to pravdepodobne z maď. apel. *gödör* = jama (prenesene aj rokľina), v turč. nárečí sa zmenilo na *Gäder* – pozri napr. B. Varsik, 1989, s. 29-30); názov *Dedošovský potok* / *Dedošov potok* vznikol podľa pomenovania doliny *Dedošová* (to z osobného mena *Dedoš*). Obe názvy – *Gaderský potok* a *Dedošovský potok* boli motivované tým, že pretekajú cez *Gaderskú dolinu* a *Dedošovu*.

Gajdošov potok Ľ. Javorovec (→ Turiec), 0,8 km; pramení severozápadne od Vysokého rúbaniska (1004 m n. m.), ústi západne od Vysokého rúbaniska.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Gajdošov potok* Lich. 17

Etym.: Názov vznikol podľa osobného mena majiteľa (*Gajdoš*) pozemku, cez ktorý tok preteká.

Glaserwasser → Sklené

Glozy Ľ. Teplica (→ Turiec), 2,9 km; pramení východne od Špičiaka (968 m n. m.), ústi južne od Čremošného.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1971 *Glozy* Krem.

1973 *Glozy* Lich. 17

1981 *Glozy* VMp. SSR

1983 *Glozy* MT 50

1988 *Glozy* VMp. oz.

1990 *Glozy* VMp. ČSFR

1997 *Glozy* TT

náreč.: *Gl'ózi* H. Št.

TN: 1935 *Gloset* KMPHŠ35

Etym.: Názov potoka *Glozy* vznikol podľa terénneho názvu a bol motivovaný tým, že preteká cez oblasť nazývanú *Glozy*.

Goldbrunn → Koží potok

Graubischgräbl Bach → Turiec

Grenezwasser → Hraničná voda

Grund → Rudniansky potok

H

Haditý → Haditý potok

Haditý potok p. Znievsky potok (→ Turiec), 2 km; pramení západne od Turčianskeho Ďura, ústi v západnej časti Turčianskeho Ďura.

VMp. 50: 36-11

VN: 1875 *járki od vricze* KmpKPZ75

1973 *Blatná* Lich. 12

1988 *Haditý* VMp. oz.

1994 *Haditý potok* Kem. 22

1994 *Blatno* Kem. 22

náreč.: *Blatná* Slov.

Etym.: Názov *Haditý potok* vznikol podľa meandrovitého tvaru; etym. názvu *Blatná* pozri → *Blatná* (2).

Hadwigwasser → Lúčky (1)

Háj (1) → Hájsky potok

Háj (2) p. Somolický (→ Dolinka → Turiec), 1km; pramení severovýchodne od Hája, ústi v obci.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Zo Šiarov* Lich. 52

1988 *Háj* VMp. oz.

náreč.: *Háj* Háj

ON: Háj

1264 *Hai* VSO I, 398

1277 *Gay* VSO I, 398

1340 *Gay alias Hay* VSO I, 398

1786 *Haj* VSO I, 398

Etym.: Názov *Háj* označuje potok pretekajúci cez osadu *Háj* (to z apel. *háj* < psl. *gajb*); pomenovanie *Zo Šiarov* vyjadruje smer toku (< *zo šiarov* < *šarina*).

Lit.: Šmil. 477

Háj (3) → Hájsky potok

Hájsky jarok Ľ. Ivančinský potok (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústi severne od Diviackeho hája.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Hájsky jarok* Lich. 18

TN: 1997 *Diviacky háj* MF-MH

Etym.: Názov *Hájsky jarok* bol motivovaný terénnym názvom *Diviacky háj*, označuje miesto prameňa.

Hájsky potok Ľ. Turiec, 12,4 km; pramení severne od Chrenovca, ústi západne od Hornej Štubne v časti Požehy.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1965 *Háj* HP

1971 *Háj* HČ

1971 *Hájsky potok* NovF. 22

1971 *Háj* Krem.

1973 *Háj* Lich. 17

1973 *Biely potok* Lich. 11

1973 *Weisswasser* Lich. 11

1981 *Hájsky potok* VMp. SSR

1981 *Háj* VMp. SSR

1983 *Háj* MT 50

1988 *Hájsky potok* VMp. oz.

1990 *Hájsky potok* VMp. ČSFR

1994 *Čepčiansky potok* Kem. 21

1994 *Hájsky potok* Kem. 23

1994 *Biely potok* GNMt. 41

1997 *Biely potok* PCTMp.

1997 *Hájsky potok* TT

1999 *Hájsky potok* Vtáč.

TN: 1994 *Háj* GNMt. 41

1997 *Čepčiansky les* TT

Etym.: Názvy *Hájsky potok*, *Háj* vznikli podľa pomenovania lesa *Háj*, cez ktorý potok tečie; názov *Čepčiansky potok* označuje tok pretekajúci cez *Čepčiansky les*; podoba *Biely potok* (nem. variant *Weisswasser*) vznikla podľa čistej vody a sfarbenia dna.

Halmešová → Lysec

✦ **Hlavátka** → Spod Ležiachova

Hlboká (1) p. Selenec (→ Gaderský potok → Blatnický potok → Turiec), 0,8 km; premení v doline Hlboká, ústi v doline Selenec.

VMp. 50: 36-11, 36-12

VN: 1973 *Hlboká* Lich. 18

náreč.: *Horná Hlboká* Blat.

TN: 2000 *Hlboké* VF

Etym.: Názov *Hlboká* bol motivovaný miestom svojho prameňa – v doline *Hlboké*, nárečová podoba *Horná Hlboká* má rovnakú motiváciu, len sa detailnejšie rozlišuje podľa polohy toku medzi potokom *Horná Hlboká* a → *Dolná Hlboká*.

Hlboká (2) → Motnikerov potok

Hlboké p. Biela voda (→ Teplica → Turiec), pramení a ústi východne od železničnej stanice Čremošné.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: náreč. *Hlboké* Črem.

TN: 2001 *Hlbokuo* náreč. (Črem.)

Etym.: → vyššie.

Hlboký (1) → Vlkanová

Hlboký (2) → Hlboký potok (1)

Hlboký jarok Ľ. Vríca (→ Turiec), 1 km; pramení a ústi južne od Kútika (1064 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 35-22

VN: 1973 *Hlboký jarok* Lich. 18

Etym.: Názov vznikol podľa hĺbky vody (psl. *glŏbokŏ*).

Lit.: Šmil. 460

Hlboký potok (1) Ľ. Turiec, 3,1 km; pramení západne od Horeňova (892 m n. m.), ústi severne od Skleného.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1970 *Tiefwasser* KMP570

1973 *Od kameňolomu* Lich. 31

1988 *Hlboký* VMp. oz.

1990 *Hlboký potok* VMp. ČSFR

1994 *Hlboký potok* Kem. 23

Etym.: Názvy *Hlboký potok*, *Hlboký*, *Tiefwasser* (nem. *tief* = hlboký) vznikli podľa hĺbky vody (psl. *glŏbokŏ*); názov *Od kameňolomu* vyjadruje smer toku.

Hlboký potok (2) Ľ. Studený potok (→ Turiec), 0,6 km; pramení a ústi východne od Vysokého vrchu (829 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Hlboký potok* Lich. 18

Etym.: → vyššie.

Hliník Ľ. Turiec, 2,4 km; pramení južne od Trnova, ústi severne od Příbovíc.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Hliník* VMp. oz.

1994 *Hliník* Kem. 23

TN: 1997 *Hliník* MF-MH

Etym.: Názov označuje potok pretekajúci popri vrchu *Hliník* (ten z apel. *hlina*).

Hlísta Ľ. Polerieka (→ Turiec), 1,6 km; pramení západne od Ondrašovej, ústi juhozápadne od tejto obce.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Pod borinou* Lich. 33

1988 *Hlísta* VMp. oz.

1994 *Hlísta* Kem. 24

Etym.: Názov *Hlísta* metaforicky vyjadruje, že ide o úzky tok; názov *Pod borinou* vyjadruje polohu toku (to z apel. < *borina* = porast borovice).

Hlístna studňa Ľ. Čierna voda (1) (→ Dolinka → Turiec), 0,5 km; pramení a ústi východne od Mošovíc pri ceste na Mazan.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Hlístna studňa* Lich. 18

náreč.: *Hlístna studňa* Moš.

Etym.: etymológia nie je jasná – možno podľa výskytu dážďoviek (v nárečí *hlíst*), substantívna časť (*studňa*) označuje časť toku pri prameni.

Hnilický potok p. Valčiansky potok (→ Turiec), 2,7 km; pramení východne pod Hnilickou Kýčerou (1217 m n. m.), ústi v chatovej oblasti vo Valčianskej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Hnilický potok* VMp. oz.

1994 *Hnilický potok* Kem. 24
náreč.: *Hnilickí potok* Val.
TN: 1997 *Hnilická Kýčera* MF-MH
Etym.: Názov *Hnilický potok* vznikol podľa terénneho názvu (*Hnilická Kýčera*) a označuje miesto prameňa.

Holengrepel → Unášaná voda

Horáreň → Dirháb

Horárová Ľ. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 0,8 km; pramení a ústi severovýchodne od Skalnej (1297,2 m n. m.), preteká Horárovou dolinou.
VMp. 50: 36-12
VN: 1973 *Horárová* Lich. 18
náreč.: *Horárová* Blat.
TN: 2000 *Horárova dolina* VF
Etym.: Názov *Horárová* je motivovaný názvom doliny, ktorou preteká.

Hore vrbinami p. Čierna voda (1) (→ Závodie → Turiec), 2,4 km; pramení východne od Mazana (časť Mošoviec), ústi severne od Mošoviec.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Hore vrbinami* Lich. 18
1988 *Mazan* VMp. oz.
náreč. *Hore vrbinami* Moš.
TN: 1994 *Mazan* GNMt. 32
Etym.: Názov *Hore vrbinami* vyjadruje polohu toku (pri pohľade od ústia); názov *Mazan* je motivovaný miestom prameňa.

Horeňovo Ľ. Turiec, 1,9 km; pramení východne od Horeňova (892 m n. m.), ústi severne od Skleného.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Spod Kríža* Lich. 39
1988 *Horeňovo* VMp. oz.
1994 *Horeňovo* Kem. 24
náreč. *Horeňovo* Skl.
TN: 1990 *Horeňovo* Vmp. ČSFR
Etym.: Názov *Horeňovo* je podľa názvu vrchu, pod ktorým potok pramení; nemecký názov *Fristikfruhl* je nejasný (z nem. *Frühstück* = raňajky a *Frühl* = jar).

Horevodie → Rakša

Horná Hlboká → Hlboká (1)

Horná Romžiarka → Do Lopušnej

Horniacka p. Jasenica (→ Turiec), 0,3 km; pramení a ústi juhozápadne od Budiša.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Horniacka* Lich. 18
náreč. *Horňiacka* Bud.
Etym.: Názov *Horniacka* vyjadruje polohu toku tečúceho povyššie dediny (v hornej časti chotára).

Horný Čepčinec → Žabín

Horný Madačov p. Šindel'ná (→ Beliansky potok → Turiec), 1 km; pramení a ústi v časti Madačov.
VMp. 50: 36-12
VN: náreč.: *Horní Madáčou* Necp.
TN: 1994 *Madačov* (les aj pasienok) GNMt. 16
Etym.: Názov *Horný Madačov* vznikol podľa terénneho názvu – lesa *Madačov*, cez ktorý potok preteká; adjektívna časť označuje polohu potoka vzhľadom na iný tok → *Dolný Madačov*.

Hôrka Ľ. Turiec, 2 km; pramení a ústi severne od Priekopy.
VMp. 50: 26-33
VN: 1988 *Hôrka* Vmp. oz.
1994 *Hôrka* Kem. 24
náreč. *Hôrka* Mart.
Etym.: Názov *Hôrka* vznikol podľa terénneho názvu *Hôrka* (to vzniklo z apel. *hôrka*).

Hradečnica → Sklabinský potok

Hradište Ľ. Kalník (→ Sklabinský potok → Turiec), 1,5 km; pramení severne pod Hradišťom (695,2 m n. m.), ústi východne pri obci Horné Jaseno.
VMp. 50: 36-12; 36-33
VN: 1988 *Hradište* Vmp. oz.
náreč.: *Hradíšte* Záb.
TN: 1994 *Hradište* (vrch, pole) GNMt. 51

Etym.: Názov *Hradište* je motivovaný miestom prameňa (to z apel. < *hradište* < *hrad* < *gradъ*).
Lit.: Šmil. 485

Hrádky Ľ. Rakša (→ Dolinka → Turiec), 2,6 km; pramení pod Suchými vrchmi (683 m n. m.), ústí východne od Rakše.

VMp. 50: 36-11

VN: 1971 *Hrádky* HČ

1973 *Hrádky* Lich. 19

1976 *Hrádky* Div.

1981 *Hrádky* VMp. SSR

1983 *Hrádky* MT 50

1988 *Hrádky* VMp. oz.

1990 *Hrádky* VMp. ČSFR

1994 *Hrádky* GNMt. 37

1997 *Hrádky* TT

1998 *Hrádky* MT-okr.

Etym.: Názov *Hrádky* je motivovaný zvlňeným terénom.

Hraničná voda p. Briešťanka (→ Jasenica → Turiec), 0,7 km; pramení juhovýchodne pod Gaštanom (838 m n. m.), ústí v Briešti.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Hraničná voda* Lich. 19

1973 *Grenezwasser* Lich. 19

1994 *Biely potok* GNMt. 21

náreč.: *Grenezwaser* Brie.

Hraničná voda Brie.

Etym.: Názvy *Hraničná voda*, nem. variant *Grenezwasser* (*Grenez* < *Grenze* = hranica) vyjadrujú polohu toku (chotárna hranica).

Hraničný potok → Turček

Hriadky → Červený potok

Huba p. Klášterský potok (→ Vríca → Turiec), pramení a ústí juhovýchodne od Skalky (1190 m n. m.).

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Huba* Lich. 19

náreč. *Huba*

TN: 2001 *Huba* náreč. (Slov.)

Etym.: Názov nie je jasný.

Hubengraben Ľ. Vríca (→ Turiec), 2 km; pramení juhozápadne od Skalky (1190 m n. m.), ústí vo Vrícku.

VMp. 50: 36-11, 35-22

1973 *Hubengraben* Lich. 19

náreč. *Hubengraben* Vríc.

Etym.: Názov vznikol podľa polohy potoka – z nem. *huben* (< *hüben* = na tejto strane) a *Graben* = priekopa.

Hubná Ľ. Selenec (→ Gaderský potok → Blatnický potok → Turiec), 1 km; pramení a ústí v Hubnej doline.

VMp. 50: 36-11, 36-12

VN: 1973 *Hubná* Lich. 19

náreč.: *Hubná* Blat.

TN: *Hubná* (dolina)

2000 *Nad Hubnou* VF

Etym.: Názov označuje potok pretekajúci dolinou *Hubná* (to od slovesa *hubiť*, *ničiť*, pretože ide o veľmi úzku, nebezpečnú dolinu); menej pravdepodobné by bolo spájať názov potoka s apel. *huba* (psl. *gъba*) – napr. podľa nadmerného výskytu húb a podobne.

Húčľava p. Vríca (→ Turiec), 3,7 km; pramení severne pod Húčľavou (995,7 m n. m.), ústí v Kláštorej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Rybničný potok* Lich. 37

1988 *Studenec* VMp. oz.

náreč.: *Húčľava* Slov.

TN: 1997 *Húčľava* (kopec, dolina) MF-MH

1994 *Studenec* (dolina, les) GNMt. 28

Etym.: Názov *Húčľava* vznikol podľa hučiacej vody; názov *Studenec* bol motivovaný studenou vodou; pomenovanie *Rybničný potok* vznikol podľa bývalého rybníka na tomto toku. Tieto hydronymá motivovali pomenovania dolín, cez ktoré pretekajú.

Húšťava → Čiernava

Hyrdel Ľ. Teplica (→ Turiec), 1,5 km; pramení a ústí severovýchodne od Hornej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Zvážnica* Lich. 53

1988 *Hyrdel* VMp. oz.

náreč.: *Hirdel* H. Št.

TN: 1990 *Hyrdel* VMp. ČSFR

2001 *Zvážnica* náreč. (H. Št.)

Etym.: Názov *Hyrdel* vznikol podľa územia nazývaného *Hyrdel* (to z nem. *Hürde* – lieska, košiar, lesina) a označuje tok, ktorý preteká cez toto územie; názov *Zvážnica* vznikol podľa terénneho názvu *Zvážnica* (to z apel. *zvážnica*).

Ch

Chládkový → Káčerová

Chotárne vody → Studený potok

Chotársky potok → Chotárny potok (1)

Chotárny → Chotárny potok (1)

Chotárny jarok → Studený potok

Chotárny potok (1) p. Piešť (→ Turiec), 3,7 km; pramení východne pod Mačacím zámkom (790 m n. m.) v časti Štyri chotáre, ústi severne od samoty Halaksince.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Chotárne vody* Lich. 19

1988 *Chotárny* VMp. oz.

1994 *Chotársky potok* Kem. 24

náreč. *Chotárne vodi* Dub., Skl.

Etym.: Názov vyjadruje polohu toku (na rozhraní chotárov).

Chotárny potok (2) → Studený potok

Chrapový → Chrapový potok

Chrapový potok Ľ. Trebostovský potok (→ Turiec), 1,8 km; pramení pod Chrapovou (696 m n. m.), ústi v Trebosotve.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Chrapový* VMp. oz.

1994 *Chrapový potok* Kem. 25

náreč. *Chrapoví potok* Treb.

TN: 1997 *Chrapová* MF-MH

Etym.: Názov *Chrapový potok* vznikol podľa terénneho názvu *Chrapová* a označuje miesto prameňa (pod *Chrapovou*).

I

Ihráč Ľ. Vrica (→ Turiec), 3,2 km; pramení východne od Kýchery (1095 m n. m.), ústi v Kláštore pod Znievom.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Dulaková* Lich. 16

1988 *Ihráč* VMp. oz.

1990 *Ihráč* VMp. ČSFR

1994 *Ihráč* Kem. 25

náreč. *Dulaková* KpZ., Slov.

TN: 1994 *Dulaková* (les, lúka) GNMt. 28

Ihráč (časť v KpZ. – Kem. 25)

Etym.: Názvy *Ihráč* vznikol podľa miestnej časti nazývanej *Ihráč*; pomenovanie *Dulaková* vzniklo podľa miesta, kde potok preteká.

Ihravý → Ihravý potok

Ihravý potok p. Sklabinský potok (→ Turiec), 1,5 km; pramení v lese Pod Lučencom, ústi východne od Sklabine.

VMp. 50: 26-34

VN: 1988 *Ihravý* VMp. oz.

náreč.: *Ihraví potok* Sklab.

náreč.: *Ihraví* Sklab.

Etym.: Názov vyjadruje vlastnosť toku (od slovesa *ihrať sa*). Podobne → *Šantivý*.

Iskierica → Madačov

✦ **Itosus** dnes neidentifikovaný tok pri Sebeslavciach.

VMp. 50: 36-11

VN: 1335 *riuulum Itosum* CDH VIII/4, 148

Etym.: Názov pochádza z lat. *itosus* = chodiaci, čo by zodpovedalo slovenskému *bystvý, rýchly*.

Ivančiná → Ivančinský potok

Ivančinský potok p. Turiec, 5,8 km; pramení západne od Diviakov, ústi v Ivančinej.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 236
 VN: 1248 *Konotopa* KrižM 164
 1248 *Kanapota* TR 84
 1254 *riv. Konotopa* CDSI II, Nr. 459, s. 319; Šmil. 322; Mál. 86
 1254 *riv. Conotopa* CDH IV/2, 242
 1736 *Konopotam* Bel II., 300
 1892 *Konotopa* KrižS. 424
 1898 *Konotopa* KrižM 163
 1944 *Konotopa* Šik. 89
 1973 *Konotopa* Lich. 22-23
 1981 *Ivančiná* VMp. SSR
 1988 *Ivančinský* VMp. oz.
 1990 *Ivančinský potok* VMp. ČSFR
 1996 *Konotopa* Beň. 75
 náreč.: *Ivančiná* Ivan.
Konotope Ivan.
 ON: *Konotopa*
 1248 *Konotopa* Beň. 75
 1248 *Kanapota* TR 74
 1414 *Konotopa* Beň. 76
 1430 *Konothaba* Beň. 76
 ON: *Ivančiná*
 1423 *Iwankfalua* VSO I, 495
 1536 *Iwanchynffalva* VSO I, 495
 1786 *Iwančina* VSO I, 495
 Etym.: Názvy *Ivančinský potok*, *Ivančiná* vznikli z osadného názvu *Ivančiná* (to z osobného mena *Ivanka* + *iná*) a vyjadrujú, že potok preteká cez osadu; názov *Konotopa* (z *koň* a *topiti*) vznikol podľa charakteristiky brehov toku – močaristé brehy, pri prechode potoka sa topili kone (Šmil. 463-464).
 Lit.: Šmil. 55, 463-464; Beň. 75-79

Ivančinský → Ivančinský potok

✦ **Izov** prítok Mútnika, dnes neidentifikovaný tok medzi Skleným a Dolnou Štubňou.
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: 1364 *Izov* Beň. 151
 1364 *Isowpothaka* KrižS. 156
 1892 *Izov* KrižS. 156
 Etym.: Motivácia a presná podoba názvu nie je jasná.
 Sútok s Mútnikom bol hraničným bodom pri vymedzení bezmennej osady od hraníc Skleného a Dolnej Štubne (Beň. 151).

J

Jačmenný → Z honu

Janková → Šariny

Jantošeje jarok Ľ. Budiš (→ Jasenica → Turiec), 0,5 km, pramení a ústi južne od Budiša.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Jantošeje jarok* Lich. 20

náreč.: *Jantošeje jarok* Bud.

Etym.: Názov *Jantošeje jarok* vznikol podľa rodinného mena (*Jantoš*) majiteľov pozemku, ktorým tok preteká.

Ide o oblasť horného Turca, kde sa prívlastňovacie prídavné mená utvorené z priezvisk tvoria pomocou sufixu *-eje*. (MajtM. 106).

Jasenica Ľ. Turiec, 10,6 km; pramení v Rovných lazoch, preteká dolinou Veľká Jasenica, ústi východne od Slovenského Pravna.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 234

VN: 1279 *fl. Iezenitha* Šmil. 321; CDH V/2, 546

1279 *fl. Yezenitha* CDH V/2, 546

1736 *Iezenitzam* Bel II., 300

1965 *Jasenica* HP

1971 *Jasenica* HČ

1971 *Jasenica* NovF. 16

1973 *Jasenica* Lich. 20

1976 *Jasenica* Div.

1981 *Jasenica* VMp. SSR

1983 *Jasenica* MT 50

1988 *Jasenica* VMp. oz.

1990 *Jasenica* VMp. ČSFR

1994 *Jasenica* Kem. 25

1994 *Jasenica* GNMt. 21

1996 *Jasenica* Beň. 103

1997 *Jasenica* PCTMp.

1997 *Jasenica* MF-MH

1997 *Jasenica* TT

1999 *Jasenica* Vtáč.

náreč.: *Jaseňica* Bud., Kaľ., Lieš.

TN: 1997 *Veľká Jasenica* MF-MH

Etym.: Názov *Jasenica* bol motivovaný porastom *jaseňa* (psl. (j)*asenʹ*, bot.

Fraxinus) pri brehoch. Terénny názov vznikol sekundárne z hydronyma.
Lit.. Šmil. 54, 481

Jasenová ľ. Kláštorňý potok (→ Vríca → Turiec), pramení západne od Kýčery 1095,5 m n. m.), ústi v Suchej doline.
VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Jasenová* Lich. 20

1988 *Kýčera* VMp. oz.

náreč.: *Jasenová* KpZ., Slov.

TN: 1997 *Kýčera* MF-MH

Jasenová (dolina) náreč.

Etym.: Názov *Jasenová* bol motivovaný tým, že potok preteká dolinou *Jasenová*; pomenovanie *Kýčera* vzniklo z terénneho názvu vrchu *Kýčera* pod ktorým potok pramení.

Jaseňová → Úzky potok

Jasenovka → Jasenovský potok

Jasenovský potok ľ. Jasenica (→ Turiec), 6,3 km; pramení juhovýchodne pod Vyšehradným sedlom (579 m n. m.), preteká Jasenovom, ústi severozápadne od Budiša.

VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1973 *Jasenovský potok* Lich. 20

1973 *Käserhauwasser* Lich. 20

1988 *Košarisko* VMp. oz.

1994 *Pálený potok* Kem. 30

náreč.: *Jasenovský potok* Jas.

TN: 1997 *Pálený vrch* MF-MH

ON: Jasenovo

1495 *Kenenfeld* VSO I, 514

1773 *Jaszenova, Kassenhey* MajtNo. 120

1786 *Jaszenhay, Jaszenowa* MajtNo. 120

1863 *Keserhaj* MajtNo. 120

1882 *Jaszenova* MajtNo. 120

1920 *Jasenovo* MajtNo. 120

Etym.: Názvy *Jasenovský potok*, *Jasenovka* vznikli podľa názvu obce *Jasenovo*, cez ktorú potok preteká; názov *Pálený potok* bol motivovaný terénnym názvom *Pálený vrch* a pomenúva miesto prameňa; podoba *Košarisko* je pravdepodobne len prekladom nemeckého názvu

Käserhauwasser ako hláskovo príbuzná dvojica nemeckého slova (pozri Eichler, 1982, s.19), pretože sa vyskytuje len v ozalitovej vodohospodárskej mape; nem. variant *Käserhauwasser* vznikol podľa nemeckej formy osadného názvu *Jasenovej* (*Kaserhaj*).

Jastrabský → Lubovná

Javorina ľ. Turiec; 9,7 km; pramení južne pod Minčolom (1363,9 m n. m.), ústi vo Vrutkách.

VMp. 50: 26-33; Šmil. Nr. 2420

VN: 1255 *fl. Bistritze* Šmil., 327

1255 *fl. Byztrice* CDSL. II. Nr. 478, s. 332

1255 *Byztrice*, Vrutky 15

1255 *fluuium Bistritze* CDH IV/2, 296

1255 *Bisztrice* KrižS. 248

1286 *a. Byztrice* Šmil. 327

1892 *Bystrica* KrižS. 248

1965 *Javorová dolina* HP

1971 *Javorina* HČ

1981 *Javorina* VMp. SSR

1983 *Javorina* MT 50

1988 *Javorina* MF-V

1988 *Javorina* VMp. oz.

1989 *Javorina* MT 10

1989 *Javorina* ZMp. ČSSR

1990 *Javorina* VMp. ČSFR

1994 *Javorina* Kem. 25

1994 *Javorina* GNMt. 12

1997 *Javorina* MF-MH

1998 *Javorina* MT-okr.

1999 *Javorina* MF-V

TN: 1997 *Javorná dolina* MF-MH

Etym.: Názov *Javorina* bol motivovaný tým, že tok preteká javorovým porastom; názov *Javorová dolina* vznikol podľa terénneho názvu doliny, ktorou tok preteká; etym. názvu *Bystrica* pozri vyššie → *Bystré*.

Javorová dolina → Javorina

Javorová studňa → Javorovec

Javorovec p. Turiec, 5,2 km; pramení južne od Javorovej studne (1280 m n. m.),

ústi juhozápadne od Špicatej (900 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Javorová studňa* Lich. 21

1973 *Ahornbrunn* Lich. 21

1973 *Ružová* Lich. 36 (d. t.)

1981 *Javorovec* VMp. SSR

1988 *Javorovec* VMp. oz.

1990 *Javorovec* VMp. ČSFR

1998 *Ružová* Chmel. 80

TN: 2000 *Ružová* (lesný obvod) PMTurč.

2000 *Zadná Ružová* PMTurč.

2000 *Stredná Ružová* PMTurč.

2000 *Dolná Ružová* PMTurč.

1990 *Javorová studňa* VMp. ČSFR

Etym.: Názov *Javorovec* vznikol podľa terénneho názvu *Javorová studňa* a označuje miesto prameňa; názov *Javorová studňa* vznikol z terénneho názvu vrchu *Javorová studňa* (to z apel. < *javor* < psl. (*javorъ* a apel. *studňa*); podobne aj nem. variant *Ahornbrunn* (*Ahorn* = javor, *Brunn* < *Brunnen* = studňa); názov *Ružová* vznikol podľa terénneho názvu *Ružová* (to z apel. *ruža*) a označuje tok pretekajúci cez toto územie.

Lit.: ŠmilP. 206

Jazernica → Teplica

Jazvečia Ľ. Vôdky (→ Beliansky potok → Turiec), 0,8 km; pramení v lese Jazvečia, ústi v Jasenskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: náreč.: *Jazvečia* Necp.

TN: 2000 *Jazvečia* VF

Etym.: Názov *Jazvečia* bol motivovaný pomenovaním lesa *Jazvečia* (to z apel. *jazvec*) a označuje potok pretekajúci cez tento les.

Jelšiny Ľ. Jelšovec (→ Blatnický potok → Turiec), 0,8 km; pramení severne od Karlovej, ústi v časti Stariny.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Jelšiny* Lich. 21

1988 *Stariny* VMp. oz.

náreč.: *Lejšini* Lich. 21

TN: 1994 *Stariny* GNMt. 37

2001 *Jelšini* náreč. (Karl.)

Etym.: Názov *Jelšiny* vznikol podľa terénneho názvu *Jelšiny* (to z apel. *jelšiny* – porast jelše – *Alnus glutinosa*). V turčianskom nárečí má toto apelatívum aj podobu *lejša* (SSN, 725). Názov *Stariny* vznikol podľa terénneho názvu *Stariny* a označuje miesto ústia potoka.

Jelšovec Ľ. Blatnický potok (→ Turiec), 5,9 km; pramení západne od Blatnice, ústi juhovýchodne od Priboviec.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 247

VN: 1294 *Székpatak* Šmil. 325

1294 *fl. Zikpotok* Šmil. 325

1736 *amniculo Ielschowetz* Bel II., 340

1958 *Jelšovec* VFat.

1973 *Jelšovec* Lich. 21 Karl.

1976 *Jelšovec* Div.

1981 *Jelšovec* VMp. SSR

1983 *Jelšovec* MT 50

1990 *Jelšovec* VMp. ČSFR

1994 *Jelšovec* GNMt. 28

1996 *Jelšovec* Beň. 69

1997 *Jelšovec* PCTMp.

1997 *Jelšovec* MF-MH

1997 *Jelšovec* TT

1998 *Jelšovec* MT-okr.

náreč.: *Jelšovec* Karl.

Etym.: Názov *Jelšovec* vznikol z adj. *jelšový* < z apel. *jelša*; názov *Székpatak* (*Zikpotok*) vznikol pravdepodobne z maď. *székfű* = harmanček, rumanček a *patak* = potok – teda podľa charakteristického porastu na brehoch.

Lit.: Šmil. 60, 325; Beň. 69

Jordán → Kalník

K

K Rovnej hore p. Rovný potok (→ Mútnik → Turiec), 0,4 km; pramení a ústi severovýchodne od Skleného.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *K Rovnej hore* Lich. 25

TN: 1997 *Rovná hora* MF-MH

Etym.: Názov *K Rovnej hore* vznikol podľa terénneho názvu *Rovná hora* a vyjadruje smerovanie potoka.

K Turcu p. Turiec, 1 km; pramení a ústi západne od Hornej Štubne.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *K Turcu* Lich. 25
Etym.: Názov *K Turcu* vznikol podľa pomenovania hlavného toku *Turiec*, názov vyjadruje orientáciu toku.

Kačarov potok → Káčerova

Káčerová p. Blatnický potok (→ Turiec), pramení a ústi juhozápadne od Chládkových úplazov (1228,3 m n. m.).
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Káčerová* Lich. 22
1988 *Chládkový* VMp. oz.
náreč.: *Kačarou potok* Blat.
TN: 2000 *Kačarová* VF
2000 *Chládkove úplazy* VF
Etym.: Názvy *Káčerová*, *Kačarov potok* vznikli podľa osobného mena (*Káčer*, *Kačar*); názov *Chládkový* bol motivovaný terénnym názvom *Chládkove úplazy*, cez ktoré potok preteká.

Kalné Ľ. Zlámaný potok (→ Krásny potok → Turiec), 1,7 km; pramení juhovýchodne od Krásnej (628 m n. m.), ústi severovýchodne od Bystričky.
VMp. 50: 26-33
VN: 1988 *Kalné* VMp. oz.
1994 *Kalné* Kem. 25
náreč.: *Kalnuo* Byst.
Etym.: Názov *Kalné* vznikol z adj. *kalný* (to z apel. *kal* < psl. *kalъ*) a charakterizuje kalnú vodu.
Lit.: Šmil. 469

Kalník Ľ. Sklabinský potok (→ Turiec), 5,3 km; pramení východne od Horného Jasena, ústi západne za Dražkovicami.
VMp. 50: 26-33; Šmil. Nr. 2417
VN: 1287 r. *kalnich* Šmil. 327; Flor. 23
1287 *pothok Kulnyk* Mál. 66, Šmil. 325
1287 *Pothok Kalnik* Šik. 148
1287 *potok Kolnik* Mál. 66
1736 *Jordan* Bel II., 301
1736 *amniculo Iordan* Bel II., 337
1920 *Jordán* Zg. 27
1923 *Jordán* Haj. 19

1947 *Jordán* BojT. 12
1965 *Kalník* HP
1971 *Kalník* HČ
1971 *Jordán* NovF. 12
1981 *Kalník* VMp. SSR
1983 *Jordán* MT 50
1988 *Kalník* VMp. oz.
1990 *Kalník* VMp. ČSFR
1994 *Kalník* GNMt. 27
1994 *Jordán* GNMt. 27
1996 *Kalník* Beň. 67
1996 *Jordán* Jun. 87
1998 *Kalník* MT-okr.
ON: Horný Kalník
1375 *duo Kalnok* VSO I, 444
1431 *Kalnek* VSO I, 444
1534 *Kelnyk Maior* VSO I, 444
ON: Dolný Kalník
1355 *Kalnek* VSO I, 342
1431 *Also Kalnek* VSO I, 342
Etym.: Názov *Kalník* charakterizuje kalnú vodu (pozri → vyššie). Osadné názvy vznikli podľa hydronyma *Kalník*. Pomenovanie *Jordán* je podľa územia, ktoré dostal r. 1258 (terra Iardan) do užívania Jordán (ide o slovanské osobné meno Iardan – MajtZl., s. 107) – CDSL. II. Nr. 615, s. 427. Šmilauer potok *Kalník* (zápis r. 1287 *pothok Kulnyk*) hodnotí ako pravý prítok Sebeslavského potoka (Zápotočie). Podľa jeho mapy ho možno stotožniť so → Zátokou. Mályusz ho identifikuje ako → *Kalník*.
Lit. Šmil. 61, 325; Lit.: Beň. 62-68; Šmil. 61-62, 469

Kaltwasser → Studená

Kaluž p. Piešť (→ Turiec), 0,4 km; pramení a ústi južne od Budiša.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Kaluž* Lich. 21
náreč.: *Kaluš* Bud.
Etym.: Názov vznikol z apel. *kaluž* (psl. *kalъ* a *luža*).
Lit.: ŠmilP. 207, 209

Kalužná p. Podhájsky potok (→ Turiec), 1,8 km; pramení juhovýchodne od

Kalužnej (1160,8 m n. m.), ústi východne od chatovej oblasti.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Kalužná* VMp. oz.

TN: 1997 *Kalužná* MF-MH

Etym.: Názov *Kalužná* vznikol z adj. *kalužný* – močaristý (kalužný) terén. Hydronymum neskôr motivovalo názov vrchu *Kalužná*.

Kamenná Ľ. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 0,4 km; pramení východne pod Dedošovou (1070 m n. m.), ústi severovýchodne od Dedošovej.

VMp. 50: 26-33; 36-12

VN: 1973 *Kamenná* Lich. 21

náreč.: *Kamená* Necp.

TN: 1994 *Kamenná* (chrbát aj les) GNMt. 34

Etym.: Názov *Kamenná* vznikol podľa terénneho názvu a označuje potok pretekajúci cez horský chrbát a les *Kamenná* (to podľa kamenistého podložia).

Kamenné → Zverín

Kamenný → Kamenný potok

Kamenný jarok Ľ. Jasenica (→ Turiec), 0,9 km; pramení a ústi južne pod Malým Vyšehradom (766 m n. m.).

VMp. 50: 35-22; 35-24; 36-11

VN: 1973 *Kamenný jarok* Lich. 22

náreč.: *Kamení jarok* Jas.

Etym.: Názov *Kamenný jarok* charakterizuje kamenné koryto toku.

Kamenný potok Ľ. Turiec, 6,1 km; pramení východne pod Minčolom (1363,9 m n. m.), ústi vo Vrútkach.

VMp. 50: 26-33

VN: 1981 *Kamenný potok* VMp. SSR

1988 *Kamenný* VMp. oz.

1990 *Kamenný potok* VMp. ČSFR

1994 *Kamenný potok* Kem. 26

1997 *Kamenný potok* MF-MH

1999 *Kamenný potok* MF-V

TN: 1997 *Kamenná dolina* MF-MH

Etym.: pozri → *Kamenná*.

Karlovský potok Ľ. Jelšovec (→ Blatnický potok → Turiec), 3,8 km; pramení západne od Blatnice, preteká Karlovou, ústi západne od Ďanovej.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 246

VN: 1244 *fl. Ribe* CDSL. II. Nr. 159, s. 107; Beň. 69

1988 *Karlovský potok* VMp. oz.

1990 *Karlovský potok* VMp. ČSFR

náreč.: *Karl'ouskí potok* Karl.

ON: Karlová

1272 *Wyfalu* VSO II, 18

1406 *Karlova seu Karulhaza* VSO II, 18

1489 *Karlova* VSO II, 18

Etym.: Názov *Karlovský potok* vznikol podľa názvu obce, ktorou preteká. Historická podoba *Rybie* vyjadruje hojnosť rýb v potoku.

Lit.: Beň. 69

Käserhauwasser → Jasenovský potok

Kečka p. Vôdky (→ Beliansky potok → Turiec), pramení západne pod Kečkou (1139,5 m n. m.), ústi v Hornojaseňskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: náreč.: *Kečka* Necp.

TN: 1994 *Kečka* (vrch aj les) GNMt. 51

Etym.: Názov *Kečka* vznikol podľa pomenovania vrchu *Kečka* (to z apel. *kečka* – štica, tu – vrch porastený stromami (opakom je pomenovanie vrchu *Liseč*). Názov potoka vyjadruje miesto, pod ktorým tok pramení.

Kevický → Kevický potok

Kevický potok p. Dolinka (→ Turiec), 1,8 km; pramení západne od Mošoviec, ústi v Keviciach.

VMp. 50: 36-11

VN: 1860 *Kevicze Bach* KMPi60

1860 *Kevitze Bach* KMPi60

1973 *Šiarna hrádza* Lich. 42

1988 *Kevický potok* VMp. oz.

náreč.: *Kevickí potok* Kev.

ON: Kevice

1385 *Keuefalwa* Beň. 114

1385 *Keuefolua* VSO I, 173

1403 *Keuafalua* VSO I, 173

1534 *Kewycz* VSO I, 173

1773 *Kewicze* VSO I, 173

Etym.: Názov *Kevický potok* vznikol podľa pomenovania obce *KeviceI*, ktorou potok preteká. Názov *Šiarna hrádza* vznikol z maď. apel. *sár* – blato a apel. *hrádza*. Ide o krátky blatistý tok.

Lit.: Beň. 114

Kirchengraben → Kostolný jarok

Kleinwasser → Malá voda

Kláštorský → Kláštorský potok (1)

Kláštorský potok (1) p. Znievsky potok (→ Turiec), 1,2 km; pramení južne od Kláštora pod Znievom, ústi v obci.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Kláštorský* VMp. oz.

1994 *Kláštorský potok* Kem. 26

náreč.: *Kláštorskí potok* Slov.

ON: Kláštor pod Znievom

1503 *Castrum Znio, Podhradie* VSO II, 29

1773 *Klaster* VSO II, 29

Etym.: Názov *Kláštorský potok* bol motivovaný skutočnosťou, že ústi v obci Kláštor pod Znievom.

Kláštorský potok (2) → Suchý

Klobučník p. Kozí potok (→ Turiec), 1,4 km; pramení severne od Pieskovca (908 m n. m.), ústi západne od Klobučníka (927 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1988 *Klobučník* VMp. oz.

1994 *Klobučník* Kem. 26

náreč.: *Klobučník* Skl.

TN: 1990 *Klobučník* VMp ČSFR

Etym.: Názov *Klobučník* je podľa pomenovania vrchu, pod ktorým potok pramení.

Klobúčnik → Klobučník

Kňazová → Lazany

Kolimažná p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1 km; pramení západne od Osíchného (1107 m n. m.), ústi v Necpalskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Kolimažná* Lich. 22

náreč.: *Kolimažná* Necp.

TN: 2000 *Kolimažná* VF

Etym.: Názov potoka *Kolimažná* bol motivovaný dolinou *Kolimažná* (to z apel. *kolomaž* – v nárečí aj *kolimaha*, *kolimaž* (SSN, 802), miesto, kde sa vyrábala kolomaž), cez ktorú potok preteká.

Kompanov jarok → Diviacky potok

Končiarový → Končiarový potok

Končiarový potok p. Bystrička (→ Turiec), 2 km; pramení severozápadne pod Končiarom (1164,1 m n. m.), ústi v chatovej oblasti západne od Bystričky.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Končiarový* VMp. oz.

1994 *Končiarový potok* Kem. 26

náreč.: *Končiaroví potok* Byst.

TN: 1997 *Končiar* MF-MH

Etym.: Názov *Končiarový potok* vznikol podľa názvu vrchu *Končiar*, pod ktorým potok pramení.

Königsbrück → Červená voda

Konotopa → Ivančinský potok

Konský potok Ľ. Plešivý jarok (→ Vrčia → Turiec), 0,5 km; pramení a ústi južne pod Ostrou skalou (1220,1 m n. m.).

VMp. 50: 35-22

VN: 1973 *Konský potok* Lich. 23

1973 *Rossfleckengraben* Lich. 23

náreč.: *Konský potok* Vríc.

Etym.: Názvy vznikli z adj. *konský* (to z apel. *kôň*) a apel. *potok*, rovnako aj nem. variant (*Roß* = kôň, *Fleck* = miesto, kus pozemku, *Graben* = priekopa).

Kopcový jarok Ľ. Vrčia (→ Turiec), 0,6 km; pramení južne od Dutej skaly (1054,2 m n. m.), ústi východne od Vrčicka.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Kopcový jarok* Lich. 23

náreč.: *Kopcoví jarok* Vríc.

Etym.: Názov *Kopcový jarok* je podľa smeru toku – tečie z kopca.

Kordický priechod ľ. Turiec, 0,9 km; pramení západne od Kordík, ústi v Mokrej doline.

VMp. 50: 36-14

VN: 1973 *Kordický priechod* Lich. 23

náreč.: *Kordícki prechot* Turč.

ON: Kordíky

1808 *Kordíky* VSO II, 53

1808 *Kordik*, *Kordíky* MajtNo. 137

1882 *Kordik* MajtNo. 137

1888 *Kordéháza* MajtNo. 137

1920 *Kordíky* MajtNo. 137

Etym.: Názov *Kordický priechod* je podľa osady Kordíky, v katastri ktorých pramení. Ide o prepojenie Turca s Pohroním (obec Kordíky patrí do okresu Banská Bystrica).

Kostolec p. Teplica (→ Turiec), 2,8 km; pramení a ústi juhovýchodne pod Veľkým Rakytovom (1142,3 m n. m.), preteká dolinou Kostolec.

VMp. 50: 36-12; 36-14

VN: 1958 *Koštolec* VFat.

1973 *Kostolec* Lich. 23

1981 *Kostolec* VMp. SSR

1981 *Koštolec* VMp. SSR

1983 *Kostolec* MT 50

1988 *Kostolec* VMp. oz.

1990 *Kostolec* VMp. ČSFR

1994 *Kostolec* GNMt. 33

1999 *Kostolec* Okol.

náreč.: *Kostoľec* Črem.

TN: 2000 *Kostolec* (dolina) VF

Etym.: Názov *Kostolec* je podľa doliny *Kostolec*, ktorou potok preteká.

Kostolný jarok p. Vrčia (→ Turiec), 0,9 km; pramení severovýchodne od Holíc (980,2 m n. m.), ústi vo Vrčíku.

VN: 1973 *Kostolný jarok* Lich. 23

1973 *Kirchengraben* Lich. 23

náreč.: *Kostolní jarok* Vríc.

Kirchengraben Vríc.

Etym.: Názov je *Kostolný jarok* (rovnako aj nemecký variant *Kirchengraben*) je motivovaný kostolom, pri ktorom potok ústi do Vrície.

Košarisko (1) p. Jasenica (→ Turiec), 0,9 km; pramení severovýchodne pod Košariskom (685,3 m n. m.), ústi v doline Veľká Jasenica.

VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1973 *Z lúky* Lich. 52

1994 *Košarisko* Kem. 26

náreč.: *Z lúki* Bud.

TN: 1997 *Košarisko* MF-MH

Etym.: Názov *Košarisko* vznikol podľa pomenovania vrchu *Košarisko*, popri ktorom preteká; názov *Z lúky* vyjadruje smerovanie potoka (odkiaľ tečie).

Košarisko (2) → Jasenovský potok

Košťanský → Koštiansky potok

Košťanský potok ľ. Čierny potok (2) (→ Turiec), 1,8 km; ľavé rameno Čierneho potoka, ktoré vzniklo severovýchodne od Příbovíc pri štátnej ceste č. 65, ústi pri Košťanoch nad Turcom.

VMp. 50: 26-33; 36-11

VN: 1973 *Šiare* Lich. mapa

1988 *Košťanský* VMp. oz.

1990 *Košťanský potok* VMp. ČSFR

ON: Košťany nad Turcom

1323 *Coschan* VSO II, 80

1456 *Koschan* VSO II, 80

1553 *Kosczyany* VSO II, 80

1773 *Kostany* VSO II, 80

Etym.: Názov *Košťanský potok* vznikol podľa osadného názvu *Košťany* a označuje miesto ústia potoka; etym. názvu *Šiare* pozri pri hesle → *Šiare* (1).

Koštolec → Kostolec

Kozárová → Rovný potok

Kozí potok ľ. Turiec, 8 km; pramení juhovýchodne pod Kozími chrbtami (875 m n. m.), ústi severovýchodne od Skleného.

VMp. 50: 36-13

VN: 1965 *Potok od vrchu Kozie chrbty* HP

1971 *Potok od vrchu Kozie chrbty* HČ

1973 *Zlatá studňa* Lich. 52

1973 *Goldbrunn* Lich. 52

1981 *Kozí potok* VMp. SSR

1988 *Šindelka* VMp. oz.

1990 *Kozí potok* VMp. ČSFR

1994 *Kozí potok* Kem. 27

1994 *Šindelka* Kem. 27

1994 *Lenerov potok* GNMt. 41

1994 *Lehnerov potok* GNMt. 41

1997 *Lenerov potok* PCTMp.

TN: 1990 *Kozie chrbty* VMp. ČSFR

1994 *Šindelky* (les) GNMt. 42

Etym.: Názov *Kozí potok* bol motivovaný pomenovaním vrchu *Kozie chrbty* – miesta prameňa toku; podobnú motiváciu má aj opisný názov *Potok od vrchu Kozie chrbty* a *Šindelka* (podľa názvu lesa *Šindelky* – to z apel. *šindel*, teda miesto, kde sa ťažilo drevo na výrobu šindľov); názov *Zlatá studňa* a nem. variant *Goldbrunn* (Gold = zlato, *Brunn* < *Brunnen* = studňa) vyjadrujú čistú (trblietajúcu sa) vodu; názov *Lenerov potok* vznikol z osobného mena (*Lehner* / *Lener*) majiteľa pozemku, ktorým tok preteká.

Kozinec Ľ. Teplica (→ Turiec), 3,5 km; pramení východne od Špičiaka (968 m n. m.), ústi juhovýchodne od Čremošného.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1859 *Kozinetz Bach* KMPHŠ59

1935 *potok Kozinec* KMPHŠ35

1958 *Kozinec* VFat.

1971 *Kozinec* Krem.

1973 *Kozinec* Lich.

1981 *Kozinec* VMp. SSR

1983 *Kozinec* MT 50

1988 *Kozinec* VMp. oz.

1990 *Kozinec* VMp. ČSFR

1994 *Kozinec* GNMt. 26

1997 *Kozinec* TT

1999 *Kozinec* Okol.

2000 *Kozinec* VF

TN: 1935 *Kozinec* KMPHŠ35

Etym.: Názov *Kozinec* vznikol podľa terénneho názvu *Kozinec* a označuje potok tečúci cez toto územie.

Kraľučí potok p. Mokrý Rakytov (→ Blatnický potok → Turiec), pramení v lese Kraľučie západne od Haľamovej kopy (1344 m n. m.), ústi v doline Pražná.

VMp. 50: 36-11

VN: náreč. *Kraľučí potok* Blat.

TN: 1994 *Kraľučie* (les) GNMt. 18

Etym.: Názov *Kraľučí potok* vznikol z terénneho názvu *Kraľučie* a označuje miesto prameňa.

Kraľulský potok → Turček

Krajný p. Blatnický potok (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústi severne od Blatnice.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Krajný* Lich. 23

náreč.: *Krajní* Blat.

Etym.: Názov *Krajný* vyjadruje polohu potoka, pretože sa nachádza na okraji chotára.

Kráľovská → Podhoreň

Kráľovský most → Červená voda

Krasenovská Ľ. Sokol (1) (→ Turiec), 1,6 km; pramení západne od Trhanovej, ústi východne od Slovenského Pravna.

VMp. 50: 36-11

1973 *Krasenovská* Lich. 23

náreč.: *Krasenovka* Sl. P.

Etym.: Názov pravdepodobne vznikol z osobného mena (< *Krasen*?) majiteľa pozemku, ktorým tok preteká (tak aj Lich. 23).

Krasút potok → Krásny potok

Krásny → Krásny potok

Krásny potok Ľ. Turiec; 4,4 km, pramení západne pod Krásnou (628 m n. m.), ústi pri teplárni v Martine.

VMp. 50: 26-33

VN: 1981 *Krásny potok* VMp. SSR

1983 *Krásny potok* MT 50

1988 *Krásny* VMp. oz.

1990 *Krásny potok* VMp. ČSFR

1994 *Krasút potok* Kem. 27

TN: 1997 Krásna MF-MH

Etym.: Názov *Krásny potok* je odvodený od vrchu *Krásna*, pod ktorým pramení.

Krátka p. Prieložná (→ Mútnik → Turiec), 0,5 km; pramení juhovýchodne od železničnej stanice Horná Štubňa zastávka, ústí juhozápadne od nej.

VMp. 50: 36-13

VN: 1973 *Krátka* Lich. 24

Etym.: Názov *Krátka* (z adj. *krátky*, psl. *kratky*) vyjadruje krátkosť toku.

Křčová → Rovný potok

Kremnický → Červená voda

Kremnický potok → Červená voda

Krištáľový → Medvedí potok (2)

Krivá (1) p. Srnčí potok (→ Turček → Turiec), 0,8 km; pramení v lokalite Zadné diely, ústí v Krahul'skej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Krivá* Lich. 24

náreč.: *Krivá* Turč.

Etym.: Názov *Krivá* (z adj. *krivý*, psl. *krivy*) vyjadruje tvar toku.

Lit.: Šmil. 459

Krivá (2) p. Javorina (→ Turiec), 1,2 km; pramení juhovýchodne pod Krivou (1140,6 m n. m.), ústí v Javornej doline.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Krivá* VMp. oz.

TN: 1997 *Krivá* MF-MH

Etym.: → vyššie.

Krížová p. Zákrivá (→ Javorina → Turiec), 1 km; pramení a ústí severovýchodne pod Krížavou (1453 m n. m.).

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Krížová* VMp. oz.

1994 *Krížová* Kem. 27

náreč.: *Krížová* Vrút.

TN: 1994 *Krížava* GNMt. 13

Etym.: Názov *Krížová* vznikol podľa názvu vrchu *Krížava*, pod ktorým potok tečie.

Krpec → Maďarská

Krútnava p. Sklabinský potok (→ Turiec), 1,8 km; pramení južne pod Brezinami (577,7 m n. m.), ústí juhovýchodne od Diakovej.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Krútnava* VMp. oz.

náreč.: *Krútnava* Dra.

Etym.: Názov *Krútnava* označuje tok vody (kde sa tok krúti).

Kukovská ľ. Besná voda (→ Turiec), 1,5 km; pramení západne od Širiakova (722 m n. m.), ústí juhovýchodne od samoty Halaksince.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Kukovská* Lich. 25

náreč.: *Kukouská* Dub.

TN: 1994 *Kukovská* (les) GNMt. 24

Etym.: Názov *Kukovská* vznikol podľa pomenovania lesa *Kukovská*, cez ktorý potok preteká.

Kurací potok → Dielnice

Kuracia → Dielnice

Kútik → Močaristá (2)

Kýčera → Jasenová

L

Laclavá ľ. Turiec, 1 km; pramení severozápadne od Laclavej, ústí východne od obce.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Laclavá* VMp. oz.

1994 *Laclavá* Kem. 27

ON: *Laclavá*

1401 *Laczlofalua* Beň. 129

1480 *villa Ladislai* Beň. 130

1530 *Lazlofalwa* Beň. 130

Etym.: Názov *Laclavá* vznikol podľa pomenovania obce *Laclavá* a bol

motivovaný tým, že preteká cez územie obce.

Lit.: Šmil. 54; Beň. 129-130

Laclavský → Laclavský potok

Laclavský potok f. Turiec, 3,3 km; pramení juhozápadne pod Bukovcom, preteká Trhanovou, ústi juhovýchodne od Laclavej.

Vmp. 50: 36-11

VN: 1973 *Trhanovský potok* Lich. 44

1988 *Laclavský* Vmp. oz.

1990 *Laclavský potok* Vmp. ČSFR

1994 *Trhanová* Kem. 36

náreč.: *Trhanouskí potok* Abr., Sl. P.

ON: Trhanová

ON: Laclavá

1401 *Laczlofalua* Beň. 129

1480 *villa Ladislai* Beň. 130

1530 *Lazlofalwa* Beň. 130

Etym.: Názvy *Laclavský potok*, *Laclavský*, *Trhanovský potok* vznikli podľa osadných názvov *Laclavá* (to z osobného mena *Láclav* < *Václav*) a *Trhanová* (to pravdepodobne z apel. *trhan*), názov vyjadruje, že potok tečie cez územia spomínaných obcí.

Langgrund → Dlhá

Laniekov potok p. Kozí potok (→ Mlynský náhon → Turiec, aj → Turiec), 0,5 km; pramení a ústi severozápadne pod Klobučníkom (927,2 m n. m.).

Vmp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Laniekov potok* Lich. 25

1973 *Laniekwasser* Lich. 25

náreč.: *Laniekwasser* Skl.

Laniekou potok Skl.

Etym.: Názov *Laniekov potok* vznikol z osobného mena (*Laniek*), tak aj nem. variant *Laniekwasser*.

Laniekwasser → Laniekov potok

Laskár → Laskársky potok

Laskársky → Laskársky potok

Laskársky potok p. Turiec, 1,7 km; pramení východne od Socoviec, preteká Laskárom, ústi západne od Laskára.

Vmp. 50: 36-11

VN: 1973 *Laskársky potok* Lich. 25

1988 *Laskársky* Vmp. oz.

náreč.: *Laskárski potok* Lask.

Laskár Lask.

ON: Laskár

1277 *Lazkouch* VSO II, 134

1356 *Ewzptatak* VSO II, 134

1487 *Lazkar* VSO II, 134

1511 *Lazkar alias Zanazan* VSO II, 134

Etym.: Názov *Laskársky potok* vznikol z osadného názvu *Laskár* a označuje potok pretekajúci cez túto osadu.

Lit.: Beň. 69-70; Šik. 20-21

Lazany p. Vápenná (→ Vrčia → Turiec), 1,3 km; pramení a ústi severozápadne od Lazian.

Vmp. 50: 26-33; 36-11

VN: 1973 *Kňazová* Lich. 22

1988 *Lazany* Vmp. oz.

náreč.: *Kňazová* Slov.

ON: Lazany

1523 *Lazan* VSO II, 135

1565 *Lazen* VSO II, 135

1579 *Lazzany* VSO II, 135

1773 *Lazanj* VSO II, 135

Etym.: Názov *Lazany* označuje tok pretekajúci cez územie obce Lazany; názov *Kňazová* je podľa vlastníkov pozemkov (územie patrilo fare).

Lazný p. Jasenica (→ Turiec), 0,5 km; pramení severozápadne pod Košariskom (686 m n. m.), ústi v doline Veľká Jasenica.

Vmp. 50: 36-11

VN: 1973 *Lazný* Lich. 25

náreč.: *Lazný* Bud.

Lazný potok Bud.

TN: 2001 *Lazý* náreč. (Bud.)

Etym.: Názov *Lazný* bol motivovaný pomenovaním terénu *Lazý*, cez ktorý preteká.

Lazný potok → Lazný

Lehnerov potok → Kozí potok

Lehôtka p. Turiec, 0,9 km, pramení juhovýchodne od Lehôtky, preteká obcou a ústi severne od nej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Spod Lehôtky* Lich. 39

1988 *Lehôtka* VMp. oz.

náreč.: *Lehuotka* Lež.

Lihotka Rak.

ON: *Lehôtka* (v nár. *Lihotka*)

1399 *Kis Rako* Beň. 131

1471 *Lhotka* Beň. 131

1520 *Kis Rakow alias Lehotka* Beň. 131

1534 *Lehothka* Beň. 131

Etym.: Názov *Lehôtka* bol motivovaný osadným názvom *Lehôtka* a označuje potok tečúci cez územie obce; podoba *Spod Lehôtky* vyjadruje smer toku. Dnes je *Lehôtka* súčasťou obce Rakovo.

Lit.: Beň. 131

Lenerov potok → Kozí potok

Ležiachov → Ležiachovský potok

Ležiachovský potok Ľ. Turiec, 3 km; pramení v južnej časti Ležiachova, ústi západne od Rakova.

VMp. 50: 36-11

VN: 1971 *Ležiachovský potok* NovF. 12

1973 *Ležiachovský potok* Lich. 25

1988 *Ležiachov* VMp. oz.

1994 *Ležiachov* Kem. 27

náreč.: *Ležiachouskí potok* Lež.

ON: Ležiachov

1252 *terra quingue villarum* VSO II, 155

1534 *Lesako* VSO II, 155

1543 *Lezechow* VSO II, 155

1604 *Lezyachow* VSO II, 155

Etym.: Názov *Ležiachovský potok* bol motivovaný osadným názvom *Ležiachov*, pretože v južnej časti obce tok pramení.

Ležisko p. Turiec, 0,6 km; pramení východne pod Pastierskym vrchom (816 m n. m.), ústi v Hornom Turčeku.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Ležisko* Lich. 25

1988 *Pastiersky* VMp. oz.

náreč.: *Ležisko* Turč.

TN: 2001 *Ležisko* náreč. (Turč.)

1994 *Pastiersky vrch* GNMt. 49

Etym.: Názov *Ležisko* vznikol podľa terénneho názvu *Ležisko*; názov *Pastiersky* vznikol podľa pomenovania vrchu (*Pastiersky vrch*), pod ktorým tok pramení.

Liešno → Lúčky (1)

Lieštiny Ľ. Piešť (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústi severovýchodne od Opáleného vrchu (727 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

1973 *Lieštiny* Lich. 26

náreč.: *Liešřini* Dub.

TN: 2001 *Liešřini* náreč. Dub.

Etym.: Názov *Lieštiny* vznikol podľa terénneho názvu *Lieštiny* (to podľa porastu liesky (bot. *Corylus*) > *lieštiny* – porast liesky), ide o tok pretekajúci cez toto územie.

Lihotka → Lehôtka

✦ **Lipová** dnes neidentifikovaný tok medzi Turčianskymi Teplicami a Skleným.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1358 *rivulus Lipoua* Beň. 51

Etym.: Názov *Lipová* bol motivovaný porastom lípy (bot. *Tilia*).

Potok sa spomína v súvislosti s hranicou chotárov Dolnej a Hornej Mútnej.

Lit.: Beň. 51

Lochkohlung → Uhliská

Lopušná (1) Ľ. Zázrivá (→ Turiec), 2,8 km; pramení južne od Dlhej lúky (1304,9 m n. m.), preteká hornou časťou Lopušnej doliny, ústi pri chate v Lopušnej doline.

VMp. 50: 26-33; 36-11

VN: 1988 *Lopušná* VMp. oz.

1994 *Lopušná* Kem. 28

náreč.: *Lopušná* Vrút., Mart.

TN: 1997 *Lopušná dolina* MF-MH

Etym.: Názov *Lopušná* bol motivovaný pomenovaním doliny (*Lopušná dolina* – to

z apel. *lopúch* < psl. *lopuchъ*), cez ktorú preteká.

Lopušná (2) → Do Lopušnej

Lubovná p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1,8 km; pramení južne pod Hradišťom (891 m n. m.), preteká Lubovnou dolinou, ústi východne od Necpál.

VMp. 50: 36-11; 36-12

VN: 1958 *Lubovňa* VFat.

1973 *Lubovná* Lich.26

1988 *Jastrabský* VMp. oz.

náreč.: *Lubovná* Necp.

TN: 2000 *Lubovná dolina* VF

2000 *Jastrabské* (vrch) VF

Etym.: Názov *Lubovná* vznikol podľa terénneho názvu *Lubovná dolina* (to z apel. *lub* (psl. *lubъ*) – dolina s listnatým porastom); podoba *Jastrabský* bola motivovaná pomenovaním vrchu *jastrabské*, pod ktorým potok pramení. V turčianskom nárečí sa názov *Lubovná* vyslovuje mätko.

Lubovňa → Lubovná

Lubná → Lúčna

Lučenec p. Sklabinský potok (→ Turiec), 1,8 km; pramení severozápadne pod Lučencom (1041,4 m n. m.), ústi v Sklabinskej doline.

VMp. 50: 26-34

VN: 1988 *Lučenec* VMp. oz.

náreč.: *Lučeňec* Sklab.

Etym.: Názov *Lučenec* bol motivovaný miestom prameňa (pod vrchom *Lučenec*).

Lučivné Ľ. Beliansky potok (→ Turiec), 3,7 km; pramení juhozápadne pod Lučivným (990 m n. m.), ústi juhozápadne pod Havranovom (900 m n. m.) v Belianskej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-12

VN: 1958 *Lučivné* VFat.

náreč.: *Lučivné* Bel.

Lučivnuo Necp.

TN: 2000 *Lučivné* VF

2000 *Horná Lučivná* VF

2000 *Dolná Lučivná* VF

Etym.: Názov *Lučivné* bol motivovaný miestom prameňa (pod *Lučivným*).

Lúčka → Lúčky (1)

Lúčky (1) Ľ. Jasenica (→ Turiec), 6,6 km; pramení severozápadne od Hadvigy, ústi v južnej časti Kaľamenovej.

VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1965 *Lúčky* HP

1968 *Lúčky* Lich. 26

1971 *Lúčky* HČ

1973 *Lúčky* Lich. 26

1973 *Hadwigwasser* Lich. 26

1983 *Lúčky* MT 50

1988 *Lúčky* VMp. oz.

1990 *Lúčky* VMp. ČSFR

1994 *Lúčka* Kem. 28

1994 *Lúčky* Kem. 28

1994 *Liešno* Kem. 28

1994 *Lúčky* GNMt. 38

1997 *Lúčky* PCTMp.

1997 *Lúčky* MF-MH

náreč.: *Hadwigwasser* Hadv.

Lúčki Brie.

ON: Hadviga

1392 *Haduiga* VSO II, 247

1534 *Adwiga* VSO II, 247

1552 *Hegywigha* VSO II, 247

1773 *Hadwiga* VSO II, 247

ON: *Liešno*

1302 *Lesna* VSO II, 157

1315 *Lescha* VSO II, 157

1535 *Lyesna* VSO II, 157

1598 *Lyesno* VSO II, 157

TN: 2001 *Lúčki* náreč. Brie.

Etym.: Názov *Lúčky* vznikol podľa terénneho názvu *Lúčky*, miesta, kadiaľ preteká; podoby *Hadwigwasser*, *Liešno* boli motivované osadnými názvami *Hadviga* a *Liešno* a označujú tok pretekajúci územím týchto obcí.

Lúčky (2) Ľ. Kalník (→ Sklabinský potok → Turiec), 1,5 km; pramení východne od Žabokriek v časti Lúčky, ústi západne od Horného Kalníka.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Lúčky* VMp. oz.
náreč.: *Lúčki Záb*.
TN: 1994 *Lúčky* (pole) GNMt. 27
Etym.: → vyššie.

Lúčna Ľ. Turiec, 6,6 km; pramení severozápadne pod Nemcovom (832 m n. m.), ústi východne od Dubového.
VMp. 50: 36-13; Šmil. Nr. 231
VN: 1263 r. *Luchna* Šmil. 321; KrižS. 251
1358 *Lubna* KrižS. 251
1368 *Luchka* KrižS. 251
1860 *Lubna* – *Bach* KMpD60
1892 *Lubna* KrižS. 251
1892 *Lúčka* KrižS. 251
1892 *Lúčna* KrižS. 251
1898 *Lubna* KrižM 163
1965 *Lúčna* HP
1968 *Lúčna* Lich. 26
1971 *Lúčna* HČ
1971 *Lúčna* Krem.
1973 *Lubná* Lich. 26
1973 *Lúčna* Lich. 26
1981 *Lúčna* VMp. SSR
1983 *Lúčna* MT 50
1988 *Lúčna* VMp. oz.
1990 *Lúčna* VMp. ČSFR
1994 *Lúčna* Kem. 28
1994 *Lúčna* GNMt. 25
1997 *Lubná* PCTMp.
1997 *Lúčna* MF-MH
1997 *Lúčna* TT

Etym.: Názov *Lúčna* vznikol z adj. *lúčny* (to z apel. < *lúka* < psl. *lŏka*) a bol motivovaný tým, že potok preteká lúkou; variant *Lubná* vznikol z apel. *lub* (psl. *lubŭ*) – „podkorní vrstva dřeva, pak lýko... ale *lubŭ* bylo přenášeno i dále, nejprve asi na korkovitou kůru břízy a jilnu, pak na kůru vūbec.“ (Machek, 1997, s. 342). Motiváciou pomenovania *Lubná* bol fakt, že potok preteká listnatým porastom; variant *Lubná* vznikol ľudovou etymológiou – od slovesa *ľubiť*.

✦ **Lúčna voda** Ľ. Spod Ležiachova (→ Turiec), 0,5 km; pramenil a ústil južne od Ležiachova.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Lúčna voda* Lich. 26

Etym.: → vyššie.
Dnes sú toky zregulované, v r. 1965 tu boli vybudované kanály ústiace do Turca. Pozri → *Spod Ležiachova*.

Lúčny Ľ. Jasenovský potok (→ Jasenica → Turiec), 0,9 km; pramení severozápadne od Jasenova, ústi v Jasenove.
VMp. 50: 36-11; 36-12
VN: 1973 *Lúčny* Lich. 26
náreč.: *Lúčni potok* Jas.
Etym.: → vyššie.

Lúčny potok → Lúčny

Lysec Ľ. Vôdky (→ Beliansky potok → Turiec), 2 km; pramení severozápadne od Lysca (1380,9 m n. m.), ústi v Jasenskej doline.
VMp. 50: 36-12
VN: 1988 *Lysec* VMp. oz.
náreč.: *Halmešová* Necp.
TN: 2000 *Lysec* VF
Etym.: Názov *Lysec* bol motivovaný miestom prameňa – pod vrchom *Lysec* (to z adj. *lysý*); názov *Halmešová* vznikol podľa osobného mena (*Halmeš*).

M

Maceje potok Ľ. Besná voda (→ Turiec), 1 km; pramení a ústi juhozápadne od Dubového.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Maceje potok* Lich. 26
náreč.: *Maceje potok* Dub.
Etym.: Názov vznikol z rodinného mena (osobné meno alebo prezývka *Maco*).

Mača → Rakša

Madáčovie Ľ. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), pramení západne od Pivnice (830,5 m n. m.), ústi v Slovianskej doline.
VN: VMp. 50: 26-33; 36-11
1973 *Madáče* Lich., 27
náreč.: *Madáče* Slov.

Etym.: Názov *Madáčovie* pravdepodobne vznikol z rodinného mena (osobné meno *Madáč* > *Madáčeje* > *Madáče*).

Ide o oblasť dolného Turca, kde sa prívlastňovacie prídavné mená utvorené z priezvisk tvoria pomocou sufixu *-é* (po rytmickom krátení *-e*). (MajtM. 106). Hranica (izomorfa) vedie cez územie Kláštora pod Znievom a rozdeľuje územie na dolný a horný Turiec.

Madačov Ľ. Vôdky (→ Beliansky potok → Turiec), 4,1 km; pramení západne pod Malým Lyscom (1297,2 m n. m.) v časti Madačov, ústí v Hornojasenskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: 1988 *Iskierica* VMp. oz.

náreč.: *Madáčou* Necp.

náreč.: *Žlebina* Necp.

TN: 1994 *Madačov* GNMt. 16

2001 *Žlebina* náreč. Necp.

Etym.: Názov *Madačov* bol motivovaný terénym názvom *Madačov* – miestom, kde tok pramení; podoba *Iskierica* vznikla podľa porastu *iskernice* (< *iskerník* – bot. *Ranunculus*); názov *Žlebina* vznikol podľa terénneho názvu *Žlebina* (to z apel. *žľab* (v nár. *žľeb*)).

Maďarkolung → Maďarská

Maďarská p. Javorovec (→ Turiec), 1,8 km; pramení juhovýchodne od Krpca (1030 m n. m.), ústí severozápadne od Vysokého rúbaniska (1004 m n. m.)

VMp. 50: 36-13

VN: 1973 *Maďarská* Lich. 27

1973 *Maďarkolung* Lich. 27

1988 *Krpec* VMp. oz.

náreč.: *Maďarská* Turč.

TN: 1990 *Krpec* VMp. ČSFR

2000 *Maďarská* (dolina) PMTurč.

Etym.: Názov *Maďarská* vznikol podľa pomenovania doliny, cez ktorú potok preteká; tak aj názov *Maďarkolung* (to z adj. *maďar* – maďarský a nem. apel. *Kohlung* – uhlisko) – v tejto doline sa pálio drevné uhlie; pomenovanie *Krpec* bolo motivované kopcom *Krpec*, pod ktorým potok pramení.

Malá Jasenica → Rovné lazy

Malá Piešť → Opálený potok

Malá Skálná p. Teplica (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústí južne pod Malým Rakytovom (1201 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: náreč.: *Malá skalná* Črem.

Etym.: Názov *Malá skalná* vyjadruje malý tok so skalným korytom.

Malá voda p. Od tunela (→ Mútnik → Turiec), 0,5 km; pramení a ústí juhozápadne od Hornej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Malá voda* Lich. 27

1973 *Kleinwasser* Lich. 27

Etym.: Názov *Malá voda* vyjadruje krátkosť toku (nem. *klein* = malý).

Malé studienky Ľ. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), pramení a ústí severne pod Kráľovou skalou (1377,2 m n. m.), preteká dolinou Malé studienky.

VMp. 50: 36-12

VN: náreč. *Malé studienki* Blat.

TN: 2000 *Malé studienky* VF

Etym.: Názov *Malé studienky* vznikol z adj. *malé* a apel. *studienky*. Prameň toku sa skladá z niekoľkých menších pramiensk. Pomenovanie neskôr motivovalo názov celej doliny.

Malý → Malý potok

Malý potok → Pivovarský potok

Martinová Ľ. Beliansky potok (→ Turiec), 1,3 km; pramení severne od Fiškálovej (1042,9 m n. m.), tečie cez Martinovu dolinu, ústí v Belianskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: náreč.: *Martinová* Necp.

TN: 1994 *Martinova dolina* GNMt. 16

Etym.: Názov *Martinová* bol motivovaný pomenovaním doliny, cez ktorú preteká.

Mäsiarska → Bučina

Mazan → Hore vrbinami

Medokýš p. Silava (→ Turiec), 3,1 km; pramení južne od sídliska Jahodníky, ústí južne od Matice slovenskej.

VMp. 50: 26-33

VN: 1263 *fl. Zalatina* CDH V/1, 327; Záb. 177

1864 *Slatina* Záb. 177

1941 *Slatina* Flor. 33

1971 *Medokýš* HČ

1981 *Medokýš* VMp. SSR

1988 *Medokýš* VMp. oz.

1989 *Medokýš* MT 10

1989 *Silava* ZMp. ČSSR (!)

1990 *Medokýš* VMp. ČSFR

1994 *Medokýš* GNMt. 13

1998 *Medokýš* MT-okr.

náreč.: *Medokiš* Mart.

Etym.: Názov *Medokýš* vznikol podľa minerálneho prameňa, ktorý sa označuje slovom *medokýš* (kyslý prameň – psl. *medokýš*); tú istú motiváciu má aj názov *Slatina* – z apel. *slatina* (močaristé, bari-naté miesto, aj minerálny prameň).

Lit.: MajtM. 104-105; Šmil. 466

Medovár p. Turiec, 1 km; pramení západne od Nového dvora ústí v časti Medovár.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Záložník* Lich. 50

1988 *Medovár* VMp. oz.

náreč.: *Medovár* D. Št.

ON: Medovár

1522 *Medowar* Beň. 194

Etym.: Názov *Medovár* bol motivovaný terénnym názvom *Medovár* (to podľa zaniknutej osady *Medovár*). Osada *Medovár* vznikla v polovici 15. storočia tak, že sa roku 1426 priženil do Dolnej Mútnej Juraj Medovár, neskôr jeho potomkovia vymenili majetky za kúriu v Mezevháze. (Beňko, 1996, s. 193-194). Názov *Záložník* mohol vzniknúť z apel. *záložník* – potok sa mohol dodatočne využívať pri zavlažovaní (bol akoby v zálohe).

Lit.: Beň. 194

Medvedí potok (1) Ľ. Bučina (→ Sklené → Turiec), 1 km; pramení a ústí juhovýchodne od Skleného.

VMp. 50: 36-13

VN: 1973 *Medvedí potok* Lich. 28

náreč.: *Medved'i potok* Skl.

Etym.: Názov *Medvedí potok* vznikol pravdepodobne podľa výskytu porastu medvedieho cesnaku (Majt.H. 13).

Medvedí potok (2) Ľ. Flochovec (→ Turiec), 1,9 km; pramení a ústí juhozápadne pod Svrčinníkom (1313 m n. m.).

VMp. 50: 36-13

VN: 1973 *Medvedí potok* Lich. 28

1973 *Beerwasser* Lich. 28

1988 *Krištálový* VMp. oz.

náreč.: *Bervaser* Turč.

Etym.: Etym. názvu *Medvedí potok* pozri vyššie (nem. variant *Beer* < Bär = medveď); názov *Krištálový* označuje čistotu vody.

Medvedia studňa Ľ. Antonský potok (→ Turiec), 1,1 km; pramení v časti Na piesku južne pod Krpcom (1030 m n. m.), ústí v Antonskej doline.

VMp. 50: 36-13

VN: 1973 *Medvedia studňa* Lich. 28

1973 *Beerbrunn* Lich. 28

náreč.: *Berbrun* Turč.

Etym.: → vyššie. Pomenovanie toku *studňa* je preto, že motivujúcou časťou bol prameň potoka (vyviera vo forme studne).

Mesiačkový → Svätójský potok

Michalov potok Ľ. Vríca (→ Turiec), 0,7 km; pramení a ústí južne pod Kýčerou (1095 m n. m.).

VMp. 50: 26-33

VN: 1973 *Michalov potok* Lich. 28

náreč.: *Michalou potok* Slov.

Etym.: Názov vznikol podľa osobného mena (*Michal*).

Mittegrundwasser → Mlynský náhon

✦ **Mláka** Ľ. Turiec, 1,3 km; pramenil a ústil juhovýchodne od Ležiachova.
 VMp. 50: 36-11
 1973 *Nad močidlami* Lich. 30
 1994 *Mláka* Kem. 28
 1994 *Nad močiarmi* Kem. 28
 Etym.: Pomenovanie *Mláka* vzniklo propriálizáciou apel. *mláka* (podľa močaristého terénu); názov *Nad močidlami* určoval polohu toku, rovnako ako aj názov *Nad močiarmi*. Tok bol nazvaný vzhľadom na existenciu močaristého terénu označeného apelatívami *močiare*, *močidlá*, *mláka*. Dnes sú toky zregulované, v r. 1965 tu boli vybudované kanály ústiace do Turca. Pozri → *Spod Ležiachova*.

Mlynský náhon Ľ. Turiec, umelo vytvorené bočné rameno Turca, ktoré začína východne od Skleného, ústi severne od obce.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1969 *Mlynský potok* KMPs69

1973 *Mlynský náhon* Lich. 28

1973 *Mittegrundwasser* Lich. 28

Etym.: Názov vznikol z adj. *mlynský* a apel. *náhon*. Potok využívaný na pohon mlyna; nem. variant (*Mitte* = stred, *grund* = zem, *wasser* = voda) by sa dal opisne preložiť ako „voda pretekajúca stredným pásom zeme“.

Mlynský náhon v H. Štubni → Mlynský potok (3)

Mlynský potok (1) Ľ. Turiec, 1,5 km; rameno Blatnického potoka, ktoré vyteká z Příbovských rybníkov, tečie severne cez Příbovce, ústi severnejšie ako Blatnický potok.

VMp. 50: 26-33; 36-11

VN: 1973 *Mlynský potok* Lich. 39

náreč.: *Mľinskí potok* Příb.

Blatňica Příb.

Etym.: Názov vznikol z adj. *mlynský* a apel. *potok*. Potok využívaný na pohon mlyna; názov *Blatňica* – pozri pri hesle → *Blatnica*.

Mlynský potok (2) p. Pivovarský potok (→ Turiec), 5,6 km; pramení pod Veľkou lúkou (1475,5 m n. m.), ústi v chatovej oblasti západne od sídliska Podháj.

VMp. 50: 26-33

VN: 1385 *Byztricia ultra Turuch* Šik. 32

1941 *Mlynský potok* Flor. 33

1941 *Mlynec* Flor. 117

1983 *Mlynský potok* MT 50

1988 *Mlynský potok* VMp. oz.

1989 *Mlynský potok* ZMp. ČSSR

1994 *Mlynský potok* GNMt. 13

1994 *Mlynský potok* Kem. 29

1997 *Mlynský potok* MF-MH

1999 *Mlynský potok* (od Podhája – Pivovarský potok) MF-V

2000 *Mlynský potok* Martin 58

náreč.: *Mľinskí potok* Mart.

Etym.: → vyššie.

Mlynský potok (3) Ľ. Dedinský potok (→ Teplica → Turiec), 0,8 km; bočné rameno Dedinského potoka, tečie aj ústi v Hornej Štubni.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1859 *Mühlbach* KMPHŠ59

1935 *Mlynský potok* KMPHŠ35

1988 *Mlynský náhon v H. Štubni* VMp. oz.

Etym.: → vyššie. Podoba *Mlynský náhon v H. Štubni* je umelo vytvorený, vznikol špecifikáciou konkrétneho potoka vzhľadom na existenciu iných mlynských potokov v susedných obciach (pozri kapitolu *Vplyv sociálnych skupín na hydronymiu Turca*).

Mlynský potok (4) → Mlynský náhon

Mlynský – Pivovarský potok → Pivovarský potok

Močaristá (1) p. Antonský potok (→ Turiec), pramení juhovýchodne pod Štósom (885 m n. m.), ústi v Antonskej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Močaristá* Lich. 29

náreč.: *Močaristá* Turč.

Etym.: Názov *Močaristá* vznikol z adj. *močaristý* (< *močiar*), názov charakterizuje močaristý breh toku.

Močaristá (2) Ľ. Vríca (→ Turiec), 1,5 km; pramení západne pod Kútikom (1063,7 m n. m.), ústi južne od neho. VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1973 *Močaristá* Lich. 29

1988 *Kútik* VMp. oz.

náreč.: *Močaristá* Vríc.

TN: 1997 *Kútik* MF-MH

Etym.: → vyššie; názov *Kútik* vznikol podľa pomenovania vrchu *Kútik*, pod ktorým tok pramení.

Močaristá (3) p. Blatná (→ Hájsky potok → Turiec), pramení a ústi v Čepčianskom lese.

VMp. 50: 36-13

VN: 1973 *Močaristá* Lich. 29

náreč.: *Močaristá* Skl.

Etym.: → vyššie.

✦ **Močidlo** dnes neidentifikovaný tok pri Sebeslavciach.

VMp. 50: 36-11

VN: 1447 *Moczydla* Beň. 207

Etym.: Názov je utvorený z apel. *močidlo* – miesto na močenie konopí.

J. Beňko píše, že v roku 1447 išlo o darované územie folkušovským zemanom, „ležiacie pri potoku Močidlo v údolí Lačník“ (Beň. 207). Najpravdepodobnejšie ide o potok → *Zápotočie*.

Lit.: Beň. 207

Mohošov p. Blatnický potok (→ Turiec), 1 km; pramení severozápadne pod Mohošovým grúňom (1136 m n. m.), ústi v Blatnickej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-12

VN: 1973 *Mohošov* Lich. 29

náreč.: *Mohošou* Blat.

TN: 2000 *Mohošov grúň* VF

Etym.: Názov *Mohošov* vznikol podľa pomenovania vrchu *Mohošov grúň* (to z osobného mena *Mohoš*), pod ktorým pramení.

Mohošovy → Selenec

Mokrý Ľ. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 1,1 km; pramení a ústi západne od horárne Škap.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Mokrý* Lich. 29

náreč.: *Mokrý* Blat.

TN: 1994 *Mokrý dolina* GNMt. 18

Etym.: Názov *Mokrý* vznikol podľa pomenovania doliny (*Mokrý dolina*), ktorou preteká.

Mokrý dolinka p. Čierna voda (2) (→ Teplica → Turiec), 1 km; pramení severozápadne pod Flochovou (1318 m n. m.), ústi pri lesníckej chate východne od Andrejovej (1034 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Mokrý dolinka* Lich. 29

1988 *Flochová* VMp. oz.

náreč.: *Mokrý dolinka* H. Št.

TN: 1994 *Mokrý dolina* (dolina aj les) GNMt. 26

1990 *Flochová* VMp. ČSFR

Etym.: Názov *Flochová* vznikol podľa názvu vrchu *Flochová*, pod ktorým pramení; podoba *Mokrý dolinka* → pozri vyššie.

Mokrý → Široký potok

Mokrý Jaseňok Ľ. Blatnický potok (→ Turiec), pramení severovýchodne pod Drienkom (1267,6 m n. m.), ústi v Blatnickej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: náreč.: *Mokrý Jaseňok* Blat.

TN: 1994 *Mokrý Jasenok* (dolina) GNMt. 18

Etym.: Názov *Mokrý Jaseňok* bol motivovaný pomenovaním doliny *Mokrý Jasenok*, cez ktorú preteká.

Mokrý Rakytov p. Blatnický potok (→ Turiec), 1,4 km; pramení západne od Haľamovej kopy (1344 m n. m.), ústi v doline Pražená.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Mokrý Rakytov* Lich. 29

náreč.: *Mokrí Rakitou* Blat.

TN: 2000 *Veľký Rakytov* VF

2000 *Malý Rakytov* VF

Etym.: Názov vznikol z adj. *mokrý* a propria *Rakytov* (< *Veľký Rakytov*). Názov označuje mokré svahy Veľkého Rakytova. V týchto miestach je potrebná diferenciácia, pretože na ploche 1,5 km² sa nachádza *Mokrý Rakytov*, → *Suchý Rakytov* aj → *Rakytov*.

Mošovský → Mošovský potok

Mošovský potok Ľ. Čierna voda (1) (→ Turiec), 6 km; pramení severovýchodne od Rakše, preteká Mošovcami, ústi východne od Borcovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1969 *Mošovský potok* Nov. 24

1973 *Dolu vodou* Lich. 15

1988 *Mošovský* VMp. oz.

1990 *Mošovský potok* VMp. ČSFR

1994 *Mošovský potok* GNMt. 32

1997 *Mošovský potok* TT

1998 *Mošovský potok* MT-okr.

náreč.: *Mošouskí potok* Moš.

ON: Mošovce

1233 *Machyuch* VSO II, 272

1264 *Moyus* VSO II, 272

1391 *Mossouech* VSO II, 272

1736 *Moschótz* VSO II, 272

Etym.: Názov *Mošovský potok* vznikol podľa osadného názvu *Mošovce* a vyjadruje, že potok preteká obcou; podoba *Dolu vodou* vyjadruje smer toku.

Motnikerov potok Ľ. Hlboký potok (→ Turiec), 3,9 km; pramení severozápadne pod Horeňovom (892 m n. m.), ústi severne od Skleného.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1966 *Motniker Waßser* KMPs66

1970 *Motnikerwasser* KMPs70

1973 *Hlboká* Lich. 18

1973 *Tiefengrund* Lich. 18

1988 *Solisko* VMp. oz.

1990 *Motnikerov potok* VMp. ČSFR

1994 *Motnikerov potok* Kem. 29

1994 *Solisko* Kem. 29

1994 *Motnikerov potok* GNMt. 41

náreč.: *Motňikerou potok* Skl.

TN: 1994 *Solisko* GNMt. 42

1994 *Hlboká dolina* GNMt. 41

Etym.: Názov *Motnikerov potok* (nem. variant *Motnikerwasser*) vznikol z osobného mena (*Motnik*); názvy *Solisko* a *Hlboká* (nem. variant *Tiefengrund*) vznikli podľa terénnych názvov (*Solisko* a *Hlboká dolina*), cez ktoré potok tečie.

Motnikerwasser → Motnikerov potok

Mráznica (1) Ľ. Hubengraben (→ Vrúca → Turiec), 1 km; pramení juhovýchodne pod Skalkou (1190 m n. m.), ústi severne od Vrúcka.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Mráznica* Lich. 30

1988 *Zúrivý* VMp. oz.

náreč.: *Mrázňica* Vrúc.

Etym.: Názov *Mráznica* vznikol podľa chladnej vody; podoba *Zúrivý* (z adj. *zúrivý*) charakterizuje dravý (zúrivý) tok.

Mráznica (2) Ľ. Selenec (→ Gaderský potok → Blatnický potok → Turiec), pramení východne pod Mohošovým grúňom (1136 m n. m.), ústi v doline Selenec.

VMp. 50: 36-12

náreč.: *Mrázňica* Blat.

Etym.: → vyššie.

Mráznica (3) → Široká (1)

Mútnik p. Turiec, 7 km; pramení severovýchodne od Štósu (885 m n. m.), ústi severozápadne od Hornej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13; Šmil. Nr. 231

VN: 1267 *Muthnaturch* Beň. 50

1352 *Muthna* Beň. 50

1736 *amniculus Mutná* Bel II., s. 300

1898 *Mútnik* KrižM 163

1935 *Mutník* Bach KMPHŠ35

1935 *Potok Mutník* KMPHŠ35

1958 *Mútnik* VFat.

1965 *Mútnik* HP

1969 *potok Mútnik* KMPs69

1971 *Mútnik* HČ

1971 *Mútnik* Krem.

1973 *Mútnik* Lich. 30
 1981 *Mútnik* VMp. SSR
 1983 *Mútnik* MT 50
 1988 *Mútnik* VMp. oz.
 1990 *Mútnik* VMp. ČSFR
 1994 *Mútnik* GNMt. 41
 1996 *Mútnik* Beň. 151
 1997 *Mútnik* PCTMp.
 1997 *Mútnik* TT
 náreč.: *Mútník* H. Št.
 ON: Dolná Mútna
 1267 *Muthnaturch* Beň. 50
 1347 *Alsou Muthna* Beň. 50
 1358 *Olsumuthna* Beň. 50
 1392 *Lypouecz alio nomine Alsomutna*
 Beň. 51
 ON: Horná Mútna
 1347 *Felseumuthna* Beň. 50
 Etym.: Názvy *Mútnik*, *Mútna* vznikli z adj.
mútny a boli motivované mútnou vodou
 (podobne → *Kalník*), tok tečie mierne
 zvlhnenou rovinou. Osadné názvy boli
 motivované pôvodným hydronymom
Mútna.
 Lit.: KrižM; Beň. 50

Mühlbach → Mlynský potok (3)

Myczyn → Pivovarský potok

N

Na vode → Dedinský potok

Nad močiarmi → Mláka

Nad močidlami → Mláka

Nad vysokým mostom p. Flochovec (→
 Turiec), 0,7 km; pramení severovýchodne
 pod Vysokým rúbaniskom (1004 m n. m.),
 ústí východne od Vysokého rúbaniska.
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: 1973 *Nad vysokým mostom* Lich. 30
 náreč.: *Nad visokím mostom* Turč.
 Etym.: Názov *Nad vysokým mostom* bol
 motivovaný mostom, ktorý sa nachádza
 južne od ústia (cez potok Flochovec).

Necpalka → Necpalský potok

Necpalský potok ľ. Beliansky potok (→
 Turiec); 18,5 km, pramení západne od
 Ploskej (1532,1 m n. m.), preteká
 Necpalskou dolinou, ústí západne od
 Belej-Dulíc.
 VMp. 50: 36-11; 36-12; Šmil. Nr. 2410
 VN: 1287 *fl. Bela* Šik. 148
 1323 *fl. Bela* RDSL. II. Nr. 1129, s. 488
 1330 *fl. Bela* CDH VIII/3, 490
 1736 *Neczpalensis riui* Bel II., 301
 1920 *Necpálka* Zg. 27
 1940 *Necpalka potok* KMPŽ40
 1947 *Necpálsky potok* BojT. 12
 1958 *Necpalský potok* VFat.
 1963 *Necpalka* BojS. 75
 1965 *Necpalský potok* HP
 1969 *Necpalský potok* Nov. 24
 1971 *Necpalský potok* HČ
 1971 *Necpalský potok* NovF. 12
 1973 *Necpalský potok* Lich. 30
 1976 *Necpalský potok* Div.
 1980 *Necpalský potok* Hoch. 24
 1981 *Necpalský potok* VMp. SSR
 1983 *Necpalský potok* MT 50
 1988 *Necpalský potok* VMp. oz.
 1990 *Necpalský potok* VMp. ČSFR
 1994 *Necpalský potok* GNMt. 35
 1997 *Necpalský potok* PCTMp.
 1997 *Necpalský potok* MF-MH
 1998 *Necpalský potok* MT-okr.
 2000 *Necpalský potok* VF
 náreč.: *Ňecpalskí potok* Necp.
 TN: 1994 *Necpalská dolina* GNMt. 35
 ON: Necpaly
 1266 *Nazpal* VSO II, 287
 1287 *Neczpal* VSO II, 287
 1773 *Neczpal* VSO II, 287
 Etym.: Názvy *Necpalský potok*, *Necpalka*
 vznikli podľa osadného názvu *Necpaly* a
 označujú potok pretekajúci touto osadou;
 historický názov *Belá* bol motivovaný
 čistotou vody a sfarbením dna.

Nevofňý → Nevoľný potok

Nevofňý potok ľ. Turiec, 0,8 km; pramení
 a ústí severovýchodne od Dubového v časti
 Nevoľné.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Nevolný potok* VMp. oz.

1994 *Nevolný potok* Kem. 29

náreč.: *Ňevolní* Dub.

TN: 1994 *Nevolné* (lúka) GNMt. 28

ON: Nevoľné

1519 *Nevolno* Beň. 197

Etym.: Názov *Nevolný potok* bol motivovaný osadným názvom *Nevolné* a pomenúva potok, ktorý tečie územím tejto zaniknutej osady.

Lit.: Beň. 197

Nosáková Ľ. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1,5 km; pramení severovýchodne od Kozej skaly (1162 m n. m.), ústí v Necpalskej doline. VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Nosáková* Lich. 30

náreč.: *Nosákova* Necp.

TN: 2001 *Nosáková* (dolina) náreč. (Necp.)

Etym.: Názov *Nosáková* vznikol podľa pomenovania doliny *Nosáková* (to z osobného mena *Nosák*), ktorou potok preteká.

O

Oblázok → Potôčik

Obozová Ľ. Vríca (→ Turiec), 1,1 km; pramení a ústí západne od Kláštora pod Znievom.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Obzová* Lich. 31

náreč.: *Obozová* Slov.

Etym.: Názov *Obzová* pravdepodobne vznikol z osobného mena (*Oboz/Oboza*); alebo z apel. *oboz* – „přejato v nové době z ruského *obóz* vozotajstvo, řada nákladních vozů. Je z *ob-voz-ъ, v staré ruštině to znamenalo vozy postavené okolo tábora.“ (Machek, 1997, s. 406). V prenesenom význame mohol byť názov *Obozová* motivovaný vyvýšeným okolím (porovnaj slovenské *závoz*, *úvoz*).

Od Bukovín → Podstráne

Od kameňolomu → Hlboký potok (1)

Od trate p. Pažiť (→ Mútnik → Turiec), 0,5 km; pramení a ústí západne od železničnej stanice Horná Štubňa.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Od trate* Lich. 31

Etym.: Názov *Od trate* vznikol z predložky *od* a apel. *trať* (železničná trať) a vyjadruje smer toku.

Od tunela p. Mútnik (→ Turiec), 2,3 km; pramení južne od Hornej Štubne, preteká popri tuneli pred železničnou stanicou Horná Štubňa, ústí západne od obce.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Od tunela* Lich. 31

1988 *Šantivý* VMp. oz.

náreč.: *Od tunela* H. Št.

Etym.: Názov *Od tunela* vznikol z predložky *od* a apel. *tunel* a vyjadruje smer toku, názov *Šantivý* vyjadruje vlastnosť toku.

Okoličné p. Beliansky potok (→ Turiec), 0,8 km; pramení v doline Vokolište, ústí v Belianskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: náreč.: *Okoličnuo* Necp.

TN: 2000 *Vokolište* (dolina) VF

Etym.: Názov *Okoličné* vznikol pravdepodobne podľa miesta, kde pramení.

Ondrašová → Ondrašovský potok

Ondrašovský potok Ľ. Polerieka (→ Turiec), 1,2 km; pramení južne od rybníka Vedžer, ústí v Ondrašovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1969 *Ondrašovský potok* Nov. 58

1973 *Ondrašovský potok* Lich. 31

1988 *Ondrašova* VMp. oz.

1994 Kem. 29

ON: Ondrašová

1252 *molendinum Andree* VSO II, 347

1422 *Zenth Andreas* VSO II, 347

1535 *Andrasfalwa* VSO II, 347

1736 *Ondraschowa* VSO II, 347

Etym.: Názvy *Ondrašovský potok*, *Ondrašová* vznikli z osadného názvu *Ondrašová* a vyjadrujú fakt, že potok tečie územím obce a ústí v nej.

Opálený → Opálený potok

Opálený potok Ľ. Chotárny potok (→ Piešť → Turiec), 1,3 km; pramení severne pod Opáleným vrchom (727 m n. m.), ústi v časti Pod Macangovou.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Malá Piešť* Lich. 27

1988 *Opálený* VMp. oz.

1994 *Opálený potok* Kem. 29

TN: 1997 *Opálený vrch* MF-MH

Etym.: Názov *Opálený potok* vznikol podľa terénneho názvu *Opálený vrch* a označuje miesto prameňa; pomenovanie *Malá Piešť* charakterizuje, že ide o prítok potoka → Piešť.

Osičné p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 0,6 km; pramení juhozápadne pod Osičným (1107,3 m n. m.), ústi v Necpalskej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Osičné* Lich. 31

náreč.: *Osičné* Necp.

TN: 2000 *Osičné* VF

Etym.: Názov *Osičné* vznikol podľa pomenovania vrchu *Osičné* (to podľa porastu osiky – bot. *Populus tremula*), vrchom, pod ktorým potok pramení.

Ostrý → Plešivý jarok

P

Padva (1) Ľ. Valčiansky potok (→ Turiec), 2 km; pramení východne od sedla Maríková (990 m n. m.), ústi vo Valčianskej doline.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Padva* VMp. oz.

1994 *Padva* Kem. 30

náreč.: *Padva* Val.

TN: 1994 *Padva* (les aj dolina) GNMt. 54

Etym.: Názov *Padva* bol motivovaný padajúcou vodou.

Lit.: Šmil. 498-499.

Padva (2) p. Selenec (→ Gaderský potok → Blatnický potok → Turiec), 0,4 km;

pramení a ústi východne od Haľamovej kopy (1343,8 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-12

VN: 1973 *Padva* Lich. 32

náreč.: *Padva* Blat.

TN: 1994 *Padva* (dolina) GNMt. 18

Etym.: → vyššie.

Pálený potok → Jasenovský potok

Paluschgraben → Palušov potok

Palušov potok p. Dlhý potok (→ Vrčia → Turiec), 0,9 km; pramení severozápadne pod Holicami (980,2 m n. m.), ústi v Dlhej doline.

VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1973 *Palušov potok* Lich. 32

1973 *Paluschgraben* Lich. 32

náreč.: *Palušou potok* Vrčia.

Etym.: Názov *Palušov potok* (nem. variant. *Paluschgraben*) vznikol podľa osobného mena *Paluš*.

Partizán → Pri studni

Pastiersky → Ležisko

Pátrová p. Kláštorský potok (→ Vrčia → Turiec), 1,2 km; pramení severozápadne od Dutej skaly (1054,3 m n. m.), ústi v Suchej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Pátrová* Lich. 32

náreč.: *Pátrova* Slov.

Etym.: Názov *Pátrová* označuje potok pretekajúci kláštornou horou.

Pažiť Ľ. Mútnik (→ Turiec), 4 km; pramení západne od železničnej stanice Horná Štubňa, ústi západne od železničnej stanice Horná Štubňa zastávka.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Prítok Mútnika* Lich. 35

1988 *Pažiť* VMp. oz.

náreč.: *Pažiť* H. Št.

TN: 2001 *Pažiť* náreč. (H. Št.)

Etym.: Názov *Pažiť* vznikol podľa terénneho názvu *Pažiť* (to z apel. *pažiť*), cez ktorý potok preteká; opisný názov

Prítok Mútnika bol motivovaný dominantnejším tokom (*Mútnik*), do ktorého sa tento tok vlieva.

Peterský → Peterský potok

Peterský potok Ľ. Trebostovský potok (→ Turiec), 4,9 km; pramení pod Dubovým dielom (751,2 m n. m.), ústí juhozápadne od Turčianskeho Petra.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Peterský* VMp. oz.

1990 *Peterský potok* VMp. ČSFR

1994 *Peterský potok* Kem. 30

náreč.: *Peťerský potok* T. Pet.

ON: Turčiansky Peter

1323 *Scenpeter* VSO III, 208

1323 *Zenthpetur* VSO III, 208

1773 *Szent Péter* VSO III, 208

1920 *Svätý Peter* VSO III, 208

1960 *Turčiansky Peter* VSO III, 208

Etym.: Názvy *Peterský potok*, *Peterský* vznikli podľa osadného názvu *Peter* (*Svätý Peter*, dnes *Turčiansky Peter*) a vyjadrujú, že potok preteká územím obce.

Lit.: Beň. 122

Petruchová p. Vrčia (→ Turiec), 0,6 km; pramení a ústí západne od Kláštora pod Znievom.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Petruchová* Lich. 32

Etym.: Názov *Petruchová* vznikol podľa osobného mena (*Petruch/Petrucha*).

Pitschelbrunn → Pitšelova studňa

Pitšelova studňa Ľ. Dlhý potok (→ Vrčia → Turiec), 1,1 km; pramení juhovýchodne pod Kľakom (1351,6 m n. m.), ústí v Dlhej doline.

VMp. 50: 35-22

VN: 1973 *Pitšelova studňa* Lich. 32

1973 *Pitschelbrunn* Lich. 32

Etym.: Názov *Pitšelova studňa* vznikol podľa osobného mena (*Pitschel*), majiteľa pozemku, ktorým potok preteká. Označenie toku ako *studňa* motivovalo pomenovanie časti, kde potok pramení.

Pivovarský potok Ľ. Turiec, 7,9 km, pramení pod chatou na Martinských holiach, preteká Malou dolinou, ústí južne od sídliska Podháj.

VMp. 50: 26-33

VN: 1406 *fl. Myczyn* Flor. 123; Martin 70

1958 *Pivovarský potok* VFat.

1965 *Pivovarský potok* HP

1971 *Pivovarský potok* HČ

1981 *Pivovarský potok* VMp. SSR

1983 *Pivovarský potok* MT 50

1988 *Pivovarský potok* VMp. oz.

1988 *Malý* VMp. oz. (p. t.)

1990 *Malý potok* VMp. ČSFR

1989 *Pivovarský potok* MT 10

1989 *Pivovarský potok* ZMp. ČSSR

1990 *Pivovarský potok* VMp. ČSFR

1994 *Pivovarský potok* Kem. 30

1994 *Pivovarský potok* GNMt. 13

1996 *Pivovarský potok* Jun. 62

1996 *Mlynský – Pivovarský potok* Beň. 74

1997 *Pivovarský potok* MF-MH

1998 *Pivovarský potok* MT-okr.

1999 *Mlynský potok* (od Podhája - *Pivovarský potok*) MF-V

2000 *Pivovarský potok* Martin 58

TN: 1997 *Malá dolina* MF-MH

Etym.: Názov *Pivovarský potok* vznikol podľa toho, že pri potoku bol pivovar; názov pramenného toku *Malý* vyjadruje malú výdatnosť toku; *Mlynský potok* je len prítokom Pivovarského potoka; pomenovanie *Myczyn* (*Mičín*) je z osobného mena *Mika*.

Pieskovec p. Kozí potok (→ Turiec), 5,2 km; pramení juhozápadne pod Pieskovcom (908 m n. m.), ústí východne pod Bučinami (762 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1988 *Pieskovec* VMp. oz.

1994 *Pieskovec* Kem. 30

náreč.: *Pieskovec* Skl.

TN: 1997 *Pieskovec* TT

Etym.: Názov *Pieskovec* vznikol podľa pomenovania kopca *Pieskovec*, pod ktorým potok pramení.

Piest → Piešť

Piešť Ľ. Turiec, 8,1 km; pramení severovýchodne pod Opáleným vrchom (727 m n. m.), ústi juhovýchodne od Kaľamenovej.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1736 *Pieschta* Bel II., 300

1860 *Pieszes* B. KmpD60

1973 *Piešť* Lich. 32

1976 *Piešť* Div.

1981 *Piešť* VMp. SSR

1988 *Piešť* VMp. oz.

1990 *Piešť* VMp. ČSFR

1994 *Piešť* Kem. 31

1994 *Piešť* GNMt. 25

1997 *Piešť* PCTMp.

1997 *Piešť* MF-MH

1997 *Piešť* TT

náreč.: *Piešť* Dub., Bud.

Etym.: Názov *Piešť* bol pravdepodobne motivovaný piesčitým dnom.

Plavá (1) Ľ. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 0,6 km; pramení severozápadne pod Plavou (1155,3 m n. m.), preteká Plavou dolinou, ústi v Necpalskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Plavá* Lich. 32

náreč.: *Plavá* Necp.

TN: 2000 *Plavá* VF

2000 *Plavá dolina* VF

Etym.: Názov *Plavá* vznikol podľa pomenovania doliny (*Plavá dolina*), ktorou tok preteká.

Plavá (2) Ľ. Teplica (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústi severne pod Lopusnou (1031 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: náreč.: *Plavá* Črem.

Etym.: Pomenovanie *Plavá* bolo motivované *plavým* (svetlým) dnom potoka.

Plešivý jarok Ľ. Vrčia (→ Turiec), 1,9 km; pramení vo Vrčickom sedle (950 m n. m.), ústi severne od Partizána (1148,2 m n. m.).

VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1973 *Plešivý jarok* Lich. 33

1988 *Ostrý* VMp. oz.

náreč.: *Plešiví jarok* Vríc., Slov.

Etym.: Názov *Plešivý jarok* mohol vzniknúť podľa vyrúbaného okolia potoka; pomenovanie *Ostrý* vznikol z adj. *ostrý* – vyjadruje, že preteká úzkou roklinou s veľkým spádom.

Pod borinou → Hlísta

Pod Flochovou Ľ. Biela voda (→ Teplica → Turiec), pramení severne pod Flochovou (1318 m n. m.), ústi pri železničnej stanici Čremošné.

VMp. 50: 36-11; 36-13; 36-14

VN: 1973 *Pod Flochovou* Lich. 33

1988 *Čremošný* VMp. oz.

náreč.: *Pot Flochovou* H. Št.

TN: 2000 *Flochová* VF

Etym.: Názov *Pod Flochovou* označuje miesto prameňa (pod vrchom *Flochová*); podoba *Čremošný* vyjadruje miesto ústia potoka (železničná stanica *Čremošné*).

Pod jelšiny p. Turiec, 0,9 km; pramení severovýchodne od Lehôtky, ústi juhozápadne od Rakova.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Pod jelšiny* Lich. 33

náreč.: *Pod jelšini* Rak.

Etym.: Názov *Pod jelšiny* vyjadruje smer toku.

Pod Makovou → Dolinka

Podflochová → Stará Flochová

Podháj → Podhájsky potok

Podhájsky → Podhájsky potok

Podhájsky potok Ľ. Turiec, 5,2 km; pramení pod chatou na Martinských holiach, ústi v Martine.

VMp. 50: 26-33

VN: 1981 *Podháj* VMp. SSR

1988 *Podhájsky* VMp. oz.

1989 *Bažinov potok* ZMp. ČSSR

1990 *Podhájsky potok* VMp. ČSFR

1994 *Podhájsky potok* Kem. 31

1994 *Bažinov jarok* GNMt. 12

1999 *Bažinov jarok* MF-V

ON: Podháj

1994 *Podháj* mestská časť Martina GNMT. 12

Etym.: Názov *Podhájsky potok* označuje potok tečúci cez mestskú časť *Podháj*, *Bažinov potok* vznikol pravdepodobne z osobného mena (prezývky) *Bažina*.

Podhoreň Ľ. Lúčna (→ Turiec), 2,7 km; pramení juhozápadne pod Širiakovom (722 m n. m.), ústi severne od Veľkej doliny.

VMp. 50: 35-24; 36-11

VN: 1973 *Kráľovská* Lich. 24

1988 *Podhoreň* VMp. oz.

1994 *Podhoreň* Kem. 31

náreč.: *Kráľovská* Dub.

Etym.: Názov *Kráľovská* vznikol z adj. *kráľovská*; názov *Podhoreň* by mohol vyjadrovať polohu toku.

Podstráne Ľ. Turiec, 2,7 km; pramení a ústi západne od Martina.

VMp. 50: 26-33

VN: 1971 *Podstránsky potok* Nov. 12

1988 *Podstráne* VMp. oz.

1994 *Podstráne* Kem. 31

1994 *Od Bukovín* Kem. 31

náreč.: *Poctráne* Mart.

TN: 1994 *Podstráne* (miestna časť) GNMT. 13

1994 *Bukoviny* (pasienok) GNMT. 12

Etym.: Názvy *Podstránsky potok*, *Podstráne* vznikli podľa pomenovania miestnej časti *Podstráne* a označujú potok tečúci cez túto miestnu časť; názov *Od Bukovín* označuje smerovanie toku.

Podstránsky potok → Podstráne

Polerecký potok p. Vedžer (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústi juhovýchodne pod zrúcaninami hradu Zniev.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Polerecký potok* Lich. 33

náreč.: *Polereckí potok* KpZ., Mošk.

ON: Polerieka

1361 *Paralaka* VSO II, 415

1363 *Polereka* VSO II, 415

1534 *Poleryka* VSO II, 415

1543 *Polerieka* VSO II, 415

Etym.: Názov *Polerecký potok* vznikol podľa osadného názvu Polerieka a vyjadruje, že potok tečie na území osady *Polerieka*. Ide o hraničný potok polerieckeho chotára.

Polerieka Ľ. Turiec, 6,6 km; pramení severne pod Čiernym dielom (779,9 m n. m.), ústi južne od Moškovca.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 238

VN: 1113 *fl. Polireca* CDSL. I. Nr. 69, s. 66; Šmil. 322; Šik. 70; Mál. 19; Flor. 33

1113 *fl. Polereca* Jun. 77

1251 *fl. Polereka* Šik. 67

1252 *fl. Polereka* Šmil. 322; CDSL. II. Nr. 400, s. 279; Šik. 70

1736 *fl. Polerekensem* Bel II., 300

1736 *sublittur Polerekensi* Bel II., 364

1944 *Polerieka* KmpA44

1965 *Polerieka* HP

1971 *Polerieka* HČ

1973 *Polerieka* Lich. 33

1973 *Vandráčka* Lich. 47 (p. t.)

1976 *Polerieka* Div.

1981 *Polerieka* VMp. SSR

1983 *Polerieka* MT 50

1988 *Polerieka* VMp. oz.

1990 *Polerieka* VMp. ČSFR

1994 *Polerieka* Kem. 31-32

1994 *Polerieka* GNMT. 14

1996 *Polerieka* Jun. 77

1997 *Polerieka* MF-MH

1997 *Polerieka* TT

1998 *Polerieka* MT-okr.

náreč.: *Polerieka* Abr., Mošk.

TN: 1973 *Vandráčka* (les) Lich. 47

ON: Polerieka → pozri pri hesle *Polerecký potok*

Etym.: Názov *Polerieka* označuje „rieku pretekajúcu poľom, čiže miernou vyvýšeninou zarastenou burinou, krovím a pod.“ (Krajč. 164). Z hydronyma *Polerieka* vzniklo rovnomenné ojkonymum; názov *Vandráčka* vznikol podľa terénneho názvu.

Potôčik p. Od tunela (→ Mútnik → Turiec), 0,3 km; pramení a ústi západne od Hornej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Potôčik* Lich. 34

1988 *Oblázok* VMp. oz.

Etym.: Názov vznikol z apel. *potôčik*; názov *Oblázok* vznikol propriálizáciou českého apel. *oblázek* (vodou vyhladený kameň). Apelatívum *oblaz* označuje v karpatskej oblasti strmý svah vrchu alebo cestu na úbočí vrchu, deminutívna podoba *oblázok* by mohla označovať potok tečúci zo strmého svahu. Táto motivácia sa však neuplatnila, pretože ide o krátky tok tečúci takmer po rovine (pozri motiváciu → *Mútnik*).

Potok od Kremnickej Bane → Červená voda

Potok od vrchu Flochová → Flochovec

Potok od vrchu Kozie chrbty → Kozí potok

Požezský → Požezský potok

Požezský potok l. Turiec, 5,4 km; pramení južne pod Požezskou hlavou (673 m n. m.), ústi západne od Dolnej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1860 *Mühlbach* KMPD60

1981 *Požezský potok* VMp. SSR

1988 *Požezský* VMp. oz.

1990 *Požezský potok* VMp. ČSFR

1994 *Požezský potok* Kem. 32

TN: 1997 *Požehy* MF-MH

ON: Požehy

1510 *predium Pozoga* Beň. 84

1773 *Posehy* VSO I, 363

1786 *Poszehi* VSO I, 363

1880 *Pozeka* VSO I, 363

Etym.: Názov *Požezský potok* vznikol podľa názvu osady *Požehy* (to podľa vypáleného lesa – *po žehu* < psl. *po žegu*) a pomenúva potok tečúci cez územie tejto osady. Požehy sú od roku 1786 časťou Dubového.

Lit.: Beň. 85

Pravnianka l. Briešťanka (→ Jasenica → Turiec), 1,5 km; pramení v Slovenskom Pravne, ústi východne od tejto obce.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Vrchovisko* Lich. 48

1988 *Právňanka* VMp. oz.

1994 *Pravnianka* Kem. 32

náreč.: *Pravňianka* Sl. P.

TN: *Vrchovisko* náreč. Sl. P.

ON: Slovenské Pravno

1113 *Prauna* VSO III, 56

1275 *Prona* VSO III, 56

1279 *Prauna* VSO III, 56

1293 *Prouna* VSO III, 56

1302 *Prona* VSO III, 56

1453 *Prona Slavonicalis* VSO III, 56

1514 *Tothprona* VSO III, 56

1736 *Slowenske Prawno* VSO III, 56

Etym.: Názov *Pravnianka* vznikol podľa osadného názvu (*Slovenské*) *Pravno*, ide o vyjadrenie faktu, že tok tečie cez obec; názov *Vrchovisko* vznikol podľa pomenovania kopca *Vrchovisko*, pod ktorým potok pramení.

Právňanka → Pravnianka

Predná p. Turček (→ Turiec), 1,1 km; pramení západne od Vlčieho vrchu (1172 m n. m.), ústi v Krahulskej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Predná* Lich. 34

náreč.: *Predná* Turč.

TN: 2000 *Predná* (dolina) PMTurč.

Etym.: Názov *Predná* vznikol podľa pomenovania doliny (*Predná*), cez ktorú potok preteká.

Predná Kamenná p. Veľký potok (→ Lúčna → Turiec), 0,7 km; pramení a ústi severne pod Vysokým vrchom (829 m n. m.)

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Predná Kamenná* Lich. 34

náreč.: *Predná Kamená* Dub.

TN: *Predná Kamenná* (dolina)

Etym.: Názov *Predná Kamenná* vznikol podľa terénneho názvu doliny, cez ktorú potok preteká.

Prechod → Besná voda

✦ **Prevrátka** p. Dolinka (→ Turiec), dnes neidentifikovaný tok medzi Turčianskym Michalom a Borcovou.

VMp. 50: 36-11

VN: 1254 *Preuratkam* CDSl. II. Nr. 459, s. 319; Beň. 75

1254 *Prewratkam* CDH IV/2, 242

1254 *Prevratka* KrižS. 337

1254 *Porouratka* KrižS. 337

1892 *Prevrátka* KrižS. 337

1898 *Prevrátka* KrižM 210

Etym.: Názov nie je celkom etymologicky jasný, azda od slovesa *prevrátiť*, *prevracať* pri silnom toku vody. Po konfrontácii máp V. Šmilauera a V. Lichnera by mohol byť tok totožný s dnešnými → *Žľabinami*.

Priavna ľ. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1 km; pramení východne od Kozej skaly (1202,4 m n. m.), ústi v Necpalskej doline.

VMp. 50: 26-33; 36-12

VN: 1973 *Priavna* Lich. 34

náreč.: *Priauna* Necp.

TN: 1994 *Priavna* (les) GNMt. 35

Etym.: Názov *Priavna* bol motivovaný pomenovaním lesa, cez ktorý potok tečie.

Prieložná p. Mútnik (→ Turiec), 1,2 km; pramení západne od železničnej stanice Horná Štubňa zastávka, ústi pri Rovnej hore.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Prieložná* Lich. 34

Etym.: Názov *Prieložná* vznikol z apel. *prieloh* – tok prechádzal hospodársky nevyužitou plochou.

Prierastlé p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 0,4 km; pramení západne od Prierastlého (1239,5 m n. m.), ústi do Necpalskej doliny.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Prierastlô* Lich. 34

náreč.: *Prierastna* Necp.

TN: 1994 *Prierastlé* (vrch aj les) GNMt. 35

Etym.: Názov *Prierastlé* vznikol podľa terénneho názvu – vrchu *Prierastlé*, pod ktorým pramení.

Prierastna → Prierastlé

Pri Čepčinci ľ. Čepčinsky potok (→ Turiec), 0,7 km; pravé rameno Turca oddeľujúce sa a ústiace severozápadne od Veľkého Čepčína.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Pri Hornom Čepčinci* Lich. 34

náreč.: *Pri Čepčinci* V. Čepč.

Etym.: Názov *Pri Čepčinci* označuje polohu toku.

Pri Hornom Čepčinci → Pri Čepčinci

Pri studni ľ. Dlhý potok (→ Vríca → Turiec), 1 km; pramení západne pod Partizánom (1148,2 m n. m.), ústi v Dlhej doline.

VMp. 50: 35-22; 36-11

VN: 1973 *Pri studni* Lich. 34

1973 *Bei Brunn* Lich. 34

1988 *Partizán* VMp. oz.

TN: 1997 *Partizán* MF-MH

Etym.: Názov *Pri studni* (aj nem. variant *bei* = pri *Brunn* < *Brunnen* = studňa) označuje polohu toku; názov *Partizán* vznikol podľa pomenovania vrchu, pod ktorým potok pramení.

Pri škôlke ľ. Flochovec (→ Turiec), 1,1 km; pramení severne pod Tromi kopcami (1177 m n. m.), ústi severozápadne od nich.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Pri škôlke* Lich. 35

1973 *Topfgrund* Lich. 35

náreč.: *Pri škuolke* Turč.

Etym.: Názov *Pri škôlke* vyjadruje polohu toku (vzhľadom na lesnícku škôlku – miesto, kde sa pestujú sadenice), nemecký názov je nejasného pôvodu (z nem. *Topf* = hrniec, *grund* = dolina, zem).

Pri vilke ľ. Turček (→ Turiec), 1 km; pramení severovýchodne od Svätajánskeho kostola, ústi v Hornom Turčeku.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Pri vilke* Lich. 35

náreč.: *Pri vilke* Turč.

Etym.: Názov vyjadruje polohu toku.

Príslopský → Príslopský potok

Príslopský potok p. Valaský potok (→ Bystričky → Turiec); 4,6 km, pramení južne pod Podkovou (1436,8 m n. m.), preteká časťou Pod Skalkou a Príslopskou dolinou, ústi severozápadne od Bystričky, v časti Lázky.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Príslopský* VMp. oz.

1990 *Príslopský potok* VMp. ČSFR

1994 *Príslopský potok* Kem. 32

1994 *Skalkový potok* Kem. 32

TN: 1997 *Príslopská dolina* MF-MH

1997 *Pod Skalkou* MF-MH

Etym.: Názvy *Príslopský potok* bol motivovaný pomenovaním doliny (*Príslopská dolina*), cez ktorú potok tečie; pomenovanie *Skalkový potok* vznikol podľa terénneho názvu *Pod Skalkou*.

Prítok Mútnika → Pažiť

Psočná (1) → Brložná

Psočná (2) p. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), 0,6 km; pramení severozápadne od Kýčery (1095,5 m n. m.), preteká časťou *Psočná*, ústi v Slovianskej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Psočná* Lich. 35

náreč.: *Psočná* Slov.

TN: 1997 *Psočná* (les) MF-MH

Etym.: Názov *Psočná* bol motivovaný pomenovaním lesa *Psočná*, cez ktorý potok preteká.

R

Radúchovo p. Bôrovský potok (→ Sklabinský potok → Turiec), 2,4 km; pramení severozápadne od Radúchova (500 m n. m.), ústi juhozápadne od neho.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Radúchovo* VMp. oz.

náreč.: *Radúchovo* Dra.

TN: 1994 *Radúchovo* (vrch aj les aj pole)

GNMt. 44

Etym.: Názov *Radúchovo* vznikol podľa pomenovania lesa *Radúchovo* (to z osobného mena *Radúch*), cez ktorý potok tečie.

✦ **Rakovnica** dnes neidentifikovaný tok v chotári bývalého hájskeho panstva.

VMp. 50: 36-11

VN: 1340 *Rakolcha* KrižS. 337

1892 *Rakovnica* KrižS. 337

Etym.: Názov *Rakovnica* vznikol podľa výskytu rakov v tomto potoku.

Rakovo p. Turiec, 0,7 km; pramení severne od Rakova, ústi západne od železničnej stanice Pribovce.

VMp. 50: 36-11

VN: 1326 *riv. Rakouch* TR 69

1438 *Rakoch* KrižS. 337

1736 *r. Rakovetz* Bel II., 301

1892 *Rakovník* KrižS. 337

1988 *Rakovo* VMp. oz.

náreč.: *Rakovo* Rak., Prib.

ON: *Rakovo*

1244 *Rakouch* VSO II, 477

1489 *Rakov* VSO II, 477

1543 *Rakowfalwa* VSO II, 477

1736 *Nagy Rakó alias Rakowo* VSO II, 477

Etym.: Názov je odvodený od osady *Rakovo* (to z apel. *rak* < psl. *rakъ*), pri ktorej pramení.

Lit.: Šmil. 472

Rakša p. Dolinka (→ Turiec), 6,1 km; pramení severozápadne od Hlbokej (1010,2 m n. m.), ústi východne od Turčianskeho Michala.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 2313

VN: 1260 *Macha* Šmil. 323

1278 *fl. Marza* Šmil. 57

1350 *fl. Macha* Šmil. 323

1391 (?) *fl. Macha* CDH X/3, 305

1412 *fl. Maccha* Mál., s. 81

1736 *Macza riv.* Bel II., 345

1892 *Mača* KrižS. 426

1944 *Mača* Šik. 92

1958 *Rakša* VFat.

1965 *Rakša* HP

1971 *Rakša* HČ

1973 *Rakšiansky potok* Lich. 35

1973 *Mača* Lich. 27
 1976 *Rakša* Div.
 1980 *Rakša* Hoch. 24
 1981 *Rakša* VMp. SSR
 1982 *Rakšianka* NIŽ., s. 116
 1983 *Rakša* MT 50
 1988 *Rakša* VMp. oz.
 1990 *Rakša* VMp. ČSFR
 1994 *Rakša* GNMt. 38
 1997 *Rakša* PCTMp.
 1997 *Rakša* MF-MH
 1997 *Rakša* TT
 1998 *Rakša* MT-okr.
 1999 *Rakša* Okol.
 2000 *Rakša* VF
 náreč.: *Horevod'ie* Moš.
Rakšianski potok Rakš.
Rakša Rakš.
 TN: 1997 *Mača* (dolina) MF-MH
 1997 *Hore vodou* (dolina) MF-MH
 2001 *Horevod'ie* náreč. Rakš.
 ON: *Mača* (dnes Zorkovce)
 1312 *possessio Machapotok* Beň. 110
 ON: *Rakša*
 1277 *villa Roxa* Beň. 110
 1285 *Raxa* Beň. 110
 1534 *Raksa* VSO II, 477
 1920 *Rakša* VSO II, 477
 Etym.: Názvy *Rakša*, *Rakšianka*, *Rakšiansky potok* vznikli z osadného názvu *Rakša* a označujú potok tečúci cez osadu *Rakša*; pomenovanie *Mača* vzniklo podľa terénneho názvu – doliny *Mača* (to pravdepodobne z apel. *mačina*, *mača* – vrstva lúčnych a pasienkových pôd); názov *Horevodie* vznikol podľa terénneho názvu *Horevodie* (to z < *Hore vodou*).
 Lit.: Šmil. 323; Beň. 110

Rakšiansky potok → *Rakša*

Rakytov → Blatnický potok

Rašelina p. Turiec, 1,2 km; pramení severovýchodne od Ivančinej, ústi východne od Laclavej.
 VMp. 50: 36-11
 VN: 1973 *Za cintorínom* Lich. 49
 1988 *Rašelina* VMp. oz.
 náreč.: *Rašel'ina* Ivan.

Etym.: Názov *Rašelina* vznikol z apel. *rašelina* (v týchto miestach sa ťažila rašelina); názov *Za cintorínom* vyjadruje polohu potoka.

Raubergrund → Zlodejská

Ráztoka p. Chotárny potok (1) (→ *Piešť* → *Turiec*), 0,9 km; pramení východne pod Mačacím zámkom (790 m n. m.) v časti Štyri chotáre, ústi južne od samoty Halaksince.
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: 1973 *Ráztoka* Lich. 36
 náreč.: *Rástoka* Dub.
 Etym.: Názov *Ráztoka* vznikol z apel. *ráztoka*.

Rehenwiese → Srnčí potok

Reváňsky potok → Dlhý potok

Revúcky → Revúcky mlyn

Revúcky mlyn ľ. Necpalský potok (→ *Beliansky potok* → *Turiec*), pramení západne pod Suchým vrchom (1549,6 m n. m.), preteká časťou Revúcky mlyn, ústi v Necpalskej doline v časti Balcierovo.
 VMp. 50: 36-12
 VN: 1973 *Revúcky mlyn* Lich. 36
 1988 *Revúcky* VMp. oz.
 náreč.: *Revúcki mlin* Necp.
 ON: Liptovské Revúce
 1233 *Reucha* VSO II, 171
 1355 *Rewutze* VSO II, 171
 1808 *Dolní Rewuca*, *Prostřední Rewuca* et *Horní Rewuca* VSO II, 171
 1920 *Nižná*, *Prostředná* a *Vyšná Revúca* VSO II, 171
 Etym.: Názov *Revúcky mlyn* vznikol podľa mlynu, ktorý bol vybudovaný na tomto potoku a patril osade *Revúca* (dnes *Liptovské Revúce*).

Rossfleckengraben → Konský potok

Rovienky ľ. Valčiansky potok (→ *Turiec*), 2,3 km; pramení juhovýchodne od

Zvadlivej (1061,4 m n. m.), ústi v chatovej oblasti vo Valčianskej doline.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Rovienky* VMp. oz.

1994 *Rovienky* Kem. 32

náreč.: *Rovienki* Val.

TN: 2001 *Rovienki* náreč. Val.

Etym.: Názov *Rovienky* vznikol podľa terénneho názvu *Rovienky* (to z apel. *rovienky* < rovinka) a vyjadruje fakt, že potok preteká takto pomenovaným terénom.

Rovná → Rovný potok (2)

Rovná hora (1) → K Rovnej hore

Rovná hora (2) → Rovný potok (2)

Rovné lazy p. Jasenica (→ Turiec), 2, 8 km; pramení v časti Rovné lazy, ústi v doline Veľká Jasenica.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Malá Jasenica* Lich. 27

1988 *Rovné lazy* VMp. oz.

1994 *Rovné lazy* Kem. 33

náreč.: *Malá Jasenica* Bud., Jas.

TN: 1997 *Rovné lazy* MF-MH

Etym.: Názov *Rovné lazy* bol motivovaný pomenovaním časti chotára *Rovné lazy* – miesta prameňa; názov *Malá Jasenica* vznikol podľa hydronyma *Jasenica* (adj. *malá* určuje, že ide o prítok *Jasenice*).

Rovný → Rovný potok (1)

Rovný jarok → Vysoký potok

Rovný potok (1) p. Besná voda (→ Turiec), 1,3 km; pramení východne od Širiakova (722 m n. m.), ústi juhozápadne od Dubového.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Krčová* Lich. 24

1973 *Kozárová* Lich. 24

1988 *Rovný* VMp. oz.

1994 *Rovný potok* Kem. 33

náreč.: *Krčová* Dub.

Rouní potok Dub.

Etym.: Názvy *Rovný*, *Rovný potok* vyjadrujú tvar potoka; názvy *Krčová*, *Kozárová* vznikli z osobných mien (*Krč*/*Krčo*; *Kozár*).

Rovný potok (2) Ľ. Mútnik (→ Turiec), 3 km; pramení v Rovnej hore severovýchodne od Skleného, ústi západne od Hornej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Rovná hora* Lich. 36

1988 *Rovná* VMp. oz.

1990 *Rovný potok* VMp. ČSFR

TN: 1994 *Rovná hora* GNMt. 41

Etym.: Názov *Rovný potok* vznikol z hydronyma < *Rovná* < *Rovná hora* (to podľa terénneho názvu *Rovná hora* – miesta prameňa).

Rožkovský → Rožkovský potok

Rožkovský potok p. Teplica (→ Turiec), 2 km; pramení juhovýchodne pod Veľkým Rakytovom (1142 m n. m.), ústi južne od Malého Rakytova (1201 m n. m.).

VMp. 50: 36-11

VN: 1958 *Rožkový potok* VFat.

1973 *Rožkový potok* Lich. 36

1976 *Rožkovský potok* Div.

1981 *Rožkovský potok* VMp. SSR

1981 *Rožkový potok* VMp. SSR

1983 *Rožkovský potok* MT 50

1988 *Rožkovský* VMp. oz.

1990 *Rožkovský potok* VMp. ČSFR

1994 *Rožkovský potok* GNMt. 33

1997 *Rožkovský potok* TT

TN: 2000 *Rožková* VF

Etym.: Názov *Rožkovský potok* vznikol podľa pomenovania vrchu *Rožková*, popri ktorom potok preteká.

Rožkový potok → Rožkovský potok

Rudniansky → Rudniansky potok

Rudniansky potok Ľ. Jasenica (→ Turiec), 4 km; pramení južne pod Vlčou (752 m n. m.), ústi severne od Budiša.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Rudňanský potok* Lich. 36

1973 *Grund* Lich. 36
1988 *Rudniansky* VMp. oz.
1990 *Rudniansky potok* VMp. ČSFR
1994 *Rudniansky potok* Kem. 33

náreč.: *Rudňianskí potok*
ON: Rudno

1343 *Rudna* VSO II, 506
1391 *Ruda* VSO II, 506
1535 *Rwdna* VSO II, 506
1773 *Rudno* VSO II, 506

Etym.: Názvy *Rudniansky*, *Rudniansky potok* vznikli podľa osadného názvu *Rudno* a označujú potok pretekajúci cez územie obce *Rudno*; názov *Grund* vznikol pravdepodobne podľa terénneho názvu *Grund* (to z nem. apel. *Grund* = pôda, pozemok).

Rudňanský potok → *Rudniansky potok*

Ružová → Javorovec

Rybničná → Rybník

Rybničný potok → Húčľava

Rybník (1) p. Mošovský potok (→ Čierna voda → Turiec), 2,5 km; pramení východne od Mošoviec, ústi juhovýchodne od Mošoviec.

VMp. 50: 36-11
VN: 1958 *Rybník* VFat.
1971 *Rybník* HČ
1973 *Rybničná* Lich. 37
1976 *Rybník* Div.
1981 *Rybník* VMp. SSR
1983 *Rybník* MT 50
1988 *Rybník* VMp. oz.
1990 *Rybník* VMp. ČSFR
1994 *Rybník* GNMt. 33
1994 *Rybničky* GNMt. 33
1997 *Rybník* MF-MH
1997 *Rybník* TT
1998 *Rybník* MT-okr.
náreč.: *Ribňík* Moš.

Etym.: Názov *Rybník* vyjaruje polohu prameňa toku, vznikol z apel. *rybník*.

Rybník (2) Ľ. Jasenovský potok (→ Jasenica → Turiec), 0,6 km; pramení severne od Jasenova, ústi v obci.

VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Rybník* Lich. 37
náreč.: *Ribňík* Jas.

Etym.: → vyššie.

S

Sadový → Sadový potok

Sadový potok Ľ. Turiec; 3 km, pramení severovýchodne od Dubového dielu (751,2 m n. m.), ústi severne od Koštian nad Turcom.

VMp. 50: 26-33
VN: 1988 *Sadový* VMp. oz.
1990 *Sadový potok* VMp. ČSFR
1994 *Sadový potok* Kem. 33
náreč. *Sadoví potok* Byst.
Etym.: Názov *Sadový potok* označuje miesto, kde tok tečie (cez ovocné sady).

Sebeslavský potok → Zápotočie

Seitenwasser → Bočný potok

Sekanina → Zátoka

Selenec Ľ. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 8 km; pramení východne od Haľamovej kopy (1343,8 m n. m.), ústi v Dolnej Dedošovej.

VMp. 50: 36-12
VN: 1965 *Selenec* HP
1971 *Selenec* HČ
1973 *Selenec* Lich. 37
1981 *Selenec* VMp. SSR
1983 *Selenec* MT 50
1988 *Selenec* VMp. oz.
1990 *Selenec* VMp. ČSFR
1994 *Selenec* GNMt. 19
1994 *Vlkanová* GNMt. 19
1998 *Selenec* MT-okr.
1999 *Selenec* Okol.
2000 *Selenec* VF
náreč.: *Seleňec* Blat.
Seleňeckí potok Blat.

Mohošovi Blat. (p. t.)

Cecovi Blat. (p. t.)

TN: 2000 *Mohošov grúň* (les) VF

2000 *Selenec* (dolina) VF

1994 *Vľkanová* (dolina) GNMt. 19

Etym.: Názvy *Selenec*, *Vľkanová*, *Mohošovi* vznikli podľa terénnych názvov *Selenec*, *Vľkanová* (to pravdepodobne z osobného mena *Vľkan*), *Mohošov grúň* (to z osobného mena *Mohoš*) a označujú tok pretekajúci cez tieto doliny a les; názov *Cecovi* nie je etymologicky jasný.

Selenecký potok → *Selenec*

Schwarzwasser → Čierna voda (2)

Silava p. Turiec, 6,7 km; pramení západne od Horného Kalníka, ústi v Martine

VMp. 50: 26-33

VN: 1941 *Sil'ava* Flor. 33

1971 *Silava* HČ

1981 *Silava* VMp. SSR

1988 *Silava* VMp. oz.

1989 *Silava* MT 10

1989 *Medokýš* ZMp. ČSSR (!)

1990 *Silava* VMp. ČSFR

1994 *Silava* GNMt. 13

1997 *Silava* MF-MH

1998 *Silava* MT-okr.

2000 *Silava* VF

náreč.: *Silava* Mart.

Etym.: Názov *Silava* vznikol z apel. *sila* (pôvodne silný tok), názov *Medokýš* vznikol z apel. *medokýš*.

Skalkový potok → Príslopský potok

Skálná p. *Selenec* (→ *Gaderský potok* → *Blatnický potok* → *Turiec*), 1,6 km; pramení západne od *Skalnej* (1297,2 m n. m.), preteká *Skálnou* dolinou, ústi v doline *Selenec*.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Skálná* Lich. 37

1988 *Skálný* VMp. oz.

náreč.: *Skálná* Blat.

TN: 2000 *Skálná* VF

Etym.: Názov *Skálná* bol motivovaný pomenovaním vrchu *Skálná*, pod ktorým potok pramení.

Skálný → *Skálná*

Skálný potok p. *Sloviansky potok* (2) (→ *Valčiansky potok* → *Turiec*), 0,9 km; pramení severovýchodne pod *Jankovou* (1163,2 m n. m.), ústi v *Slovianskej doline*. VMp. 50: 36-11

1973 *Skálný potok* Lich. 37

náreč.: *Skální potok* Slov.

Etym.: Názov *Skálný potok* charakterizuje (skalnaté) koryto toku.

Lit.: Šmil. 467

Sklabinský potok p. *Turiec*, 17,4 km; pramení severozápadne od *Končistého vrchu* (1096,8 m n. m.), preteká *Sklabinskou* dolinou, ústi severozápadne od mestskej časti *Priekopa*.

VMp. 50: 26-33; Šmil. Nr. 2414

VN: 1242 *Garadechnice* Šik 47

1263 fl. *Garadechnice* Mál. 32

1263 fl. *Hradetsnitza* Šmil. 62; CDH V/1, 327

1263 fl. *Hradetsnitze* CDH V/1, 327

1263 fl. *Hradečnice* Záb. 177

1263 fl. *Szucha-Hradetsnitza* Šmil. 62

1263 fl. *Zuha haradechnice* Mál. 32

1263 fl. *Szucha – Hradetsnitza* CDH V/1, 327

1263 fl. *Sucha Hradečnica* Záb. 177

1287 *Zucha Haradechniche* Flor. 23

1876 *Suchá Hradečnica* Sas. 45

1287 *Hradechniche* Flor. 23

1361 fl. *Hradečnica* Šmil. 326; Flor. 146

1406 *Hradečnicze* Flor. 123

1406 *Hradečnycza* Flor. 123

1736 *Hradetsnicza* Bel II., 301

1736 *Hradečnizta* Bel II., 332

1736 fl. *Hradenicza* Bel II., 335

1736 fl. *Hradetschnitza* Bel II., 337

1923 *Cedron* Haj. 19

1941 *Hradečnica – Jordán* Flor. 24

1941 *Hradečnica* Flor. 33

1965 *Sklabinský potok* HP

1971 *Jordán – Cedroň* HČ

1971 *Sklabinský potok* HČ

1981 *Sklabinský potok* VMp. SSR
 1981 *Jordan* VMp. SSR
 1981 *Cedron* VMp. SSR
 1983 *Jordán* MT 50
 1988 *Sklabinský potok* VMp. oz.
 1989 *Sklabinský potok* MT 10
 1989 *Sklabinský potok* ZMp. ČSSR
 1990 *Sklabinský potok* VMp. ČSFR
 1994 *Sklabinský potok* GNMt. 13
 1996 *Jordán* Jun. 87
 1996 *Hradečnica* Jun. 86
 1997 *Sklabinský potok* MF-MH
 1998 *Sklabinský potok* MT-okr.
 2000 *Sklabinský potok* VF
 2000 *Jordán* Martin 59
 2000 *Hradečnica* Martin 59
 náreč.: *Sklabinskí potok*
 TN: 1997 *Hradište* MF-MH
 ON: Sklabiňa
 1242 *Zklabonya* VSO III, 37
 1258 *Sclabonya* VSO III, 37
 1263 *Szklabina* VSO III, 37
 1266 *Sclabonya* VSO III, 37
 1564 *Sclabynya* VSO III, 37
 1786 *Sklabina* VSO III, 37
 ON: Jordán
 1249 *Jordan* Beň. 63
 1255 *Jardan* Beň. 64
 1410 *Jordanfelde* Beň. 63
 Etym.: Názov *Sklabinský potok* vznikol podľa osadného názvu *Sklabiňa* a označuje potok pretekajúci touto obcou, starší variant *Hradečnica* bol motivovaný pomenovaním kopca *Hradište* (537 m n. m.), popri ktorom preteká; názov *Suchá Hradečnica* vykladá Šmilauer ako „asi suchý žľeb v obci Sklabiňa“ (Šmil. 327); Podoby *Cedron* a *Jordán* označujú najmä dolný tok. Správne však ide o prítok tohto toku → Kalník. Názov *Cedron* / *Cedroň* (podobne ako aj názov *Jordán*) podľa ľudového výkladu vyjadruje účasť turčianskych zemanov v križiackych výpravách v Palestíne (Beň. 63-64); názov *Jordán* je podľa územia, ktoré dostal r. 1258 (terra Iardan) do užívania Jordán – CDSl. II. Nr. 615, s. 427. Pozri → Kalník.
 Lit.: Šmil. 62, Bel 332, Beň. 62-68

Sklenárka → Sklené

Sklené Ľ. Turiec, 2,8 km; pramení juhovýchodne pod Horeňovom (892 m n. m.), preteká Skleným, ústí severne od obce.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1966 *Szkleno Bach* KMPs66

1973 *Sklenárka* Lich. 37

1973 *Glaserwasser* Lich. 37

1988 *Sklenne* VMp. oz.

1994 *Sklené* Kem. 33

náreč.: *Sklené* Skl.

ON: Sklené

1360 *Chamarna Lehota* VSO III, 39

1367 *Sceklenner lhota* VSO III, 39

1393 *Glosershau* VSO III, 39

1400 *Sceclenner* VSO III, 39

1401 *Zklnerlehota* VSO III, 39

Etym.: Názvy *Sklené*, *Sklenárka* i nemecký variant *Glaserwasser* vznikli podľa osadného názvu *Sklené* a vyjadrujú fakt, že potok preteká obcou *Sklené*.

Lit.: Beň. 150

Slaninová p. Vôdky (→ Beliansky potok → Turiec), 1,2 km; pramení v lese Biely potok východne od Turčianskeho Jasena, ústí v Jasenskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: 1988 *Biely potok* VMp. oz.

náreč.: *Slaninová* Necp.

Etym.: Názov *Slaninová* vznikol z osobného mena (*Slanina*); etym. názvu *Biely potok* pozri vyššie → *Biela voda*.

Slatina → Medokýš

Slavková p. Beliansky potok (→ Turiec), 1,6 km; pramení juhozápadne od Medzijarkov (769,3 m n. m.), ústí v Belianskej doline východne od Belej-Dulíc.

VMp. 50: 36-12

VN: 1988 *Viesky* VMp. oz.

náreč.: *Slauková* Necp.

náreč.: *Vieski* Necp.

TN: 2001 *Vieski* náreč. Necp.

Etym.: Názov *Slavková* vznikol z osobného mena alebo priezviska (*Slavko*), podoba *Viesky* bola motivovaná

terénnym názvom *Viesky* (to vzniklo z apel. *viesky* < *vieska*).

Slovenský potok → Sloviansky potok

✦ **Sloviansky potok (1)** (→ Turiec), 1,5 km; pramenil a ústil juhovýchodne od Ležiachova.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Slovänský potok* Lich. 38

ON: Slovany

1422 *Tothfalu* VSO III, 52

1534 *Zlowenec* VSO III, 52

1535 *Zlowen* VSO III, 52

1536 *Tothfalwa* VSO III, 52

1543 *Slowen* VSO III, 52

1598 *Szlowany* VSO III, 52

1927 *Sloväny* VSO III, 52

Etym.: Názov *Slovänský potok* bol motivovaný nárečovou podobou osadného názvu *Slovany* (*Sloväny*) a označoval potok tečúci na území slovianskeho a ležiachovského chotára.

Dnes sú toky zregulované, v r. 1965 tu boli vybudované kanály ústiace do Turca (pozri → Spod Ležiachova).

Sloviansky potok (2) p. Valčiansky potok (→ Turiec), 9,2 km; pramení južne pod Hnilickou Kýčerou (1217,6 m n. m.), preteká Slovianskou dolinou, ústi v západnej časti Valče.

VMp. 50: 36-11

VN: 1947 *Sloviansky potok* BojTM

1963 *Sloviansky potok* BojS. 58

1965 *Slovenský potok* HP

1971 *Slovenský potok* HČ

1973 *Sloviansky potok* Lich. 38

1976 *Sloviansky potok* Div.

1981 *Sloviansky potok* VMp. SSR

1981 *Slovenský potok* VMp. SSR

1983 *Sloviansky potok* MT 50

1988 *Sloviansky potok* VMp. oz.

1990 *Sloviansky potok* VMp. ČSFR

1994 *Sloviansky potok* Kem. 34

1994 *Sloviansky potok* GNMT. 42

1997 *Sloviansky potok* PCTMp.

1997 *Sloviansky potok* MF-MH

1998 *Sloviansky potok* MT-okr.

náreč.: *Sloviansky potok* Slov., KpZ.

TN: 1997 *Slovianska dolina* MF-MH

ON: Slovany

1422 *Tothfalu* VSO III, 52

1534 *Zlowenec* VSO III, 52

1535 *Zlowen* VSO III, 52

1536 *Tothfalwa* VSO III, 52

1543 *Slowen* VSO III, 52

1598 *Szlowany* VSO III, 52

1927 *Sloväny* VSO III, 52

Etym.: Názvy *Sloviansky potok* aj *Slovenský potok* boli motivované pomenovaním *Slovianska dolina* a označujú tok tečúci cez túto dolinu (to podľa osady *Slovany*, v nárečí. *Sloväny*, po výslovnosti *ä* > *e* vynikol tvar *Sloveny* > *Slovenský*).

Smrekovská p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1,2 km; pramení južne pod vrchom Nad Smrekovom (1108,3 m n. m.), preteká dolinou Smrekov, ústí v Necpalskej doline. VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Smrekovská* Lich. 38

náreč.: *Smrekouská* Necp.

TN: 2000 *Smrekov* (dolina) VF

Etym.: Názov *Smrekovská* vznikol podľa názvu doliny *Smrekov*, ktorou tok preteká.

Socovský → Socovský potok

Socovský potok p. Turiec, 2,1 km; pramení juhovýchodne od Socoviec v časti Háj, ústí severozápadne od obce.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Socovský potok* Lich. 38

1988 *Socovský* VMp. oz.

1990 *Socovský potok* VMp. ČSFR

náreč.: *Socouský potok* Slov., Soc.

ON: Socovce

1258 *Zochowcz* VSO III, 66

1315 *Sotouch* VSO III, 66

1535 *Zozowcze* VSO III, 66

1773 *Soczowcze* VSO III, 66

Etym.: Názov *Socovský potok* bol motivovaný osadným názvom *Socovce* a označuje potok tečúci cez územie tejto obce.

Lit.: Beň. 82

Sokol (1) Ľ. Turiec, 7,4 km; pramení západne od Čierneho dielu (779,9 m n. m.), ústí severne od Ivančinej.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 235

VN: 1279 *fl. Babonig* Šmil. 322; Beň. 86; CDH V/2, 546

1971 *Sokol* HČ

1973 *Sokolný jarok* Lich. 39

1976 *Sokol* Div.

1981 *Sokol* VMp. SSR

1983 *Sokol* MT 50

1988 *Sokol* VMp. oz.

1990 *Sokol* VMp. ČSFR

1994 *Sokol* Kem. 34

1994 *Sokol* GNMt. 43

1997 *Sokol* MF-MH

1997 *Sokol* TT

1998 *Sokol* MT-okr.

náreč.: *Sokol* Ivan.

ON: Bobovník

1326 *Pyuk* VSO I, 106

1335 *Bobovník* VSO I, 106

1353 *Babonok* VSO I, 106

1380 *Villa Ladislai* VSO I, 106

1467 *Villa Laczlaw et Bobovník* VSO I, 106

Etym.: Názov *Sokol* vznikol pravdepodobne podľa hniezdisk sokolov pri jeho brehoch; pomenovanie *Bobovník* vzniklo podľa názvu osady *Bobovník*, pomenúval teda tok tečúci cez územie tejto obce.

Sokol (2) Ľ. Polerieka (→ Turiec), 1,7 km; pramení juhozápadne od Sokola (1011 m n. m.), preteká Sokoldolinou, ústí západne od Polerieky.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Sokol* Lich. 39

1988 *Žiar* VMp. oz.

1994 *Žiar* Kem. 40

TN: 1997 *Sokol* MF-MH

1994 *Žiar* (vrch) GNMt. 15

Etym.: Názov *Sokol* vznikol podľa vrchu *Sokol*, pod ktorým pramení; pomenovanie *Žiar* vzniklo podľa vrchu *Žiar*, popri ktorom potok tečie.

Sokolný jarok → Sokol (1)

Solisko → Motnikerov potok

Somolan → Somolický potok

Somolický → Somolický potok

Somolický potok Ľ. Dolinka (→ Turiec), 7,1 km; pramení v obci Čremošné, ústí severozápadne za Turčianskym Michalom.

VMp. 50: 36-11

VN: 1430 *Sernoyche* (!) Beň. 191

1965 *Somolan* HP

1971 *Somolan* HČ

1973 *Závodie* Lich. 51

1976 *Somolan* Div.

1981 *Somolický potok* VMp. SSR

1981 *Somolan* VMp. SSR

1983 *Somolický potok* MT 50

1988 *Somolický* VMp. oz.

1990 *Somolický potok* VMp. ČSFR

1994 *Somolický potok* GNMt. 53

1997 *Smolický potok* PCTMp.

1997 *Smolický potok* MF-MH

1997 *Somolický potok* TT

1998 *Somolický potok* MT-okr.

náreč.: *Somolickí potok* T. Mich., Háj

Etym.: Názov *Somolický potok* vznikol z pôvodného názvu *Smolan* (to z apel. *smola*), pretože ide o pomalý tok; podoba *Somolan* vznikla hláskovou úpravou z maďarčiny (podobne ojkon. *Smolenice* – v maď. *Szomolany*); názov *Závodie* je určený chybné, pretože ide o vedľajší tok, do ktorého sa *Somolický potok* vlieva; podobne je chybné určená aj *Žarnovica* (*Sernoyche*).

Smolický potok → Somolický potok

Spod Berákova p. Čierna voda (2) (→ Teplica → Turiec), 0,8 km; pramení severovýchodne pod Berákovom (905 m n. m.), ústí pri lesníckej chate v Čiernej vode.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Spod Berákova* Lich. 39

1988 *Berákovo* VMp. oz.

náreč.: *Spod Berákova* H. Št.

TN: 1994 *Berákovo* (vrch) GNMt 22

Etym.: Názov *Spod Berákova* bol motivovaný pomenovaním vrchu *Berákovo* a vyjadruje polohu toku (vzhľadom na vrch, kde pramení).

Spod Bielej skaly Ľ. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 0,5 km; pramení a ústí severne pod Bielou skalou (1384,6 m n. m.).

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Spod Bielej skaly* Lich. 39

náreč.: *Spod Bielej skali* Necp.

TN: 1994 *Biela skala* (vrch aj les) GNMt. 34

Etym.: Názov *Spod Bielej skaly* vyjadruje polohu toku (vzhľadom na vrch *Biela skala*, kde pramení).

Spod Bujačného p. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), 0,7 km; pramení juhovýchodne pod Úplazom (1084,8 m n. m.) v časti Bujačné, ústí južne pod Hnilickou Kýčerou (1217,6 m n. m.).

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Spod Bujačného* Lich. 39

náreč.: *Spod Bujačného* Slov.

TN: 2001 *Bujačné* (les) náreč. (Slov.)

Etym.: Názov *Spod Bujačného* vyjadruje polohu toku (vzhľadom na les *Bujačné*, kde pramení).

Spod Kríža → Horeňovo

Spod Lehôtky → Lehôtka

✦ **Spod Ležiachova** Ľ. Turiec, 1,6 km, pramení severozápadne od Valentovej, ústí východne od Ležiachova.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Spod Ležiachova* Lich. 40

1994 *Hlavátka* Kem. 23

ON: Ležiachov

1252 *terra quinque villarum* VSO II, 155

1534 *Lesako* VSO II, 155

1543 *Lezechow* VSO II, 155

1604 *Ležyachow* VSO II, 155

Etym.: Názov *Spod Ležiachova* vyjadruje polohu toku (vzhľadom na osadu *Ležiachov*, kde pramení). Pomenovanie *Hlavátka* vznikol z apel. *hlavátka* – motivácia spočívala v hojnom výskyte tejto ryby.

Dnes sú toky zregulované, v r. 1965 tu boli vybudované kanály ústiace do Turca. Do

dvoch kanálov boli pospájané toky → *Lúčna voda*, → *Mláka*, → *Slovänský potok*, → *Žabín*.

Spod Vlčieho vrchu Ľ. Turiec, pramení a ústí severne pod Vlčím vrchom (1172 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Spod Vlčieho vrchu* Lich. 40

1988 *Vlčí* VMp. oz.

náreč.: *Vlčí*

TN: 1994 *Vlčí vrch* (vrch aj les) GNMt. 50

Etym.: Názov *Spod Vlčieho vrchu* vyjadruje polohu toku (vzhľadom na *Vlčí vrch* (to podľa výskytu vlkov), kde potok pramení).

Sprčná → Sprcha

Sprcha Ľ. Hájsky potok (→ Turiec), 1,5 km; pramení a ústí východne od Vysokého vrchu (829 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Žabí potok* Lich. 53

1988 *Sprcha* VMp. oz.

1994 *Sprčná* Kem. 34

náreč.: *Sprcha* Skl.

Etym.: Názov *Sprcha* vznikol z apel. *sprcha*; názov *Žabí potok* vznikol podľa výskytu žiab pri jeho brehoch; podoba *Sprčná* vznikla nesprávnym prečítaním názvu SPRCHA (H bolo čítané ako N).

Srnčí potok Ľ. Turček (→ Turiec), 2,5 km; pramení severne od Krahúľ, ústí v Krahúľskej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Srnčí potok* Lich. 40

1973 *Rehenwiese* Lich. 40

Etym.: Názov *Srnčí potok* vznikol podľa výskytu sŕn, ktorým potok slúžil ako napájadlo; nem. podoba *Rehenwiese* (*Reh* = srnec, *Wiese* = lúka).

Srnie → Valentová

Stará Flochová Ľ. Pod Flochovou (→ Biela voda → Teplica → Turiec), 1,2 km; pramení juhovýchodne od Andrejovej

(1034 m n. m.), ústí južne od horárne Bartoška.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1971 *Podflochová* Krem.

1973 *Stará Flochová* Lich. 40

1981 *Stará Flochová* VMp. SSR

1983 *Podflochová* MT 50

1988 *Stará Flochová* VMp. oz.

1990 *Stará Flochová* VMp. ČSFR

1994 *Podflochová* GNMt. 23

1997 *Stará Flochová* TT

1999 *Podflochová* Okol.

2000 *Podflochová* VF

TN: 2000 *Flochová* VF

Etym.: Názov *Stará Flochová* bol motivovaný pomenovaním vrchu *Flochová*, v blízkosti ktorého potok tečie, ide o riekú so starým korytom; podoba *Podflochová* vyjadruje polohu pod vrchom *Flochová*.

Stiebelgraben → Štibelov jarok

Stílpová → Vendelínsky potok

Strmina Ľ. Kozí potok (→ Turiec), 1,7 km; pramení západne od Kunešova, ústí v časti Šindeľky.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1988 *Strmina* VMp. oz.

1994 *Strmina* Kem. 34

náreč.: *Strmina* Skl.

Etym.: Názov vznikol z apel. *strmina*, ide o vyjadrenie veľkého spádu toku.

Studená p. Javorovec (→ Turiec), 0,5 km; pramení západne od Vysokého rúbaniska (1004 m n. m.), ústí severozápadne od Špicatej (900 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Studená* Lich. 40

1973 *Kaltwasser* Lich. 40

náreč.: *Studená* Turč.

Etym.: Názov (aj nem. variant) označuje teplotu vody (*kalt* = studený). V doline *Studená* vznikla vodná nádrž → *Turček*, pôvodná dĺžka toku (1,2 km) sa skrátila, pretože časť toku je súčasťou vodnej nádrže.

Studenec Ľ. Húľava (→ Vrčia → Turiec), 2,9 km; pramení východne od Vrčiekeho sedla (670 m n. m.), preteká časťou Studenec, ústí severovýchodne od Predvrčicka.

VMp. 50: 36-11

VN: 1969 *Studenec* Nov. 24

1973 *Studenec* Lich. 41

1988 *Záskálná* VMp. oz.

1990 *Studenec* VMp. ČSFR

1994 *Studenec* Kem. 35

náreč.: *Stuďeňec* Slov., Vríc.

TN: 1994 *Záskálná* GNMt. 29

Etym.: Názov *Studenec* vyjadruje teplotu vody, názov *Záskálná* vznikol podľa pomenovania lesa *Záskálná* (to podľa polohy *za skalou*), cez ktorý potok preteká.

Studený potok Ľ. Turiec, 2,9 km; pramení východne od Vysokého vrchu (829 m n. m.), ústí západne od Dolnej Štubne v časti Požehy.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Chotárny potok* Lich. 20

1988 *Studený potok* VMp. oz.

1994 *Chotárny jarok* GNMt. 24

1994 *Studený potok* Kem. 35

náreč.: *Stuďení potok* Skl.

Etym.: Názov *Studený potok* vyjadruje teplotu vody; etym. názvu *Chotárny jarok* pozri pri hesle → *Chotárny jarok*.

Studnička p. Motnikerov potok (→ Hlboký potok → Turiec), 0,6 km; pramení a ústí severovýchodne od Horeňova (892 m n. m.), tečie paralelne s Hlbokým potokom.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Studnička* Lich. 41

náreč.: *Studňička* Skl.

Etym.: Názov vznikol z apel. *studnička*, pričom ide o označenie pramenného toku.

Studničky (1) p. Zápotočie (→ Blatnícky potok → Turiec), pramení a ústí severne od Sebeslaviec.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Studničky* Lich. 41

Etym.: → vyššie.

Studničky (2) Ľ. Dlhý potok (→ Vrčia → Turiec), 0,5 km; pramení a ústi juhovýchodne pod Partizánom (1148,2 m n. m.).
VMp. 50: 35-22; 36-11
VN: 1973 *Studničky* Lich. 41
1973 *Brünnchen* Lich. 41
náreč.: *Studňički*
Etym.: → vyššie.

Stuha Ľ. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 2,2 km; pramení juhozápadne od Necpál, ústi severozápadne od obce.
VMp. 50: 36-11
VN: 1988 *Stuha* VMp. oz.
Etym.: Názov *Stuha* metaforicky vyjadruje tvar toku (z apel. *stuha*), prípadne vznikol deformáciou apel. *struha* (umelé koryto toku – Majtán, 1975, s. 279). Tvar toku je mierne pretiahnutý – pripomína stuhu.

Suchá (1) → Suchý

Suchá (2) p. Beliansky potok (→ Turiec), 1,9 km; pramení juhozápadne od Javoriny (1327,9 m n. m.), tečie južne od Suchej (1111,6 m n. m.), ústi v časti Borišov.
VMp. 50: 36-12
VN: 1988 *Suchá* VMp. oz.
náreč.: *Suchá* Necp.
TN: 2000 *Suchá* VF
Etym.: Názov *Suchá* vznikol podľa názvu vrchu *Suchá* (to z adj. *suchý* < psl. *suchъ*).
Lit.: Šmil. 461

Suchá dolina → Suchý

Suchá Hradečnica → Sklabinský potok

Suchá Chmeľnica → Beliansky potok

Suchá Vrčia → Vrčia

Suchý Ľ. Vrčia (→ Turiec), 4,4 km; pramení juhozápadne od Jankovej (1163,2 m n. m.), preteká Suchou dolinou, ústi severovýchodne od Predvricka.
VMp. 50: 26-33; 36-11
VN: 1965 *Suchá dolina* HP

1971 *Suchá dolina* HČ
1973 *Kláštorský potok* Lich. 22
1981 *Suchá* VMp. SSR
1988 *Suchý* VMp. oz.
1990 *Suchá* VMp. ČSFR
1994 *Suchá* Kem. 35
TN: 1997 *Suchá dolina* MF-MH
ON: Kláštor pod Znievom
1243 *castrum Turuz* VSO II, 29
1253 *Turch* VSO II, 29
1503 *Castrum Znio*, *Podhradie* VSO II, 29
1773 *Klaster* VSO II, 29
Etym.: Názvy *Suchý*, *Suchá dolina*, *Suchá* boli motivované názvom doliny (*Suchá dolina*), ktorou potok tečie; podoba *Kláštorský potok* vznikla podľa osadného názvu *Kláštor pod Znievom* a vyjadruje, že potok tečie územím tejto osady.

Suchý Jaseňok p. Mohošov (→ Blatnický potok → Turiec), 1 km; pramení severozápadne od Mohošovho grúňa, preteká popri Hornom Jasienku, ústi v Blatnickej doline.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Suchý Jaseňok* Lich. 41
náreč.: *Suchí Jaseňok*
TN: 2000 *Horný Jasienok* VF
Etym.: Názov *Suchý Jaseňok* vznikol podľa suchého koryta toku, ktorý tečie popri *Hornom Jasienku* (to podľa porastu *jaseňa* – bot. *Fraxinus*).

Suchý Rakytov Ľ. Blatnický potok (→ Turiec), 0,8 km; pramení juhovýchodne pod Drienkom (1267,6 m n. m.), ústi v Rakytovskej doline.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Suchý Rakytov* Lich. 42
TN: 1994 *Suchý Rakytov* (dolina aj les) GNMt. 33
Etym.: Názov *Suchý Rakytov* vznikol podľa suchého koryta toku, ktorý tečie popri vrchu *Rakytov* (< *Veľký Rakytov*).

Svätojánsky potok Ľ. Turček (→ Turiec), 2 km; pramení juhozápadne pod Mesiačkovým vrchom (976 m n. m.), ústi v Hornom Turčeku.
VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Svätojánsky potok* Lich. 42
1988 *Mesiačkový VMp.* oz.
náreč.: *Svetojánski potok* Turč.
TN: 1997 *Svätojánsky kostol* TT
1994 *Svätojánsky vrch* GNMt. 49
1994 *Mesiačkový vrch* (les) GNMt. 49
Etym.: Názvy *Svätojánsky potok* a *Mesiačkový* vznikli podľa terénnych názvov *Svätojánsky vrch* a *Mesiačkový vrch* – miest prameňa.

Sviňacia p. Beliansky potok (→ Turiec), 0,5 km; pramení v Krušovej doline, ústi v Belianskej doline.
VMp. 50: 36-12
VN: náreč.: *Sviňacia* Necp.
Etym.: Názov *Sviňacia* vznikol pravdepodobne podľa výskytu svine divej v okolí toku.

Sviniarka (1) p. Čierna voda (2) (→ Teplica → Turiec), 0,7 km; pramení a ústi pod Andrejovou (1034 m n. m.).
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Sviniarka* Lich. 42
náreč.: *Sviňiarka* H. Št., Črem.
Etym.: → vyššie.

Sviniarka (2) p. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 1 km; pramení severozápadne od Láclavovskej (1235,3 m n. m.), preteká dolinou Sviniarka, ústi v doline Dedošová.
VMp. 50: 36-12
VN: 1973 *Sviniarky* Lich. 42
1981 *Sviniarka* VMp. SSR
1983 *Sviniarka* MT 50
1988 *Sviniarka* VMp. oz.
1990 *Sviniarka* VMp. ČSFR
1994 *Sviniarka* GNMt. 19
náreč.: *Sviňiarka* Blat.
TN: 1994 *Sviniarka* (dolina) GNMt. 19
Etym.: Názov *Sviniarka* bol motivovaný pomenovaním doliny *Sviniarka* (to pravdepodobne podľa výskytu svine divej), cez ktorú potok preteká.

Sviniarky → Sviniarka

Szkleno Bach → Sklené

Š

Šantivý → Od tunela

Šariny Ľ. Kláštorský potok (→ Vrčia → Turiec), 1,2 km; pramení juhovýchodne pod Jankovou (1163,2 m n. m.), ústi v Suchej doline.
VMp. 50: 36-11
1973 *Šariny* Lich. 42
1988 *Janková* VMp. oz.
náreč.: *Šarini* Slov.
TN: 1999 *Janková* MF-V
Etym.: Názov *Šariny* vznikla z apel. *šarina* – vysoká vodná tráva, bot. *Bolboschoenus*; podoba *Janková* vznikla podľa terénneho názvu *Janková* – miesta prameňa.

Šiare (1) Ľ. Folkušová (→ Zápotočie → Blatnický potok → Turiec), 0,6 km; pramení juhovýchodne od Folkušovej, ústi v obci.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Šiare* Lich. 42
Etym.: Názov *Šiare* vznikol z maď. apel. *sár* = blato. Ide o krátky blatistý tok.

Šiare (2) → Koštiansky potok

Šiarna → Družstevný

Šiarna hrádza → Kevický potok

Šindelka → Kozí potok

Šindel'ka → Kozí potok

Šindel'ná p. Beliansky potok (→ Turiec), 5,9 km; pramení v časti Za Lyscom, preteká Šindel'nou dolinou, ústi v Belianskej doline.
VMp. 50: 26-33; 36-12
VN: 1958 *Šindolná* VFat.
1965 *Šindolná* HP
1971 *Šindolná* HČ
1988 *Šindolná* VMp. oz.
náreč.: *Šindolná* Necp.
TN: 1994 *Šindel'ná* (dolina) GNMt. 16

Etym.: Názov *Šindel'ná* vznikol podľa pomenovania *Šindel'ná dolina* (to z apel. *šindel'*, teda miesto, kde sa ťažilo drevo na výrobu šindľov), ktorou tok preteká. Tvar *Šindol'ná* je nárečovou podobou.

Širiakovský potok p. Besná voda (→ Turiec), 1 km; pramení západne pod Širiakovom (722 m n. m.), ústi juhovýchodne od Halaksiniec.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1988 *Širiakový* VMp. oz.
1994 *Širiakovský potok* Kem. 35
náreč.: *Širiakouskí potok* Dub.
TN: 1997 *Širiakovo* MF-MH
Etym.: Názov *Širiakovský potok* vznikol podľa názvu vrchu *Širiakovo*, pod ktorým potok pramení.

Širiakový → Širiakovský potok

Široká (1) Ľ. Teplica (→ Turiec), 2,7 km; pramení západne od Krásneho kopca (1237 m n. m.), preteká časťou Mráznic, ústi južne od Rožkovej (1167 m n. m.).
VMp. 50: 36-11, 36-14
VN: 1973 *Široká* Lich. 43
1981 *Široká* VMp. SSR
1983 *Široká* MT 50
1988 *Široká* VMp. oz.
1990 *Široká* VMp. ČSFR
1994 *Široká* GNMt. 33
1997 *Široká* TT
1999 *Široká* Okol.
2000 *Široká* VF
náreč.: *Mrázňica* Črem.
TN: 2000 *Mráznic* VF
Etym.: Názov *Široká* pomenúva široký tok; podoba *Mráznic* vznikla podľa terénneho názvu *Mráznic*, cez ktorý potok tečie.

Široká (2) → Široký potok

Široká (3) Ľ. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), 1,1 km; pramení západne od Javoriny (1053,4 m n. m.), ústi v Slovianskej doline.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Široká* Lich. 43
náreč.: *Široká* Slov.

TN: 2001 *Široká* (dolina) náreč. (Slov.)
Etym.: Názov *Široká* vznikol podľa pomenovania doliny (*Široká*), cez ktorú tok tečie.

Široký jarok → Široký potok

Široký potok Ľ. Turiec, 3 km; pramení severozápadne od Vyhnatovej (1283 m n. m.), ústi v Mokrej doline.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1958 *Široká* VFat.
1973 *Široká* Lich. 43
1973 *Breitegrund* Lich. 43
1988 *Mokrý* VMp. oz.
1990 *Široký potok* VMp. ČSFR
1994 *Široký potok* Kem. 35
1999 *Široký jarok* Okol.
náreč.: *Širokí potok* Turč.
TN: 1990 *Mokrú dolinu* VMp. ČSFR
Etym.: Názvy *Široký potok*, *Široká*, nem. variant *Breitegrund* (*breit* = široká, *Grund* = zem) vyjadrujú šírku toku; názov *Mokrý* bol motivovaný pomenovaním *Mokrú dolinu*.

Škáp p. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 1 km; pramení západne od Láclavovskej (1235,3 m n. m.), preteká dolinou Škáp, ústi v doline Dedošová v časti Škáp.
VMp. 50: 36-12
VN: 1973 *Škáp* Lich. 43
1988 *Škáp* VMp. oz.
náreč.: *Škáp* Blat.
TN: 2000 *Škáp* (dolina) VF
Etym.: Názov *Škáp* vznikol podľa názvu doliny, ktorou potok tečie.

Šmidovský → Dlhá

Šmidovský potok → Dlhá

Špičiak → Vrč

Štíbelov jarok p. Dlhý potok (→ Vrčica → Turiec), 0,7 km; pramení západne od Holčí (980,2 m n. m.), ústi v Dlhej doline.
VMp. 50: 35-22; 36-11
VN: 1973 *Štíbelov jarok* Lich. 43

1973 *Stiebelgraben* Lich. 43

náreč.: *Štíbelou jarok* Slov.

Stiebelgraben Vric.

Etym.: Pomenovania *Štíbelov jarok* aj *Stiebelgraben* vznikli z osobného mena *Štíbel* (*Stiebel*).

Štrich → Flochovec

Štubniansky potok → Bukovina (1)

T

Tajch f. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1 km; pramení juhozápadne pod Ploskou (1532,1 m n. m.), ústi severozápadne od Chyžiek (1340,3 m n. m.).

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Tajch* Lich. 43

náreč.: *Tajch* Necp.

Etym.: Názov *Tajch* vznikol z apel. *tajch*.

Teplica p. Turiec, 27,4 km; pramení východne od Rožkovej (1167,3 m. n. m.), preteká cez Žarnovickú dolinu, ústi severne od Jazernice.

VMp. 50: 36-11; 36-13; Šmil. Nr. 237, 239, 2312

VN: 1240 *fl. Iezernicza* Šmil. 322

1240 *fl. Jezerniche* Šmil. 322, TR 80

1240 *Jerniche* KrižS. 250

1248 *Jezernicze* KrižS. 250

1254 *Jezernicza* KrižS. 250

1254 *Jesernicha* KrižS. 250

1254 *Sornouca* CDSI. II. Nr. 459, s. 319

1254 *Iezernica* CDSI. II. Nr. 459, s. 319

1254 *riv. Sernovitza* Šmil. 322

1254 *riv. Sornouca* CDH VI/2, 381

1254 *riv. Sernovicza* CDH IV/2, 242

1254 *riv. Iezernicza* CDH IV/2, 242

1256 *Iezernicza* Šmil. 322; CDH IV/2, 242

1258 *fl. Zeroycha* Šik. 99

1260 *riv. Iezernicza* CDH VI/2, 386

1266 *Sernoucha* Beň. 83

1278 *fl. Surnuncha* Šmil. 322, 56

1278 *fl. Surnocha* Šmil. 322, 56

1281 *fl. Sornovicha* Šmil. 56, 322; KrižT. 375; CDH V/3, 77

1281 *fl. Scenovicha* CDH V/3, 77

1281 *fl. Schornovicha* CDH X/3, 268

1281 *fl. Sornovicha* CDH X/3, 268

1281 *a. Taplichá* Šmil. 323; CDH X/3, 268

1281 *a. Toplucha* KrižT. 375

1293 *fl. Serneunice* Šmil. 322

1391 (?) *fl. Zornoycha* CDH X/3, 305

1391 *fl. Zarnocha* CDH X/3, 306

1736 *publulturque Zarnowicza* Bel II., 347

1736 *Zarnowicza Stubnensis fl.* Bel II., 301

1736 *fl. Iezernicza* Bel II, 300

1736 *amniculo Iezernitza* Bel II., 344

1860 *Jezernitze* Bach KMpl60

1876 *Jazernický potok* Sas. 48

1884 *Žarnovica* KrižH. 531

1890 *Žarnovica* KrižT. 437

1892 *Jezernica* KrižS. 250

1892 *Žarnovica* KrižS. 340

1898 *Žarnovica* KrižM 163

1920 *Žarnovica* Zg. 27

1944 *Jazernica* Šik. 92

1947 *Žarnovica* BojT. 12

1958 *Teplica* VFat.

1958 *Žarnovica* VFat.

1965 *Teplica* HP

1965 *Žarnovica* HP

1969 *Žarnovica* Nov. 23

1971 *Teplica* HČ

1971 *Žarnovica* HČ

1971 *Žarnovica* NovF. 15

1973 *Teplica* Lich. 44

1973 *Žarnovica* Lich. 53

1976 *Žarnovica* Div. (h. t.)

1976 *Teplica* Div. (d. t.)

1980 *Žarnovický potok* Hoch. 24

1981 *Teplica* VMp. SSR

1981 *Žarnovica* VMp. SSR

1982 *Žarnovica* NIŽ. 13

1982 *Žarnovický potok* NIŽ. 19

1983 *Teplica* MT 50

1988 *Teplica* VMp. oz.

1990 *Teplica* VMp. ČSFR

1994 *Teplica* GNMt. 33

1994 *Žarnovica* GNMt. 23

1996 *Teplica* Jun. 19, Beň. 75

1996 *Žarnovica* Jun. 82, Beň. 75

1997 *Teplica* PCTMp.

1997 *Teplica* MF-MH

1997 *Teplica* TT

1998 *Teplica* MT-okr.

1999 *Teplica* Okol.

2000 *Teplica* VF
 náreč.: *Ďeplica* T. T., M. Čep.
Žarnovica H. Št., Črem.
 TN: 2000 *Žarnovická dolina* VF
 ON: Jazernica
 1361 *Jarnouchamelleky* VSO I, 517
 1417 *Jezerniche* VSO I, 517
 1534 *Jezernicza* VSO I, 517
 1873 *Jezernic és Markovic* VSO I, 517
 ON: Turčianske Teplice
 1281 *Toplucha* Beň. 113
 1351 *Thopolcha* VSO III, 206; Beň. 113
 1399 *Tepliche* VSO III, 206
 1773 *Teplicza* VSO III, 206
 1946 *Turčianske Teplice* VSO III, 206
 Etym.: Názov *Teplica* vznikol z adjektíva *teplý*, ktoré vyjadruje teplotu vody (to z psl. adj. *teplъ/topľъ*); názov *Jazernica*, vznikol z apelatíva *jazero* (na dolnom toku sa tvorili jazerá) – hydronymum motivovalo vznik osadného názvu *Jazernica*; pomenovanie *Jazernický potok* vznikol podľa osadného názvu *Jazernica*; názov *Žarnovica* vznikol podľa výskytu kameňov slúžiacich na výrobu mlynských žarnovov (psl. *žръны* > *žrnovy*). Pomenovanie *Žarnovica* sa používa pre tok od prameňa po vtok *Dedinského potoka*, ďalej sa tok nazýva *Teplica*.
 Lit.: Šmil. 324, 465; Beň. 51, 113

Tesná → Tesná dolinka

Tesná dolinka p. Lúčna (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústí v Tesnej dolinke, západne od Požežskej hlavy (673 m n. m.).
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: 1973 *Tesná dolinka* Lich. 44
 náreč.: *Ďesná* Dub.
 TN: 1994 *Tesná dolinka* (dolina aj les) GNMt. 25
 Etym.: Názov *Tesná dolinka* bol motivovaný pomenovaním doliny (*Tesná dolinka*), cez ktorú tok preteká.

Tiefengrund → Motnikerov potok

Tiefwasser → Hlboký potok (1)

Tmavá ľ. Selenec (→ Gaderský potok → Blatnický potok → Turiec), 0,6 km; pramení západne od Tmavej doliny, ústí v doline Selenec.
 VMp. 50: 36-12
 VN: 1973 *Tmavá* Lich. 44
 náreč.: *Tmavá* Blat.
 TN: 2000 *Tmavá dolina* VF
 Etym.: Názov *Tmavá* vznikol podľa pomenovania Tmavej doliny, miesta prameňa.

Toliarska → Toliarsky potok

Toliarsky potok p. Turiec, 2,3 km; pramení severne od Horného Turčeka, ústí v Dolnom Turčeku.
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: 1973 *Vtáčnik* Lich. 49
 1981 *Toliarsky potok* VMp. SSR
 1983 *Toliarsky potok* MT 50
 1988 *Toliarska* VMp. oz.
 1990 *Toliarsky potok* VMp. ČSFR
 TN: 1990 *Toliarska dolina* VMp. ČSFR
 Etym.: Názov *Toliarsky potok* označuje potok tečúci cez Toliarsku dolinu; názov *Vtáčnik* mohol vzniknúť podľa výskytu vtákov v okolí toku.

Topfgrund → Pri škôlke

Topolec ľ. Bystrička (→ Turiec), 1,3 km; pramení východne od Vrchstudienky (675,3 m n. m.), ústí vo Veľkej Bystričskej doline.
 VMp. 50: 26-33
 VN: 1988 *Topolec* VMp. oz.
 Etym.: Názov *Topolec* vznikol podľa výskytu topoľov rastúcich na jeho brehoch.

Torgraben → Vrátny potok

Trebstovský potok ľ. Turiec, 11,2 km; pramení pod Hornou lúkou (1299,4 m n. m.), preteká Trebstovskou dolinou, ústí severne od Turčianskeho Petra.
 VMp. 50: 26-33; Šmil. Nr. 249
 VN: 1256 (?) r. *Treboztou* Šmil., 326, CDSL. II. Nr. 541, s. 377
 1262 fl. *Treboztou* Šik. 49

1309 *fl. Tribuzlo* RDSI. I. Nr. 629, s. 281
 1309 *fl. Tribuzlou* RDSI. I. Nr. 629, s. 281
 1323 *fl. Ozyoturboztou* Beň. 41; RDSI. II. Nr. 1019, s. 443
 1323 *a. Turboztou* Beň. 41, 122; RDSI. II. Nr. 1019, s. 443
 1323 *Turbuztou* Mál. 92
 1736 *torrentes St. Petri* Bel II., 301
 1947 *Trebstovský potok* BojT.
 1958 *Trebstovský potok* VFat.
 1965 *Trebstovský potok* HP
 1971 *Trebstovský potok* HČ
 1981 *Trebstovský potok* VMp. SSR
 1983 *Trebstovský potok* MT 50
 1988 *Trebstovský potok* VMp. oz.
 1989 *Trebstovský potok* ZMp. ČSSR
 1990 *Trebstovský potok* VMp. ČSFR
 1994 *Trebstovský potok* Kem. 35-36
 1994 *Trebstovský potok* GNMt. 46
 1996 *Trebstovský potok* Beň. 122
 1996 *Trebstovo* Beň. 87
 1997 *Trebstovský potok* PCTMp.
 1997 *Trebstovský potok* MF-MH
 1998 *Trebstovský potok* MT-okr.
 náreč.: *Trebstouský potok* Treb., T. Pet.
 TN: 1997 *Trebstovská dolina* MF-MH
 ON: Trebstovo
 1256 (?) *terre Treboztou* Beň. 87
 1262 *Treboztou* VSO III, 175
 1267 *Turbuztou* VSO III, 175
 1309 *Tribuzlow* VSO III, 175
 1773 *Trebstowo* VSO III, 175
 Etym.: Názvy *Trebstovo*, *Trebstovský potok* vznikli podľa osadného názvu *Trebstovo* (to zo zloženého slovanského OM *Trebohost/Treb(h)ost* – MajtZl., 120) a vyjadrujú, že potok preteká územím obce; názov *Ozyoturboztou* vznikol z maď. *aszú* = suchý a z názvu *Trebstovo*.
 Lit.: Beň. 87

Trhanová → Laclavský potok

Trhanovský potok → Laclavský potok

Tri jarky p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1 km; pramení južne pod Osičným (1107,3 m n. m.), ústi v Necpalskej doline.
 VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Tri jarky* Lich. 44
 náreč.: *Tri jarki* Necp.
 Etym.: Názov *Tri jarky* vyjadruje, že potok (v pramennej časti) pozostáva z troch menších jarkov.

Trnovský → Trnovský potok

Trnovský potok Ľ. Turiec, 2,7 km; pramení východne od Macúrovej (644,8 m n. m.), preteká Trnovom, ústi východne od obce.
 VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 248
 VN: 1256 (?) *riv. Ozzopatak* Šmil. 60
 1256 (?) *riv. Ozzupotok* CDSI II, Nr. 541, s. 377; Beň. 87
 1973 *Trnovský potok* Lich. mapa
 1988 *Trnovský* VMp. oz.
 1994 *Trnovský potok* Kem. 36
 náreč.: *Trnouský potok* Trn., Treb.
 ON: Trnovo
 1256 *Tarnouch* VSO III, 197
 1262 *Tarnouc* VSO III, 197
 1601 *Trnow* VSO III, 197
 Etym.: Názvy *Trnovský potok*, *Trnovský boli* motivované osadným názvom *Trnovo*, cez ktorú potok preteká; názov *Ozzupotok* vznikol pravdepodobne z maď. *aszú* = suchý a apel. *potok*.

Trstenec Ľ. Polerieka (→ Turiec), 2,4 km; pramení východne pod Sokolom (1011 m n. m.), ústi západne od Polerieky.
 VMp. 50: 36-11
 VN: 1973 *Trstenec* Lich. 44
 1988 *Trstenec* VMp. oz.
 1994 *Trstenec* Kem. 36
 náreč.: *Trsteňec* Pol.
 TN: 1997 *Trstenec* (dolina) MF-MH
 Etym.: Názov *Trstenec* vznikol podľa porastu *třstia* pri brehoch. Hydronymum motivovalo pomenovanie doliny Trstenec, cez ktorú potok tečie.

✦ **Trstinový potok** dnes neidentifikovaný tok v chotári Skleného.
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: 1360 *Adnadastpatak* KrižS. 247
 1892 *Ažnadáždpotok* KrižS. 247

Etym.: Názov *Adnadastpatak* vznikol spojením latinskej predložky *ad* = k, *pri* s maďarskou podobou *nádas* = trstina a *patak* = potok. Názov označuje polohu *pri Trstinovom potoku*. Motivácia spočívala jednoznačne v poraste trstiny pri potoku.
Lit.: Šmil. 471

Trstne Ľ. Karlovský potok (→ Jelšovec → Blatnický potok → Turiec), 1 km; pramení a ústi juhovýchodne od Karlovej.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Trstno* Lich. 45
náreč.: *Trstno* Karl.
Etym.: Názov *Trstne* vznikol z adj. *trstne* (to z apel. *trstina*).

Turček Ľ. Turiec, 5,8 km; pramení severne od Skalky (1232 m n. m.), ústi v Hornom Turčeku.
VMp. 50: 36-11; 36-13; 36-14
VN: 1736 *profluente Turcek* Bel II., 347
1936 *Brettsäge Bach* KMPt36
1965 *Turček* HP
1971 *Turček* HČ
1971 *Turček* Krem.
1973 *Turček* Lich. 45
1973 *Krahulský potok* Lich. 45
1981 *Turček* VMp. SSR
1983 *Turček* MT 50
1988 *Turček* VMp. oz.
1990 *Turček* VMp. ČSFR
1994 *Turček* Kem. 36
1994 *Turček* GNMt. 49
1994 *Hraničný potok* GNMt. 49
1996 *Turček* Beň. 151
1997 *Turček* PCTMp.
1997 *Turček* TT
1999 *Turček* Okol.
TN: 1990 *Krahulská dolina* VMp. ČSFR
ON: Turček
Dolný Turček:
1371 *Thurczia Inferior* VSO III, 205
1502 *utraque Turtsek* VSO III, 205
Horný Turček:
1371 *Thurczia* VSO III, 205
1552 *Oberturtcz* VSO III, 205
Etym.: Názov *Turček* je deminutívnom podobou hydronyma *Turiec* (vyjadruje fakt, že ide o prítok Turca); názov

Krahulský potok vznikol podľa pomenovania *Krahulská dolina*, ktorou potok preteká; pomenovanie *Hraničný potok* vyjadruje, že potok tvorí hranicu medzi chotárom Turčeka, Králik a Kremnice; nemecký variant *Brettsäge Bach* označuje tok, na ktorom bola postavená píla na pílenie dosák (*Brett* = doska, *Säge* = píla, *Bach* = potok).

Turiec Ľ. Váh, 77,4 km; pramení vo výške 1090 m n. m. pod Svrčinníkom v Kremnic- kých vrchoch, ústi do Váhu pri Vrútkach.
VMp. 50: 26-33; 36-11; 36-13; 36-14; Šmil. Nr. 230
VN: 1113 *a. Turc* CDSl. I. Nr. 69, s. 66; Šmil. 320; Jun. 77
1240 *Turoch* Šmil. 320, CDSl. II. Nr. 80, s. 57
1244 *fl. Turch* Šmil. 320
1244 *fl. Thurch* CDSl. II. Nr. 159, s. 107
1245 *fl. Turuz* CDSl. II. Nr. 193, s. 128
1245 *fl. Turoch* Šmil. 320
1245 *fl. Turucz* Mál. 93
1245 *fl. Turoch* TR 67
1251 *a. Turuch* Šik. 67
1252 *a. Turuch* Šmil. 320, CDSl. II. Nr. 400, s. 279; CDH VII/5, 301
1254 *fl. Turuch* Šmil. 320, CDSl. II. Nr. 459, s. 319
1254 *fl. Turuch* CDH VI/2, 381
1254 *fl. Thurocz* Šmil. 320; CDH IV/2, 242
1255 *fl. Thuruch* Šmil. 320; CDH IV/2, 296
1255 *fl. Turuch* CDSl. II. Nr. 478, s. 332; Flor. 34
1258 *fl. Thwroc* Šmil. 320, CDSl. II. Nr. 612, s. 425
1258 *a. Turuch* CDSl. II. Nr. 604, s. 419
1262 *fl. Turuch* Beň. 84; CDH VI/2, 387
1262 *fl. Thuroch* CDH IV/3, 57
1263 *fl. Turch* Šmil. 320
1266 *a. Turocz* Šmil. 320
1279 *a. Turuch* CDH V/2, 546
1284 *fl. Turch* Flor. 37
1292 *fl. Turuch* CDH VII/3, 98
1309 *fl. Turuch* RDSl. I. Nr. 629, s.
1313 *fl. Turch* RDSl. I. Nr. 1160, s. 494

1315 *fl. Turch* RDSL. II. Nr. 50, s. 42; Flor. 118
 1317 *fl. Turch* RDSL. II. Nr. 224 s. 114
 1323 *fl. Turuch* RDSL. II. Nr. 1129, s. 488
 1323 *a. Turuch* Beň. 41; RDSL. II. Nr. 1019, s. 443
 1323 *a. Thuruch* RDSL. II. Nr. 1019, s. 443
 1330 *fl. Turucs* CDH VIII/3, 489
 1375 *Thurcz* Flor. 151
 1384 *Thurcz* Flor. 146
 1384 *fl. Thurocz* Flor. 151
 1406 *Thuroch* Flor. 123
 1437 *fl. Thurocz* Flor. 128
 1736 *Thúrócz* Bel II, 299
 1859 *Graubischgräbl Bach* KMPHŠ59
 1860 *Thurocz Bach* KMPD60
 1860 *Thurocz Fluts* KMPi60
 1875 *Túrocz folyo* KMPKPZ75
 1876 *Turec* Sas. 38
 1884 *Turec* KrižH. 531
 1890 *Turec* KrižT. 437
 1898 *Turec* KrižM 163
 1920 *Turiec* Zg. 27
 1923 *Turiec* Haj. 3
 1940 *rieka Turiec* KMPKPZ40
 1941 *Turiec* Flor. 16
 1944 *Turiec* Šik. 18
 1947 *Turiec* BojT.
 1947 *Turiec* BojT. 11
 1958 *Turiec* VFat.
 1963 *Turiec* BojS. 50
 1965 *Turiec* HP
 1966 *Turocz Bach* KMPs66
 1969 *Turiec* Nov. 23
 1970 *Turiec* KMPs70
 1971 *Turiec* HČ
 1971 *Turiec* NovF. 5
 1971 *Turiec* Krem.
 1973 *Turiec* Lich. 45
 1976 *Turiec* Div.
 1980 *Turiec* Hoch. 23
 1981 *Turiec* VMp. SSR
 1982 *Turiec* NIŽ., s. 14
 1983 *Turiec* MT 50
 1988 *Turiec* VMp. oz.
 1990 *Turiec* VMp. ČSFR
 1994 *Turiec* Kem. 14
 1994 *Turiec* GNMT. 49
 1996 *Turiec* Jun. 70; Beň. 69
 1997 *Turiec* PCTMp.

1997 *Turiec* MF-MH
 1997 *Turiec* TT
 1998 *Turiec* MT-okr.
 1999 *Turiec* MF-V
 2000 *Turiec* Martin 14
 2000 *Turiec* Vrútky 35

náreč.: *Turiec*

Etym.: Názov Turiec vznikol z apel. *tur* – psl. *turъ* – vyhynutý druh párnokopytníka; nemecký variant *Graubischgräbl Bach* vznikol z nem. *grau(bisch)* = sivý, *gräbl* (< *Graben* < *grabbeln*) = priekopa, *Bach* = potok; pomenovanie *Túrocz folyo* vzniklo z maď. *Túrocz* = Turiec a *folyo* = rieka. Existuje niekoľko teórii o etym. názvu Turiec. V. Šmilauer (1932, s. 320-321) sumarizuje všetky dovtedy známe etymológie, podľa ktorých názov Turiec vznikol. Podľa Plinia staršieho (23-79 n. l.) názov Turiec vznikol z deminutívnej podoby antického mena Duria, ktoré pomenúvalo horný Váh. Túto etymológiu podrobil kritike aj P. Florek (1941, s. 26). Druhá etymológia pochádza od Ptolemaia, ktorý spája hydronymum Turiec s kmeňom Teuriskov. M. Bel akceptoval povest' o sarmatskom kráľovi Turanovi, ktorý dal vysušiť zavodnený Turiec (jazero) a založil tu svoje kráľovstvo. M. Bel pripustil aj etymológiu zo spojenia „Tu Rieczka“. V. Šmilauer uverejňuje aj etymológiu I. Zocha, podľa ktorej názov Turiec vznikol podľa tvrdého riečišťa. Rovnako je spomenutá etymológia podľa slovanského boha Tura. Poslednou etymológiou, ktorú uverejňuje V. Šmilauer (a s ňou súhlasí) je, že názov Turiec vznikol podľa zvieraťa tura, pričom zdôrazňuje poznámku E. Mályusza, že nejde o divokého tura, ale domáceho, teda, že rieku pomenovalo pastierske obyvateľstvo. S etymológiou podľa zvieraťa tura súhlasia aj P. Florek (1941, s. 27-28), B. Varsik (1989, s. 34), L. Sičáková (1996, s. 86), Š. Ondruš (2000, s. 115). Lit.: Flor. 25-29; Šmil. 320-321, 473, 483

Turocz Bach → Turiec

✦ **Turuci er** dnes neexistujúce rameno Turca vo Vrútkach.

VMp. 50: 26-33; Šmil. Nr. 2301
VN: 1286 *a. Turucier* Šmil. 321
Etym.: Názov *Turuci er* vznikol z hydronyma *Turiec* a maď. *ér* = potôčik, rameno. Išlo o rameno Turca vo Vrútkach.
Lit.: Šmil. 321

Tvarohy → Veterné

U

Uhliská p. Antonský potok (→ Turiec), 1,2 km; pramení juhozápadne pod Krpcom (1030 m n. m.), ústi v Antonskej doline.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Uhliská* Lich. 45
1973 *Lochkohlung* Lich. 45
náreč.: *Uhliská* Turč.
TN: *Uhliská* náreč. Turč.
Etym.: Názov *Uhliská* vznikol podľa terénneho názvu *Uhliská* (to z apel. *uhliská* < *uhlisko* – miesto, kde sa páliło drevné uhlie), ktorým potok preteká; tak isto vznikla aj nem. podoba *Lochkohlung* (*Loch* = chatrč, *Kohle* = uhlie, *kohlung* = uhlisko).

Uhliskový jarok Ľ. Jasenica (→ Turiec), 0,5 km; pramení južne pod Malým Vyšehradom (766 m n. m.), ústi v doline Veľká Jasenica.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Uhliskový jarok* Lich. 46
náreč.: *Uhliskový jarok* Bud.
Etym.: → vyššie.

Uličný jarok Ľ. Vríca (→ Turiec), 0,5 km; pramení severne od Vrícka, ústi v obci.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Uličný jarok* Lich. 46
Etym.: Názov *Uličný jarok* vyjadruje, že potok tečie vedľa ulice v obci.

Unášaná voda Ľ. Mlynský náhon (→ Turiec), 0,6 km; pramení a ústi východne od Skleného.
VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Unášaná voda* Lich. 46
1973 *Holengrepel* Lich. 46

Etym.: Názov *Unášaná voda* vyjadruje, že voda bola presmerovaná do mlynského náhonu; nem. variant *Holengrepel* vznikol z nem. *hólen* = priniesť, doniesť a *grepel* (< *Graben* < *grabbeln*) = priekopa.

Úplaz Ľ. Trebostovský potok (→ Turiec), 2 km; pramení juhovýchodne pod Hornou lúkou (1299,4 m n. m.), ústi v Trebostovskej doline.
VMp. 50: 26-33
VN: 1988 *Úplaz* VMp. oz.
1994 *Úplaz* Kem. 36
náreč.: *Úplas* Treb.
TN: *Úplas* náreč. Treb.
Etym.: Názov *Úplaz* vznikol podľa terénneho názvu *Úplaz*, ktorým preteká.

Úzka p. Vápenná (→ Vríca → Turiec), 1,4 km; pramení v lese Pod Jankovou, ústi severozápadne od Lazian.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Úzka* Lich. 46
náreč.: *Úska* Slov.
Etym.: Názov *Úzka* charakterizuje úzky potok.

Úzky potok p. Hubengraben (→ Vríca → Turiec), 1,8 km; pramení v lese Jaseňová severozápadne od Vrícka, ústi severne od obce.
VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Úzky potok* Lich. 46
1988 *Jaseňová* VMp. oz.
náreč.: *Úski potok* Vríca., Slov.
Etym.: Názov *Jaseňová* vznikol podľa pomenovania lesa *Jaseňová* (to podľa porastu *jaseňa* – bot. *Fraxinus*), miesta prameňa; etym. názvu *Úzky potok* pozri vyššie.

Úžavy → Flochovec

V

V Tesnom p. Teplica (→ Turiec), 0,7 km; pramení východne od Čremošného v chatovej oblasti, ústi južne od obce.
VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *V Tesnom* Lich. 49
náreč.: *F Tesnom* Črem.
TN: 2000 *V Tesnom* (dolina) VF
Etym.: Názov *V Tesnom* vznikol podľa
doliny, ktorá sa nazýva *V Tesnom*.

Vedžer Ľ. Turiec, 5,2 km; pramení južne
pod Znievom (985,4 m n. m.), ústí v južnej
časti Moškovca.
VMp. 50: 36-11
VN: 1736 *Vadzar* Bel II., 300
1736 *Wadzar* Bel II., 364
1892 *Vädžer* MajtZl., 120
1969 *Vedžer* Nov. 58
1971 *Vedžer* HČ
1973 *Vädžer* Lich. 47
1976 *Vedžer* Div.
1981 *Vedžer* VMp. SSR
1983 *Vedžer* MT 50
1988 *Vedžer* VMp. oz.
1990 *Vedžer* VMp. ČSFR
1994 *Vedžer* Kem. 37
1994 *Vedžer* GNMt. 31
1996 *Vädžer* Jun. 73
1996 *Vädžerský potok* Jun. 74
1997 *Vedžer* PCTMp.
1997 *Vedžer* MF-MH
1997 *Vedžer* TT
1998 *Vedžer* MT-okr.
náreč.: *Vedžer* Mošk.
Etym.: Názov nie je jasný.

Valaský → Valaský potok

Valaský potok Ľ. Bystrička (→ Turiec),
5,8 km; pramení východne pod Podkovami
(1436,8 m n. m.), preteká Valaskou
dolinou, ústí v Bystričke.
VMp. 50: 26-33; 36-11
VN: 1988 *Valaský* VMp. oz.
1990 *Valaský potok* VMp. ČSFR
1994 *Valaský potok* Kem.37
TN: 1997 *Valaská dolina* MF-MH
Etym.: Názov *Valaský potok* bol
motivovaný pomenovaním *Valská dolina*,
dolinou, ktorou potok preteká.

Valašský jarok → Budiš

Valčiansky potok Ľ. Turiec, 11,9 km;
pramení juhozápadne od Kopy (1232,2 m
n. m.), preteká Valčianskou dolinou, ústí
západne od Pribovíc.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 241
VN: 1252 *fl. Borocha* Šmil. 324; Beň. 86
1736 *fl. Waltschensi* Bel II., 301
1920 *Valča* Zg. 27
1947 *Valocký potok* BojT.
1963 *Valčiansky potok* BojS. 58
1965 *Valčiansky potok* HP
1969 *Valčiansky potok* Nov. 24
1971 *Valčiansky potok* HČ
1971 *Valčiansky potok* NovF. 10
1973 *Valčiansky potok* Lich. 47
1976 *Valčiansky potok* Div.
1981 *Valčiansky potok* VMp. SSR
1983 *Valčiansky potok* MT 50
1988 *Valčiansky potok* VMp. oz.
1989 *Valčiansky potok* ZMp. ČSSR
1990 *Valčiansky potok* VMp. ČSFR
1994 *Valčianský potok* Kem. 37
1994 *Valčiansky potok* GNMt. 54
1996 *Valčiansky potok* Beň. 86
1997 *Valčiansky potok* PCTMp.
1997 *Valčiansky potok* MF-MH
1998 *Valčiansky potok* MT-okr.
náreč.: *Valčianski potok* Val., Slov., Příb.
TN: 1994 *Brčná* (samota) GNMt. 53
1994 *Valčianska dolina* GNMt. 54
ON: Valča
1252 *Wolka* VSO III, 227
1262 *Volcsa* VSO III, 227
1534 *Walcha* VSO III, 227
Etym.: Názov *Valčiansky potok* (staršia
podoba *Valocký potok*) bol motivovaný
osadným názvom *Valča* a vyjadruje, že
preteká územím obce; podoba *Borocha* =
Borovica vznikla z apel. borovica, z toho aj
podoba *Brčná*.
Lit.: Šmil. 324.

Valentová p. Turiec, 1,8 km; pramení
juhozápadne od Karlovej, preteká cez
Valentovú, ústí severozápadne od nej.
VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 244
VN: 1393 *riv. Ewspatak* Mál. 71
1973 *Srnie* Lich. 40
1988 *Valentová* VMp. oz.
náreč.: *Val'entová* Karl.

ON: Srní Potok (Ewspatak) > Laskár
 1356 *Ewzpatak* VSO II, 134
 1362 *Ewzpatak* TR 88
 1487 *Lazkar* VSO II, 134
 1511 *Lazkar alias Zanazan* VSO II, 134
 ON: Valentová
 1393 *Villa Valentini* VSO III, 227
 1736 *Balintfalwa vulgo Walentowa* VSO III, 227
 1920 *Valentová* VSO III, 227
 Etym.: Názov *Valentová* vznikol podľa osadného názvu *Valentová*, cez územie ktorej preteká; názov *Ewspatak* vznikol z maď. *oszu* = suchý a apel. *patak* = potok; pomenovanie *Srnie* vzniklo nepresnou etymológiou názvu *Ewspatak* (z maď. *ews* < *öz* = srna, *patak* = potok) a malo označovať tok pretekajúci cez rovnomennú osadu;
 Lit.: Beň. 104, 197

Vandráčka → Polerieka

Vápenná Ľ. Vrica (→ Turiec), 1,2 km; pramení v lese Pod Jankovou, ústi severozápadne od Lazian.
 VMp. 50: 36-11
 VN: 1973 *Vápenná* Lich. 47
 náreč.: *Vápená* Slov.
 Etym.: Názov *Vápenná* vznikol podľa sfarbenia vody (to z apel. < *vápn*o).

Veľké studienky Ľ. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), pramení a ústi severozápadne od Kráľovej skaly (1377,2 m n. m.), preteká dolinou Veľké studienky.
 VMp. 50: 36-12
 VN: náreč. *Veľké studienki* Blat.
 TN: 2000 *Veľké studienky* VF
 Etym.: Názov *Veľké studienky* vznikol podľa prameňa toku, ktorý pozostáva z niekoľkých studničiek. Hydronymum motivovalo pomenovanie doliny, cez ktorú potok tečie.

Veľký jarok Ľ. Turiec, 5,5 km, pramení v Záturčianskej doline, ústi v severnej časti Záturčia.
 VMp. 50: 26-33
 VN: 1965 *Veľký jarok* HP

1971 *Veľký jarok* HČ
 1981 *Veľký jarok* VMp. SSR
 1988 *Veľký jarok* MF-V
 1988 *Veľký jarok* VMp. oz.
 1988 *Záturčie* VMp. oz.
 1989 *Veľký jarok* MT 10
 1989 *Veľký jarok* ZMp. ČSSR (od p. t. po Záturčie)
 1989 *Záturčianka* ZMp. ČSSR (od Záturčia po ústie do Turca)
 1990 *Veľký jarok* VMp. ČSFR
 1994 *Veľký jarok* Kem.
 1994 *Veľký jarok* GNMt. 14
 1998 *Veľký jarok* MT-okr.
 Etym.: Názov *Veľký jarok* vznikol podľa veľkosti (dĺžky) toku; názvy *Záturčianka*, *Záturčie* boli motivované osadným názvom (dnes mestská časť) *Záturčie* (to podľa polohy – za *Turcom*).

Veľký potok p. Lúčna (→ Turiec), 4,5 km; pramení juhovýchodne pod Nemcovom (832 m n. m.), preteká Veľkou dolinou, ústi severozápadne od Požežskej hlavy (673 m n. m.).
 VMp. 50: 36-11; 36-13
 VN: 1973 *Z Veľkej doliny* Lich. 53
 1988 *Veľký potok* VMp. oz.
 1994 *Veľký potok* Kem. 37
 náreč.: *Z Veľkej dol'ini* Dub.
 TN: 1994 *Veľká dolina* GNMt. 25
 Etym.: Názov *Veľký potok* vznikol podľa veľkosti toku; názov *Z Veľkej doliny* označuje miesto prameňa a smer toku.

Vendelínský → Vendelínsky potok

Vendelínsky potok p. Znievsky potok (→ Turiec), 1,5 km; pramení severne od Veľkej stráne (595 m n. m.), ústi východne od Kláštora pod Znievom.
 VMp. 50: 36-11
 VN: 1973 *Šíľpová* Lich. 40
 1988 *Vendelínsky* VMp. oz.
 1994 *Vendelínsky potok* Kem. 38
 náreč.: *Vendel'inski potok* KpZ.
 ON: *Kaplnka sv. Vendelína*
 TN: 1973 *Šíľpová* (dolina) Lich. 40
 Etym.: Názvy *Vendelínský*, *Vendelínsky potok* vznikli z pomenovania kaplnky;

pomenovanie *Štĺpová* vzniklo podľa názvu doliny *Štĺpová*, ktorou potok tečie.

Veterné p. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 2,1 km; pramení juhozápadne pod Ostredkom (1592 m n. m.), preteká dolinou Dolné Veterné, ústi v doline Dedošová.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Veterné* Lich. 47

1988 *Dolný Veterný* VMp. oz.

náreč.: *Tvarohi* Blat.

TN: 2000 *Dolné Veterné* (dolina) VF

Etym.: Názvy *Veterné*, *Dolný Veterný* boli motivované pomenovaním doliny *Dolné Veterné*, cez ktorú tok tečie; názov *Tvarohy* nie je etymologicky priezračný.

Veterný → Veterný potok

Veterný potok p. Mlynský potok (→ Pivovarský potok → Turiec), 2,2 km; pramení severovýchodne pod Veterným (1441,6 m n. m.), ústi západne od chatovej oblasti Podstráne.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Veterný* VMp. oz.

1994 *Veterný potok* Kem. 38

TN: 1997 *Veterné* MF-MH

Etym.: Názov *Veterný potok* vznikol podľa pomenovania vrchu *Veterné*, pod ktorým pramení.

Vieska Ľ. Teplica (→ Turiec), 1,2 km; pramení západne od Turčianskych Teplíc, ústi vo Vieske.

VMp. 50: 36-11

VN: 1988 *Vieska* VMp. oz.

náreč.: *Vieska* T. T.

ON: *Vieska*

1414 *Malavez* VSO III, 206

1461 *Villa Parva Teplica* VSO III, 206

1491 *Kysfalw* VSO III, 206

1516 *Vieska* VSO III, 206

1773 *Mala Wieska* VSO III, 206

Etym.: Názov *Vieska* vznikol z osadného názvu *Vieska* a vyjadruje fakt, že potok tečie cez územie obce.

Vlčí → Spod Vlčieho vrchu

Vlčí potok p. Turček (→ Turiec), 0,8 km; pramení juhozápadne pod Vlčím vrchom (1172 m n. m.), ústi v Krahulskej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Vlčí potok* Lich. 40

TN: 1994 *Vlčí vrch* (vrch aj les) GNMt. 50

Etym.: Názov *Vlčí potok* vznikol podľa pomenovania vrchu *Vlčí vrch* (to podľa výskytu vlkov), pod ktorým potok pramení.

Vlkanová p. Selenec (→ Gaderský potok → Blatnický potok → Turiec), 0,7 km; pramení severne od Skalnej (1297,2 m n. m.), ústi v doline Selenec.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Vlkanová* Lich. 48

1988 *Hlboký* VMp. oz.

náreč.: *Dolná Hlboká* Blat.

TN: 1994 *Vlkanová* (dolina) GNMt. 19

1994 *Hlboké* (les) GNMt. 17

Etym.: Názov *Vlkanová* vznikol podľa pomenovania doliny *Vlkanová* (to pravdepodobne z osobného mena *Vlkan*), ktorou potok preteká; názov *Hlboký* vznikol podľa pomenovania doliny *Hlboké*, cez ktorú potok tečie; nárečová podoba *Dolná Hlboká* má rovnakú motiváciu ako *Hlboké*, len sa detailnejšie rozlišuje podľa polohy toku medzi potokom *Dolná Hlboká* a → *Horná Hlboká*.

Vodopád → Vríca

Vôdky p. Beliansky potok (→ Turiec), 11,4 km; pramení severovýchodne od Ostredku (1138,4 m n. m.) preteká Hornojasenskou, Jasenskou dolinou, lesom Biely potok, ústi východne od Belej-Dulíc.

VMp. 50: 36-12; Šmil. Nr. 2412

VN: 1287 *r. Jezuehe* Šmil. 326

1958 *Vôdky* Vfat.

1965 *Vôdky* HP

1973 *Biely potok* Lich. mapa

1971 *Vôdky* HČ

1981 *Vôdky* VMp. SSR

1983 *Vôdky* MT 50

1988 *Vôdky* VMp. oz.

1990 *Vôdky* VMp. ČSFR

1994 *Vôdky* GNMt. 16
1997 *Vôdky* PCTMp.
2000 *Vôdky* VF
náreč.: *Bieli potok* Necp.
Vuotki Necp.

Etym.: Názov *Vôdky* vyjadruje fakt, že tok pozostáva z niekoľkých menších potokov; názov *Jezuehe* (*Jezuche*) vysvetľuje Šmilauer skomoleninou z *Jasenice* (< *Turčianske Jaseno*), dalo by sa uvažovať aj o skomolenine názvu *Jazvečie* (podľa výskytu *jazvecov* pri jeho brehoch); názov *Biely potok* vyjadruje farbu koryta. Hydronymum *Biely potok* motivovalo pomenovanie lesa, cez ktorý potok tečie.
Lit.: Šmil. 326

Vrátna → Vrátnanský potok

Vrátnanský potok p. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 4,1 km; pramení južne pod Bielou skalou (1384,6 m n. m.), ústi južne od horskej chaty Škap. VMp. 50: 36-12
VN: 1973 *Vrátna* Lich. 48
1988 *Vrátny* VMp. oz.
1990 *Vrátniansky potok* VMp. ČSFR
náreč.: *Vrátna* Blat.
TN: 1994 *Vrátna dolina* GNMt. 20
Etym.: Názov *Vrátnanský potok* vznikol podľa pomenovania doliny *Vrátna dolina*, ktorou potok tečie; takú istú motiváciu majú aj názvy *Vrátna*, *Vrátny*.

Vrátny → Vrátnanský potok

Vrátny potok p. Dlhý potok (→ Vríca → Turiec), 0,7 km; pramení severovýchodne pod Vraňou skalou (1003,6 m n. m.), ústi v Dlhej doline. VMp. 50: 36-11
VN: 1973 *Vrátny potok* Lich. 48
1973 *Torgaben* Lich. 48
náreč.: *Torgaben* Vríc.
Vrátni potok Slov.
Etym.: Obidve podoby *Vrátny potok* i nemecký variant *Torgaben* vznikli podľa tvaru údolia, ktorým potok tečie. Údolie pripomína otvorené vráta (nem. *Tor* = vráta, *graben* = ryť).

Vrchovisko → Pravnianka

Vríca p. Turiec, 19,6 km; ústi východne pod Kľakom (1351,6 m n. m.), preteká Vríckom, Kláštorom pod Znievom, ústi severozápadne od Laskára. VMp. 50: 36-11
VN: 1736 *Vritzam* Bel II., 300
1736 *amniculo Vricza* Bel II., 361
1920 *Vrica* Zg. 27
1940 *potok Vrica* KMpKPZ40
1947 *Vríca* BojT. 12
1965 *Suchá Vríca* HP
1969 *Vríca* Nov. 24
1971 *Suchá Vríca* HČ
1971 *Vríca* NovF. 9
1973 *Vríca* Lich. 49
1973 *Vodopád* Lich. 48 (p. t.)
1976 *Vríca* Div. (h. t.)
1976 *Suchá Vríca* Div. (d. t.)
1981 *Vríca* VMp. SSR
1981 *Suchá Vríca* VMp. SSR
1983 *Vríca* MT 50
1988 *Vríca* VMp. oz.
1990 *Vríca* VMp. ČSFR
1994 *Vríca* Kem. 38
1994 *Vríca* GNMt. 55
1997 *Vríca* PCTMp.
1997 *Vríca* MF-MH
1997 *Vríca* TT
1998 *Vríca* MT-okr.
2000 *Vríca* Martin 60
Etym.: Názov *Vríca* vznikol zo slovesa *vrieť* (psl. *vrěti*) – aj vo význame vyvierať v podobe gejzíru; podoba *Suchá Vríca* označuje koryto (od Kláštoru pod Znievom) s vysychajúcim korytom; názov *Vodopád* vznikol z apel. *vodopád*.
Lit.: ŠmilP. 195

Vříč p. Dedinský potok (→ Teplica → Turiec), 1,3 km; pramení juhozápadne pod Špičiakom (968 m n. m.), ústi juhovýchodne od Hornej Štubne. VMp. 50: 36-11; 36-13
VN: 1973 *Vříč* Lich. 49
1988 *Špičiak* VMp. oz.
náreč.: *Vříč* H. Št.
TN: 1997 *Špičiak* TT

Etym.: Etym. názvu *Vríč* pozri pri hesle → *Vríca*; názov *Špičiak* vznikol podľa pomenovania vrchu, pod ktorým potok pramení.

✦ **Vrútky** p. Turiec, pramenil na území dnešných Vrútok, ústil oproti vtoku Zázrivej.

VMp. 50: 26-33; Šmil. Nr. 2419

VN: 1286 *a. Ruthk* Šmil. 64

Etym.: Názov vznikol z apel. *vrútok* (psl. *врутъкъ* – prameň, žriedlo).

Lit.: ŠmilP. 195; Šmil. 474; MajtM. 101

Vtáčnik → Toliarsky potok

Vysoký → Vysoký potok (1)

Vysoký potok (1) Ľ. Hájsky potok (→ Turiec), 1,2 km; pramení a ústi juhozápadne pod Vysokým vrchom (829 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Rovný jarok* Lich. 36

1988 *Vysoký* VMp. oz.

1994 *Vysoký potok* Kem. 39

TN: 1971 *Vysoký vrch* Krem.

Etym.: Názov *Vysoký potok* vznikol podľa pomenovania vrchu *Vysoký vrch*, pod ktorým potok pramení; názov *Rovný jarok* označuje tvar toku.

Vysoký potok (2) p. Dlhý potok (→ *Vríca* → Turiec), 0,8 km; pramení severozápadne od Vranej skaly (1003,6 m n. m.), ústi v Dlhej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Vysoký potok* Lich. 49

náreč.: *Visokí potok* Vríc., Slov.

Etym.: Názov *Vysoký potok* bol motivovaný tým, že potok pramení vysoko – Vrania skala má 1003 m n. m., potok ústi vo výške 688 m.

Vyvieračky → Dedinský potok

W

Weisswasser (1) → Biela voda

Weisswasser (2) → Hájsky potok

Z

Z Červeného grúňa p. Necpalský potok (→ Beliansky potok → Turiec), 1 km; pramení juhovýchodne pod Borišovom (1509,5 m n. m.) v lese Červený grúň, ústi v Hornoborišovskej doline.

VMp. 50: 36-12

VN: 1973 *Z Červeného grúňa* Lich. 51

náreč.: *S Červeného grúňa* Necp.

TN: 1994 *Červený grúň* GNMt. 34

Etym.: Názov *Z Červeného grúňa* označuje smer toku.

Z Čierneho dielu Ľ. Sokol (1) (→ Turiec), 1 km; pramení a ústi západne od Čierneho dielu (779,9 m n. m.).

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Z Čierneho dielu* Lich. 51

náreč.: *S Čierneho dielu* Sl. P.

TN: 1997 *Čierny diel* MF-MH

Etym.: Názov *Z Čierneho dielu* označuje smer toku.

Z Dielu Ľ. Karlovský (→ Jelšovec → Blatnický potok → Turiec), 1,2 km; pramení západne od Blatnice, ústi juhovýchodne od Karlovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Z Dielu* Lich. 51

TN: 1973 *Diel* Lich. 51

Etym.: Názov *Z Dielu* označuje smer toku.

Z Dolinky Ľ. Biela voda (→ Teplica → Turiec), 1 km; pramení a ústi južne od železničnej stanice Čremošné.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Z Dolinky* Lich. 51

1988 *Andrejová* VMp. oz.

náreč.: *Z Doľínki* Črem.

TN: 1994 *Andrejová* (vrch) GNMt. 22

Etym.: Názov *Z Dolinky* označuje smer toku; názov *Andrejová* vznikol podľa

pomenovania vrchu, popri ktorom potok tečie.

Z honu p. Mútnik (→ Turiec), 1,3 km; pramení a ústí severozápadne od Hornej Štubne.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Z honu* Lich. 51

1973 *Z Hrivnákovej* Lich. 51

1988 *Jačmenný* VMp. oz.

TN: 1973 *Hrivnáková* Lich. 51

Etym.: Názov *Z honu* označuje smer toku; pomenovanie *Z Hrivnákovej* označuje smer toku (z pozemku pomenovaného *Hrivnáková* – to z osobného mena *Hrivnák*); názov *Jačmenný* vznikol z adj. *jačmenný* (podľa poľa, na ktorom sa často pestuje jačmeň).

Z Hrivnákovej → **Z honu**

Z Jelenej skaly p. Turiec, 0,6 km; pramení a ústí juhovýchodne od Jelenieho (832 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Z Jelenej skaly* Lich. 51

TN: 1990 *Jelenie* VMp. ČSFR (pôvodne *Jelenia skala*)

Etym.: Názov *Z Jelenej skaly* označuje smer toku.

Z Kapustných záhrad p. Jasenovský potok (→ Jasenica → Turiec), 2 km; pramení východne od Malého Vyšehradu (766 m n. m.), ústí v Jasenove.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Z Kapustných záhrad* Lich. 52

1988 *Košarisko* VMp. oz. (p. t.)

náreč.: *S Kapusních záhrat* Jas.

Etym.: Názov *Z Kapustných záhrad* označuje smer toku; etym. názvu *Košarisko* pozri pri hesle → *Jasenovský potok*.

Z lúky → **Košarisko**

Z Rovnej hory Ľ. Rovný potok (2) (→ Mútnik → Turiec), 1,8 km; pramení a ústí severovýchodne od Skleného v Rovnej hore.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Z Rovnej hory* Lich. 52

1988 *Rovná* VMp. oz.

TN: 1994 *Rovná hora* GNMt. 25

Etym.: Názov *Z Rovnej hory* označuje smer toku; názov *Rovná* vznikol podľa pomenovania *Rovná hora* – miesta prameňa i ústia.

Z Rovní p. Gaderský potok (→ Blatnický potok → Turiec), 0,7 km; pramení severozápadne od Ostredku (1592 m n. m.), ústí pri chate Drobkov v doline Dedošová.

VN: 1973 *Z Rovní* Lich. 52

náreč.: *Z Rouňi* Blat.

TN: 1994 *Rovne* (dolina) GNMt. 19

Etym.: Názov *Z Rovní* označuje smer toku.

Z rybníckov → **Z rybníkov**

Z rybníkov p. Čierna voda (1) (→ Dolinka → Turiec), 0,7 km; pramení a ústí východne od Mošoviec.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Z rybníkov* Lich. 52

náreč.: *Z ribňičkou* Moš.

Etym.: Názov *Z rybníkov* označuje smer prameňa toku.

Z trávnikov Ľ. Briešťanka (→ Jasenica → Turiec), 1 km; pramení a ústí pri Slovenskom Pravne.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Z trávnikov* Lich. 53

Etym.: Názov *Z trávnikov* označuje smer prameňa toku.

Z Veľkej doliny → **Veľký potok**

Za cintorínom → **Rašelina**

Za Dielom Ľ. Teplica (→ Turiec), 2,2 km; pramení severovýchodne od železničnej stanice Čremošné, preteká poza Diel ((961 m n. m.), ústí v Žarnovickej doline.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Za Dielom* Lich. 50

náreč.: *Za Dielom* Črem.

Dolná Romžiarka Črem.

TN: 2000 *Diel* VF

2000 *Dolná Romžiarka* (les) VF

Etym.: Názov *Za Dielom* označuje polohu toku; podoba *Dolná Romžiarka* vznikol podľa pomenovania lesa, cez ktorý potok tečie.

Za Sýkorom p. Teplica (→ Turiec), 0,5 km; pramení v chatovej oblasti východne od Čremošného, ústi južne od obce.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Za Sýkorom* Lich. 50

náreč.: *Za Sýkorom* Črem.

TN: 1973 *Za Sýkorom* Lich. 50

Etym.: Názov *Za Sýkorom* je podľa terénneho názvu *Za Sýkorom* (to z osobného mena *Sýkora*).

Za Vývratmi p. Lúčna (→ Turiec), 0,5 km; pramení a ústi severovýchodne od Nemcova (832 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Za Vývratmi* Lich. 51

náreč.: *Za Vývratmi* Dub.

TN: 2001 *Vívratmi* náreč. Dub.

Etym.: Názov *Za Vývratmi* označuje polohu toku.

Záborie Ľ. Sklabinský potok (→ Turiec), 2,5 km; pramení v lese Martinov diel, ústi v Sklabíni.

VMp. 50: 26-34

VN: 1988 *Záborie* VMp. oz.

náreč.: *Záborie* Záb.

ON: Záborie

1353 *Zabor* VSO III, 328

1490 *Zaborfalwa* VSO III, 328

1927 *Záborie* VSO III, 328

Etym.: Názov *Záborie* vzniklo podľa osadného názvu *Záborie* (tá podľa lokalizácie *za borom*; pozri pri hesle → *Bôrovský potok*) a vyjadruje fakt, že potok tečie cez územie obce.

Zadná Kamenná p. Veľký potok (→ Lúčna → Turiec), 0,6 km; pramení a ústi severozápadne pod Vysokým vrchom (829 m n. m.)

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Zadná Kamenná* Lich. 50

náreč.: *Zadná Kamená* Dub.

TN: 1973 *Zadná Kamenná* (dolina) Lich. 50; náreč.

Etym.: Názov *Zadná Kamenná* bol motivovaný pomenovaním doliny *Zadná Kamenná* (to podľa polohy – z adj. *zadná* a adj. *kamenná* – podľa výskytu skameňov), ktorou potok preteká.

Záložník → Medovář

Zápotočie p. Blatnický potok (→ Turiec); 4 km, pramení pri obci Sebeslavce, ústi v Ďanovej.

VMp. 50: 36-11; Šmil. 243

VN: 1294 *fl. Szebeslavcz* Šmil. 59

1323 *fl. Szebeslovcz* CDH VIII/2, 492

1323 *fl. Szebeslovcz* Mál. 77

1331 *fl. Sebezslouch* Šik. 130

1335 *riv. Szebeszlouc* CDH VIII/4, 148

1958 *Zápotočie* VFat.

1965 *Zápotočie* HP

1968 *Zápotočie* Lich. 50

1971 *Zápotočie* HČ

1973 *Zápotočie* Lich. 50

1973 *Sebeslavský potok* Lich. 50

1976 *Zápotočie* Div.

1981 *Zápotočie* VMp. SSR

1983 *Zápotočie* MT 50

1988 *Zápotočie* VMp. oz.

1990 *Zápotočie* VMp. ČSFR

1994 *Zápotočie* GNMt. 23

1997 *Zápotočie* MF-MH

1997 *Zápotočie* TT

1998 *Zápotočie* MT-okr.

2000 *Zápotočie* VF

TN.: *Zápotočie* GNMt. 25

ON: Sebeslavce

1230 *terra Scebeslou* VSO I, 168

1271 *Zobozlo* VSO I, 168

1294 *Sebezslouch* VSO I, 168

TN: 1994 *Zápotočie* (lúka, pole) GNMt. 20

Etym.: Názov *Zápotočie* vznikol podľa terénneho názvu *Zápotočie* (to z apel. *zápotočie* = miesto za potokom); pomenovania *Sebeslavce*, *Sebeslavský potok* vznikli podľa osadného názvu *Sebeslavce* a vyjadrovali, že potok tiekol cez územie tejto obce.

Lit.: Šmil. 59-60; Šik. 129-132

Zárubek → Zárubok

Zárubok p. Valaský potok (→ Bystrička → Turiec), 2,6 km; pramení východne od Humienec (1398 m n. m.), ústí v chatovej oblasti Lázky.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Zárubok* VMp. oz.

1994 *Zárubek* Kem. 39

náreč.: *Zárubok* Byst.

Etym.: Názov *Zárubok* vznikol podľa charakteru miesta, kde tečie – zatarasené kmeňmi stromov („zarúbané“).

Záružlie Ľ. Kalník (→ Sklabinský potok → Turiec), 2,1 km; pramení severne od Belej-Dulíc, ústí západne od Turčianskeho Jasena.

VMp. 50: 36-11; Šmil. Nr. 2418

VN: 1287 r. *Verpech* Šmil. 62

1988 *Záružlie* VMp. oz.

náreč.: *Záružlie* T. Jas.

Etym.: Názov *Záružlie* vzniklo podľa porastu *záružlia* (vodomilná rastlina so žltými kvetmi, bot. *Caltha*); pomenovanie *Verpech* vzniklo pravdepodobne podľa pomenovania vrchu *Vepor* (to z apel. *vepor* < psl. **veprъ* > *veper(ec)*).

Lit.: Majtán, 1996, s. 128-129.

Záskálná p. Húčľava (→ Vríca → Turiec), 2,9 km; pramení severozápadne od Chlievisk (1024,4 m n. m.), preteká Záskálnou, ústí východne od Predvrčka.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Záskálná* Lich. 50

1994 *Záskálná* Kem. 39

náreč.: *Záskálná* Slo.

TN: 1994 *Záskálná* (dolina, les) GNMt. 29

Etym.: Názov *Záskálná* vznikol podľa pomenovania doliny *Záskálná* (to podľa polohy – za skalami), cez ktorú potok preteká.

Zatajená Ľ. Turček (→ Turiec), 1 km; pramení a ústí severovýchodne od Skalky (1232 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Zatajená* Lich. 50

náreč.: *Zatajená* Turč.

Etym.: Názov *Zatajená* vznikol z adj. *zatajený*. Ide o nevýrazný, malý potok hlboko v lese.

Zátoka p. Zápotočie (→ Blatnický potok → Turiec), 2,7 km; pramení juhovýchodne pod Pálčimým dielom (545,3 m n. m.), ústí severozápadne od Folkušovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Sekanina* Lich. 37

1988 *Zátoka* VMp. oz.

náreč.: *Zátoka* Folk.

Etym.: Názov *Zátoka* vznikol z apel. *zátoka*; názov *Sekanina* vznikol zo slovesa *sekať*, *vysekávať* (vodnú trávku a pod.).

Záturčianka → Veľký jarok

Záturčie → Veľký jarok

Závodie → Dolinka

Zázová → Žľabiny

Zázrivá Ľ. Turiec; 7,2 km; pramení južne pod vrchom Zázrivá (1394,2 m n. m.), ústí v južnej časti Vrútok.

VMp. 50: 26-33

VN: 1981 *Zázrivá* VMp. SSR

1983 *Zázrivá* MT 50

1988 *Zázrivá* MF-V

1988 *Zázrivá* VMp. oz.

1989 *Zázrivá* ZMp. ČSSR

1990 *Zázrivá* VMp. ČSFR

1994 *Zázrivá* Kem. 39

1994 *Zázrivá* GNMt. 14

1997 *Zázrivá* PCTMp.

1997 *Zázrivá* MF-MH

1998 *Zázrivá* MT-okr.

1999 *Zázrivá* MF-V

TN: 1994 *Zázrivá* GNMt. 14

Etym.: Názov *Zázrivá* vznikol podľa pomenovania vrchu *Zázrivá*, pod ktorým potok pramení.

Zlámaný potok p. Krásny potok (→ Turiec); 3,9 km, pramení juhovýchodne od

kopca Krásna (628 m n. m.), ústi západne od teplárne v Martine.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Zlámaný potok* VMp. oz.

1990 *Zlámaný potok* VMp. ČSFR

1994 *Zlámaný potok* Kem. 39

Etym.: Názov *Zlámaný potok* vznikol podľa tvaru toku, ktorý preteká mnohými prekážkami – akoby bol zlámaný.

Zlatá studňa → Kozí potok

Zlodejská ľ. Javorovec (→ Turiec), 0,7 km; pramení južne od Javorovej studne (1280 m n. m.), ústi severozápadne od Vysokého rúbaniska (1004 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Zlodejská* Lich. 52

1973 *Raubergrund* Lich. 52

náreč.: *Zlodejská* Turč.

TN: 2000 *Zlodejská* PMTurč.

Etym.: Názov *Zlodejská* vznikol podľa pomenovania doliny *Zlodejská* (*Räuber* = zlodej, lupič), ktorou preteká

Znievsky potok ľ. Turiec, 6,2 km; potok vznikol odrazením Vrčie do Kláštora pod Znievom, ústi severovýchodne od Turčianskeho Ďura.

VMp. 50: 36-11

VN: 1736 *St. Georgensis* Bel II., 300

1875 *Vrčza patak* KMpKPZ75

1940 *Suchá Vrčica* KMpKPZ40

1958 *Suchá Vrčica* VFat.

1973 *Suchá Vrčica* Lich. 41

1981 *Znievsky potok* VMp. SSR

1988 *Znievský* VMp. oz.

1990 *Znievsky potok* VMp. ČSFR

1994 *Znievsky potok* Kem. 39-40

1994 *Znievsky potok* GNMt. 29

1997 *Znievsky potok* TT

1998 *Znievsky potok* MT-okr.

TN: 1997 *Zniev* MF-MH

ON: Kláštor pod Znievom

1243 *castrum Turuz* VSO II, 29

1253 *Turch* VSO II, 29

1503 *Castrum Znio, Podhradie* VSO II, 29

1773 *Klaster* VSO II, 29

Etym.: Názov *Znievsky potok* vznikol podľa osadného názvu Kláštor pod

Znievom a vyjadruje, že preteká územím obce; etym. názvu *Suchá Vrčica* pozri pri hesle → *Vrčica*.

Znievský → Znievsky potok

Zo stanice p. Pažiť (→ Mútnik → Turiec), 0,8 km; pramení a ústi západne od železničnej stanice Horná Štubňa.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Zo stanice* Lich. 52

Etym.: Názov *Zo stanice* označuje smer toku.

Zo Šiarov → Háj

Zraz → Zráz

Zráz ľ. Pod Flochovou (→ Biela voda → Teplica → Turiec), 1,5 km; pramení severne pod Flochovou (1318 m n. m.), ústi v lese Pod Flochovou pri lesníckej chate.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1988 *Zraz* VMp. oz.

Etym.: Názov *Zráz* vznikol podľa terénu, ktorým preteká – po zráze (zráz = strmina, prudký spád). Ide o názov vypísaný len z ozalitovej vodohospodárskej mapy – je to umelo vytvorený názov.

Zúrivý → Mráznica

Zvadlivá ľ. Valčiansky potok (→ Turiec), 1,3 km; pramení severozápadne od Zvadlivej (1061,4 m n. m.), ústi vo Valčianskej doline.

VMp. 50: 26-33

VN: 1988 *Zvadlivá* VMp. oz.

1994 *Zvadlivá* Kem. 40

náreč.: *Zvadlivá* Val.

TN: 1997 *Zvadlivá* MF-MH

Etym.: Názov *Zvadlivá* vznikol podľa pomenovania vrchu *Zvadlivá*, pod ktorou potok pramení.

Zvarová ľ. Sloviansky potok (2) (→ Valčiansky potok → Turiec), 1,3 km; pramení juhozápadne pod Javorinou (1053,4 m n. m.), ústi v Slovianskej doline.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Zvarovo* Lich. 53

náreč.: *Zvarová* Slov.

TN: 2001 *Zvarová* náreč. Slov.

Etym.: Názov *Zvarová* vznikol podľa terénneho názvu *Zvarová* (to z osobného mena *Zvara*).

Zvarovo → *Zvarová*

Zvážnica → Hyrdel

Zverín ľ. Lúčna (→ Turiec), 2 km; pramení juhovýchodne pod Širiakovom (722 m n. m.), ústi severne od Požežskej hlavy (673 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1973 *Kamenné* Lich. 21

1988 *Zverín* VMp. oz.

1994 *Zverín* Kem. 40

náreč. *Kamenuo* Dub.

Zverín Dub.

TN: 1994 *Zverín* GNMt. 25

2001 *Kamenuo* náreč. Dub.

Etym.: Názov *Zverín* vznikol podľa terénneho názvu *Zverín* (to z apel. *zverín* = ohrada v lese na chovanie zveri); názov *Kamenné* bol motivovaný časťou *Kamenné*, cez ktorú potok preteká.

Zwinget → Čierňava

Ž

✦ **Žabec** ľ. Turiec, 1,3 km; pramenil a ústil juhovýchodne od Ležiachova.

VMp. 50: 36-11

VN: 1994 *Žabec* Kem. 40

Etym.: Názov *Žabec* bol motivovaný výskytom žiab v okolí. Dnes sú toky zregulované, v r. 1965 tu boli vybudované kanály ústiace do Turca (pozri → *Spod Ležiachova*).

Žabí potok → Sprcha

Žabín ľ. Čepčinsky potok (→ Turiec), 3 km; pramení severozápadne od Divického hája pri ceste z Diviaka do Dubového, ústi vo Veľkom Čepčine.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Horný Čepčinec* Lich. 18

1988 *Žabín* VMp. oz.

1990 *Žabín* VMp. ČSFR

náreč. *Žabín* V. Čepč.

Etym.: Názov *Žabín* označuje pomaly tečúcu vodu s výskytom žiab v okolí; názov *Horný Čepčinec* vyjadruje polohu toku (voči *Dolnému Čepčincu*).

Žabokrečný → Žabokrečný potok

Žabokrečný potok p. Turiec; pramení severne pri Žabokrekoch, ústi juhovýchodne od Bystričky.

VMp. 50: 26-33

VN: 1971 *Žabokrečný potok* HČ

1981 *Žabokrečný potok* VMp. SSR

1988 *Žabokrečný* VMp. oz.

1990 *Žabokrečný potok* VMp. ČSFR

1994 *Žabokrečný potok* GNMt. 57

1997 *Žabokrečný potok* MF – MH

1998 *Žabokrečný potok* MT-okr.

ON: Žabokreký

1282 *Zabakrek* VSO III, 369

1291 *Sabakreký* VSO III, 369

1323 *Zabokrek* VSO III, 369

1808 *Žabokreký* VSO III, 369

Etym.: Názov *Žabokrečný potok* bol motivovaný osadným názvom *Žabokreký* a vyjadruje, že potok tečie cez územie obce.

Žarnovica → Teplica

Žiar → Sokol (2)

Žiarna ľ. Vrčia (→ Turiec), 1,1 km; pramení juhovýchodne pod Kýčerou (1095,5 m n. m.), ústi v Kláštorskej doline západne od Lazian.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Žiarna* Lich. 53

náreč.: *Žiarna* KpZ., Slov.

TN: 1994 *Žiarna dolina* GNMt. 29

Etym.: Názov *Žiarna* vznikol podľa pomenovania doliny *Žiarna dolina* (to podľa vypálenia), ktorou potok preteká.

Žihľavná p. Teplica (→ Turiec), 0,5 km;
pramení a ústi juhozápadne pod Malým
Rakytovom (1201 m n. m.).

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: náreč.: *Žihľavná* Črem.

Etym.: Názov *Žihľavná* vznikol podľa
porastu žihľavy (bot. *Urtica*) pri brehoch
toku.

Žírová p. Zápotočie (→ Blatnický potok
→ Turiec), 2,7 km; pramení južne od
Necpál, ústi východne od Ďanovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Žírová* Lich. 54

1988 *Brotnica* VMp. oz.

Etym.: Názov *Žírová* vznikol podľa veľmi
úrodného územia, ktorým potok preteká;
názov *Brotnica* je nejasný (možno od slo-
vesa *brodiť*).

Žitava → Folkušová

Žľabiny p. Dolinka (→ Turiec), 2,3 km;
pramení juhozápadne od Mošovskej
bukoviny (532,7 m n. m.), ústi južne od
Bodorovej.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Žľabiny* Lich. 54

1988 *Zázová* VMp. oz.

náreč.: *Žľabini* T. Mich.

Etym.: Názov *Žľabiny* vznikol podľa
charakteru územia, ktorým tok preteká –
cez *žlabiny* (< *žlabina* < *žľab*); podoba
Zázová je pravdepodobne chybná (mala by
byť *Zrázová* – sémanticky by to súviselo
so žľabinou – zrázom).

Žlebina → Madačov

Žliabok Ľ. Jasenica (→ Turiec), 1,2 km;
pramení a ústi východne od Jasenova.

VMp. 50: 36-11

VN: 1973 *Žliabok* Lich. 54

náreč.: *Žľabok* Jas., Bud.

Etym.: Názov *Žliabok* vznikol z apel.
žliabok (< *žľab* < psl. *želбѣ*) a označuje
hlbšie a užšie koryto potoka.

Lit.: Šmil. 473

Vodné plochy, vodopády a pramene

B

Borová kaluž v. n. juhovýchodne od Dvorca.

VMp. 50: 36-11

VN: 1971 *Borová kaluž* NovF. 16

Etym.: Názov vznikol podľa porastu borovice (*borina*) v okolí a z apel. *kaluž*.

Budiš prm. v obci Budiš (dnešná plnička).

VMp. 50: 36-11

VN: 1736 *Budischensis* Bel, 302

1920 *kyslá voda na Budiši* Zg. 27

1947 *Budiš* BojT. 14

1994 *Budiš* Kem. 45

ON: Budiš

1616 *Budis* VSO I, 253

1773 *Budiss* VSO I, 253

Etym.: Názov *Budiš* bol motivovaný osadným názvom *Budiš* ((to z osobného mena *Budiš* < *Budslav*) a pomenúva prameň nachádzajúci sa v obci.

D

Diviacke rybníky v. n. severne od Turčianskych Teplic (časť Diviaky)

VMp. 50: 36-11

VN: náreč.: *Ďiviacke ribňiki* T. T.

ON: Diviaky

1260 *Dyvak* VSO I, 316

1264 *Dyvak* VSO I, 316

1264 *Diwek* VSO I, 316

1736 *Slauis Diwiak* VSO I, 316

1773 *Divjaky* VSO I, 316

1920 *Diviaky* VSO I, 316

Etym.: Názov *Diviacke rybníky* vznikli podľa osadného názvu *Diviaky*, pretože boli vybudované v katastri tejto obce.

Dolný Necpalský vodopád vdp., výška 2,0 m, 740 m n. m., nachádza sa pri ústí potoka Osičné do Necpalského potoka, kataster Necpál.

VMp. 50: 26-34

VN: 2000 *Druhý Necpalský vodopád* VF

2001 *Dolný Necpalský vodopád* Pov.

Etym.: Názov *Dolný Necpalský vodopád* vyjadruje polohu vodopádu (od prameňa toku k ústiu) a príslušnosť k hlavnému toku (Necpalský potok), variant *Druhý Necpalský vodopád* vyjadruje poradie vodopádu v smere od prameňa k ústiu.

Druhý Necpalský vodopád → Dolný Necpalský vodopád

Dubové prm. v katastri obce Dubové.

VMp. 50: 36-11

VN: 1736 *Dubiensis* Bel, 303

1860 *Medokiš* KmpD60

1920 *kyslá voda na Dubovom* Zg. 27

1947 *Dubové* BojT. 14

ON: Dubové

1262 *Doba* VSO I, 363

1266 *Dubowa Prehod dicta* VSO I, 363

1363 *Dubova* VSO I, 363

1920 *Dubovo* VSO I, 363

1927 *Dubové* VSO I, 363

Etym.: Názov *Dubové* vznikol podľa osadného názvu *Dubové* a vyjadruje fakt, že prameň sa nachádza v chotári obce *Dubové*.

Ď

Ďanovský rybník v. n. 2,97 ha južne od Ďanovej.

VMp. 50: 36-11

VN: *rybník pri Ďanovej* Nov. 46

1981 *Ďanovský rybník* VMp. SSR

1997 *Ďanovský rybník* TT

1998 *Ďanovský rybník* MT-okr.

ON: Ďanová

1252 *Villa Jank* VSO I, 304

1331 *Dean* VSO I, 304

1436 *Dyanfalva* VSO I, 304

1773 *Dianowa* VSO I, 304

Etym.: Názov *Ďanovský rybník* vznikol podľa osadného názvu *Ďanová*, pretože rybníky boli vybudované v chotári tejto obce. Rybník bol vybudovaný na mieste bývalého rašeliniska r. 1967.
Lit.: Nov. 46

F

Fatra prm. v katastri Martina (západne od Košútov).
VMp. 50: 26-33
VN: 1947 *Fatra* BojT. 14
1981 *Fatra* VMp. SSR
1994 *Fatra* GNMt. 12
1994 *Fatra* Kem. 45
1997 *Fatra* MF-MH
1998 *Fatra* MT-okr.
2000 *Fatra* Martin 14
TN: *Malá Fatra*

Etym.: Názov *Fatra* bol motivovaný pohoriami *Malá Fatra* a *Veľká Fatra*, ktoré obkolesujú Turiec. V minulosti to bol najznámejší minerálny prameň z oblasti Turca, ktorého voda sa plnila do fliaš ako stolová voda.

H

Horný Necpalský vodopád vdp., výška 4,3 m, 825 m n. m., nachádza sa na potoku Osičné nad Dolným Necpalským vodopádom, kataster Necpál.
VMp. 50: 26-34
VN: 2000 *Prvý Necpalský vodopád* VF
2001 *Horný Necpalský vodopád* Pov.
Etym.: Názov *Horný Necpalský vodopád* vyjadruje polohu vodopádu na toku (a vzhľadom k → Dolnému Necpalskému vodopádu) a príslušnosť k hlavnému toku (Necpalský potok); pomenovanie *Prvý Necpalský vodopád* vyjadruje poradie vodopádu v smere od prameňa k ústiu potoka.

K

Kaľamenová prm. v katastri obce Kaľamenová.
VMp. 50: 36-11
VN: 1736 *Tót-Provensis* Bel, 303
1947 *Kaľamenová* BojT. 14
ON: Kaľamenová
1240 *Lazkouch* VSO II, 7
1315 *Leskocz* VSO II, 7
1534 *Kelemenfalwa* VSO II, 7
1619 *Kelemenfalva aliter Kelemenovec* VSO II, 7
Etym.: Názov *Kaľamenová* vznikol podľa osadného názvu *Kaľamenová* a pomenúva prameň nachádzajúci sa v katastri obce.

M

Malý Necpalský vodopád vdp., výška 1,2 m, 750 m n. m., nachádza sa pri ústí potoka Prierastlé do Necpalského potoka, kataster Necpál.
VMp. 50: 26-34
VN: 2000 *Malý Necpalský vodopád* VF
2001 *Malý Necpalský vodopád* Pov.
Etym.: Názov *Malý Necpalský vodopád* vyjadruje malú výšku vodopádu a príslušnosť k hlavnému toku (Necpalský potok).

Máriaforáš prm. v katastri Hája (východne od Turčianskych Teplíc v lese Bôr).
VMp. 50: 36-11
VN: náreč.: *Máriaforáš* T.T.
Etym.: Názov *Máriaforáš* vznikol z osobného mena *Mária* a maď. *forrás* = prameň.

Medokýš prm. v katastri Martina (južne od Jahodníkov).
VMp. 50: 26-33
VN: 1736 *Iahodnikensis* Bel, 303
1920 *kyslá voda v Jahodníckom háji* Zg. 27
1947 *Medokýš* BojT. 14
1958 *Medokýš* VFat.
1981 *Medokýš* VMp. SSR
1994 *Medokýš* GNMt. 13

1997 *Medokýš* MF-MH
1998 *Medokýš* MT-okr.
2000 *Medokýš* Martin 14
Etym.: Názov *Medokýš* vznikol z apel.
medokýš.

Mošovský rybník v. n. napájaná potokom
Z rybníkov, východne od Mošoviec.
VMp. 50: 36-11
VN: 1969 *rybníky v Mošovciach* Nov. 37
1971 *rybník Mošovce* NovF. 12
ON: Mošovce
1233 *Machyuch* VSO II, 272
1264 *Moyus* VSO II, 272
1391 *Mossouech* VSO II, 272
1736 *Moschótz* VSO II, 272
Etym.: Názov *Mošovský rybník* vznikol
podľa osadného názvu *Mošovce* a
vyjadruje fakt, že rybník bol postavený pri
obci. Rybníky nechal vybudovať barón F.
Révay r. 1890-1895. Dnes už viaceré
neexistujú.

P

Pod Strážami v. n. na Pivovarskom
potoku, necelý 1 ha, západne od Martina (v
časti Podháji).
VMp. 50: 26-33
VN: 1969 *rybníky Pod Strážami* Nov. 38
náreč.: *Pot Strážami* Mart.
Etym.: Názov *Pod Strážami* vznikol podľa
lokality, kde boli vybudované – v chotarnej
časti *Pod Strážami*.
Rybníky vybuďoval r. 1935 Samo Ivaška.
Ide o sústavu 10 rybníkov, liahni a sádok.
Lit.: Nov. 38-43

Požehy v. n. pri Turci v časti Požehy, 6,8
ha, juhovýchodne od Dubového.
VMp. 50: 36-11
VN: náreč.: *Požehi* Dub., T. T.
náreč.: *Požeské ribníki* T. T.
ON: Požehy
1510 *predium Pozoga* Beň. 84
1773 *Posehy* VSO I, 363
1786 *Poszehi* VSO I, 363
1880 *Pozeka* VSO I, 363
Etym.: Názov *Požehy* vznikol podľa názvu
osady *Požehy* (to podľa vypáleného lesa –

po žehu < psl. *po žegu*) a pomenúva
rybníky vybudované na území tejto osady.
Požehy sú od roku 1786 časťou Dubo-
vého.

Pôvodné rybníky patrili Kremnici, dnešné
rybníky nemajú s pôvodnými žiadnu
kontinuitu – vznikli v rokoch 1989-1991.
Osada Požehy je staršia ako Dubové – ide
o starú slovanskú osadu (Beň., 84).
Lit.: Beň. 84-85; Šmil. 53-54

Príbovské rybníky v. n. na Blatnickom
potoku, 10 ha, východne od Príbovíc.
VMp. 50: 36-11
VN: 1981 *Príbovský rybník* VMp. SSR
1994 *Príbovské rybníky* GNMt. 37
1998 *Príbovské rybníky* MT-okr.
ON: Príbovce
1230 *Pribouch* VSO II, 451
1235 *due ville nomine Prebouch* VSO II,
451
1287 *Pribolch* VSO II, 451
1534 *Pribocz* VSO II, 451
Etym.: Názov *Príbovské rybníky* vznikol
podľa osadného názvu *Príbovce* a
pomenúva rybníky vybudované na území
obce *Príbovce*.
Rybníky vznikli v rokoch 1974-1985.

Prvý Necpalský vodopád → Horný
Necpalský vodopád

R

Rašeliniská v. n. severovýchodne od
Ivančinej.
VMp. 50: 36-11
VN: náreč.: *Rašeľišiská* T. T., Ivan.
Etym.: Názov *Rašeliniská* vznikol z apel.
rašelinisko. Vodná nádrž vznikla na mieste
pôvodných rašelinísk.

Revúcky mlyn vdp., výška 3,8 m, 835 m
n. m., nachádza sa na toku Revúcky mlyn
blízko ústia do Necpalského potoka,
kataster Necpál.
VMp. 50: 26-34
VN: 2000 *Vodopád Revúcky mlyn* VF
2001 *Revúcky mlyn* Pov.

Etym.: Názov *Revúcky mlyn* bol motivovaný pomenovaním potoka *Revúcky mlyn*, na ktorom sa nachádza.

S

Slatinka prm. v katastri obce Polerieka.

VMp. 50: 36-11

VN: 1947 *Slatinka* BojT. 48

1994 *Slatina* Kem. 45

Etym.: Názov *Slatinka* vznikol z apel. *slatinka* (< slatina).

Slovianska dolina v. n. na Slovianskom potoku, 1 ha, západne od Valče, blízko prameňa Smradľavá voda.

VMp. 50: 26-33

VN: náreč.: *Slovianska dolina* Slov.

náreč.: *Smradľavá voda* Slov., Dub.

Etym.: Názov *Slovianska dolina* vznikol podľa pomenovania doliny, v ktorej boli rybníky vybudované; pomenovanie *Smradľavá voda* vzniklo podľa názvu prameňa, ktorý sa nachádza v blízkosti týchto rybníkov.

Ide o 2 malé rybníky, sádky a liahne.

Smradľavá voda prm. pri Slovianskom potoku v katastri obce Valča.

VMp. 50: 26-33

VN: 1997 *Smradľavá voda* MF-MH

1998 *Smradľavá voda* MT-okr.

Etym.: Názov *Smradľavá voda* označuje zápachajúcu vodu (výskyt sírovodíka).

Š

Štrkoviská v. n. pri Teplici východne od Ivančinej pri ceste Malý Čepčín – Moškovec.

VMp. 50: 36-11

VN: náreč.: *Štrkoviská* T. T., Ivan.

Etym.: Názov *Štrkoviská* vznikol z apel. *štrkovisko* (miesto, kde sa ťažil štrk).

T

Turček v. n. (plocha 54 ha) na rieke Turiec severovýchodne od Horného Turčeka.

VMp. 50: 36-11; 36-13

VN: 1997 *vodárenská nádrž Turček* PCTMp.

1998 *vodárenská nádrž Turček* Chmel. 80

1999 *vodárenská nádrž Turček* Okol.

ON: Turček

Dolný Turček:

1371 *Thurczia Inferior* VSO III, 205

1502 *utraque Turtsek* VSO III, 205

Horný Turček:

1371 *Thurczia* VSO III, 205

1552 *Oberturtcz* VSO III, 205

Etym.: Názov *Turček* vznikol podľa osadného názvu *Turček*, v katastri ktorej bola nádrž vybudovaná.

V

Vajcovka prm. v katastri obce Budiš (severozápadne od obce)

VMp. 50: 36-11

VN: náreč.: *Vajcouka* T.T.

Etym.: Názov *Vajcovka* bol motivovaný zápachajúcou vodou (výskyt sírovodíka).

Valča prm. v katastri obce Valča.

VMp. 50: 26-33

VN: 1947 *Valča* BojT. 14

ON: Valča

1252 *Volka* VSO III, 227

1262 *Volcsa* VSO III, 227

1534 *Walcha* VSO III, 227

Etym.: Názov *Valča* vznikol podľa osadného názvu *Valča*, v katastri ktorej sa prameň nachádza.

Vrátnanský vodopád vdp., výška 10,1 m, 940 m n. m., nachádza sa na Vrátnanskom potoku vo Vrátnej doline pri ústí do Gaderského potoka, kataster Blatnice.

VMp. 50: 36-12

VN: 2000 *Vodopád vo Vrátnej VF*

2001 *Vrátnanský vodopád* Pov.

Etym.: Názov *Vrátnanský vodopád* vznikol podľa pomenovania potoka, na ktorom sa nachádza.

Vedžer v. n. na potoku Vedžer v katastri obce Kláštor pod Znievom.

VMp. 50: 36-11

VN: 1981 *rybník Vedžer* VMp. SSR
 1994 *Vedžer* GNMt. 29
 1994 *Vedžer* Kem. 45
 1996 *Vädžer* Jun. 73
 1997 *rybník Vedžer* TT
 1998 *Vedžer rybník* MT-okr.
 Etym.: Názov *Vedžer* vznikol podľa pomenovania potoka *Vedžer*, ktorý ho napája.

Z

Znievske rybníky v. n. juhovýchodne od Kláštora pod Znievom.
 VMp. 50: 36-11
 VN: 1875 *Halastanak* KMpKPZ75
 1971 *rybník v Kláštore pod Znievom* NovF. 12
 1981 *Znievske rybníky* VMp. SSR
 1994 *Znievske rybníky* GNMt. 29
 1994 *Znievske rybníky* Kem. 45
 1997 *Znievske rybníky* TT
 1998 *Znievske rybníky* MT-okr.
 ON: Kláštor pod Znievom
 1243 *castrum Turuz* VSO II, 29
 1253 *Turch* VSO II, 29
 1503 *Castrum Znio, Podhradie* VSO II, 29
 1773 *Klaster* VSO II, 29
 Etym.: Názov *Znievske rybníky* vznikli podľa osadného názvu *Kláštora pod Znievom*. Pomenovanie vyjadruje, že rybníky boli vybudované pri *Kláštore pod Znievom*; maďarská podoba (správne by mala byť *Halastavak*) vznikla z apel. *halastavak* = rybie jazerá, čiže rybníky.

Hydrografické členenie povodia Turca

Jednotlivé toky sa uvádzajú v poradí od ústia smerom k prameňu s uvedením, či ide o ľavý alebo pravý prítok. V tomto členení nie sú zahrnuté v súčasnosti neidentifikované toky.

TURIEC

- Kamenný potok ľ.
- Javorina ľ.
 - Krivá (2) p.
- Zázrivá p.
 - Lopušná (1) ľ.
 - Krížová p.
- Hôrka ľ.
- Sklabinský potok p.
 - Bôrovský potok p.
 - Bukovina (2) p.
 - Radúchovo p.
 - Diaková ľ.
 - Breziny ľ.
 - Kalník ľ.
 - Lúčky (2) ľ.
 - Záružlie ľ.
 - Hradište ľ.
 - Krútňava p.
 - Dubovec p.
 - Záborie ľ.
 - Ihravý potok p.
 - Brvenný ľ.
 - Lučenec p.
- Veľký jarok ľ.
- Podhájsky potok ľ.
 - Kalužná p.
- Silava p.
 - Medokýš ľ.
- Pivovarský potok ľ.
 - Mlynský potok (2) p.
 - Veterný potok p.
- Podstráne ľ.
- Krásny potok ľ.
 - Zlámaný potok p.
 - Kalné ľ.
- Bystrička ľ.
 - Valaský potok ľ.
 - Príslopský potok p.
 - Zárubok p.
 - Topolec ľ.
 - Končiarový potok p.

Žabokrecký potok p.
 Beliansky potok p.
 Necpalský potok ľ.
 Stuha ľ.
 Nosákova ľ.
 Priavna ľ.
 Lubovná p.
 Baničná ľ.
 Kamenná ľ.
 Smrekovská p.
 Kolimažná p.
 Tri jarky p.
 Osičné p.
 Prierastlé p.
 Dolnoborišovská bystrina p.
 Plavá (1) ľ.
 Spod Bielej skaly ľ.
 Revúcky mlyn ľ.
 Z Červeného grúňa p.
 Tajch ľ.
 Dulický potok ľ.
 Vôdky p.
 Slaninová p.
 Jazvečia ľ.
 Lysec ľ.
 Kečka p.
 Madačov ľ.
 Slavková p.
 Martinová ľ.
 Sviňacia p.
 Okoličné p.
 Šindeľná p.
 Čeremošné p.
 Horný Madačov p.
 Dolný Madačov ľ.
 Lučivné ľ.
 Doštená p.
 Borišovec ľ.
 Suchá (2) p.
 Sadový potok ľ.
 Trebostovský potok ľ.
 Peterský potok ľ.
 Chrapový potok ľ.
 Úplaz ľ.
 Čierny potok (2) p.
 Košťanský potok ľ.
 Býkor p.
 Diel ľ.
 Trnovský potok ľ.
 Hliník ľ.

Blatnický potok p.
 Jelšovec ľ.
 Jelšiny ľ.
 Karlovský potok ľ.
 Trstne ľ.
 Z Dielu ľ.
 Zápotočie p.
 Žírová p.
 Zátoka p.
 Folkušová ľ.
 Šiare (1) ľ.
 Studničky (1) p.
 Družstevný ľ.
 Gaderský potok p.
 Selenec ľ.
 Hubná ľ.
 Vlkanová p.
 Hlboká (1) p.
 Tmavá ľ.
 Skálná p.
 Mrázica (2) ľ.
 Padva (2) p.
 Sviniarka (2) p.
 Mokrá ľ.
 Škáp p.
 Horárova ľ.
 Vrátniansky potok p.
 Z Rovní p.
 Drobková ľ.
 Veľké studienky ľ.
 Veterné p.
 Malé studienky ľ.
 Káčerová p.
 Mokrý Jaseňok ľ.
 Mohošov p.
 Suchý Jaseňok p.
 Suchý Rakytov ľ.
 Mokrý Rakytov p.
 Kraľčín potok p.
 Valčiansky potok ľ.
 Sloviansky potok (2) p.
 Madáčovie ľ.
 Budina p.
 Bakošová ľ.
 Široká (3) ľ.
 Zvarová ľ.
 Psoťná (2) p.
 Bystré p.
 Skalný potok p.
 Spod Bujačného p.

Hnilický potok p.
 Rovienky ľ.
 Zvadlivá ľ.
 Bludný potok p.
 Padva (1) ľ.
 Rakovo p.
 Ležiachovský potok ľ.
 Valentová p.
 Vríca ľ.
 Ihráč ľ.
 Vápenná ľ.
 Lazany p.
 Úzka p.
 Žiarna ľ.
 Obozová ľ.
 Michalov potok ľ.
 Petruchova p.
 Suchý ľ.
 Jasenová ľ.
 Pátrová p.
 Brložná ľ.
 Šariny ľ.
 Huba p.
 Biela studňa p.
 Húčľava p.
 Studenec ľ.
 Záskalná p.
 Kopcový jarok ľ.
 Uličný jarok ľ.
 Kostolný jarok p.
 Fibichov potok ľ.
 Hubengraben ľ.
 Úzky potok p.
 Mráznica (1) ľ.
 Dlhý potok p.
 Palušov potok p.
 Štibelov jarok p.
 Vrátny potok p.
 Studničky (2) ľ.
 Pri studni ľ.
 Vysoký potok (2) p.
 Dolný lúčny potok p.
 Pitšelova studňa ľ.
 Hlboký jarok ľ.
 Močaristá ľ.
 Plešivý jarok ľ.
 Konský potok ľ.
 Laskársky potok p.
 Socovský potok p.
 Znievsky potok ľ.

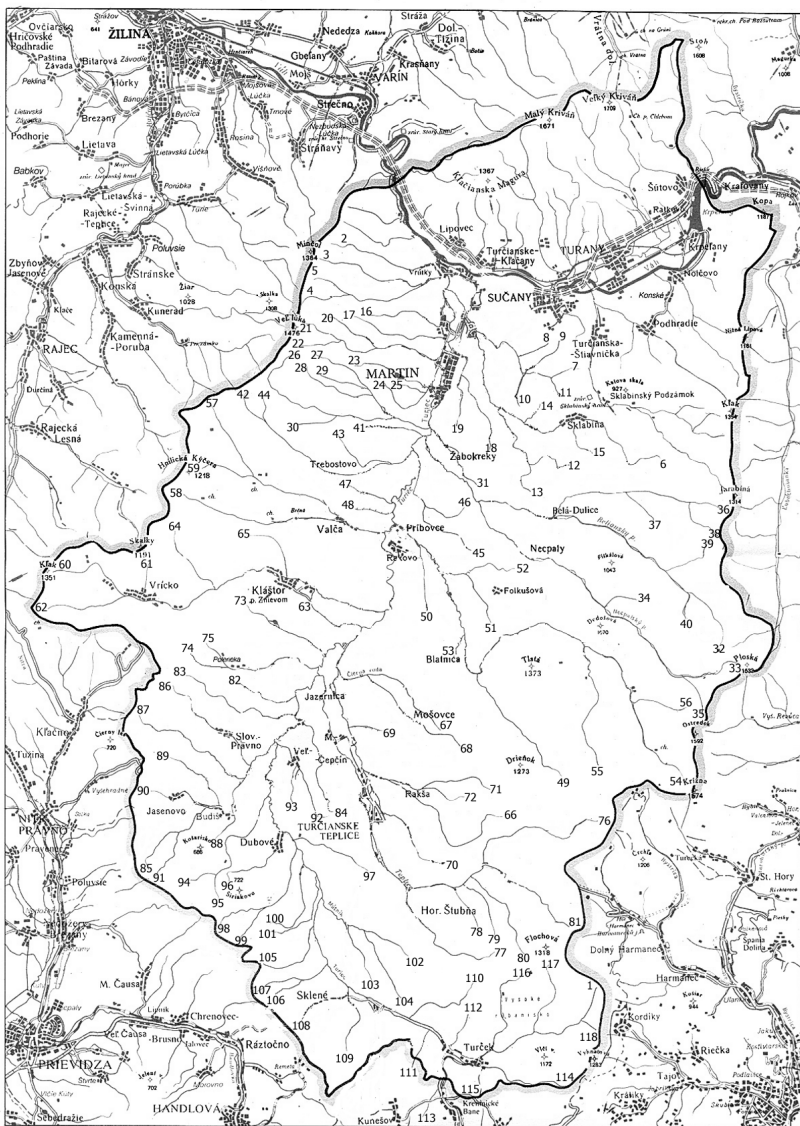
Haditý potok p.
 Dielnice p.
 Vendelínsky potok p.
 Klášterský potok p.
 Dolinka p.
 Čierna voda (1) p.
 Mošovský potok ľ.
 Rybník (1) p.
 Hore vrbinami p.
 Z rybníkov p.
 Hlístna studňa ľ.
 Kevický potok p.
 Žľabiny p.
 Somolický potok ľ.
 Háj (2) p.
 Rakša p.
 Hrádky ľ.
 Vedžer ľ.
 Polerecký potok p.
 Polerieka ľ.
 Ondrašovský potok ľ.
 Hlísta ľ.
 Bystrica (2) ľ.
 Trstenec ľ.
 Sokol (2) ľ.
 Červené blato ľ.
 Teplica p.
 Diviacky potok (2) ľ.
 Vieska ľ.
 Dedinský potok ľ.
 Bukovina (1) p.
 Vríč p.
 Červený potok ľ.
 Hyrdel ľ.
 V Tesnom p.
 Glozy ľ.
 Za Sýkorom p.
 Kozinec ľ.
 Čierna voda (2) ľ.
 Spod Berákova p.
 Sviniarka (1) p.
 Mokrú dolinka p.
 Biela voda ľ.
 Dolná Dierová p.
 Z Dolinky ľ.
 Hlboké p.
 Pod Flochovou ľ.
 Stará Flochová ľ.
 Zrás ľ.
 Za Dielom ľ.

Do Lopušnej ľ.
 Žihľavná p.
 Plavá (2) ľ.
 Malá Skálná p.
 Rožkovský potok p.
 Široká ľ.
 Kostolec p.
 Rašelina p.
 Laclavá ľ.
 Laclavský potok ľ.
 Sokol (1) ľ.
 Krasenovská ľ.
 Z Čierneho dielu ľ.
 Ivančinský potok p.
 Dvorec p.
 Jasenica ľ
 Briešťanka ľ.
 Pravnianka ľ.
 Z trávnikov ľ.
 Hraničná voda p.
 Lúčky (1) ľ.
 Budiš p.
 Jantošeje jarok ľ.
 Rudniansky potok ľ.
 Jasenovský potok ľ.
 Rybník (2) ľ.
 Lúčny ľ.
 Z Kapustných záhrad p.
 Žliabok ľ.
 Horniacka p.
 Košarisko (1) p.
 Lazný p.
 Rovné lazy p.
 Kamenný jarok ľ.
 Uhliskový jarok ľ.
 Čepčinský potok p.
 Pri Čepčínci ľ.
 Žabín ľ.
 Černákov potok ľ.
 Piešť ľ.
 Kaluž p.
 Chotárny potok (1) p.
 Opálený potok ľ.
 Ráztoka p.
 Lieštiny ľ.
 Nevoľný potok ľ.
 Besná voda ľ.
 Maceje potok ľ.
 Rovný potok (1) p.
 Širiakovský potok p.

Kukovská ľ.
 Diviacky potok (1) p.
 Lúčna ľ.
 Zverín ľ.
 Veľký potok p.
 Predná kamenná p.
 Zadná Kamenná p.
 Podhoreň ľ.
 Tesná dolinka p.
 Za Vývratmi p.
 Požežský potok ľ.
 Studený potok ľ.
 Hlboký potok (2)
 Medovár p.
 Mútnik p.
 Z honu p.
 Rovný potok (2) ľ.
 Z Rovnej hory ľ.
 K Rovnej hore p.
 Pažiť ľ.
 Od trate p.
 Zo stanice p.
 Prieložná p.
 Krátka p.
 Od tunela p.
 Potôčik p.
 Malá voda p.
 K Turcu p.
 Hájsky potok ľ.
 Blatná (2) ľ.
 Močaristá (3) p.
 Sprcha ľ.
 Daubnerov potok ľ.
 Vysoký potok (1) ľ.
 Hlboký potok (1) ľ.
 Motnikerov potok ľ.
 Studnička p.
 Horeňovo ľ.
 Sklené ľ.
 Bučina p.
 Medvedí potok (1) ľ.
 Bočný potok p.
 Finkeje potok ľ.
 Mlynský náhon ľ.
 Kozí potok ľ.
 Laniekov potok p.
 Klobučník p.
 Pieskovec p.
 Strmina ľ.
 Antonský potok p.

Močaristá (1) p.
 Uhliská p.
 Medvedia studňa ľ.
 Dlhá ľ.
 Z Jelenej skaly p.
 Toliarsky potok p.
 Červená voda ľ.
 Turček ľ.
 Pri vilke ľ.
 Svätojánsky potok ľ.
 Predná p.
 Srncí potok ľ.
 Krivá (1) p.
 Vlčí potok p.
 Čierňava ľ.
 Zatajená ľ.
 Farba p.
 Ležisko p.
 Javorovec p.
 Studená p.
 Dolná Ružová ľ.
 Gajdošov potok ľ.
 Maďarská p.
 Zlodejská ľ.
 Flochovec p.
 Nad vysokým mostom p.
 Pri škôlke ľ.
 Do Štrichu ľ.
 Medvedí potok (2) ľ.
 Spod Vlčieho vrchu ľ.
 Dirháb ľ.
 Široký potok ľ.
 Kordický priechod ľ.

Mapa povodia Turca

Hydrografický číselník k mape povodia Turca

1. Turiec
2. Kamenný potok
3. Javorina
4. Zázrivá
5. Lopušná (1)
6. Sklabinský potok
7. Bôrovský potok
8. Bukovina (2)
9. Radúchovo
10. Diaková
11. Breziny
12. Kalník
13. Záružlie
14. Krútňava
15. Záborie
16. Veľký jarok
17. Podhájsky potok
18. Silava
19. Medokýš
20. Pivovarský potok
21. Mlynský potok (2)
22. Veterný potok
23. Krásny potok
24. Zlámaný potok
25. Kalné
26. Bystrička
27. Valaský potok
28. Príslopský potok
29. Zárubok
30. Končiarový potok
31. Žabokrecký potok
32. Beliansky potok
33. Necpalský potok
34. Lubovná
35. Revúcky mlyn
36. Vôdky
37. Lysec
38. Madačov
39. Šindeľná
40. Lučivné
41. Sadový potok
42. Trebostovský potok
43. Peterský potok
44. Úplaz
45. Čierny potok (2)
46. Býkor
47. Trnovský potok
48. Hliník

49. Blatnický potok
50. Jelšovec
51. Zápotočie
52. Žirová
53. Družstevný
54. Gaderský potok
55. Selenec
56. Vrátniansky potok
57. Valčiansky potok
58. Sloviansky potok (2)
59. Hnilický potok
60. Vríca
61. Hubengraben
62. Dlhý potok
63. Znievsky potok
64. Kláštorský potok
65. Ihráč
66. Dolinka
67. Čierna voda (1)
68. Mošovský potok
69. Kevický potok
70. Somolický potok
71. Rakša
72. Hrádky
73. Vedžer
74. Polerieka
75. Trstenec
76. Teplica
77. Dedinský potok
78. Glozy
79. Kozinec
80. Čierna voda (2)
81. Biela voda
82. Laclavský potok
83. Sokol (1)
84. Ivančinský potok
85. Jasenica
86. Briešťanka
87. Lúčky (1)
88. Budiš
89. Rudniansky potok
90. Jasenovský potok
91. Rovné lazy
92. Čepčinský potok
93. Žabín
94. Piešť
95. Chotárny potok (1)
96. Besná voda
97. Diviacky potok (1)
98. Lúčna

99. Veľký potok
100. Požežský potok
101. Studený potok
102. Mútnik
103. Rovný potok (2)
104. Pažiť
105. Hájsky potok
106. Hlboký potok (1)
107. Motnikerov potok
108. Sklené
109. Kozí potok
110. Antonský potok
111. Dlhá
112. Toliarsky potok
113. Červená voda
114. Turček
115. Srnčí potok
116. Javorovec
117. Flochovec
118. Dirháb

Skratky prameňov a literatúra

- BARTKO, L. 1983. O hydronymii v povodí hornej Bodvy. In: *Zborník materiálov z VIII. slovenskej onomastickej konferencie* (Bratislava – Banská Bystrica – Prešov 2.-6. 6. 1980). Red. M. Majtán. Bratislava : Veda, 1983, s. 43–49.
- BEL – BELIUS, M. 1736. *Notitiae Hungariae Novae geographico-historica etc.* T. 2. Viennae Austriae 1736. 587 p.
- BEL, M. 1989. *Turčianska stolica*. 1. vyd. Martin : Osveta, 1989. 98 s. ISBN 80-217-0077-7
- Beň. – BEŇKO, J. 1996. *Starý Turiec*. Martin : Osveta, 1996. 279 s. ISBN 80-217-0366-00
- BLANÁR, V. 1984. *Lexikálno-sémantická rekonštrukcia*. 1. vyd. Bratislava : Veda, 1984. 216 s.
- BLANÁR, V. 1996. *Teória vlastného mena*. 1. vyd. Bratislava : Veda, 1996. 250 s. ISBN 80-224-0490-X
- BojS. – BOJMÍR, J. - ŠTEFKO, J. 1963. *Sprievodca po Martine a okolí*. Martin : Osveta, 1963. 83 s.
- BojT. – BOJMÍR, J. 1947. *Turiec. Informačná príručka*. Martin : Neografia, 1947. 61 s. + 1. s. mapa.
- CDH – FEJÉR, G. 1829-1841. *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*, T. I.-X., Budae 1829-1841.
- CDSL. – *Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae*. T. 1 (850-1235), 2 (1235-1260). Ed. R. Marsina. Bratislava : Veda, 1971; Bratislava : Obzor, 1987.
- CZOPEK-KOPCIUK, B. 1995. *Adaptacje niemieckich nazw miejscowych w języku polskim*. Kraków : Instytut Języka Polskiego, PAN, 1995. 274 s. ISBN 83-85579-33-8
- Div. – Diviaky. *Základná mapa ČSSR*. 1 : 50 000. Bratislava : Slovenský úrad geodézie a kartografie, 1976.
- DOLNÍK, J. 1990. *Lexikálna sémantika*. 1. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 1990. 291 s. ISBN 80-223-0011-X
- DUMA, J. 1999. *Nazwy rzek lewobrzeżnego Mazowsza z całym dorzeczem Pilicy*. Warszawa : Towarzystwo Naukowe Warszawskie, 1999. 199 s. ISBN 83-907328-3-1
- EICHLER, E. 1982. Zur toponymischen Benennung im Tschechischen und Deutschen. In: *Studien zum Tschechischen, Slowakischen und Deutschen*. Leipzig : Karl-Marx-Universität Leipzig, 1982, s. 16-24.

- FLEISCHER, W. 1973. Variationen von Eigennamen. In: *Der Name in Sprache und Gesellschaft. Beiträge zur Theorie der Onomastik*. Red. H. Walther. Berlin, 1973, s. 52-63.
- Flor. – FLOREK, P. 1941. *Turčiansky Sv. Martin v stredoveku*. Martin : Matica slovenská, 1941. 172 s.
- GÓRNOWICZ, H. 1973. Die Arten Polonisierung deutscher Ortsnamen im Gebiet von Malbork. In: *Onomastica Slavogermanica*, IX, 1974, s. 75-86.
- GNMt. – *Geografické názvy okresu Martin*. 1. vyd. Bratislava : Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky. 1994. 77 s. (A 41).
- Haj. – HAJNÝ, J. 1923. *Turčiansky Sv. Martin a vychádzky do jeho okolia s históriou niektorých miest*. Turčiansky Sv. Martin : Kníhtlačiarenský účastinársky spolok, 1923. 30 s.
- HORÁKOVÁ, M. 1970. História vzniku územia martinského okresu. In: *Z minulosti a prítomnosti Turca*. Martin : Osveta, 1970, s. 5-13.
- TR – HORVÁTH, S. 1902. *A Liptói és Turóczi registrum*. Budapest : Kiadja a Magyar történelmi társulat, 1902. 191 s.
- HČ – *Hydrografický číselník tokov na Slovensku*. Bratislava 1971.
- HP – *Hydrologické poměry Československé socialistické republiky*. Sv. 1. Texty. Praha 1965.
- Hoch. – HOCHMUTH, Z. a kol. 1980. *Veľká Fatra*. Edícia Turistický sprievodca ČSSR. 1. vyd. Bratislava : Šport, 1980. 352 + 24 s.
- Chmel. – CHMELÁR, V. a kol. 1998. *Vodárenská nádrž Turček*. Žilina : ELECTA, 1998. 101 s. ISBN 80-88689-07-4
- JERŠOVÁ, M. 1957. Z dejín rybárstva a rybníkárstva na Slovensku. In: *Historické štúdie III.*, Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1957, s. 157-171.
- Jun. – JUNAS, J. 1996. *Turčianske chotáre*. 1. vyd. Martin : Gradus, 1996. 231 s. ISBN 80-901392-8-0
- Kem. – KEMÉNY, I. 1994. *Hydronymia ľavostranného povodia Turca*. Rukopis diplomovej práce. Bratislava : Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 1994. 63 s.
- KmpA44 – *Katastrálna mapa Abramovej*, 1944.
- KmpD60 – *Katastrálna mapa Dubového*, 1860.
- KmpHŠ59 – *Katastrálna mapa Hornej Štubne*, 1859.
- KmpHŠ35 – *Katastrálna mapa Hornej Štubne*, 1935.
- KmpI60 – *Katastrálna mapa Ivančinej*, 1860.
- KmpKPZ75 – *Katastrálna mapa Kláštora pod Znievom*, 1875.
- KmpKPZ40 – *Katastrálna mapa Kláštora pod Znievom*, 1940.
- KmpS66 – *Katastrálna mapa Skleného*, 1966.

- KMpS69 – *Katastrálna mapa Skleného*, 1969.
- KMpS70 – *Katastrálna mapa Skleného*, 1970.
- KMpT36 – *Katastrálna mapa Turčeka*, 1936.
- KMpT65 – *Katastrálna mapa Turčeka*, 1965.
- KMpŽ40 – *Katastrálna mapa Žabokriek*, 1940.
- KRAJČOVIČ, R. 1980. Z lexiky staršej slovenskej hydronymie v slovanskom kontexte. In: *Slavica Slovaca*, 3, 1980, s. 217-224.
- Krajč. – KRAJČOVIČ, R. 1988. *Vývin slovenského jazyka a dialektológia*. Bratislava : SPN, 1988, 343 s.
- Král. – KRÁLIK, L. 1994. Z jazyka slovenského piesňového folklóru. In: *Varia III. Materiály z III. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra-Piesok 2,-3. XII. 1993)*, Bratislava : Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV; Banská Bystrica : Pedagogická fakulta UMB, 1994, s. 95-100.
- Krem. – Kremnica. *Základná mapa ČSSR*. 1 : 50 000. Bratislava : Slovenský úrad geodézie a kartografie, 1971.
- KrižH. – KRIŽKO, P. 1884. Háj a jeho páni. In: *Slovenské pohľady*, 4, 1884, s. 531-571.
- KrižT. – KRIŽKO, P. 1890. Turčianske, čiže Štubnianske Teplice. In: *Slovenské pohľady*, 10, 1890, s. 372-377, 435-442, 476-480, 534-542, 580-586.
- KrižS. – KRIŽKO, P. 1892. Slovenské miestne názvy. In: *Slovenské pohľady*, XII, 1892.
- KrižM – KRIŽKO, P. 1898. Veľká Mútna a jej páni. In: *Slovenské pohľady*, 18, 1898, s. 162-167, 209-218, 257-265, 336-347.
- KRŠKO, J. 1996. Polyonymia chotárných názvov Muránskej doliny. In: *Slovenská reč*, roč. 61, 1996, č. 3, s. 136-141.
- KRŠKO, J. 1998(a). Mikrosociálne toponymá. In: *13. Slovenská onomastická konferencia : Zborník referátov z 13. slovenskej onomastickej konferencie konanej v Modre-Piesku, 2.-4. 10. 1997*. Bratislava : Filozofická fakulta UK v Bratislave; Bratislava : Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, 1998, s. 115-119. ISBN 80-85586-11-8
- KRŠKO, J. 1998(b). Toponymický priestor v komunikácii malých sociálnych skupín. In: *Slovenský národopis*, 46, 1998, č. 1, s. 80-101.
- KRŠKO, J. 2000. Adaptácia nemeckých terénnych názvov do slovenskej toponymickej sústavy (na príklade Dobšinej). Referát prednesený na X. ročníku kolokvia mladých jazykovedcov 22.-24. 11. 2000, Modra – Piesok. V tlači.
- KRŠKO, J. 2001. *Terénne názvy z Muránskej doliny*. 1. vyd. Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied UMB Banská Bystrica, 2001. 232 s. ISBN 80-8055-577-X

- KRŠKO, J. 2002. Mikroštruktúrne vzťahy v onymii. In: *Slovenská reč*, 67, 2002, č. 3, s. 142-152.
- LEHOTSKÁ, D. 1945. Nemecká kolonizácia v Turci. In: *Historický sborník Matice slovenskej*, 3, 1945, s. 1-42.
- LICH. – LICHNER, V. 1973. *Hydronymia horného Turca*. Rukopis diplomovej práce. Bratislava : Filozofická fakulta UK v Bratislave, 1973. 77 s. + 1 s. príloha.
- ĽUPTÁK, M. 1998. *Deutsche Mundart im Hauerland, unter besonderer Berücksichtigung Kremnitz – Deutsch – Probener Sprachinsel*. Diplomová práca uložená na Katedre germanistiky FHV UMB, Banská Bystrica : FHV UMB, 1998, 89 s.
- LUTTERER, I. 1984. Etymologie a onomastika. In: *Přednášky z 27. běhu Letní školy slovanských studií v roce 1983*. Red. J. Tax a kol., Praha, 1984, s. 65-72.
- MACHEK, V. 1997. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha : NLN, s. r. o., 1997. 866 s. ISBN 80-7106-242-1
- MAJTÁN, M. 1972. *Názvy obcí na Slovensku za ostatných dvesto rokov*. 1. vyd. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1972. 672 s.
- MAJTÁN, M. 1973. Štruktúrne typy slovenských chotárných názvov. In: *IV. slovenská onomastická konferencia*. Bratislava 9.- 10. novembra 1971. Red. M. Majtán. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1973, s. 147-160.
- MAJTÁN, M. 1975. Poznámky k heuristickému výskumu súčasnej slovenskej hydronymie. In: *Zpravodaj Mistopisné komise ČSAV*, roč. XVI., č. 1-3, časť II., 1975, s. 276-279.
- MajtM. – MAJTÁN, M. 1979. Z martinskej toponymie. In: *Kmetianum. Vlastivedný zborník Turč. múzea A. Kmeťa*, V., 1979, Martin : Osveta, 1979, s. 101-107.
- MAJTÁN, M. 1980. Spoločenské fungovanie toponyma. In: *Zborník materiálov zo VII. slovenskej onomastickej konferencie* (Zemplínska Šírava 20.–24. septembra 1976). Red. M. Majtán. Bratislava : Veda, 1980, s. 43–49.
- MAJTÁN, M. 1982. Súčasná slovenská hydronymia. In: *Studia Academica Slovaca*. 11. Red. J. Mistrík. Bratislava : Alfa, 1982, s. 279-288.
- MAJTÁN, M. – RYMUT, K. 1985. *Hydronimia dorzecza Orawy*. Wrocław – Warszawa – Kraków – Łódź : Wydawnictwo PAN, 1985. 141 s.
- MAJTÁN, M. 1996. *Z lexiky slovenskej toponymie*. 1. vyd. Bratislava : Veda, 1996. 191 s. ISBN 80-224-0480-2
- MajtZl. – MAJTÁN, M. 1997. Zložené slovanské osobné mená v slovenskej toponymii. Materiálom doplnené znenie referátu na XII. medzinárodný kongres slavistov. In: *Onomastica*, XLII, 1997, s. 95-128. PL ISSN 0078-4648

- MajtNo. – MAJTÁN, M. 1998. *Názvy obcí Slovenskej republiky. Vývin v rokoch 1773-1997*. 1. vyd. Bratislava : Veda, 1998. 600 s. ISBN 80-224-0530-2
- MajtH. – MAJTÁN, M. – ŽIGO, P. 1999. *Hydronymia povodia Ipl'a*. 1. vyd. Bratislava : Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV; Bratislava : Filozofická fakulta UK, 1999. 116 s. ISBN 80-88870-12-7
- MALENÍNSKÁ, J. 1995. Německá oronymická apelativa severních Čech a jejich české ekvivalenty (na materiálu Českého středohoří). In: *Acta onomastica*, 1995, s. 138-144.
- Mál. – MÁLYUSZ, E. 1922. *Turóc megye kialakulása*. Budapest : Budavári Tudományos társaság, 1922. 196 s.
- Martin – kol. 2000. *Martin. Z dejín mesta*. 1. vyd. Martin : Neografia, 2000. 706 s. ISBN 80-88892-34-1
- MATEJČÍK, J. 1971. Morfematická štruktúra mikrotoponyma. In: *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis - Nova series tom IX. Az Egri Ho Si Minh tanárképző főiskola füzetei*. Szerkeszti dr. Köves József, Eger, 1971, s. 197-209.
- MATEJČÍK, J. 1993. Zur Namenkunde und Besiedlung des Hauerlandes in der Mittelslowakei. In: *Namenkundliche Informationen*, 63/64. Leipzig : Leipziger Universitätsverlag, 1993, s. 28-34. ISSN 0943-0849
- MATEJČÍK, J. 1995. Hauerland na strednom Slovensku. In: *Onymické systémy v regiónoch. Sborník príspevků z V. semináře „Onomastika a škola, konaného 12.-14. ledna 1993 v Hradci Králové*. Hradec Králové : Gaudeamus 1995, s. 129-137.
- MATÚŠOVÁ, J. 2000. Integrace slovanských pomístních jmen do němčiny s pomocí topoformantu –en. In: *Onomastické práce*, sv. 4. Praha : Ústav pro jazyk český AV ČR, 2000, s. 294-299. ISBN 80-901673-9-X
- MF-MH – *Malá Fatra – Martinské hole*. Edícia letných turistických máp. 1 : 50 000. 2. vyd. Harmanec : Vojenský kartografický ústav, š. p., 1997.
- MF-V – *Malá Fatra – Vrátna*. Edícia turistických máp. Letná turistická mapa. (1 : 50 000) 1. vyd. Bratislava : Slovenská kartografia, n. p., 1988
- MF-V – *Malá Fatra – Vrátna*. Turistická mapa. 1 : 50 000. 3. vyd. Harmanec : Vojenský kartografický ústav, š. p., 1999.
- MRÓZEK, R. 1995. Hydronimy a kontekst onimiczny. In: *Seminář Onymické systémy v regiónoch. Sborník príspevků z V. semináře „Onomastika a škola“, konaného 12. 14. ledna 1993 v Hradci Králové*. Hradec Králové : Gaudeamus, 1995, s. 157-161. ISBN 80-7041-349-

- MT 10 – *Martin. Orientačná mapa*. 1 : 10 000. 1. vyd. Bratislava : Slovenská kartografia, 1989. ISBN 80-85164-03-5
- MT 50 – *Mapa okresu Martin*. 1 : 50 000. 1. vyd. Bratislava : Slovenská kartografia n. p., 1983.
- MT-okr. – *Martin – mapa okresov SR*. 1 : 50 000. 7. vyd., Bratislava : Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 1998.
- Niž. – NIŽŇANSKÝ, E. a kol. 1982. *Turčianske Teplice*. Martin : Osveta, 1982. 273 s.
- Nov. – NOVÁK, I. 1969. *50 rokov rybárstva v Turci*. Martin : Neografia, 1969. 84 s.
- NovF. – NOVÁK, I. 1971. Fauna rýb rieky Turiec. In: *Československá ochrana prírody. Zborník 12*. Bratislava : Príroda, 1971. 25 s. (separátny výtlačok)
- Okol. – *Okolie Banskej Bystrice, Donovaly*. Turistická mapa. 1 : 50 000. 3. vyd. Harmanec : Vojenský kartografický ústav, š. p., 1999.
- ONDREJOVIČ, S. 2001. O výslovnosti pomenovania rieky Tisy. In: *Slovenská reč*, 66, 2001, s. 63.
- ONDRUŠ, Š. 1972. Je pomenovanie rieky Váh slovenské? In: *Slovenská reč*, 37, 1972, s. 257-263.
- ONDRUŠ, Š. 1974. Ešte o rieke Dudváh. In: *Slovenská reč*, 39, 1974, s. 225-229.
- ONDRUŠ, Š. 1975. Pôvod mena Choč a rieky Orava. In: *Slovenská reč*, 40, 1975, s. 432-452.
- ONDRUŠ, Š. 1979. Slovenské rieky – pôvod mien. In: *Studia Academica Slovaca*. 8. Red. J. Mistrík. Bratislava : Alfa, 1979, s. 267-287.
- ONDRUŠ, Š. 1985. Meno rieky Poprad je slovansko-slovenské. In: *Slovenská reč*, 50, 1985, s. 102-109.
- ONDRUŠ, Š. 1986. Meno rieky Hornád je slovansko-slovenské. In: *Slovenská reč*, 51, 1986, s. 234-240.
- ONDRUŠ, Š. 2000. Slovak Hydronyms. In: *Slovaks in the central Danubian region in the 6th to 11th century*. Zborník z vedeckej konferencie. Zost. M. Kučera. Bratislava : Slovenské národné múzeum, 2000, s. 99-124
- PCTMp. – *Kysuce, horné Považie, Turiec. Podrobná cykloturistická mapa*. 1 : 100 000. 1. vyd. Harmanec : Vojenský kartografický ústav, š. p., 1997.
- PMTurč. – *Porastová mapa LHC Turček*. 1 : 10 000. Žilina : Lesoprojekt, 2000.
- Pov. – POVAŽAJ, M. 2001. *Vodopády*. Osobná komunikácia. 2001-12-07. Email: matop@juls.savba.sk
- PRIKRYL, Ľ. V. 1977. *Vývoj mapového zobrazovania Slovenska*. 1. vyd. Bratislava : Veda. 1977. 481 s.

- RAJNOHOVÁ, A. 1998. Synonymia a význam. In: *Acta Universitatis Matthiae Belii. Zborník Fakulty humanitných vied. Sekcia filologická, roč. 2.* Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, 1998, s. 232-236. ISBN 80-8055-171-5
- RAJNOHOVÁ, A. 1999. Veda pre vedu alebo Synonymia v zajať jazykovedy? In: *Varia VIII. : Zborník materiálov z 8. kolokvia mladých jazykovedcov konaného v Modre-Piesku 25.-27. 11. 1998.* Bratislava : Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV, 1999, s. 308-311.
- RDSL. – *Regesta diplomatica nec non epistolaria Slovaciae*. T. 1. (1301-1314), 2 (1315-1323). Ed. V. Sedlák. Bratislava : Veda, 1980; Bratislava : Veda, 1988.
- REBRO, A. 1983. *S Matejom Belom o kúpeľoch a minerálnych vodách*. 1. vyd. Bratislava : Alfa, 1983. 209 s.
- RUTKOWSKI, M. 2001. *Mikrotoponimia przestrzeni wspinaczkowej. Studium socjoonomastyczne*. Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2001. 169 s. ISBN 83-7299-079-4
- RYMUT, K. – MAJTÁN, M. 1998. *Gewässernamen im Flussgebiet des Dunajec (Nazwy wodne dorzecza Dunajca)*. Stuttgart : Franz Steiner Verlag, 1998. 516 s. ISBN 3-515-07235-7
- Sas. – SASINEK, F. 1876. Turec. In: *Slovenský letopis*, 1, 1876, s. 37-50.
- SIČÁKOVÁ, Ľ. 1994. Odras etnicity v stavbe hydroným v bilingválnej oblasti povodia Slanej. In: *Jazyková a mimojazyková stránka vlastných mien. Zborník referátov z 11. slovenskej onomastickej konferencie, Nitra 19. – 20. 7. 1994.* Bratislava – Nitra : Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV – Pedagogická fakulta, 1994, s. 217-220. ISBN 80-88738-68-7
- SIČÁKOVÁ, Ľ. 1995. Systém motivácií hydroným z povodia Slanej. In: *Onymické systémy v regiónoch. Sborník příspěvků z V. semináře „Onomastika a škola“ konaného 12. – 14. 1. 1993 v Hradci Králové.* Hradec Králové : Gaudeamus, 1995, s. 183-187. ISBN 80-7041-349-2
- SIČÁKOVÁ, Ľ. 1996. *Hydronymia slovenskej časti povodia Slanej*. 1. vyd. Prešov : Pedagogická fakulta UPJŠ, 1996. 108 s. ISBN 80-88697-24-7
- SIČÁKOVÁ, Ľ. 1998. Štandardizované podoby hydroným z povodia Slanej. In: *Slovenská reč*, 63, 1998, s. 330-337.
- SIČÁKOVÁ, Ľ. 2000. Gramatický rod a skloňovanie niektorých jednoslovných hydroným povodia Slanej. In: *Vlastné mená v jazyku a spoločnosti. Zborník referátov zo 14. slovenskej onomastickej konferencie, Banská Bystrica 6.-8. 7. 2000.* Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, 2000, s. 149-151. ISBN 80-8055-429-3
- SOLTÉSZ, K. J. 1972. Homonymie, polysemie und Synonymie der Eigennamen. In: *Acta Linguistica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 22, 1972, s. 107-117.

- SSN – kol. 1994. *Slovník slovenských nářečí*. I. díl (A-K). Bratislava : Veda, 1994. 933 s.
- SUPERANSKAJA, A. V. 1973. *Обščaja teorija imeni sobstvennogo*. Moskva : Nauka, 1973. 364 s.
- Šik. – ŠIKURA, J. Š. 1944. *Miestopisné dejiny Turca*. Bratislava : Slovenská akadémia vied a umení, 1944. 162 s.
- Šmil. – ŠMILAUER, V. 1932. *Vodopis starého Slovenska*. Bratislava : Učená spoločnosť Šafaříkova, 1932.
- ŠMILAUER, V. 1957. Revize českých pomístních jmen. In: *Naše řeč*, 40, 1957, s. 260-277.
- ŠmilP. – ŠMILAUER, V. 1970. *Příručka slovanské toponomastiky*. Praha : Academia, 1970. 216 s.
- ŠRÁMEK, R. 1999. *Úvod do obecné onomastiky*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 1999. 191 s. ISBN 80-210-2027-X
- ŠTOLC, J. 1951. O pôvode mena rieky Chornád – Hornád. In: *Jazykovedný zborník SAVU*, 5, Bratislava, 1951, s. 152-166.
- TT – *Turčianske Teplice – mapa okresov SR*. M 1 : 50 000. 1. vyd., Bratislava : Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 1997.
- UDOLPH, J. 1979. *Studien zu slawischen Gewässernamen und Gewässerbezeichnungen*. Heidelberg : Winter Universitätsverlag, 1979. 640 s.
- UHLÁR, V. 1987. O pôvode a význame názvu rieky Slanej. In: *Kultúra slova*, 21, 1987, s. 112-118.
- VARSÍK, B. 1966. Ešte k pôvodu názvu rieky Slaná. In: *Onomastický zpravodaj ČSAV*, 27, 1966, s. 141-164.
- VARSÍK, B. 1968. K vzniku a pôvodu názvu rieky Tople. In: *Historica*. Zborník FF UK, 19. Bratislava : SPN, 1968, s. 159-176.
- Vars. – VARSÍK, B. 1989. *Slovanské (slovenské) názvy riek na Slovensku a ich prevzatie Maďarmi v 10.–12. storočí*. 1. vyd. Bratislava : Veda 1989. 184 s. ISBN 80-224-0163-3
- VFat. – *Veľká Fatra*. 1 : 75 000. 1. vyd. Správa geodézie a kartografie na Slovensku : Kartografický a reprodukčný ústav v Modre-Harmónii, 1958.
- VF – *Veľká Fatra. Edícia turistických máp*. 1 : 50 000. 3. vyd. Harmanec : Vojenský kartografický ústav, š. p., 2000.
- VMp. oz. – *Vodohospodárska mapa povodia Turiec (ozalit)* 1 : 50 000. Bratislava : Výskumný ústav vodného hospodárstva, 1988.
- VMp. 50 – *Vodohospodárska mapa SSR* 1 : 50 000. Bratislava : Slovenská kartografia, n. p., 1981.

- VMp. ČSFR – *Vodohospodárska mapa ČSFR 1 : 50 000*. Slovenský úrad geodézie a kartografie, 1990.
- Vrútky – kol. 2000. *Vrútky 1255-2000*. 1. vyd. zost. V. Mruškovič. Vrútky : MIDAN TATRY, s. r. o., závod Nadas, 2000. 480 s. ISBN 80-968442-7-X
- VSO – *Vlastivedný slovník obcí na Slovensku*. Zv. 1-3. Bratislava : Veda, 1977-78.
- Vtáč. – *Vtáčnik, Horná Nitra*. Turistická mapa. 1 : 50 000. 2. vyd. Harmanec : Vojenský kartografický ústav, š. p., 1999.
- Záb. – ZÁBORSKÝ, J. 1864. Listina potvrdzovacia v pôvodnom znení. In: *Sokol*, III, 1864, s. 176-177.
- Zg. – Zgúth, P., P. 1920. *Zemepis pre III. ročník turčianskych ľudových škôl*. 3. vyd. Turčiansky sv. Martin : Kníhtlačiarský účastinársky spolok, 1920. 64 s. + 1 mapa.
- ZMp. ČSSR – *Základná mapa ČSSR 1 : 10 000*. Bratislava : Slovenská kartografia, n. p., 1989.
- ŽIGO, P. 1994. Hydronymia Slovenska a Hydronymia Europea. In: *Slovenská reč*, 59, 1994, s. 150-155.
- ŽUDEĽ, J. 1984. *Stolice na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava : OBZOR, 1984. 200 s.

Skratky

Skratky obcí:

Abr. – Abramová

Bel. – Belá

Blat. – Blatnica

Borc. – Borcová

Brie. – Brieštie

Bud. – Budiš

Byst. – Bystrička

Črem. – Čremošné

Ďan. – Ďanová

Div. – Diviaky

Dra. – Dražkovce

D. Št. – Dolná Štubňa

Dub. – Dubové

Folk. – Folkušová

Háj – Háj

Hadv. – Hadviga

H. Št. – Horná Štubňa

Ivan. – Ivančiná

Jas. – Jasenová

Kaľ. – Kaľamenová

Karl. – Karlová

Kev. – Kevice

KpZ. – Kláštor pod Znievom

Lask. – Laskár

Lež. – Ležiachov

Lieš. – Liešno

M. Čep. – Malý Čepčín

Mart. – Martin

Moš. – Mošovce

Mošk. – Moškovec

Necp. – Necpaly

Pol. – Polerieka
Príb. – Příbovce
Rak. – Rakovo
Rakš. – Rakša
Sklab. – Sklabiňa
Skl. – Sklené
Slov. – Slovany
Soc. – Socovce
Sl. P. – Slovenské Pravno
Treb. – Trebostovo
Trn. – Trnovo
Turč. – Turček
T. Mich. – Turčiansky Michal
T. Pet. – Turčiansky Peter
T. Jas. – Turčianske Jaseno
T. T. – Turčianske Teplice
Val. – Valča
V. Čepč. – Veľký Čepčín
Vríc. – Vrícko
Vrút. – Vrútky
Záb. – Záborie

Skratky:

a. – *aqua* (voda, potok)
adj. – adjektívum, adjektívny
apel. – apelatívum (všeobecné podstatné meno)
d. t. – dolný tok
fl. – *fluvius* (potok)
h. t. – horný tok
OM – osobné meno
ON – osadný názov
TN – terénny názov
m n. m. – metrov nad morom (nadmorská výška)
maď. – maďarsky

n. l. – nášho letopočtu

náreč. – nárečím, nárečovo (vlastný terénny výskum z roku 2001)

nem. – nemecky

prm. – prameň, studnička

pred n. l. – pred naším letopočtom

psl. – praslovanský

p. t. – pramenný tok

r., riv. – rivulus (potok)

v. n. – vodná nádrž

VN – vodný názov (hydronymum)

✦ – zaniknutý tok

Summary

Hydronymy of the River Turiec Watershed

The book deals with the hydronymy of the river Turiec watershed. It contains the names of all watercourses that are direct or indirect tributaries of the river Turiec. Moreover, it includes the names of ponds, waterfalls and springs within the area.

In addition to the lexicographical approach to the ponds and rivers of Turiec, the work contains some important theoretical chapters. Polyonymy (onymic synonymy), onymic polyreference and its two components (onymic polysemy and homonymy) are in the centre of the *Microstructure Relations* chapter. Microstructure relations are the result of the social interconnection of proper names and their users. All of them are theoretically explained by the use of the semantical triangle with the examples from the hydronymy of the river Turiec.

The chapter *Colonization Influence on the Hydronymy of the River Turiec* deals with the history of Turiec basin settlement with the arrival of German and Walakian ethnic groups. Both ethnic groups influenced the hydronymy and that is the reason why this chapter includes also the description of the transformation process of German hydronyms to Slovak after W. II.

Next chapter, *Influence of the Social Groups on the Hydronymy of the River Turiec*, focuses on the name modification in the relation to different social group users. These are so called social toponyms that are bound to some specific social group (village, children, fishermen, hunters and the like). Interaction between the social groups creates social polyonymy and onymic polysemy. The chapter also explains the process of creation of these relations.

Lexical and semantical analyses of the hydronymy of the river Turiec is dealt in the following chapter. Majority of the hydronyms was created on the basis of the apelatives and the denoting phrase reflexes colour of the watercourse, its shape, location, size, water volume, nature and temperature. Some names were derived from the name of the watercourse territory, the names of property owners where the watercourses are running or from the names of the settlements.

Word formation structure of some particular hydronyms is analyzed in the *Word Formation and Structural and Typological Characteristics of the Hydronymy of the River Turiec* chapter. These hydronyms could be divided into the following groups: one word, two

words, three words, more word and propositional. The most frequent topoformants for masculine, feminine and neuter genders are analyzed in the first group.

Watercourses and Ponds, Waterfalls and Springs chapter is the most extensive part of the book. It provides contemporary (standardized) name form and its historic version. The chapter is presented in the lexicographical way (in alphabetical order). The historic forms were obtained by the excerption from the historic documents, maps and guides. The contemporary forms were obtained by the fieldwork carried out in 2001. Lexicographic glossary contains the historic name forms of the rivers that do not exist within the area anymore.

Hydrographic Division of the River Turiec Watershed provides well arranged division of all Turiec tributaries from its spring to its mouth. It contains a map of the watershed with the figures that refer to those watercourses whose names are explained in the *Hydrographic Register to the Map of the River Turiec Watershed*.

Hydronymy of the River Turiec Watershed develops the tradition of hydro-onomastic works that were written in Slovakia and abroad and represents a part of a planned project with the objective to collect Slovak hydronymy and its implementation to the *Hydronymia Europaea* project.

Resümee

Hydronymie des Wassergebietes der Turec

Die Arbeit beschäftigt sich mit der Hydronymie des Wassergebietes der Turec, d. h. mit allen Namen der größeren oder kleineren Wasserläufe, die direkt oder indirekt in die Turec münden. Das Hauptaugenmerk liegt auf den Strömen, Wasserfällen, Wasserquellen und stehenden Wasserflächen, die sich auf diesem Gebiet befinden.

Die Arbeit umfasst neben den lexikographischen Forschungsergebnissen auch einige wichtige theoretische Kapitel. Im Kapitel *Mikrostrukturelle Beziehungen* befassen wir uns mit den Beziehungen wie Polyonymie (onymische Synonymie), onymische Polyreferenz, wobei wir zwischen onymischer Polysemie und onymischer Homonymie unterscheiden. Die analysierten mikrostrukturellen Beziehungen sind Ergebnis der sozialen Verflechtung von Eigennamen mit ihren Benutzern. Wir erläutern alle mikrostrukturellen Beziehungen theoretisch mithilfe des semantischen Dreiecks und belegen sie mit konkreten hydronymischen Beispielen.

Wir befassen uns im Kapitel *Einflüsse der Kolonisation auf die Hydronymie der Turec* mit der Geschichte der Besiedlung des Turčiansky-Tals und mit der Ankunft des deutschen und walachischen Volkes. Diese beiden Völker nahmen Einfluss auf die Hydronymie der Turec; deshalb beschreiben wir in diesem Kapitel auch den Prozess der Übernahme der deutschen Hydronyme ins Slowakische nach dem zweiten Weltkrieg.

Im Kapitel *Einfluss der sozialen Gruppen auf die Hydronymie der Turec* behandeln wir den Wandel einiger Namen in Abhängigkeit von verschiedenen sozialen Gruppen der Benutzer dieser Namen und den Gebrauch der sog. sozialen Toponyme, der eng an eine bestimmte soziale Gruppe (Dorf, Kinder, Angler, Jäger u. a.) gebunden ist. Die wechselseitige Beeinflussung von sozialen Gruppen lässt eine soziale Polyonymie und onymische Polysemie entstehen – wir erläutern in diesem Kapitel den Entstehungsprozess dieser mikrostrukturellen Beziehungen.

Im darauf folgenden Kapitel analysieren wir die Hydronyme der Turec unter dem lexikalisch-semantischen Aspekt. Die meisten Hydronyme entstanden aus den Appellativen, in den Namen werden meist Farbe, Form, Standort, Größe, Wassermenge, Charakter und Temperatur zum Ausdruck gebracht. Die Entstehung einiger Namen wurde durch das Gebiet motiviert, das der Strom durchfließt. Viele Hydronyme entstanden aus den Eigennamen der Besitzer der Grundstücke, die der Bach durchfließt, oder aus den Dorfnamen.

Wir analysieren im Kapitel *Wortbildungs- und strukturtypologische Charakteristik der Hydronymie der Turec* die Wortbildungsstruktur der einzelnen Hydronyme. Dabei unterscheiden wir Einwort-, Zweiwort-, Dreiwort-, Mehrwort- und Präpositionshydronyme. Im Rahmen der Einwortstrukturen untersuchen wir das meist frequentierte Topoformans für Maskulina, Feminina und Neutra.

Die Kapitel *Wasserläufe und Wasserflächen, Wasserfälle und Wasserquellen* stellt den umfangreichsten Teil der Arbeit dar. Hier werden die gegenwärtigen (Standard) Namensformen sowie die historischen Eintragungen, die wir aus historischen Dokumenten, Urkunden, Karten und Reiseführern exzerpierten, lexikographisch (alphabetisch geordnet) präsentiert. Wir erhielten die aktuellen Namensformen in einer direkten Terrainforschung, die wir im Jahre 2001 durchführten. Im lexikographischen Wörterbuch der Hydronymie der Turec geben wir auch die historischen Formative der Wasserlaufsnamen an, die heutzutage nicht mehr existieren.

Die *hydrographische Gliederung des Wassergebietes der Turec* bringt dem Leser eine übersichtliche Gliederung aller Zuflüsse der Turec von seiner Quelle bis zur Mündung. Die Arbeit enthält eine mit Ziffern versehene Karte des Wassergebietes. Die Ziffern markieren einige Wasserläufe, deren Namen im Teil *Ziffererläuterungen zur hydrographischen Karte des Wassergebietes der Turec* erklärt werden.

Die Arbeit *Hydronymie des Wassergebietes der Turec* setzt die Tradition der hydronomastischen Arbeiten in der Slowakei und im Ausland fort und stellt einen Teil des beabsichtigten Projektes dar, dessen Ziel die Hydronymie der gesamten Slowakei sowie ihre Eingliederung in das Projekt *Hydronymie Europaea* ist.

80-8055-763-2

170 strán